

П Р И Б У Т К О В Е СВИНАРСТВО

всеукраїнський журнал про все, що стосується свинарства

№2 (26), квітень 2015 р.

28

ФІЛІПІНИ —
ПЕРСПЕКТИВНИЙ КАНАЛ
ЗБУТУ УКРАЇНСЬКОЇ
СВИНИНИ

40

ТЕПЕР ГНІЙ ТРЕБА
АВТОКЛАВУВАТИ?!

84

ВІДЛУЧЕНИМ
ПОРΟΣЯТАМ НЕ ПОТРІБНІ
ДОРОГІ РАЦІОНИ?

92

ДЕЛЬТА-КОРОНАВІРУС
СВИНЕЙ

44

«ДЛЯ УСПІХУ НЕ ПОТРІБНО ЧОГОСЬ
НАДЗВИЧАЙНОГО, ПРОСТО ВСЕ ТРЕБА РОБИТИ
ЯКІСНО І, ГОЛОВНЕ, СВОЄЧАСНО»

Юрій Розанов

співвласник і директор ТОВ «Екогенетикс»

VII МІЖНАРОДНИЙ КОНГРЕС ПРИБУТКОВЕ СВИНАРСТВО

2 ЧЕРВНЯ 2015 РОКУ

АККО Інтернешнл, м. Київ, проспект Перемоги, 40-Б

Всеукраїнський журнал

П Р И Б У Т К О В Е
СВИНАРСТВО
Всеукраїнський журнал про все, що стосується свинарства

№2 (26) квітень 2015 р.
Усе про свинарство в Україні та світі

Головний редактор
Оксана Юрченко

Редакція
Ірина Музиченко
Людмила Крачок
Руслана Бутило
Віктор Ільницький
Роберт Чернієнко
Наталія Подуст
Лілія Кушніренко

Рекламний відділ
Максим Кривоніс
+38 098 593 17 35
Ростислав Петров
+38 067 236 01 67

Відділ передплати
+38 067 470 55 94
+38 067 470 23 01

Дизайн і верстка
Інна Деміденко

Свідоцтво про реєстрацію
Серія КВ 16912 — 5682Р
від 30.07.2010

Передплатний індекс
89054

Тираж
2000 примірників

Адреса редакції
вул. Пролетарська, 6, офіс 2,
м. Умань, Черкаська область,
20300

Е-пошта: profpigprod@gmail.com
Телефон: +38 067 236 01 67

Перед тим, як здати номер у друк, я побачила відеорепортаж про спецоперацію в Катманду. Знаєте, дуже символічний епізод, так би мовити метафора недолугості тієї системи, у якій живемо. Важко уявити, що, наприклад, американці відправляють за своїми громадянами літак, який одразу ж ламається, і починаються пригоди з запчастиною: чи то не ту відправили, чи не все так просто з розмитненням (це, до речі, теж символічно, бо правди так і не докопаєшся). Полагодили, злетіли... і знову проблеми — лопнуло шасі... А коментар цієї ситуації українців уже навіть не дивує: «Так склалися обставини... У такому стані наша військово-транспортна авіація»... І це лякає...

Я недаремно згадала Америку. Цієї весни впродовж двох тижнів група наших свинарів вивчала, як працює тамтешня галузь. Секрет успіху простий: є чітко налагоджена система. За кожною її ланкою закріплені певні функції, «творчості» непотрібно. Що мені особисто сподобалося: жодне регулювання, яке стосується галузі, не приймають без згоди її представників, які обов'язково є при владі. А що маємо ми? Останній ляп — проект Закону України «Про поводження з побічними продуктами тваринного походження, не призначеними для споживання людиною», який належить до пакету євроінтеграційних. Депутати-аграрії «ні слухом, ні духом», що таке прийняли, та ще й в другому читанні. При цьому законопроект, якщо до нього не внести поправок, може поставити на тваринництві хрест, адже передбачає обов'язкову стерилізацію гною під тиском (читайте, автоклавування) перед утилізацією (наприклад, перед внесенням у землю). «Це нонсенс», — коментують тваринники. «Ми все ближче до Європи», — говорять в уряді. У результаті ж, представникам галузі є чим зайнятися — виправляти документ, який мав полегшити їм роботу. Але ж знову «так склалися обставини...» Просто дивно, чому законотворенням, яке стосується сектора, «білі комірці» займаються, не заручившись експертною підтримкою практиків, яким далі за цими правилами працювати...

Добре одне: всі ці проблеми — ніщо, порівняно з загрозою війни. Цього травня ми святкуємо 70 років з моменту перемоги у Другій світовій. І дай Боже, щоб ті жахи, які пережили наші рідні, ніколи не повторилися на нашій землі!

З повагою,
головний редактор Оксана Юрченко

ЕКСПЕРТНА РАДА ЖУРНАЛУ

Лоза Артур Анатолійович,
кандидат сільськогосподарських наук, президент Асоціації свинарів України

Березовський Роман Зиновійович,
заступник директора по тваринництву ПАП «Агропродсервіс», здобувач Інституту біології тварин

Сівов Юрій Олександрович,
консультант у галузі молочного скотарства та свинарства

Кудлай Надія Дмитрівна,
директор ТОВ «Еліта»

Талама Андрій Васильович,
перший заступник генерального директора ТОВ «Галичина-Захід»

Евєрт Віктор Вікторович,
кандидат ветеринарних наук, бізнес-менеджер ТОВ «Зоетіс Україна», координатор Консультаційного центру Асоціації свинарів України

Лавренко Ганна Павлівна,
віце-президент Асоціації свинарів України зі зв'язків із громадськістю

Квурт Костянтин Семенович,
медіаексперт, Президент міжнародної журналістської громадської організації «Інтерньюз-Україна»

Редакція не завжди поділяє точку зору авторів матеріалів. Відповідальність за зміст та достовірність інформації, якість рекламної продукції чи послуг, дотримання авторських прав, а також відповідних сертифікатів, дозволів на публікацію та ліцензій несе рекламодавець. Рекламодавець передає до редакції рекламні матеріали та право на виготовлення, тиражування й поширення реклами. Редакція не несе відповідальності за зміст матеріалів, отриманих від інформаційних агентств, інших ЗМІ чи інших джерел інформації. Позаштатні автори гарантують достовірність наданої інформації, наявність у них немайнових і виключно майнових авторських прав, а також самостійно несуть відповідальність за порушення прав третіх осіб. Редакція самостійно приймає рішення про публікацію тих чи інших матеріалів, а також їх редагування до норм сучасних журналістських стандартів та якості мови і стилістики. Ціни, наведені в надрукованих матеріалах, дійсні на час подання текстів до редакції. Передрук наших матеріалів можливий лише з офіційного письмового дозволу редакції та з посиланням на цей журнал. Рукописи, фотографії та інші матеріали, надані для публікації, редакція не повертає.

16 **Нова серія регіональних ветеринарних семінарів від АСУ:**
лікування репродуктивних хвороб, запліднювання свиноматок та менеджмент поросят

44 **ТОВ «Екогенетикс»:**
«Оцінка інвестиційної привабливості сільського господарства переконала вкласти гроші і почати свій свинарський бізнес»

66 **Перехресне вигодовування:**
ключові правила пересаджування поросят у гнізда інших свиноматок

118 **Америка— перше знайомство:**
країна великих людей, великих машин і великих порцій

6 **ПОДІЇ ГАЛУЗІ**

Світ 6

Україна 8

VIII Міжнародний конгрес зі свинарства Zoetis: «Разом і в практиці, і в житті» 10

М'ясопереробники обговорили «гарячі питання»... 14

16 **НОВИНИ АСОЦІАЦІЇ СВИНАРІВ УКРАЇНИ**

Нова серія регіональних ветеринарних семінарів від АСУ 16

Саморегульовані організації в Україні 18

Представники м'ясної галузі зібралися за круглим столом. 18

20 **АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД**

Виробництво та переробка свинини: кварталний залік 20

Світовий ринок свинини 24

Філіппіни — перспективний канал збуту української свинини 28

Огляд ринку кормів 30

Літній дефіцит сої: плітки чи реальність?..... 34

36 **ГАРЯЧА ТЕМА**

Свинарі vs. переробники: від «базарних» відносин до ринкових 36

40 **ЮРИДИЧНА КОНСУЛЬТАЦІЯ**

Сисосєв М., Юрченко О. Тепер гній треба автоклавувати?! 40

44 **ФОКУС**

Юрій Розанов: «Для успіху не потрібно чогось надзвичайного, просто все треба робити якісно і, головне, своєчасно» 44

52 **УПРАВЛІННЯ . ЕКОНОМІКА**

Еверт В. 12 принципів менеджменту свинок 52

Головко О., Лоза А. Формування бюджету підприємства і організація обліку у свинарстві 56

66 **КОРИСНА ПОРАДА**

Правила перехресного вигодовування 66

Зважування на око 70

72 **КОРМИ . ГОДІВЛЯ**

Ярошко М. Низькопротеїнові раціони: варто? 72

Нові методи контролю смертності новонароджених поросят 76

Кормові добавки у раціонах свиней 80

Новітні стратегії годівлі: відлученим поросят не потрібні дорогі раціони? 84

92 **СТАТУС ЗДОРОВ'Я**

Дельта-коронавірус свиней 92

Ановера П.Г. Епідемічна діарея свиней: ще раз про головне 98

Зараження свиноматок вірусом епідемічної діареї свиней методом зворотного згодовування 102

Маурільйо А. Протокол ЕДС-позитивного господарства 104

Надійний комплексний захист від ЦВС-2 і М.Нуо 107

Мухи: «відкриття сезону» 110

112 **ОБЛАДНАННЯ**

Важливість вентиляції в сучасному свинарстві 112

114 **ВІДТВОРЕННЯ**

Бабань О. Ембріональна смертність 114

116 **ОСИГНАЛИ СВИНЕЙ**

Якщо свині бояться людей 116

118 **BUSINESS TRIP**

Юрченко О. Америка: перше знайомство 118

122 **КОНКУРЕНТ**

ПроКредит банк: «Наша мета — підтримка українського бізнесу» 122

126 **НЕСПОДІВАНІ ФАКТИ**

128 **ЖИТЕЙСЬКА МУДРІСТЬ**

Бізнесмен та рибалка 128

У ПОЛЬЩІ Й ДАЛІ ШИРИТЬСЯ АЧС

АЧС у Польщі захоплює нові території. Головний ветеринарний лікар Польщі повідомив про підтвердження сорок третього випадку АЧС у диких кабанів на території республіки.

Труп загиблого дикого кабана виявили недалеко від населеного пункту Борова (близько 4 км від польсько-білоруського кордону). Раніше на території Гайнівського повіту випадки АЧС не реєстрували.

РОСІЯ ПЛАНУВАЛА ВІДМІНИТИ ПРОДУКТОВЕ ЕМБАРГО, АЛЕ «ДИВА» НЕ СТАЛОСЯ

Наприкінці лютого в законодавчій базі Держдуми РФ розмістили законопроект, що передбачає скасування обмежень на імпорту продовольства з країн, які ввели санкції проти Росії. Автори проекту (члени партії «Справедлива Росія») переконані, що ембарго суперечить статті 34 Конституції РФ. Згідно з нею, кожен громадянин має право на вільне використання своїх здібностей і майна для підприємницької діяльності. Законопроект, звісно, не прийняли, а авторам-депутатам вголосили догану.

БІЛОРУСЬ ПЛАНУЄ ПОСТАВЛЯТИ СВИНИНУ З РОСІЇ

Останнім часом Білорусь не імпортувала російську свинину, оскільки в цьому не було потреби (країна повністю задовольняла свої потреби вітчизняною сировиною). Крім того, поставки свинини і навіть кормів тваринного походження з Росії тимчасово припинили через поширення на території РФ африканської чуми свиней.

Рішення про відновлення поста-вок російської свинини будуть розглядати після аудиту тамтешніх м'ясопереробних підприємств.

РОСІЯ ЗМЕНШИЛА ІМПОРТ М'ЯСА В 3,1 РАЗИ

Це результат трьох місяців 2015-го (без обліку торгівлі з Білоруссю і Казахстаном): 52,9 тис. тонн.

Порівняно з показником у березні минулого року, поставки свинини до РФ скоротилися в 3,6 рази — до 16,15 тисяч тонн.

ІНДІЯ ЗМІНИЛА ВИМОГИ ДО ІМПОРТУ СВИНИНИ

Нещодавно Департамент сільськогосподарства, молочарства та рибальства Індії (DADF) опублікував проект ветеринарного сертифікату зі змінами щодо імпорту свинини та продукції з неї.

Він містить два ветеринарних сертифікати — окремо для свіжого м'яса свиней та переробленої свинини. Проект включає зміни, виключення та додатки до вже існуючих імпортерських вимог. Наприклад, відтепер у харчовій промисловості можна використовувати внутрішні органи, кров'яне борошно та тканини жуйних тварин.

Зазначений проект індійського ветеринарного сертифікату опублікований на сайті Світової організації торгівлі для обговорення.

ДО 2020-ГО РОКУ РОСІЯ ПЛАНУЄ ЗМЕНШИТИ ІМПОРТ НА 68%

Федеральний бюджет виділив майже 570 млрд рублів аграрному сектору на реалізацію заходів з імпортозаміщення. Це дозволить скоротити постачання імпортного м'яса майже на 68% до 2020-го року.

Планують, що такі вливання дозволять збільшити виробництво м'яса (у забійній вазі) до 10 мільйонів тонн. Відтак, поставки імпортової продукції зменшаться на 67,8%, молока — до 33,5 млн тонн (-29,9%), овочів — до 16,5 мільйона тонн (-70,3%).

Крім того, на забезпечення аграріїв технікою і фінансовими ресурсами орієнтована докапіталізація Росагролізингу та Россельхозбанку.

У США ПРОГНОЗУЮТЬ ЗДЕШЕВШАННЯ СВИНИНИ

За прогнозами експертів, споживачі цього року можуть чекати падіння цін на свинину. Адаже її ринкова вартість зменшиться приблизно на 23 центи за фунт.

Хоча виробники свинини, як очікують, зароблять менше, витрати на виробництво також скоротяться: переважно за рахунок здешевлення кормів, особливо сої. Незважаючи на це, фермерів чекає зменшення прибутків: середня річна маржа сягне близько 8 дол. за голову, порівняно з торішнім показником на рівні 53 дол.

КАЗАХСТАН НАРОСТИВ ПОГОЛІВ'Я СВИНЕЙ

У Казахстані поголів'я свиней у січні збільшилася на 6,6%, або на 55,9 тис. голів, порівняно з груднем, і сягнуло 896,7 тис. голів.

Проте, порівняно з січнем 2014-го року, поголів'я скоротилося на 4,4% або на 41,4 тис. голів. При цьому сільськогосподарські підприємства наростили стадо на 0,8% або на 2,1 тис. голів (загальна чисельність — 261 тис. свиней).

ЕКСПОРТ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СВИНИНИ СКОРОТИВСЯ НА 5%

Минулоріч експорт свинини з ЄС зменшився на 5% і сягнув 2,9 млн тонн.

Після впровадження продуктового ембарго, Росія — основний європейський імпортер упродовж останніх років — «переїхала» на 9-у сходинку у списку країн-партнерів.

Проте ЄС не забуває про азійські ринки: Китай, Гонконг та Японія. Частка європейської свинини там сягає 24%, 14% та 10% відповідно. Не менш важливим стратегічним ходом стало нарощування експорту до Південної Кореї (+108%) та Філіппін (+96%).

ТУРЕЧЧИНА ПЛАНУЄ ДОВОРИТИСЯ З РФ ПРО ЗОНУ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ

Влада Туреччини має намір підписати угоду про вільну торгівлю з Росією. Про це заявив міністр економіки Туреччини Ніхат Зейбекчі.

Із серпня 2014-го року поставки м'яса і м'ясної продукції з Туреччини до Росії збільшилися вшестеро. Почастішали й офіційні двосторонні контакти, оскільки Анкара не приєдналася до санкцій проти РФ.

ЄВРОПА ЗАМОРОЗИТЬ СВИНИНУ, ПРИЗНАЧЕНУ ДЛЯ РОСІЇ

Європейські виробники свинини відчутно постраждали від російського ембарго. Частина з них навіть виїшла з бізнесу. Тому, щоб підтримати свинарів, у ЄС вирішили ввести нову схему зберігання свинини (зокрема, заморозити). Крім того, вирішено скоротити поставки на внутрішній ринок до моменту поліпшення торговельних відносин з Росією.

У 2015-МУ ЕКСПОРТ БРАЗИЛЬСЬКОЇ СВИНИНИ СКОРОТИВСЯ НА 24%

Експорт бразильської свинини у лютому 2015-го склав 26,3 тис. тонн, що на 28,6% менше за відповідний період 2014-го.

Цифри, надані бразильською Асоціацією виробників тваринного білка (АВРА), також вказують на скорочення прибутків від продажу продукції на 31,7%, до 65,977 млн дол. упродовж місяця.

У КРАСНОДАРСЬКОМУ КРАЇ РФ ПЛАНУЮТЬ ПОДВОЇТИ ПОГОЛІВ'Я СВИНЕЙ ДО 2018-ГО

Влада Краснодарського краю розраховує в найближчі роки відродити галузь свинарства і збільшити поголів'я свиней у регіоні вдвічі.

Згідно з даними Краснодарського краю, на кінець 2014-го року поголів'я свиней у регіоні сягнуло 333 тис. го-

лів. Таким чином, у найближчі чотири роки цей показник може зрости до 666 тис.

Хоча, незважаючи на істотну державну підтримку, галузь тваринництва наразі не демонструє позитивної динаміки. Так, торік на розвиток АПК було спрямовано 6,4 млрд рублів, у тому числі 2,3 млрд рублів — кошти крайового бюджету.

РФ: МІНФІН ПРОПОНУЄ СКОРОТИТИ ВИТРАТИ НА АПК НА 3 МЛРД РУБЛІВ

Мінфін пропонує скоротити фінансування російського агросектору та рибальства 2015-го на 3,1 млрд руб. — до 172,3 млрд рублів. Раніше уряд мав намір виділити цього року з федерального бюджету на сільське господарство і рибальство 175,4 млрд руб.

Фінансування АПК та рибальства в 2016 і 2017 роках збережено на колишньому рівні — 152,6 млрд руб. і 177 млрд руб. відповідно.

БРАЗИЛІЯ ЕКСПОРТУВАТИМЕ СВИНИНУ ДО ПІВДЕННОЇ АФРИКИ

Наприкінці лютого служба з охорони здоров'я ПАР відкрила ринок для бразильської безкісткової телятини та м'ясних продуктів зі свинини. Бразилія сподівається експортувати свинини на 7 млн дол. на рік. Співпраця з ПАР забезпечить вихід на ринки інших африканських країн, зокрема членів Південноафриканського митного союзу (ПАМС).

ІНДІЯ ТА КНР НЕ ЗАДОВОЛЬНИЛИ «М'ЯСНИХ АПЕТИТІВ» РФ

Згідно з домовленістю, Індія та КНР мали постачати до Росії буйволятину та свинину відповідно. Проте, за словами представників Россільгоспнагляду, не виправдали очікувань за обсягами поставок. Так, поставки з Китаю призупинили через логістичні складнощі в їхній організації.

Frait

Современное оборудование
оснащения свиноплеком
от производителя

- Станки для опороса и осеменения
- Системы ограждения и пола
- Кормушки и кормовые автоматы
- Системы автоматической раздачи корма

- Системы поения
- Системы вентиляции и микроклимата
- Системы навозоудаления
- Ветеринарный инструмент по уходу за животными в ассортименте

г. Днепропетровск
тел.: +38 067 568 10 85, +38 050 363 25 35
e-mail: office@frait.com.ua www.frait.com.ua

95% УКРАЇНСЬКОЇ СВИНИНИ «ІДЕ» ДО РОСІЇ

У березні чотири українські компанії отримали дозвіл на експорт свинини до РФ: ТОВ «ВМП», ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат» та ПрАТ «АПК-Інвест». Для ТОВ «Свіженька» поставки можливі лише за умов лабораторної перевірки кожної партії.

Заморожену українську свинину також експортують у В'єтнам, Грузію та Вірменію, хоча частка цих поставок у загальному обсягу експорту поки незначна — до 5-ти відсотків.

В УКРАЇНІ ВПРОВАДИЛИ АГРАРНІ РОЗПИСКИ

В Україні запущений новий механізм залучення грошей в АПК — аграрні розписки. Пілотний проект Мінагрополітики та Міжнародної фінансової корпорації (IFC) розпочав реалізацію на Полтавщині.

Першу таку розписку отримала компанія «ПЗК-АГРО». Кредитором виступило сільськогосподарське підприємство «Комбікормовий завод».

На думку експертів IFC, аграрні розписки можуть стати альтернативою банківському кредитуванню, яке цьогогоріч суттєво скоротилося (так само, як і обсяги товарного кредитування). «Аграрна розписка — це інструмент, простіший та дешевий в адмініструванні, порівняно з вище зазначеними, надійний для обох сторін і, що важливо, відомий міжнародним компаніям-кредиторам, які працюють на ринку України», — прокоментував Сергій Рабенко, представник IFC.

У найближчих планах — розширити географію проекту і залучити ще одну-дві області. Повноцінне впровадження інструменту по всій території України планують на кінець 2015-го — початок 2016-го року.

У ДЕРЖВЕТФІТОСЛУЖБІ ЛЮСТРАЦІЯ

Згідно з Законом України «Про очищення влади», Віталій Башинський звільнений з посади заступника голови Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України.

Про це свідчить розпорядження Кабінету міністрів № 327-р від 8 квітня 2015-го року.

В УКРАЇНІ ПОМЕНШАЛО СВИНЕЙ

Станом на перше березня 2015-го свиней в Україні поменшало на 4,6% чи 351,6 тис. голів, порівняно з відповідною датою минулого року.

Із загального 7-мільйонного поголів'я більшою мірою скоротилася частка свиней, яку утримує населення (49%): у лютому в цій категорії господарств налічувалось 3,63 млн свиней, що майже на 0,3 млн менше, ніж минулоріч.

У сільгоспдідприємствах поголів'я зменшилося на 1,6% чи 61 тис. голів. Найпомітніше число свиней скоротилося на фермах Донеччини (- 81 тис. голів, порівняно з 2014-им).

ВЕСТИ БІЗНЕС В УКРАЇНІ СТАНЕ ПРОСТІШЕ

На початку квітня Президент України Петро Порошенко підписав Закон № 191-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення бізнесу (де-регуляція)».

Цей закон має допомогти дерегулювати господарську діяльність, привести законодавство в окремих сферах відповідно до правового поля ЄС. Скорочення функцій та оптимізація процедур адміністративного регулювання господарської діяльності сприятимуть покращенню умов для ведення бізнесу в Україні та підвищенню рівня захисту суб'єктів господарювання.

УКРАЇНЦІ СТАЛИ ЇСТИ МЕНШЕ СВИНИНИ

Станом на перше березня українці спожили 160 тис. т свинини, що майже на 9% менше, ніж за січень-лютий 2014-го.

Передумовами такого «просідання» стало погіршення споживчих настроїв.

За прогнозами Мінекономрозвитку, у цьому році фонд споживання свинини в Україні скоротиться на 12% — до 843 тис. т. Відтак, навіть за умови, що криза не буде поглиблюватися, ощадливість та економія визначатимуть споживчу поведінку пересічного українця.

СВІТОВИЙ БАНК ДОПОМОЖЕ МІНАГРОПОЛІТИКИ РЕАЛІЗУВАТИ РЕФОРМИ

Мінагрополітики спільно зі Світовим банком планує реалізувати Проект підтримки реформ у сільському господарстві та земельних відносинах Фонду інституційного розвитку Світового банку. Наразі для цього виданий грант.

Мета цього Проекту — забезпечити Уряд України інструментарієм для моніторингу політики та оцінки впливу реформ на розвиток сільського господарства та управління земельними ресурсами.

ХТО МОЖЕ ПЕРЕВОЗИТИ СВИНЕЙ УКРАЇНОЮ?

На початку березня Держветфітослужба заборонила територіальним органам видавати ветеринарні дозволи на переміщення свинопоголів'я. Зокрема тим господарствам, у яких відсутні лабораторні дослідження на епідемічну діарею свиней та хворобу Ауескі. Виключення становить лише перевезення тварин на забій.

Такі дії наглядового органу продиктовані неналежним виконанням розпорядження «Щодо проведення епізоотичних обстежень». Вони пов'язані із відсутністю звернень від свинарів стосовно епізоотичних обстежень господарств, які орієнтовані на недопущення розповсюдження небезпечних інфекційних захворювань на території України.

УКРАЇНСЬКИЙ АПК ОТРИМАЄ АМЕРИКАНСЬКІ ІНВЕСТИЦІЇ

Про це повідомив Міністр аграрної політики та продовольства України Олексій Павленко. Він зауважив, що вливань варто очікувати у розмірі щонайменше 8 млрд доларів США до 2020-го. Пріоритетні галузі — насінництво, виробництво сільськогосподарської техніки, альтернативні види палива, енергоефективні технології.

Наразі на українському аграрному ринку уже представлені американські компанії DuPont, Pioneer, Cargill, Bunge, Monsanto, John Deere, Agco.

ВИМОГИ НАДАВАТИ КАРАНТИННІ СЕРТИФІКАТИ — НЕЗАКОННІ

Обов'язковий принцип отримання карантинного сертифікату скасовано. Держсільгоспінспекцію ліквідовано, Держветфітослужбу реорганізовано. Вимоги оформлювати та надавати карантинні сертифікати — незаконні. Про це заявив Міністр аграрної політики та продовольства України Олексій Павленко.

Постановою КМУ від 28 січня 2015 року спрощено процедуру фітосанітарної експертизи, зокрема скорочено час її проведення із 5 діб до 24 годин. Цей документ скасовує надмірне адміністрування у сфері обігу пестицидів і агрохімікатів, зокрема ліцензування експорту та імпорту, спрощує порядок проведення державних випробувань, реєстрації та перереєстрації.

«Будь-які вимоги з боку контролюючих органів, які порушують дію

чинної постанови, не мають юридичної сили. Територіальні органи Держсільгоспінспекції знаходяться у стадії ліквідації і взагалі не мають права здійснювати перевірки», — повідомив Міністр.

«НИВА ПЕРЕЯСЛАВЩИНИ» ОТРИМАЄ 25 МЛН КРЕДИТУ ВІД IFC

Наприкінці квітня Група компаній «Нива Переяславщини» уклала угоду з Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC) щодо кредиту у розмірі 25 млн доларів.

Попередньо міжнародне кредитування було підтверджене у грудні 2014-го.

Отримані кошти спрямують на реалізацію планів щодо розширення діяльності компанії і рефінансування її середньострокових кредитних зобов'язань.

УКРАЇНСЬКІ АГРАРІЇ МОЖУТЬ ЗОСТАТИСЯ БЕЗ СПЕЦРЕЖИМУ ПДВ

На розгляд Верховної Ради України внесений проект постанови про «Основні напрямки бюджетної політики на 2016-ий рік». Цей документ передбачає, що бюджет на наступний рік буде сформований без спеціального режиму ПДВ для сільгоспвиробників.

Відміна пільг продиктована вимогами Міжнародного валютного фонду, з яким Україна підписала меморандум про співпрацю. Одна з його головних умов — зрівняння податкового тиску на різні сектори економіки та підвищення доходів бюджету за рахунок ліквідації пільг, що необхідно для вирішення фінансової кризи.

Проблема у тому, що наразі дієвої альтернативи спецрежиму ПДВ немає. А відтак, втративши і його, аграрії залишаться «біля розбитого корита».

Телефони гарячої лінії:

+38 (067) 236-01-67

+38 (097) 841-43-61

**БЕЗКОШТОВНА
ГАРЯЧА
ЮРИДИЧНА
ЛІНІЯ**

**ДЛЯ ЧЛЕНІВ АСУ –
оперативні відповіді
фахівців на актуальні
питання.**

Ми прагнемо, щоб Ваша робота була якомога комфортнішою!

VIII МІЖНАРОДНИЙ КОНГРЕС ЗІ СВИНАРСТВА ZOETIS: «РАЗОМ І В ПРАКТИЦІ, І В ЖИТТІ»

Компанія «Зоетіс Україна» відходить від традицій сталості і «розширює географію». 21–24-го квітня провела VIII Міжнародний конгрес зі свинарства в затишній окраїні Дніпропетровська, у готелі «Гудзон».

Уперший день заходу відбулося урочисте відкриття, де всі учасників вітали його організатори. Зі вступним словом виступив бізнес-менеджер ТОВ «Зоетіс Україна» Віктор Еверт, який висловив сподівання, що наступні дні конгресу будуть цікавими і максимально корисними, а його учасники зможуть зайти відповіді на багато хвилюючих їх питань. Його підтримали представники компаній-партнерів, зокрема Петер Брильські («Йозера Україна»), Віталій Соколов («Текро Україна») та Олексій Мелехов («Симедика Україна»).

Упродовж наступних двох днів перед свинарями і ветеринарами виступали з доповідями міжнародні та вітчизняні експерти. Тематика конгресу здебільшого сто-

сувалася ветеринарних проблем: цирковірусу свиней, вірусних та інфекційних захворювань поросят. Особливий акцент зробили на питанні епідемічної діареї свиней, яка всерйоз стурбувала українське свинарство.

Франциско Палларес, лікар ветеринарної медицини, професор (Іспанія) розповів про нові підходи до вирішення проблеми цирковірус-асоційованої пневмонії свиней. Зокрема, зауважив, наскільки важливе для зниження смертності та віремії у різних статевих вікових групах тварин вакцинавання. Воно ефективно не лише для протидії вірусу, а також позитивно впливає на ріст тварин (покращується конверсія корму і середньодобові прирости).

Пан Палларес торкнувся ще одного актуального питання — синдрому раптової загибелі поросят до відлучення. Летальність настає через ураження нервової системи, шлунково-кишкового тракту та дихальних шляхів. Цей синдром небезпечний тим, що його дуже

важко виявити, адже клінічних симптомів немає. Діагностувати можна лише після лабораторного мікроаналізу. Крім того, вірус (через ураження різних органів) нерідко плутають з іншими хворобами, ставлять неправильний діагноз і в такий спосіб тільки ускладнюють ситуацію в господарстві. Тому експерт порадив насамперед постійно стежити за поведінкою поросят, аналізувати умови навколишнього середовища, корми, воду, а також зважати на генетичну схильність тварин до захворювання.

Про загальні тенденції розвитку світового свинарства, сучасні вимоги ринку, особливості галузі у країнах Європи (Німеччині, Польщі, Данії) та Україні розповів директор компанії «Йозера Україна» Петер Брильські. Він поділився секретом успішної свиноферми, який криється у поєднанні чотирьох складових: надійності і стабільної якості виробництва; інноваційності; менеджменту годівлі та управлінні стадом; ветеринарному

супроводі. Доповідач зауважив: «Якщо хочете щось змінити — змінійте своє ставлення. Насамперед, це стосується керівництва. Адже як говорять: «риба гниє з голови!»»

Петер Ірганг, лікар ветеринарної медицини, власник свиноферми, консультант (Австрія) дав практичне пояснення тому, як материнське молозиво (молоко) формує імунітет поросят. Його цінність у тому, що воно не тільки слугує джерелом живлення, а й захищає від патогенних організмів, пригнічує запальну реакцію у кишечнику, впливає на метаболізм та поведінку тварин. Утім, міжнародний консультант порадив: «Якщо імунітет, який забезпечує молозиво (молоко), — недостатній, вакцинують тварин». Це знизить ризики захворювання на пневмонію, цирковірус тощо.

Крім того, пан Ірганг вів мову про необхідність комплексної взаємодії між ветеринарним, кормовим менеджментом і регулярним моніторингом статусом здоров'я тварин. Лише повноцінний і тотальний аналіз показників дасть змогу ефективно управляти стадом та вчасно реагувати на всі негаразди в ньому.

Співвласник ферми «Дніпро-Гібрид» Володимир Гетьман охарактеризував революційні підходи до організації індивідуальної годівлі свиней. Це стосувалося, насамперед, тих вимог, яким повинна відповідати сучасна система кормороздачі: самодіагностика, фільтрація, точне налаштування во-

логості корму, нечутливість до додаткових джерел води, автоматичний контроль надмірної роздачі корму тощо.

Дмитро Масюк, кандидат ветеринарних наук, доцент Центру Біобезпеки (Дніпропетровськ) розповів про методи лабораторної діагностики та контролю цирковірусної інфекції. Основну увагу доповідач приділив поясненню, як за допомогою методу полімеразної ланцюгової реакції, імуногістохімічного та імуноферментного аналізу виявити цирковірус свиней.

У продовження цієї тематики виступив доктор ветеринарних наук, професор Центру Біобезпеки Павло Гаврилін. Він зосередився на проблемі цирковірус-асоційованих синдромів свиней, яку проаналізував з точки зору патоморфології та патогенезу.

З роллю антибіотичних препаратів у лікуванні та профілактиці респіраторних захворювань свиней слухачів ознайомила Палома Суарез, лікар ветеринарної медицини, кандидат ветеринарних

наук, експерт зі свинарства (США–Німеччина). Її презентація була присвячена дослідженню, проведеному компанією «Зоетіс», щодо можливості лікування пневмонії та інших бронхолегеневих патологій. Під час експерименту виявили можливість застосування антибіотиків як ефективного засобу лікування, який, крім протизапальної дії, забезпечує зростання середньодобових приростів та зменшує необхідність повторної обробки.

Спеціалісти компанії «Зоетіс Україна» торкнулися ще однієї актуальної теми — імунокастрації свиней. Вони поділилися європейським досвідом та розповіли про дослід, проведений на одному з вітчизняних підприємств. Загалом, імунологічна кастрація кнурів виглядає привабливо для виробників, оскільки значно спрощує процедуру ветеринарної обробки та дає більший вихід пісного м'яса з туш. Проте є ще багато невирішених питань: насамперед збут тварин, кастрованих таким методом.

ЛИШЕ ПОВНОЦІННИЙ І ТОТАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ

ДАСТЬ ЗМОГУ ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЯТИ СТАДОМ

ТА ВЧАСНО РЕАГУВАТИ НА ВСІ НЕГАРАЗДИ В НЬОМУ.

Палома Суарез пояснює важливість антибіотикотерапії у лікуванні свиней
Фото 2.

Франциско Палларес про цирковірус-асоційовану пневмонію свиней та синдром раптової загибелі поросят
Фото 1.

Фото 3.
Віктор Еверт розповідає про проблему епідемічної діареї свиней

На конгресі прозвучали теми, пов'язані з організацією ветеринарного менеджменту на підприємстві. Зокрема, Сергій Чарнушин, лікар ветеринарної медицини, консультант (Білорусь), поінформував, як правильно складати ветеринарно-санітарні протоколи у господарствах з поголів'ям понад 1000 тварин. Олексій Шептуха, лікар ветеринарної медицини, технічний спеціаліст зі свинарства ТОВ «Зоетіс Україна», приділив увагу практичним прикладам складних діагнозів та випадкам невдалого лікування свиней. Про можливість автоматизованої підтримки менеджменту господарства (ведення протоколів за різними статеві-віковими групами тварин та виробничими процесами) за допомогою сучасних інформаційних програм говорив Віталій Соколов, менеджер компанії «Текро Україна».

Організатори конгресу окремим і найголовнішим блоком виділили питання епідемічної діареї свиней — небезпеки як світового, так і, на жаль, українського свинарства. Обговорення цієї проблеми проходило у форматі веб-конференції. У ній брали участь експерти із США: Роджер Мейн, директор діагностичної лабораторії при Ветеринарному Університеті Штату Айова; Стів Сорнсен, Рік Швола та Ева Яблонські, спеціалісти зі свинарства, Мартін Франкхаузер, лікар ветеринарної медицини, технічний спеціаліст компанії Зоетіс, а також Віктор Еверт.

Закордонні спеціалісти описа-

ли свій досвід боротьби з ЕДС, з якою вони стикнулися у 2013-му році. На той час це була невідома для них хвороба, загальні втрати від якої сягнули близько 12 млн свиней. Але спроби зупинити ЕДС не були марними. Науковці встановили основні способи поширення хвороби, розробили правила біобезпеки, необхідні для попередження передачі вірусу, створили вакцину. То ж власними здобутками у боротьбі з хворобою радо поділилися з українськими свинарями.

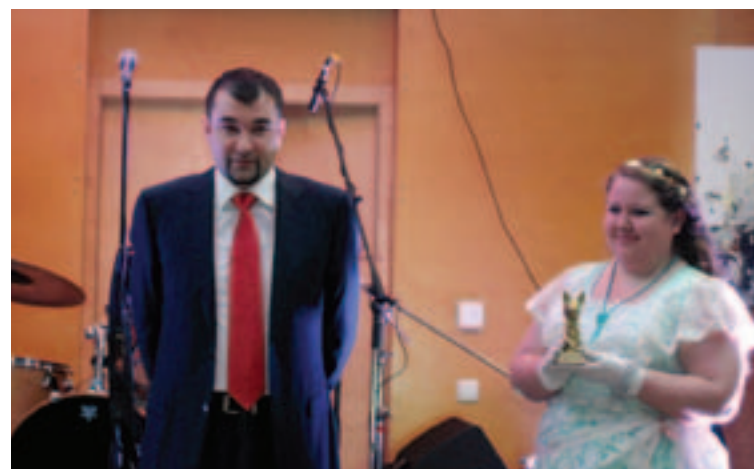
У рамках заходу відбувся круглий стіл «Експорт свинини на європейський ринок: оцінка якості туші та визначення вартості у розрізі європейських стандартів». У ньому брали участь як виробники, так і переробники свинини. Під час круглого столу президент Асоціації свинарів України Артур Лоза пояснив усім присутнім основні

принципи діючої у Європі системи оцінки якості туш — SEUROP, згідно з якою розраховують ціну на свинину. Він також охарактеризував способи оцінки якості м'яса за допомогою інвазійних приладів або ультразвукових сканерів. Утім, проблема полягає у тому, що представники вітчизняної галузі та м'ясокомбінати звикли працювати за «старими правилами», а не пристосовуються до європейських стандартів.

Упродовж конгресу його учасники могли не лише плідно попрацювати, але й цікаво розважитися. Цьогоріч компанія «Зоетіс Україна» вирішила підготувати гостям сюрприз на кшталт німецького пивного фестивалю. А заключна гала-вечеря пройшла у стилі кінофестивалю, під час якої вручали премії «Золоте поросся». Цікаво, що організатори вигадають для учасників заходу наступного року? [ПС](#)

Фото 4. Учасники конгресу активно обговорюють доповіді еспертів

Фото 5. Церемонія вручення нагороди «Золоте поросся»

Сувакxин PCV2. Вибір №1 проти цирковірусної інфекції свиней!

Химерний антиген

Подвійний ад'ювант

Найбільш довготривалий імунітет

Попередження віремії

Лише одна ін'єкція

М'ЯСОПЕРЕРОБНИКИ ОБГОВОРИЛИ «ГАРЯЧІ ПИТАННЯ»

12-го та 13-го березня на базі конгрес-готелю «Пуца» відбулася конференція «WurstTech. М'ясопереробка 2015» для учасників ринку м'ясопереробки України. Метою організаторів було зібрати ключових гравців галузі для обговорення актуальних проблем та «гарячих тем», які хвилюють та стають на шляху успішного функціонування м'ясопереробних підприємств. Упродовж дводенної програми заходу представники м'ясокомбінатів, забійних та ковбасних цехів мали можливість обмінятися досвідом, розширити коло знайомств та отримати цікаву інформацію щодо поточного стану галузі і її перспектив. У дискусіях також взяли участь виробники м'яса, дистриб'ютори, торговельні мережі, консультанти, аналітики, постачальники імпортного м'яса, спецій, оболонки та обладнання. Інтереси виробників свинини представляв Президент АСУ Артур Лоза.

Були присутні і представники державних структур. Зокрема, начальник відділу переробки продукції тваринництва та дитячого харчування Департаменту продовольства Віталій Пахолюк доповів про ситуацію на ринку м'яса та м'ясних продуктів. Так, за результатами роботи м'ясопереробних підприємств виробництво свинини свіжої (парної) чи охолодженої збільшилося на 8,1%, замороженої — на 35%, м'яса птиці свіжого (парного) чи охолодженого — на 2%, а мороженого — на 16,1%. Прогнозоване споживання м'яса на душу населення в поточному році — 53,5 кг, тобто 67% від раціональної норми споживання.

Окрім огляду законодавства та євроінтеграційних процесів, окремі секції були присвячені євростандартизації та тенденціям ринку ковбасних виробів. У рам-

Конференція «WurstTech. М'ясопереробка 2015» для учасників ринку м'ясопереробки України

ках останньої відбувся круглий стіл «Проблеми збуту продукції м'ясопереробки у 2015», під час якого учасники поділилися досвідом роботи з торговельними мережами та проблемами, які при цьому виникали, а також заслухали думку представників супермаркетів.

Так, за словами Юрія Григор'єва (Consulting Group), незважаючи на тривалий пресинг та погіршення умов для постачальників (підвищення бонусів, збільшення відстрочок платежу, вимоги до зростання маркетингових бюджетів), закупівельники в мережах розуміють, що надмірне «закручування гайок» призведе до найгіршого результату — порожніх полиць, а, значить, недоотриманого прибутку. І якщо фінансові результати більшості мереж 2014-го виглядають досить пристойно у гривні, то у валюті або одиницях проданих товарів ситуація не така вже й оптимістична. За результатами першого кварталу 2015-го вже очевидно, що категорію м'ясної продукції/ковбасних виробів чекає перерозподіл сегментів.

Про найближче майбутнє ринку ковбас в Україні розповів Андрій Усманов, представник аналітичної компанії AR-group. Він зазначив, що цього року обсяги ринку зменшаться на 8–10% до 235–240 тисяч тонн, а ковбасні вироби при цьому подорожчать на 50%. Експерт поділився інформацією і щодо імпорту та експорту ковбас. 2014-го Україна імпортувала ковбасних виробів на 53 тисячі гривень (+7,9% проти 2013-го року). Завозила продукцію в основному з Європи — Іспанії, Словаччини, Італії, Німеччини, Франції. Згідно з прогнозами, цього року імпорту скоротиться на 40%.

Щодо експорту, 2015-го основним каналом збуту залишиться Крим (минулоріч туди поставили близько 62% від загального обсягу експорту).

Під час другого дня засідань учасники конференції ознайомилися з можливостями для розвитку та оптимізації переробки м'яса, дізналися про нові технології, розглянули стан сировинного ринку та перспективи експорту в арабсько-мусульманські країни. ПС

АГРО-2015

XXVII МІЖНАРОДНА АГРОПРОМИСЛОВА ВИСТАВКА

AGRO-2015

XXVII INTERNATIONAL AGROINDUSTRIAL FAIR

3-6 ЧЕРВНЯ Київ, Україна

на території
Національного комплексу
«Експоцентр України»
пр-т Академіка Глушкова, 1

Animal'EX 2015

XIV Спеціалізована виставка сільськогосподарських тварин, ветеринарії та товарів для тваринництва

ЕКВІСВІТ 2015

XII Національна виставка конярства та кінного спорту

ЕкспоАгроТех

V Спеціалізована виставка с/г техніки, обладнання та запасних частин

БІОПАЛИВО

VIII Спеціалізована виставка відновлювальних джерел енергії

АГРО

IV Міжнародна спеціалізована виставка автоматизації, управління, GPS і GIS технологій

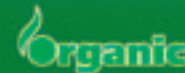
АГРО BUILD-EXPO

Спеціалізована виставка будівництва

FISHEXPO

IX Спеціалізована виставка рибного господарства та рибальства

ORGANIC

III Спеціалізована виставка екологічно чистих продуктів та технологій

РОСЛИВНИЦТВО І АГРОХІМІЯ

II Міжнародна спеціалізована виставка

РОСЛИВНИЦТВО І АГРОХІМІЯ

ГРИБНИЦТВО

V Міжнародна спеціалізована виставка грибної індустрії

СВІТ ВИНА

III Спеціалізована виставка виноробства

СВІТ ВИНА

ОРГАНІЗАТОР:

Міністерство аграрної політики та продовольства України

РОЗПОРЯДНИК:

ТОВ "ТД" Промфінінвест"
Тел.: (044) 599-71-77, 220-11-45
E-mail: info@agroexpo.com.ua
www.agroexpo.com.ua

ЛОГІСТИЧНИЙ ПАРТНЕР:

Спеціальний інформаційний партнер:

НОВА СЕРІЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ВЕТЕРИНАРНИХ СЕМІНАРІВ ВІД АСУ

Асоціація свинарів України спільно з агроконсалтинговою компанією «Дикун» та за підтримки Проєкту USAID Агроінвест і компанії MSD Animal Health та «Центр ветеринарної діагностики» провела у квітні серію регіональних ветеринарних семінарів у Дніпропетровську, Києві і Тернополі.

Тематика семінарів визначалася побажаннями свинарів. Цього разу вони звернули увагу на лікування репродуктивних хвороб, запліднювання свиноматок та менеджмент поросят. Найбільше питань стосувалося епідемічної діареї свиней: попередження, діагностика та лікування, ліквідація наслідків. Допомогти виробникам у вирішенні цих проблем зголосилася низка вітчизняних експертів-лікарів ветеринарної медицини.

Традиційно семінари розпочиналися зі вступного слова Артура Лози, президента Асоціації свинарів України, який коротко охарактеризував стан галузі, наголосивши на необхідності управління ризиками і ветеринарно-профілактичного контролю.

Віталій Піотрович, к.в.н. і консультант зі свинарства, зосередився на трьох серйозних інфекційних захворюваннях свиней: лептоспірозі, парвовірозі та респіраторно-репродуктивному синдромі. Країни Східної Європи, у тому числі й Україна, найнеблагополучніші по відношенню до цих патогенів. Щоб уберегтися від них, ветеринари повинні постійно діагностувати стан тварин, контролювати біобезпеку, управління рухом стада і вакцинувати свиней.

Координатор КЦ АСУ Віктор Еверт на прохання ветеринарів розглянув питання некрозу вух свиней, їх причини, наслідки та міри попередження. Основними причинами неврозів є неправильний менеджмент та утримання, токсини, погана молочність свиноматки, різкий перепад температур, тип підлоги. Для профілактики хвороби ветеринарний лікар та технолог підприємства мають двічі на день (вранці та ввечері) проводити огляд тварин і

відмічати найменші зміни. При появі перших симптомів хвороби рани потрібно обробити цинком.

Ветеринарний лікар Тетяна Чорнозуб описала вади сперми кнурів-плідників, виокремивши проблему аглютинації еякуляту. Вона визначила її різновиди, способи виявлення та методи оцінки ступеня тяжкості. Небезпечна аглютинація тим, що суттєво позначається на рівні запліднюваності свиноматок, збільшенні прохолостів і зниженні плідності. Убезпечити від такого порушення може чіткий контроль якості кожного еякуляту.

Дар'я Бережна, завідувача лабораторії молекулярної діагностики ЦВД, зосередилася на питанні виявлення шлункових захворювань свиней, насамперед, епідемічної діареї свиней. Розповіла про причини ентеритів (за віком та клінічними проявами) та вибір оптимального методу діагностики. Доповідач навела приклади діагностики ентеритів, загостривши увагу слухачів направилах відбору, зберігання та транспортування патологічного матеріалу, який в подальшому буде застосовуватися для аналізу.

Доповідаючи про найнебезпечнішу хворобу сучасного свинарства, Віктор Еверт пояснив її причини, способи передачі та попередження проникнення в господарство. Ще один блок його презентації був присвячений менеджменту ЕДС-позитивного стада та контролю захворювання: як правильно організувати імунізацію стада, як забезпечити господарство від повторного спалаху, як управляти стадом під час та після спалаху.

Олексій Шептуха, консультант зі свинарства, доповів про менеджмент новонароджених поросят, ціль якого — зберегти максимальну кількість тварин та отримати однорідні гнізда. На думку спеціаліста, успіх насамперед залежить від працівників, відповідальних за опорос та догляд за поросятами у перші дні їх життя. Тому без доброї мотивації високих результатів досягти складно.

Після виступів учасники семінару могли поспілкуватися з експертами у форматі круглого столу. Так теоретичні питання набули практичної цінності. Залишилося лише застосувати отримані знання на практиці! **ПС**

Ветеринари гуртуються для вирішення актуальних проблем свинарства

Увага слухачів прикута до доповідей спікерів

РЕГІОНАЛЬНІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ СЕМІНАРИ ДЛЯ СВИНАРІВ

Кращі спеціалісти із ветеринарії, годівлі та управління розкриватимуть запропоновані вами теми.

ОРГАНІЗАТОР - АСОЦІАЦІЯ СВИНАРІВ УКРАЇНИ СПІЛЬНО З КЦ АСУ ТА КОМПАНІЄЮ «ДИКУН»

Для господарств-членів асоціації свинарів України **УЧАСТЬ У СЕМІНАРАХ БЕЗКОШТОВНА**

за підтримки

СЛІДКУЙТЕ ЗА НОВИНАМИ АСУ

САМОРЕГУЛЬОВАНІ ОРГАНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

23 березня відбувся круглий стіл «Роль саморегульованих організацій в житті України». Організатором заходу виступила Аграрно-аналітична платформа за підтримки юридичної компанії ОМП, яка реалізує цю ініціативу, та Проекту USAID Агроінвест. Вона спрямована на підтримку галузевих асоціацій агропромислового комплексу України.

Учасники — представники галузевих та неурядових об'єднань — обговорювали доцільність та можливість створення в Україні саморегульованих організацій (СРО). Упродовж засідання вони намагалися видати відповіді на питання: за яких умов можна отримати статус СРО, які функції така організація виконуватиме, які механізми її роботи.

Микола Чемезов, старший юрист компанії «ОМП», ознайомив присутніх із принципами діяльності СРО у світі. Так, найдієвішими визнають американську та європейську схеми. Ще одна, «згібридна», діє в Канаді.

Роль саморегульованих організацій в стратегічному розвитку аграрного сектору України окреслив Михайло Соколов, заступник голови Всеукраїнської Аграрної Ради (ВАР). **ПС**

ДОВІДКА:

Саморегульована організація (СРО) — неприбуткова організація, яка одержала від держави право (ліцензію) розробляти й запроваджувати правила та процедури щодо своїх членів і стежити за їх дотриманням.

ПРЕДСТАВНИКИ М'ЯСНОЇ ГАЛУЗІ ЗІБРАЛИСЯ ЗА КРУГЛИМ СТОЛОМ

Асоціація свинарів України долучилася до круглого столу «Питання виробництва та реалізації м'ясної продукції». Захід відбувся 23 квітня в офісі компанії Dentons під патронатом Міністерства аграрної політики та продовольства України та Agro.Reforms.UA. В обговоренні проблемних питань галузі взяли участь виробники свинини, яловичини та м'яса птиці, представники переробних підприємств і трейдингових компаній. Від влади виступила заступник Міністра з питань євроінтеграції Владислава Рутіцька.

Почалося засідання з обговорення питань зменшення ставки ПДВ для продуктів харчування та ідентифікації тварин. Зокрема, йшлося про те, що обсяги м'яса, яке потрапляє на ринок від неідентифікованих тварин, значні. Це уможливило і підтримує існування тіньового ринку. Перший крок до його подолання — Закон України «Про реєстрацію та ідентифікацію тварин», який передбачає створення прозорих умов на ринку м'яса.

«Бізнесу, міністерству й асоціаціям треба разом аналізувати слабкі сторони законодавства і розробити правильні рішення для галузі», — заступник Міністра аграрної політики та продовольства України з питань євроінтеграції Владислава Рутіцька

Під час круглого столу представники м'ясопереробних підприємств висловили занепокоєння стосовно функціонування Державної служби з питань безпеки харчових продуктів та захисту прав споживачів, яка наразі не має ні голови, ні положення про роботу, ні роз'яснень, як має розподілятися відповідальність.

Не втратило актуальності для присутніх і питання зовнішньої торгівлі м'ясом та м'ясопродуктами: зокрема,

обмеження імпорту та пошук потенційних експортних ринків. Особливою темою для обговорення були проблеми зовнішніх поставок ковбасних виробів, які ускладнює необхідність сертифікувати кожний вид продукції партії.

За підсумками круглого столу було прийнято рішення про створення робочої групи експертів у галузі тваринництва при Міністерстві аграрної політики та продовольства України. **ПС**

АСОЦІАЦІЯ «СВИНАРІ УКРАЇНИ» — неприбуткова, добровільна організація, створена провідними виробниками української свинини. Головні цілі — захист інтересів господарств об'єднання, сприяння розробці і впровадженню нових технологій ефективного виробництва свинини, розширення ринків збуту та захист внутрішнього ринку.

ГОСПОДАРСТВА-ЧЛЕНИ АСУ ОТРИМУЮТЬ НАСТУПНІ ПОСЛУГИ ВІД ПРОВІДНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ В ГАЛУЗІ СВИНАРСТВА:

Комплексний аудит і супровід свиного господарств

СПІВПРАЦЯ З КОМЕРЦІЙНИМИ КОМПАНІЯМИ

- Гарантія якості та максимальні знижки на ветеринарні препарати і кормові інгредієнти
- Пошук обладнання, кормів та інших засобів виробництва
- Надання інформації про комерційні компанії

Асоціація «Свинарі України» впроваджує «Проект узгодження зі світовими стандартами законодавчо-нормативної бази, що регулює українське свинарство» за підтримки Проекту USAID Агроінвест.

СЕРЕД ІННОВАЦІЙНИХ КРОКІВ ПРОЕКТУ:

- Робоча група при МінАПП, що працює над дерегуляцією та синхронізацією із сучасними умовами і стандартами виробництва норм ДБН, ВНТП, СНіП, ветеринарного та екологічного законодавства;
- Створення національної системи обліку і контролю племінних ресурсів України в галузі свинарства;
- Розробка і впровадження нового державного стандарту оцінки та класифікації туш свиней.

Відкриті до співпраці із господарствами, що готові бути в авангарді якісних змін українського свинарства!

Робоча група АСУ:
тел.: +380 67 236 0167

тел./факс: +380 4744 36985

ВИРОБНИЦТВО ТА ПЕРЕРОБКА СВИНИНИ: КВАРТАЛЬНИЙ ЗАЛІК

Олександра Бондарська, аналітичний центр АСУ

Перший квартал 2015-го року для свинарства завершився з результатами трохи гіршими, ніж минулоріч. Так, станом на 1-ше квітня загальна чисельність свиней в Україні становила 7,48 млн голів, тобто на 4,2% менше, ніж на аналогічну дату 2014-го. Скорочення поголів'я відбулося насамперед за рахунок зменшення чисельності свиней — на 7,7% чи 310,8 тисяч голів — у господарствах населення.

Наростили поголів'я лише присадибні господарства Вінницької (+8 тис. голів), Закарпатської (+0,5 голів) та Миколаївської областей (+2,5 тис. голів), тоді як населення Донецької та Луганської областей утримує майже вдвічі менше свиней, ніж торік.

Стійкішими до викликів сьогодення були промислові свиногосподарства. Так, у п'яти регіонах чисельність індустріального поголів'я зберіглася на рівні минулого року, а в Івано-Франківській, Київській, Львівській, Рівненській, Тернопільській, Харківській та Хмельницькій свиноферми навіть наростили

потужності, порівняно з першим кварталом 2014-го. Свинарі згаданих областей спільними зусиллями збільшили чисельність свиней на 800 тис. голів, що дещо компенсувало скорочення поголів'я у половині регіонів країни.

Утім, результати могли б бути кращими. Зокрема, через падіння свиней у сільськогосподарських підприємствах, чисельність поголів'я зменшилася на 182,6 тис. голів. Упродовж першого кварталу 2014-го свинарство втратило 144,5 тис. голів з аналогічної причини. Тож, якщо у перші три місяці минулого року поголів'я скоротилося на 2,6%, то цьогорічний показник падежу перевищив тривідсоткове значення — 3,2%. Однією з причин такого підйому стало зростання відсотка падежу на свинофермах Київської області (з 2,2% у першому кварталі 2014-го до 7,5% від загального поголів'я у першій чверті 2015-го року).

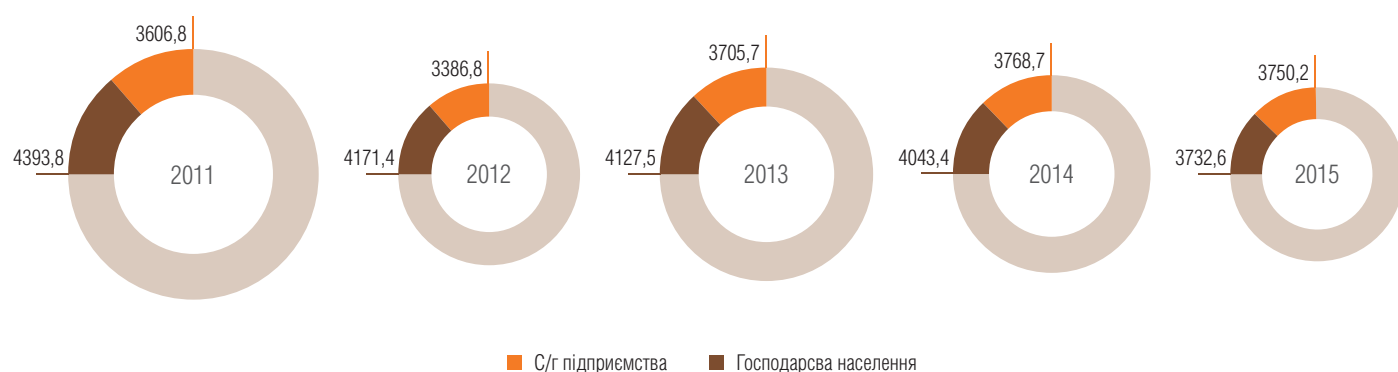
Незважаючи на спадаючу динаміку промислового поголів'я свиней, обсяги як вирощування,

так і реалізації на забій зросли на 5,8% та 4,8% відповідно. Так за січень-березень свиноферми отримали 143,3 тис. приросту живої ваги, а 131,8 тис. т реалізували на забій. Тож середнє співвідношення обсягів реалізації на забій до вирощування в Україні становить 1,09*, що свідчить про загальну позитивну тенденцію галузі. Особливими здобутками у вирощуванні свинини відрізнялися підприємства Львівської та Тернопільської областей, де отримали на 1,7 та 2,4 тис. т свинини живою вагою більше, ніж за першу чверть 2014-го. Якщо на Львівщині такі результати пояснюють майже 19-відсотковим приростом поголів'я у промисловому секторі, то у Тернопільській області збільшення поголів'я на 22,4% супроводжувалося зростанням середньодобових приростів до 532 г/доба (+5,6% до рівня січня-березня 2014-го).

Активніше, ніж за перший квартал 2014-го, реалізували на забій підприємства Дніпропетровщини, Івано-Франківщини, Київщини,

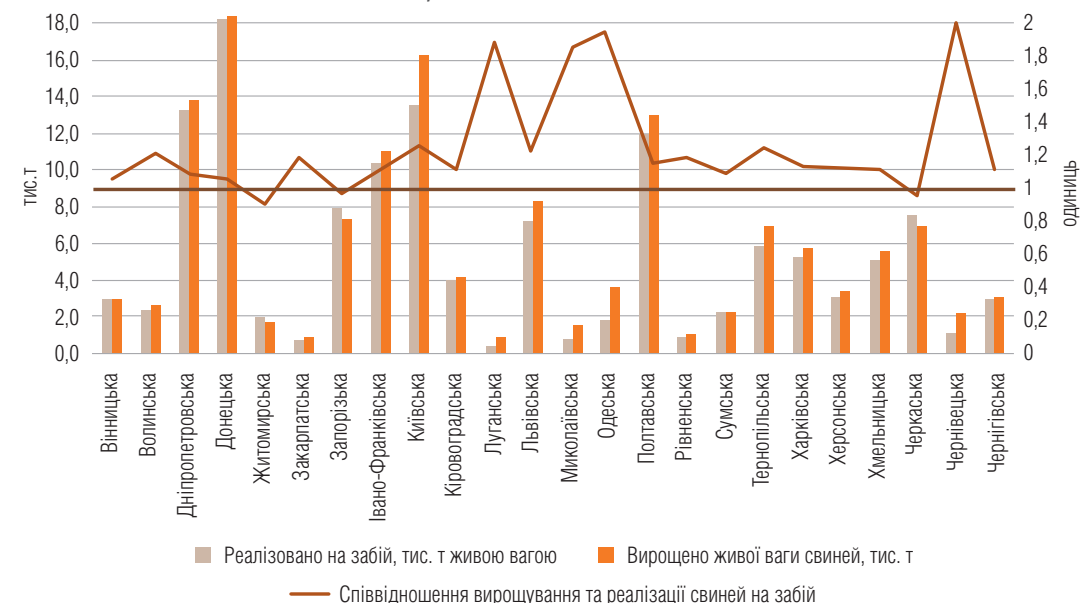
* Щоб отримати цей коефіцієнт, потрібно обсяги вирощування свиней поділити на обсяги реалізації на забій. Якщо він більше одиниці, галузь має позитивну динаміку: забиваємо менше, ніж вирощуємо.

Рисунок 1. ЧИСЕЛЬНІСТЬ ПОГОЛІВ'Я СВИНЕЙ ЗА КАТЕГОРІЯМИ ГОСПОДАРСТВ СТАНОМ НА КІНЕЦЬ ПЕРШОГО КВАРТАЛУ, 2011–2015-ий рр, тис. голів.

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними ДССУ

Рисунок 2. ВИРОЩУВАННЯ СВИНИНИ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ, РЕАЛІЗАЦІЯ НА ЗАБІЙ ТА СПІВВІДНОШЕННЯ ЦИХ ПОКАЗНИКІВ У РОЗРІЗІ ОБЛАСТЕЙ, СІЧЕНЬ-БЕРЕЗЕНЬ 2015-го р.

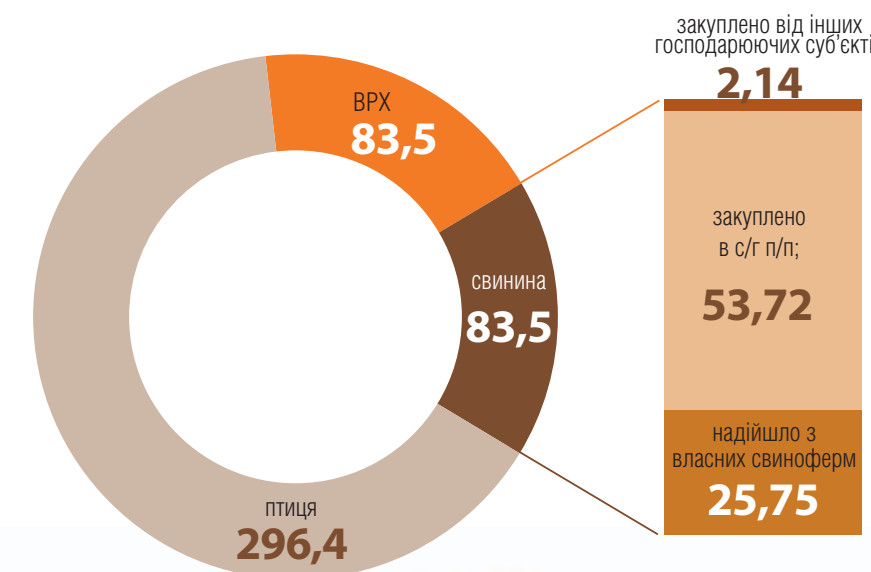
Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними ДССУ

Львівщини, Тернопільщини та Херсонщини. Це стимулювало зростання обсягів забою на 6,1 тис. т у живій масі.

Утім, продуктивність свиноматок на початку поточного року дещо поступається минулорічним показникам. За січень-березень від свиноматок у промисловому секторі надійшло майже 1,6 млн голів (проти 1,53 млн за відповідний період 2014-го), у тому числі 1,25 млн від основного маточного поголів'я. Однак упродовж цього періоду у розрахунку на 100 основних свиноматок отримали на 21 порося менше, тобто середньостатистична свиноматка в Україні за три місяці продукувала менше п'яти поросят.

З 407 тис. т м'ясних тварин та птиці, що надійшли на переробні підприємства впродовж січня-березня, майже п'ята частина — свині. Переважну частину із загального обсягу надходження, що у першому кварталі 2015-го сягнула 79,16 тис. т, закупляли у сільськогосподарських підприємств (близько 68%), трохи менше третини — 28,7% — постачали власні свиногосподарства. Адаже більше, ніж у половині областей, м'ясопереробні підприємства мають власну сировинну базу — ферми, які забезпечують переробку живцем свиней. Найбільш

Рисунок 3. СТРУКТУРА НАДХОДЖЕННЯ М'ЯСНИХ ТВАРИН І ПТИЦІ НА ПЕРЕРОБКУ ТА ОСНОВНІ КАНАЛИ НАДХОДЖЕННЯ СВИНИНИ, СІЧЕНЬ-БЕРЕЗЕНЬ 2015-го, тис. т

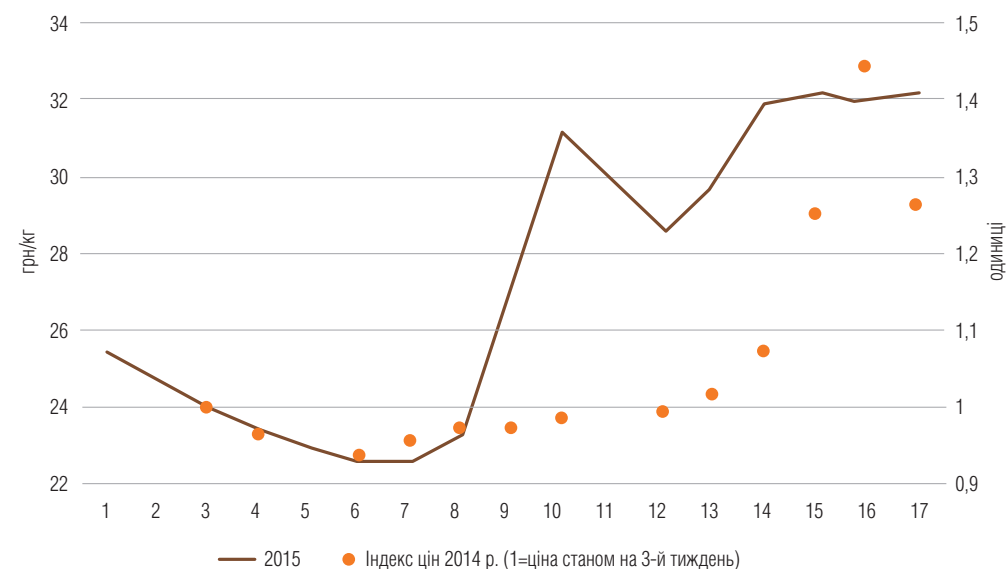

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними ДССУ

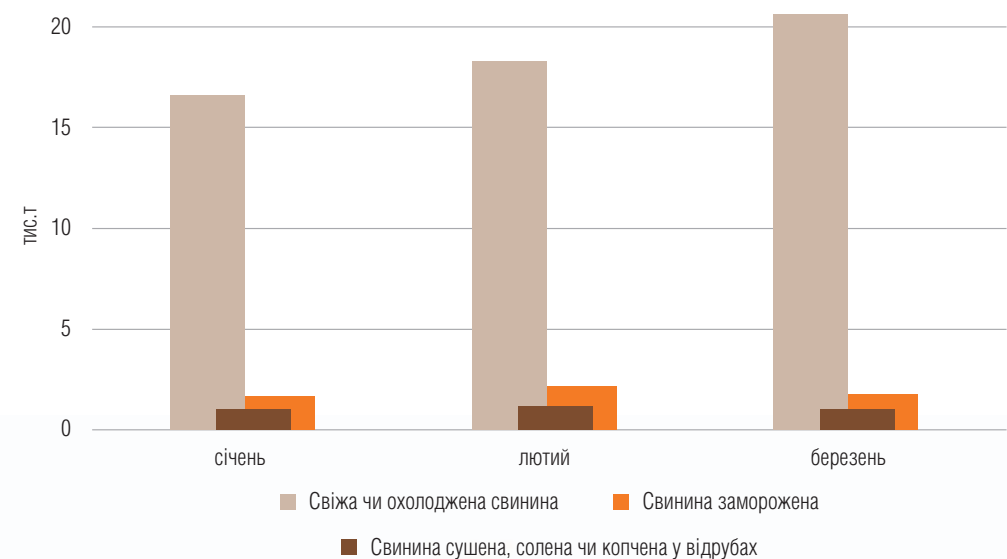

Рисунок 4. ДИНАМІКА ЦІН НА ЖИВЕЦЬ СВИНЕЙ I-ї КАТЕГОРІЇ У 2015-МУ ТА ІНДЕКС ЦІН У ВІДПОВІДНИЙ ПЕРІОД 2014-го

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними ДССУ

Рисунок 5. ДИНАМІКА ВИРОБНИЦТВА СВІЖОГО, ЗАМОРОЖЕНОГО М'ЯСА СВИНЕЙ ТА СУШЕНОГО, СОЛЕНОГО ЧИ КОПЧЕНОГО У ВІДРУБАХ

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними ДССУ

незалежними від гравців ринку свинини є переробні підприємства Донецької та Запорізької областей, де власні свиноферми забезпечують переробні потужності більше, ніж на 90%.

Що стосується цін на живець, то у 2015-му році зростання цін на свинину почалося помітно раніше, ніж минулоріч, що певною мірою спричинило девальвація гривні. Відбувся і очікуваний передвеликодній ціновий сплеск, який плавно перейшов у «пікніковий сезон». У результаті, впродовж квітня ціна на ринку живця не зазнала істотних коливань: середній рівень цін за цей період не падав нижче 30 грн/кг. Упродовж третьої декади квітня навіть спостерігалось підвищення цінової планки, адже хвиля здороження, спричинена нижчою пропозицією живця, прокотилася зі Сходу на Захід.

Певний вакуум сировини на внутрішньому ринку створюється і за рахунок активізації зовнішньої торгівлі. Експорт свинини за перший квартал 2015-го року у 6,5 разів перевищив поставки свинини в Україну. Неостанню роль у цьому зіграло відкриття для кількох українських переробників російського ринку свинини та свинячих субпродуктів. Тож Росія за ці три місяці повернула собі звання основного акцептора української свинини.

Незважаючи на нижчий, ніж минулоріч, попит, м'ясопереробні підприємства не стоять на місці. Так, за перший квартал виробили 63,98 тис. т свинини, це на 4,3% чи 2,63 тис. т більше, ніж у першій чверті минулого року. Рушійним чинником такого зростання стали більші обсяги виробництва свіжої та охолодженої свинини, які, порівняно з початком минулого року, зросли на 2%, а у березні поточного року збільшилися на 4,8%, зіставляючи з березнем 2014-го. Втім, відносні показники зростання вказують на активніше виробництво замороженої свинини, яке за три місяці збільшилося вдвічі: нарощенню обсягів сприяла жвавіша робота «морозилок» упродовж перших двох місяців, коли ціни на ринку живця були значно нижчими. ПС

АНАЛІТИЧНА ІНФОРМАЦІЯ: СТИСЛО, ПРОСТО, АКТУАЛЬНО ТА ІНФОРМАТИВНО

Аналітичний відділ компанії «Дикун» досліджує розвиток аграрних ринків, роблячи акцент на м'ясо-молочному напрямі.

Ми активно співпрацюємо з профільними асоціаціями (АВМ та АСУ), Всеукраїнською аграрною радою, Продовольчою сільськогосподарською організацією ООН, аудиторськими компаніями, сільгоспвиробниками та переробними підприємствами.

За даними власних моніторингів відділ створює оперативні та стратегічні аналітичні видання. Головна мета аналітичних продуктів – актуально, стисло та наглядно описати останні тенденції аграрних ринків, аби їх гравці не загубились у інформаційному вирі.

Ми ростемо та вдосконалюємось, враховуючи побажання читачів, і завжди раді співпраці!

+38 (067) 236 0167

ANALYTICS@DYKUN.COM.UA

DYKUN

АВМ
Асоціація виробників молока

АСУ
Асоціація свинарів України

СВІТОВИЙ РИНОК СВИНИНИ

У першому кварталі 2015-го значна пропозиція та слабкий попит спричинили падіння цін і змусили свинарів хвилюватися за маржинальний прибуток. Глобальний ринок свинини у цей період перебував у пошуку стабільності: досі відчутні наслідки російського ембарго, а ціни під тиском надлишкової продукції падають усе нижче і нижче.

За словами Альберта Вернужа, аналітика Rabobank, цьогоріч на глобальному ринку свинини спостерігатиметься запекла конкуренція, що відіб'ється у додатковому тискові на ціни та, відповідно, маржинальності. Тож на думку експерта, світове свинарство повільно, але впевнено рухається до «дна» циклу.

Олександра Бондарська, аналітичний центр АСУ

США

Однією з причин активнішої пропозиції свинини є «реабілітація» США після вирування епідемічної діареї свиней (ЕДС), що завдала чимало клопотів і втрат американським свинарям. І хоча процес уже запущено, у повній мірі оцінити всі його результати та наслідки важко. Додатковими чинниками, що вплинули на американський ринок свинини, є ревальвація долара та використання вакцини від ЕДС, яка сприяє підвищенню імунітету свинюматок до хвороби. Відповідно, ціни на фоні міцнішої національної валюти падають, а аналітики (зокрема, експерт зі споживчих товарів компанії «Мінтек») прогнозують, що чисельність свиней у США цьогоріч буде найбільшою з 2009-го року.

Утім, оцінки Міністерства сільськогосподарства США (USDA) суперечать такому прогнозу. Згідно з їхнім квітневим звітом 2015-го, чисельність свиней у США сягнула 66,15 млн. Це, звичайно, перевищило минулорічний результат (на 2% чи 1,37 млн свиней), так і прогнози, оприлюднені у жовтні 2014-го (на 1% чи 0,75 млн свиней). Однак, така чисельність свиней менша за ту, що спостерігалася у 2012–2013-му роках (рисунк 1).

З другого боку, прогнозоване USDA виробництво свинини у США претендує на рекордне значення у період з 2011-го по 2015-ий рр. — 11 млн т забійною вагою. Це значення перевершило не тільки минулорічний показник, а й попередні очікування відомства. На фоні низьких цін спостерігатиметься і активніший

внутрішній попит: експерти USDA вважають, що річний фонд споживання у країні становитиме 9,38 млн т (проти 8,65 млн т минулоріч).

Гравці ринку сподіваються на зворотну цінову тенденцію у другому півріччі. Нині на ринку США середня забійна вага туші на 2% менша, ніж торік, що при масштабнішому огляді вказує на можливість збільшення чисельності реалізованого поголів'я. І такою можливістю виробники свинини в США дійсно скористалися: за три з половиною місяці на забій надійшло на 1,5 млн свиней більше, ніж за відповідний період 2014-го. Отже, нижча забійна вага, як наслідок меншої живої маси, дає американським свинарям деяку перевагу. Адже влітку жива вага свиней буде ще меншою через спеку, меншою буде і пропозиція свинини на ринку, отже ціни, навпаки, підвищаться.

Цілком обґрунтовано були знижені очікувані обсяги експорту свинини з США — до 2,16 млн т. Так, у лютому вони скоротилися на 10% чи 17 тис. т. Враховуючи обмежену пропускну здатність тихоокеанських портів, такі втрати не є значними. Однак гравці очікують, що надалі поставки будуть вестися у звичному режимі, а основним напрямом для американської свинини стануть азійські країни.

ЄС

У ЄС ціни на свинину реабілітуються, однак усе ще значно нижчі за середній «історичний» рівень, тож виробникам Євросою-

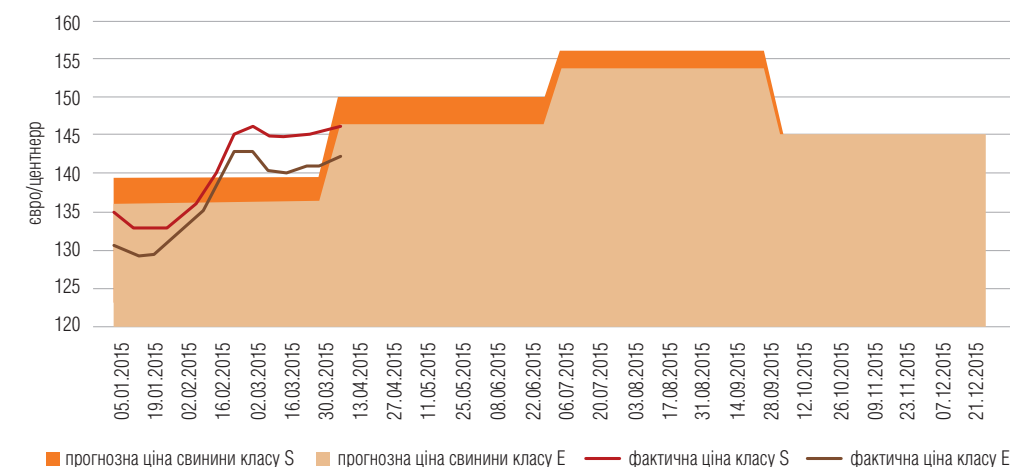
зу доводиться напружуватися, аби «вийти в нуль». Утім, за прогнозами Єврокомісії, другий квартал буде сприятливішим. Експерти вважають, що найтяжчий період уже позаду і у другому кварталі ціни зростатимуть, доки не досягнуть піку у третій чверті. Згодом — під кінець року — котировання понизяться (рисунк 2). Зазначимо також, що попередні прогнози щодо динаміки цін на початку 2015-го були надто оптимістичними. Зокрема, очікували, що свинина класу S пройде цінове «дно» в останній чверті 2014-го, а класу E — у перші місяці 2015-го року. Фактично ж, ціна за забійну вагу обох класів одночасно перетнула найнижчу точку 19-го січня на позначках 132,78 та 129,19 євро/центнер відповідно. Хоча впродовж трьох чвертей року ціни обох класів будуть йти з певним відривом, уже в кінці року не виключають синхронізацію середньоквартальних цін.

Сприятиме стабілізації цін і певна сталість забою свиней. Так, якщо у 2014-му річна чисельність свиней, реалізованих на забій перевищила показник 2013-го на 1,4%, то вже у 2015-му приріст забою за рік оцінюють у піввідсотка. У першому півріччі навіть очікують незначне скорочення обсягів забою, порівняно з першою половиною 2014-го.

Торги у другому кварталі стартували з прийнятніших цінових позицій, що послабило напругу на ринку. Зараз у всіх країнах Євросоюзу спостерігають баланс між попитом та пропозицією, а «локомотивом» зростання цін є Німеччина. Втрату 10% експорту минулоріч нині активно компенсують за рахунок направлення надлишків свинини у країни третього світу. Допомогає у цьому «слабкий» євро.

Ще один чинник, покликаний полегшити ситуацію на ринку, — надання субсидій виробникам, які мають приватні морозильні склади. Ця державна програма мала на меті допомогти виробникам «притримати» свинину у замороженому вигляді, допоки ціни не стануть привабливішими. Загальні обсяги зберігання сягають 3% від обсягів забою у ЄС у березні минулого року, тобто 47 тис. т. Першою країною, що скористалася цією програмою, є Іспанія, яка хоче зберігати у складах

Рисунк 2. ДИНАМІКА ФАКТИЧНИХ ТА ПРОГНОЗНИХ ЦІН НА СВИНИНУ КЛАСІВ S ТА E УПРОДОВЖ 2015-го року, євро/центнер

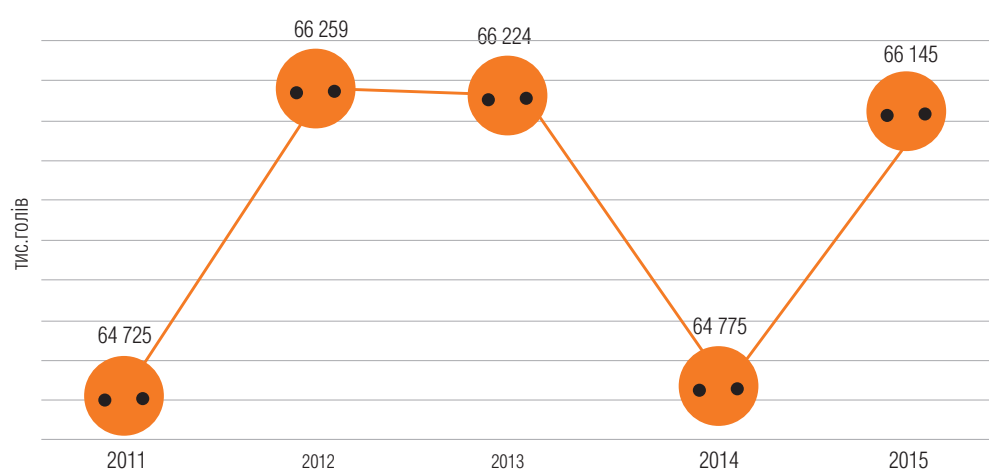
Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними European Commission

Рисунк 3. ПОМІСЯЧНА ДИНАМІКА ЕКСПОРТУ СВИНИНИ (УКТ ЗЕД 0203) ІЗ БРАЗИЛІЇ, тис. т

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними comtrade.un.org

Рисунк 1. ДИНАМІКА ЧИСЕЛЬНОСТІ ПОГОЛІВ'Я СВИНЕЙ У США У 2011–2015-му рр., тис. голів

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними USDA

10,3 тис. т свинини чи 4% від обсягів забою у березні минулого року.

БРАЗИЛІЯ

Перспективи для бразильського свинарства, хоч і гірші, ніж очікували раніше, але все-таки позитивні. Дещо ускладнило ситуацію зниження внутрішнього споживання та непрості перемовини із РФ стосовно експорту. Оновлений прогноз від USDA свідчить про зменшення обсягів експорту із Бразилії цьогоріч. Хоча таке скорочення не буде значним (до 5%, порівняно з 2014-им), утім, якщо прогнози справдяться, 2015-ий стане третім роком поспіль, коли зовнішні поставки бразильської свинини мають негативну динаміку. Передумови для песимізму стосовно обсягів експорту вже з'явилися. Так, у

лютому на зовнішні ринки надійшло лише 22 тис. т бразильської свинини — найменший обсяг з 2001-го року (на 7,6% менше, ніж у січні 2015-го).

Таке скорочення зовнішніх поставок зумовив страйк перевізників у південних та центрально-західних частинах країни, через що продукція не дісталася портів. Утім, наразі ситуація нормалізувалася, тож поставки мають відбуватися у звичному режимі.

І все ж безслідно цей інцидент для внутрішнього ринку свинини не пройшов. Середні за місяць експортні ціни у штаті Сан-Паулу впади на 3,9%, а в основному експортному штаті Санта-Катаріна — на 9,5% (рисунк 3). У результаті середні експортні ціни на свинину у лютому були на 9 центів чи 3,3% нижчими,

ніж у січні, і становили 2,62 дол. США/кг. Оптові ціни на свинину також впали.

Разом із цим, Бразилія повертається на ринок Південно-Африканської республіки. На початку березня бразильській уряд отримав відповідне підтвердження від уповноважених органів із питань охорони здоров'я ПАР. 2005-го ПАР заборонила імпорту свинини через спалахи ящура. Як зазначають представники профільного Міністерства, рішення про повернення на цей ринок є дуже важливим для бразильських експортерів і водночас підтверджує ефективність ветеринарно-санітарного контролю та якості продукції.

КИТАЙ

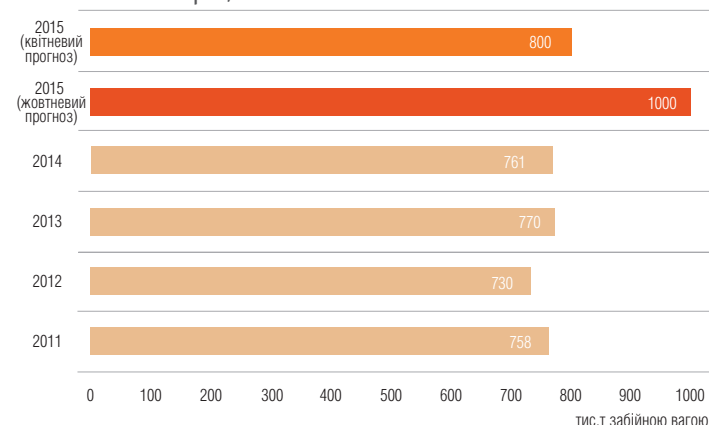
Після тривалого спаду ціни на свинину у Китаї почали відновлюватися. Скорочення поголів'я підштовхнуло вгору ціни на товарних поросят, що вже влітку «відгукнеться» подорожчанням свинини та збільшенням обсягів імпорту.

Частина з 7 мільйонів свиноматок, яких «ліквідували» за останні 16 місяців, зараз могла б виходити на ринок і слугувала б фактором пониження цін. Натомість китайські бійні незабаром «недорахуються» близько 1,5 млн голів щотижня. І тоді США радо допоможе імпортом, особливо враховуючи, що американські експортери тільки й чекають, коли активніша зовнішня торгівля зможе «прискорити» ріст внутрішніх цін. Для китайських імпортерів у цьому теж є певна вигода, адже нині різниця у вартості однієї голови при реалізації на забій у США і Китаї становить 125 дол. США.

А поки США покладають великі сподівання на китайський ринок, Піднебесна налагоджує торгівельні стосунки з Мексикою. Згідно з даними Міністерства торгівлі Китаю, шість мексиканських експортерів отримали дозвіл на поставки свинини до країни: Sonoga Agropresuana, Frigorifico Agropresuaria Sonorensis, Frigorifico Kowi, Alimentos Grole та Grupo Porcocola Mexicano. Представники Frigorifico Agropresuaria Sonorensis налаштовані здійснити перші поставки свинини та субпродуктів ще до початку літа.

Однак консультант м'ясної галузі Шанхаю Лі Ронгкюан прогнозує,

Рисунок 4. ДИНАМІКА ІМПОРТУ СВИНИНИ ДО КИТАЮ УПРОДОВЖ 2011-2014 рр. ТА ПРОГНОЗИ НА 2015 рік, тис. т забійною вагою

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними USDA

що імпорту свинини до Китаю 2015-го не перевищить 600 тис. т, адже деякі гравці внутрішнього ринку закликали державу обмежити поставки цього виду м'яса ззовні. Міжнародна служба сільського господарства USDA (Foreign Agricultural Service) також переглянула прогнози імпорту свинини Китаєм, зменшивши його до позначки у 800 тис. т, що все ж перевищує обсяги завезеної у 2014-му продукції свинарства (рисунок 4).

РОСІЯ

Росія цілеспрямовано рухається до зменшення імпортозалежності щодо м'яса та м'ясопродуктів. Зокрема, уряд збирається асигнувати близько 11 млрд доларів США для реалізації програми заміни імпортової продукції у сільському господарстві. Третину цієї суми направлять у м'ясний сектор. Про це заявив заступник Міністра сільського господарства РФ Дмитро Юрьєв на презентації остаточної версії програми розвитку сільського господарства Росії на наступні п'ять років.

Володимир Лобінов, голова Департаменту тваринництва та плеємної справи Міністерства сільського господарства РФ, заявив, що такі інвестиції сприятимуть «перезавантаженню» виробництва м'яса у країні. На його думку, за вдалої реалізації цієї програми імпорту свинини до РФ зменшиться із фактичних 620 тис. т у 2014-му до 185 тис. т у 2017-му. Такий прогноз враховує очікуване скорочення виробництва

деякими свинофермами з різних причин, зокрема і у зв'язку з розповсюдженням африканської чуми свиней (АЧС).

Голова Асоціації виробників свинини РФ Юрій Ковальов оцінює обсяг інвестицій у свинарство з урахуванням державного фінансування у 3,8 млрд дол. США. Він переконаний, що це дозволить створити додаткові потужності, які зможуть виробити близько 1 млн т свинини. Втім, загальне нарощування виробництва не перевищить півмільйона тонн через закриття старих ферм із низьким рівнем біобезпеки, які не зможуть вберегтися від АЧС.

І поки Мінсільгосп РФ декларує бажання зменшити обсяги імпорту м'яса, зокрема і свинини, Россільгоспнагляд продовжує акредитувати українські підприємства для поставок м'яса свиней та субпродуктів. Станом на 22-ге квітня такий дозвіл мають шість із них, два з яких (ТОВ «Тавр Плюс» та ТОВ «Салком Плюс») знаходяться у зоні АТО.

Досить активно дозволи «роздавали» у березні і квітні. Так, 17-го березня ТОВ «ВМП» отримало дозвіл на поставки свинячих субпродуктів та жирів, у тому числі і шпик, а рівно за місяць (17-го квітня) Россільгоспнагляд «дав добро» на ввезення свинини. Аналогічний дозвіл на експорт свинини до РФ на початку квітня отримало і ТОВ «Свіженька» з Чернівецької області. До цього, з кінця січня 2015-го, згадане підприємство мало право поставляти тільки свинячі субпродукти та жир. [ПС](#)

СУЧАСНЕ СВИНАРСТВО

АЛЬМАНАХ

2014

DYKUN

ВИЩЕРПНИЙ АНАЛІЗ ГАЛУЗІ В КОМПАКТНОМУ ВИГЛЯДІ!

Придбати аналітичний звіт можна звернувшись за телефонами:

+38 067 470 55 94; +38 067 441 13 74

e-mail: analytics@dykun.com.ua

ФІЛІППІНИ — ПЕРСПЕКТИВНИЙ КАНАЛ ЗБУТУ УКРАЇНСЬКОЇ СВИНИНИ

Цінові «американські гірки» на внутрішньому ринку та зниження попиту населення через складний період у житті країни все більше звертають увагу як переробників, так і виробників на зовнішні ринки. Якщо країни-сусідки (наприклад, Молдова, Грузія та Вірменія) вже імпортують, то географічно віддаленіші ринки поки ще «не розпробували» українську свинину. Одним із перспективних напрямів є Філіппіни. Про те, чим для українського експортера цікава ця країна Океанії, читайте далі.

Олександра Бондарська,
аналітичний центр АСУ

Найбільше дивує у споживчих настроях філіппінців те, що свинина для них є основним видом м'яса. Середнє споживання м'яса у країні досить скромне і сягає близько 22 кг/рік у розрахунку на особу. Однак майже 70% цього обсягу припадає саме на свинину — 14–15 кг. Одна з причин — данина традиції, тож активність попиту не зазнає значних змін через коливання економіки країни.

Основна маса споживачів свинини сконцентрована у містах, де населення має вищий рівень доходів. Так, філіппінці зі статками вище середніх за рік з'їдають удвічі більше за згадану норму, відповідно, їх річне споживання впритул наближається до середньоєвропейських 30 кг на особу. Для мешканців сільської місцевості свинина більшою мірою слугує за делікатес, який з'являється на столі у день зарплати чи з приводу особливих okazji та свят.

Хоча загалом попит на свинину в країні відносно сталий, фонд споживання збільшується з року в рік через досить активний приріст населення: за даними Світового банку (World Bank) чисельність філіппінців щорічно зростає на 1,7–1,8%.

Незважаючи на те, що рівень самозабезпечення Філіппін сви-

ниною є відносно високим (2010–2014-го рр. коливався в межах 89%–93%), дефіцит внутрішнього ринку доводиться перекривати імпортом. З урахуванням сто-мільйонного населення країни, його обсяги досить значними. Зокрема, за останніх 5 років на внутрішній ринок Філіппін надходило від 152 (у 2012-му) до 262 (у 2014-му році) тисяч тонн імпортованої продукції свинарства. Із цих обсягів лише близько третини становить морожена свинина (лопатки, окости, їх необвалені відруби та інше), тоді як найбільшу питому вагу у структурі мають морожені свинячі субпродукти.

Основним постачальником, як свинини так, і субпродуктів є Німеччина, яка 2014-го збільшила свою присутність на Філіппінському ринку: з 7,6% у 2012-му до 29,3% минулоріч у сегменті свинини, і вдвічі за цей самий період — до 22,4% — у поставках субпродуктів. Важливим експортером також є США, які, навпаки, минулого року зменшили свою присутність на ринку Філіппін. Частково компенсували втрату російського ринку Франція, Іспанія, Нідерланди та інші країни ЄС, які 2014-го наростили обсяги поставок свинини та морожених субпродуктів до Філіппін.

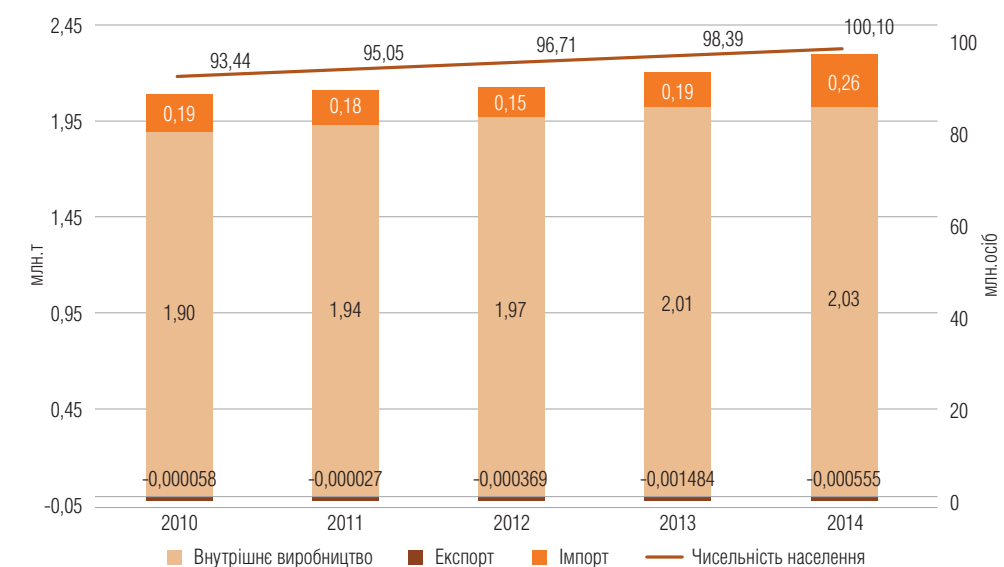
Проявила більшу цікавість до філіппінського ринку і Великобританія. Зокрема, восени минулого року Британська асоціація свинарів ВРЕХ організувала та вдало провела торговельну місію для трейдерів і представників боєнь для налагодження співпраці із філіппінськими імпортерами. Під час поїздки британська делегація відвідала склади-холодильники, розділочно-обвалочні цехи, продуктові ринки, мережі роздрібної торгівлі та мала нагоду познайомитися із 20-ма компаніями, що імпортують свинину до Філіппін. На думку представників ВРЕХ, результатом цієї кампанії буде збільшення товаропотоку з Британії до Філіппін. Ще в серпні минулого року ветеринарна служба Філіппін дозволила експортувати свинину з 39 переробних підприємств Ірландії. Дозвіл дійсний до 23-го серпня 2015-го року, втім, ірландська сторона сподівається на продовження такої співпраці у довгостроковій перспективі.

Що стосується цінового аспекту, то тут спостерігається низька волатильність на кінцевих ланках реалізації. Так, за період з грудня по квітень ціна шинки та почеревини на ринках Філіппін не змінилася і становить 190 та 200 філіппінських песо (4,27 та 4,49 дол. США/кг) відповідно. У крамницях

та мережних супермаркетах ціни згаданих товарних позицій були менш стабільними, хоч упродовж зазначеного періоду змінювалися всього шість разів. Коливання доларового еквівалента пояснюють мінливістю курсу національної валюти Філіппін. Тож відносний «штиль» цін на внутрішньому ринку вказує на низькі ризики.

Що стосується внутрішнього виробництва свинини, то його основою є присадибні господарства, у яких утримують 65% загального поголів'я свиней у країні. Лише 4,2 із 12 млн голів сконцентровано у підприємницькому секторі. Тож хоча обсяги виробництва і зростають із року в рік, такої позитивної динаміки не вистачає, аби вдовольнити зростаючий попит. А вже з цим допомогти філіппінцям може український експортер свинини. **ПС**

Рисунк 1. ДИНАМІКА ТА СТРУКТУРА ФОНДУ СПОЖИВАННЯ СВИНИНИ У РЕСПУБЛІЦІ ФІЛІППІНИ (млн т) ТА ДИНАМІКА НАСЕЛЕННЯ (млн осіб), 2010–2014-ий рр.

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними National Agricultural statistics of Philippines, World Bank, comtrade.un.org

Таблиця 1. ДИНАМІКА ЦІН НА СВИННУ ШИНКУ ТА ПОЧЕРЕВИНУ У РОЗДРІБНІЙ ТОРГІВЛІ, дол. США/кг

	09.12.14	17.02.15	24.02.15	03.03.15	14.03.15	07.04.15	
Роздрібні ринки							
Свиняча шинка	4,27	4,28	4,31	4,31	4,29	4,27	
Свиняча почеревина	4,49	4,51	4,53	4,54	4,52	4,49	
Мережеві супермаркети та крамниці							
Свиняча шинка			5,03	4,88	5,07	4,82	
Свиняча почеревина	4,83	5	5,42	5,08	5,23	5,2	

Джерело: Бюро аграрної статистики Філіппін

ОГЛЯД РИНКУ КОРМІВ

Валерія Пекін,
аналітик аграрного
ринку, компанія
«Фенікс Агро»

Пшениця

У сегменті пшениці світова увага зосереджена на погоді, адже саме зараз в пшеничних поясах проходить або період посівної кампанії, або формування майбутнього врожаю. У Північній півкулі зберігаються сприятливі погодні умови для посівів пшениці. Так, дощі, які пройшли в Європі, були своєчасними і стан посіві покращився, оскільки на значній території європейського континенту вже почалися посушливі умови. Посівна ярої пшениці в США просувається дуже швидко за рахунок посушливої погоди. Ці фактори тиснуть на світові ціни, тому вони продовжують падати.

Такі настрої спричинили зниження експортних цін на українську продовольчу пшеницю. Так, станом на перше травня українську пшеницю з протеїном 12,5% і 11,5% оцінили в 210 і 205 дол./т на базисі FOB відповідно.

На світовій арені вже зазначили стартові ціни нового врожаю української пшениці. На базисі FOB пшениця з протеїном 12,5% коштує 200–204 дол./т, пшениця 11,5% — 190–195 дол./т.

На внутрішньому ринку продовольчої пшениці склалася парадоксальна ситуація, коли ціни на елеваторах вище закупівельних цін трейдерів у портах. Причиною стало те, що основними покупцями продовольчої пшениці залишаються виробники борошна, в той час як експортери знижують активність в цьому сегменті.

Експортно-орієнтовані компанії чітко слідкують за волатильністю валютного ринку. Невисока активність сегменту формує широкий діапазон закупівельних цін. Так, на початок травня ціна колива-

лася у межах 3750–4200 грн/т. При цьому варто відзначити практичну відсутність валютних контрактів у цьому сегменті.

У секторі тваринництва закупівельні ціни також постійно інтегрують коливання валютного ринку. Слід зазначити, що вони рідко відстають від пропонованих експортерами цін: за пшеницю 2-го класу платять 3750–4200 грн/т (і навіть 4300 грн/т); фуражну пшеницю купують за 3500–3750 грн/т на умовах СРТ-підприємство залежно від регіону.

В умовах, коли відсутні серйозні фактори підтримки, та завдяки гарній погоді у Північній півкулі, ціна на світовому ринку пшениці у короткостроковий період буде продовжувати падати. Аналогічно повинен вести себе і національний ринок: ревальвація гривні тисне на ціни. Крім того, зниження активності експортерів негативно позначається на цінах.

У сегменті тваринництва ціни також будуть падати за рахунок насиченості ринку, адже рівень пропозиції поступово зростає у зв'язку з закінченням сезону.

Кукурудза

На світових торгових майданчиках квітень ознаменувався спадочним трендом для кукурудзи. На ринок тисне інформація про великий врожай — 951,4 млн тонн у сезон 2015/16 (згідно з прогнозом агентства IGC). За місяць падіння котирувань кукурудзи на Чиказькій біржі CBOT сягнуло 12,6 дол./т.

Зниження світової ціни відображається на експортному ринку України: експортні ціни також падають. На світовій арені українську кукурудзу нині оцінюють у 170–

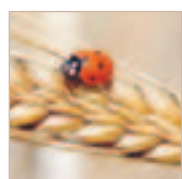
175 дол./т на базисі FOB. На базисі СРТ-порт валютні ціни дещо знизилися і зупинилися в діапазоні 152–154 дол./т при поставках у травні.

Що стосується цін в національній валюті, то вони постійно інтегрують волатильність гривні: падають, коли гривня укріплюється, і зростають, коли вона «просідає». Так, станом на перше травня експортноорієнтовані компанії пропонували за кукурудзу 3200–3400 грн/т на умовах поставки СРТ-порт.

Сектор тваринництва консолидував закупівельні ціни в дуже вузькому діапазоні на рівні закупівельних цін експортноорієнтованих компаній: 3200–3300 грн/т на умовах СРТ-підприємство.

Посівна кампанія кукурудзи нині проходить у сприятливих умовах, що продовжує тиснути на світові ціни і, відповідно, експортні ціни на українську кукурудзу.

Експортний ринок досить активний. У короткостроковій перспективі (перша половина травня) експортні ціни залишатимуться стабільними, але вже з другої половини місяця почнуть падати у зв'язку зі зниженням світової ціни та активності експортноорієнтованих компаній. На базисі СРТ-порт ціни в національній валюті будуть повністю залежати від коливань на валютному ринку.

Ячмінь

На європейському ринку все ще укладають угоди на ячмінь старого врожаю, проте їх обсяги все більше скорочуються. В Україні після значного зростання темпів експорту в березні відзначають спад активності, в результаті чого ціни на базисі поставки FOB просіли до 190 дол./т (старий урожай).

Ринок ячменю нового врожаю динамічніший. Азіатські експортери купують великі обсяги ячменю напередодні старту кампанії 2015/16. Згідно з даними агентства FranceAgrimer, посіви озимого та ярого ячменю в дуже доброму стані. Позитивні прогнози врожаю позначилися на стартових цінах: пропозиція — 180–182 дол./т FOB при ціні попиту близько 176–178 дол./т FOB.

На внутрішньому ринку аграрії, що утримували ячмінь, стали активнішими у зв'язку з закінченням сезону та стабілізацією національної валюти. Як наслідок, закупівельні ціни в секторі тваринництва (основного покупця ячменю, адже експортери вийшли з цього сегмента) істотно впали. На 1-ше травня діапазон закупівельних цін сягнув 3500–3900 грн/т на умовах СРТ-підприємство.

Беручи до уваги той факт, що експорт ячменю з України практично завершений, подальша цінова тенденція цілком залежить від внутрішньої кон'юнктури. Тиск з боку кукурудзи і значна пропозиція фуражної пшениці продовжують обмежувати подорожчання ячміню. Діапазон теперішніх цін є прийнятним до кінця сезону.

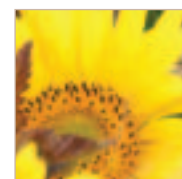
Ріпак

У деяких європейських країнах ріпак почав цвітіння, а наближення збирання врожаю традиційно активізує торгівлю. Поступове зміцнення травневого ріпакового контракту продовжується з середини квітня. Крім зростання цін на суміжні товарні групи — нафта і товари соєвого комплексу — серед факторів підтримки ринку — публікація даних за посівними площами під канолу в Канаді, що опинилися нижче ринкових очікувань.

В Україні на старті сезону ціна на ріпак практично на 100 дол./т нижче торішньої — 390 дол./т на базисі поставки FOB. Деякі експортноорієнтовані компанії озвучили закупівельні ціни, близькі до 8000 грн/т на базисі СРТ-порт.

Падіння світових цін на сиру нафту неминуче призводить до зниження рентабельності вироб-

ництва біопалива. Тому навіть зменшення виробництва ріпаку в Європі (-11%) не може утримати його ціну на гідному рівні.

Соняшник, соняшниковий шрїт

Цінові ралі на українському ринку соняшника тривають. Обмежена пропозиція олійної тримає ціни на високому рівні. Ревальвація гривні у квітні знищила всі можливості переробників соняшнику платити сировину бажані гроші. Проте зміцнення ринку соняшникової олії в кінці квітня, полегшило долю переробників. У результаті, ціни повернулися до рівня, який запитували утримувачі олійної, — 10 000 грн/т на умовах СРТ-підприємство. Аграрії не планують знижувати відпускні ціни, опираючись на малий рівень запасів та скорочення посівних площ під урожай 2015-го, пропонуючи лише малотонажні партії олійної.

Також ринок підтримує перебіг посівної кампанії в Україні, яка проходить зі значною затримкою. Слід врахувати, що при ревальвації гривні ціни в національній валюті зростають. Як наслідок, насіння в доларовому еквіваленті різко дорожчає, що створює небувалу напруженість у секторі переробки.

Висока вартість насіння соняшника тримає ціни на продукти його переробки. Експортна прив'язка соняшникового шроту та стрімкий ріст експортних цін, що мав місце в

кінці квітня, ще не відобразився на внутрішніх цінах, але цього варто очікувати вже найближчим часом.

Нині ринок досить волатильний і діапазон цін пропозиції широкий: 5000–5800 грн/т. Низькопротеїновий продукт у перші дні травня коштував 4600–5000 грн/т на умовах самовивозу з заводу.

Ціни на соняшникову макуху також неоднозначні, що пов'язано з волатильністю на ринку насіння соняшнику. На початок травня вони сягнули 5200–5450 грн/т на умовах EXW.

Надалі значну роль відіграватиме валютний ринок, який нині визначає рентабельність виробництва соняшникової олії. У випадку подальшого зміцнення гривні, ціна на соняшниковий шрот стабілізується за рахунок стабілізації ціни на сировинному ринку та зростання ціни на ринку олії.

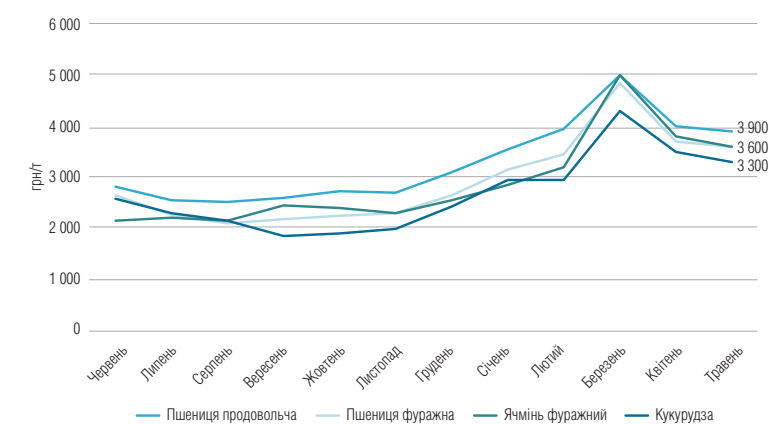

Соєа, соєвий шрот та макуха

Сприятливі погодні умови в Україні дозволяють фермерам нарощувати темпи сівби. Так, станом на 28-е квітня, соєю засіяли 268 тис. га, тобто 15% від плану.

В Україні на експортному ринку низька активність. На тлі світової кон'юнктури ринку експортна ціна української сої зросла. На базисі поставки FOB ціна попиту сягнула 415 дол./т, але пропозиція на ринку відсутня, адже внутрішні переробники готові платити більше.

Рисунок 1.
ДИНАМІКА ЦІН ПОПИТУ НА ЗЕРНО НА БАЗИСІ СРТ-ПОРТ

Джерело: Аналітичний відділ «Фенікс Агро»

На умовах СРТ-порт лише поодинокі експортноорієнтовані компанії проводять закупівлі. Валютні ціни на базисі СРТ-порт залишилися стабільними: 370–373 дол./т. Для залучення необхідних обсягів експортери, незважаючи на зміцнення гривні, підвищують закупівельні ціни на цю культуру. У національній валюті трейдери озвучували діапазон 8900–9550 грн/т.

Переробники поступово зменшують закупівельні ціни. Так, на кінець квітня їх діапазон сформувався в межах 9000–9600 грн/т на умовах поставки СРТ-підприємство.

Ринок соєвого шроту з середини березня залишається стабільним і лише в останній тиждень квітня відпускні ціни впали, що було пов'язано зі зниженням цін на ринку сировини та стабілізацією гривні. На початок травня ціни на соєвий шрот варіюються у межах 11 200–11 800 грн/т на умовах самовивозу з заводу.

На ринку соєвої макухи відпускні ціни поступово підвищуються на тлі дефіциту і подорожчання сировини: 10 000–10 500 грн/т EXW.

У сегменті соєвого шроту можливе подешевшення, що пов'язано зі зниженням цін на сировинному ринку після ревальвації гривні. У короткостроковій перспективі відпускні ціни залишатимуться стабільними. Ймовірно, виробники займуть вичікувальні позиції до моменту стабілізації сировинного ринку і лише тоді почнуть знижувати відпускні ціни на вироблений ними продукт.

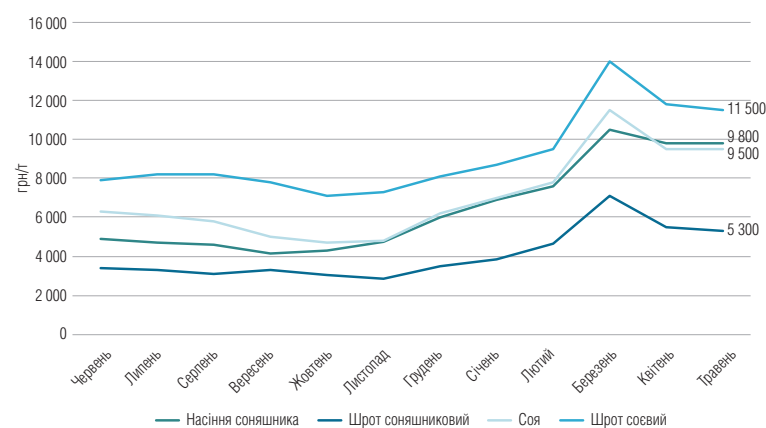

Пивна дробина

Переорієнтована на експорт пивна дробина з початку року інтегрувала девальвацію національної валюти. На початок травня ціни на ринку консолідувалися, орієнтуючись на великих гравців. Відтак, в Україні пивна дробина коштує 4600–5000 грн/т, EXW. Ще на початку року на ринку відчувался дефіцит продукту, що пов'язано з експортною орієнтацією його продажів та загальним скороченням виробництва пива. Так, Україна за перші три

Рисунок 2.

ЗАКУПІВЕЛЬНІ ЦІНИ НА ОЛІЙНІ ТА ВІДПУСКНІ ЦІНИ НА КОРМИ

Джерело: Аналітичний відділ «Фенікс Агро»

місяці 2015-го скоротила виробництво пива на 25,1% до 34,1 млн декалітрів, порівняно з I-им кварталом 2014-го. Сезонність виробництва пива також впливала на рівень пропозиції пивної дробини на ринку. Хоча, починаючи з березня, пивні заводи нарощують потужності, готуючись до літнього сезону. Тільки у березні в Україні виробили 15,4 млн декалітрів пива. Тож проблема дефіциту пивної дробини в Україні поступово зникає.

Зважаючи на старт сезону пивоваріння, зниження закупівельних цін на ринку сировини та ревальвацію гривні, ціни на пивну дробину надалі будуть знижуватися.

Спиртова барда

Ціни на спиртову барду сформувалися в діапазоні 4500–4950 грн/т на умовах EXW. Говорити, що така ціна нині є обґрунтованою, не доводиться. Попереднє подорожчання спричинило істотне зростання вартості кормів, через що збільшився попит на недорогу (тоді ще) спиртову барду. Значний попит та обмежена пропозиція дали виробникам можливість досить швидко і майже вдвічі збільшити відпускні ціни. До того ж на ціну впливав стрімкий ріст вартості виробництва спирту, адже сировина-зерно, орієнтоване на експорт, постійно інтегрувало девальвацію гривні.

Як і аносувало нове керівництво «Укрспирту», нині працює 14 підприємств-виробників. У пер-

шому кварталі 2015-го року, виробництво спирту і, відповідно, спиртової барди, збільшилося майже вдвічі, порівняно з аналогічним періодом 2014-го. Тож проблема дефіциту спиртової барди зникає.

Стабілізація національної валюти знизила ціни на ринку сировини, але виробники нині не поспішають опускати ціну на побічний продукт виробництва (кому ж хочеться втратити прибутки?) Однак сформована кон'юнктура ринку говорить про те, що в подальшому виробники не зможуть утримувати ціну на такому високому рівні, тож очікуємо спад відпускних цін уже найближчим часом.

Буряковий жом

Нині ціна на сухий гранульований жом варіює в діапазоні 2000–3000 грн/т, що повністю співпадає з цінами минулого сезону з урахуванням девальвації гривні. Збільшення пропозиції жому в поточному сезоні вдвічі не вплинуло на ціну через істотне зростання вартості витрат виробництва. Безпосередньо подорожчання продуктів цукроваріння спричинила вартість газу.

У зв'язку з нестабільним курсом гривні поточна сформована ціна навряд чи буде інтегрувати квітневу ревальвацію гривні. До того ж ми вже маємо розуміння перспектив нового сезону цукроваріння. За попередніми даними, у сезоні 2015/16 виробництво цукру істотно скоротиться, про що свідчить прогноз посівних площ під цукровий буряк. ПС

Будь на крок попереду –
довіряй професіоналам

ОФІЦІЙНИЙ ПОСТАЧАТЕЛЬНИК

ПРОДУКТИ ТА СЕРВІСИ

АВМ

АСУ

ПТТ «ФЕНІКС АГРО»
м.К. +380(0)71 246-24-18
тел./факс +380(0)7441 4-67-12
e-mail: info@fenix-agro.com.ua
fenix-agro.com.ua

ЛІТНІЙ ДЕФІЦИТ СОЇ: ПЛІТКИ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ?

Кризовий час можна пережити по-різному: один з варіантів — скоротити свої витрати і, так би мовити, перечекати ці складні часи, а можна зібрати всі сили та почати працювати інтенсивніше. Українські виробники олії вирішили не здаватися: знайшли ринку збуту, наростили переробку, але чи вистачить сировини до кінця сезону?

Валерія Пекін,
аналітик аграрного
ринку, компанія
«Фенікс Агро»

Чи буде вже звичний дефіцит сої в кінці сезону? Можна спрогнозувати, що так. Незважаючи на збільшення валового збору в поточному маркетинговому році на 41% — до 3,75 млн т, активність експорту та переробки також істотно зросли.

У цьому сезоні, як ніколи, наші лобісти піднімали питання встановлення експортного мита на сою, захищаючи вітчизняних переробників, які наражують свої потужності. Однак питання поки залишається відкритим. З початку сезону експортери, не переймаючись внутрішніми потребами, вивезли з України біля 2 млн т сої. Головним

та значимим відкриттям став ринок Близького Сходу, на який поставили 60% української сої.

Які б складні часи для України не були, переробка сої в середині країни у 2014/15 МР активно нарощує потужності. Починаючи з 2010/11 МР, переробні потужності щороку збільшують на 0,5 млн т. Так, нині в Україні можуть переробляти 2,2 млн т сої за сезон, і це не межа: уже в наступному році планують комплементувати п'ять нових масштабних проектів.

У 2014/15 МР українські продукти переробки сої користуються значним попитом на світовому ринку. Експорт соєвої олії оцінюють у 135 тис. т (+18%, порівняно з результатами попереднього сезону), а от поставки соєвого шроту можуть зрости більше, ніж удвічі, — до 190 тис. т (+120%).

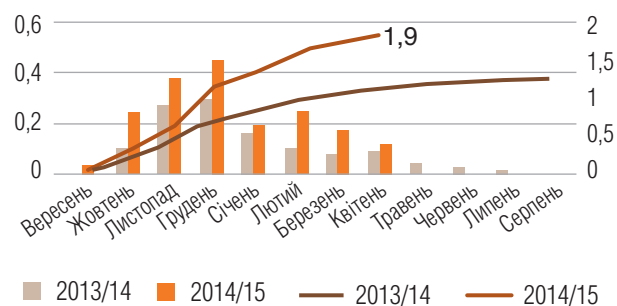
Скільки сої насправді залишилося в аграріїв, оцінити вкрай складно. На думку багатьох аналітиків, тінювий ринок сої сягає 20–30%. Виходячи з офіційних показників валового збору, експорту та переробки, можна стверджувати: якщо темпи останніх двох сезонів залишаться стабільними, цілком імовірно, що в кінці

поточного утвориться дефіцит, який ми вже спостерігали в 2012/13 МР. Яка межа закупівельних цін при цьому — невідомо.

Якщо брак сої для України явище не нове, то прогноз дефіциту соняшнику вже сьогодні насторожує ринок. Темпи його переробки та експорту соняшникової олії в першій половині кампанії на 12% перевищили минулорічні показники, незважаючи на скорочення збору врожаю на 4,3%.

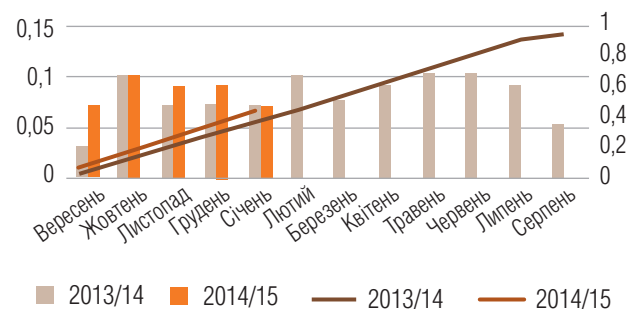
Запаси соняшнику в Україні в квітні склали 2,8 млн. т (-30% до минулого показника). Основна його частка — 1,7 млн т — в аграріїв, оскільки вони стримували реалізацію впродовж сезону. Нині вони чітко визначилися з відпускнуою ціною — 10 000 грн/т. Високий попит на соняшникову олію на світовому ринку на тлі скорочення її пропозиції підтримує ціну. Враховуючи стабільність ринку соняшникової олії, де експортна ціна вже сягнула 800 дол./т, рентабельність переробки насіння стабілізується і дозволяє переробникам закуповувати сировину за вигідними для аграріїв цінами. Активність ринку залишається незначною, проте між переробниками зберігається досить сильна конкуренція унаслідок скорочення запасів на підприємствах. Таким чином, є потенціал для зростання цін, яке спонукатиме аграріїв збувати олійну, але чи вистачить її на всіх до кінця сезону — питання спірне. ■

Рисунок 1. ДИНАМІКА ЕКСПОРТУ СОЇ, МЛН Т

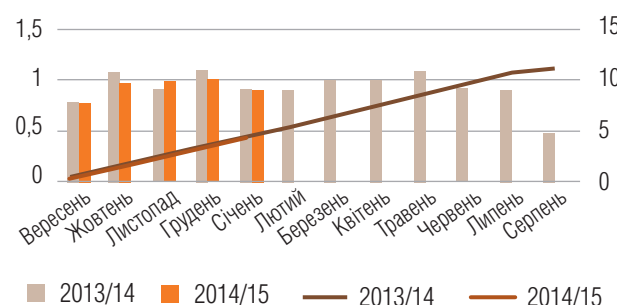
Джерело: Аналітичний відділ «Фенікс Агро»

Рисунок 2. ДИНАМІКА ПЕРЕРОБКИ СОЇ, МЛН Т

Джерело: Аналітичний відділ «Фенікс Агро»

Рисунок 3. ДИНАМІКА ПЕРЕРОБКИ СОНЯШНИКУ, МЛН Т

Джерело: Аналітичний відділ «Фенікс Агро»

27-29.10.2015

УКРАЇНСЬКОМУ АГРОБІЗНЕСУ - ЄВРОПЕЙСЬКЕ МАЙБУТНЄ!

ІнтерАГРО КОМПЛЕКС

МІЖНАРОДНА ВИСТАВКА ІННОВАЦІЙНОГО АГРОВИРОБНИЦТВА ТА КОМПЛЕКСНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ

ТЕХНІКА
ТА ТЕХНОЛОГІЇ

ІНФРАСТРУКТУРА

МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ: ВИСТАВКОВИЙ ЦЕНТР
КИЇВ ЕКСПО ПЛАЗА
м.Київ, вул. Салютна, 2-Б (ст. метро "Нивки")

За підтримки:

www.interagro.in.ua

Тел.: +380 44 461 9368, +380 44 490 6469
e-mail: agro@kmya.kiev.ua

СВИНАРІ VS. ПЕРЕРОБНИКИ: ВІД «БАЗАРНИХ» ВІДНОСИН ДО РИНКОВИХ

Напруженість відносин між виробниками свинини та представниками м'ясопереробних підприємств ні для кого не є новиною. Щотижня між сторонами ведуться непрості перемовини щодо ціни реалізації живця свиней, у яких кожна робить усе можливе, аби «перетягнути ковдру на себе». При цьому, як ті, так і інші часто незадоволені результатом та скаржаться, що опоненти використовують тактику «викручування рук». І хоча таке протистояння триває не один рік, далеко не всі гравці ринку намагаються внести конструктив у діалог. Як результат, маємо не ринкові відносини, а, скоріше, базарні...

Олександра Бондарська,
аналітичний відділ АСУ

Донедавна торгівля свининою нагадувала серфінг, коли оператори ринку намагаються заробити більше на хвилях жвавішого попиту, щоб перекрити втрати у періоди низької споживчої активності населення. Проте кризові процеси у країні внесли значні корективи у роботу галузі і згадана стратегія не приносить бажаних результатів.

Нижча купівельна спроможність населення згладила піки попиту і поглибила його провали. Так, якщо сподівання переробників щодо збільшення обсягів реалізації у період зимових свят не справдилися у повній мірі, то у передвеликодній тиждень реалізація взагалі не зазнала значного зростання: у найкращому випадку — 10-ти відсотковий приріст до відносно стабільних обсягів попередніх тижнів.

Навіть найпотужніші м'ясопереробники відзначають суттєве зниження обсягів реалізації, порівняно з минулим роком, і сталість торгівлі: «Немає сплесків як у старі добрі часи!».

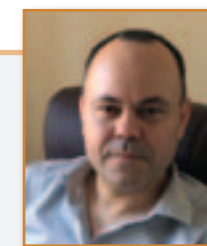

Такі обставини посилюють напругу між свинарями і переробниками. Відповідно, настав час, коли їх відносини мають перейти на новий рівень — рівень прозорішого ціноутворення.

Наразі на українському ринку живця платять за живу вагу свиней. Ціни встановлюють залежно від категорії свиней (м'ясна чи м'ясо-сальна), тварин зважують живими, ціну кілограма живця обумовлюють попередньо. Втім, такий розрахунок із виробниками для багатьох країн — вчорашній день.

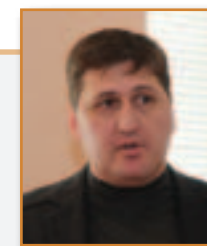
Прогресивнішою формою, яку вже використовують деякі переробники, є розрахунок із виробниками свинини за забійною вагою. При цьому ціну обумовлюють до фактичної поставки, однак при її формуванні переробник враховує забійний вихід м'яса з туші. Відповідно, виробник бере на себе ризик втрат при обробці та за рахунок браку.

Загальноживаною у світі системою купівлі-продажу живця є оцінка за виходом пісного м'яса. Ціна кожної голови, реалізованої на забій, формується виходячи з базового рівня та доплат чи вирахувань залежно від якості кожної окремої туші.

Олександр Тищенко,
комерційний директор
ТОВ «Миргородський м'ясокомбінат»

Нині ринок живця в Україні, за великим рахунком, можна назвати стихійним. Однак одразу перейти до біржової торгівлі свининою, як у Північній Америці чи ЄС, ми не зможемо. Втім, до цього треба йти. Наше підприємство поступово запроваджує розрахунок зі свинарями за виходом м'яса з туш. Проте не всі виробники свинини готові до зміни умов, не усі готові брати відповідальність та ризики за якість вирощеної свинини. Незважаючи на це, ринок потребує розумнішого регулювання. Одним із інструментів може бути запровадження розрахунку базової ціни на ринку. Формула має бути загальною для всіх підприємств, а її створення повинне проходити під час трьохсторонніх перемовин із асоціаціями свинарів та переробниками, а також представниками влади. Не менш дієвим важелем регулювання є довгострокові домовленості між виробниками і переробниками, які обом сторонам гарантували б стабільність відносин. Крім цього, третя сторона — представники влади — має приділити більше уваги питанням ціноутворення, адже від цього залежить регулятивна політика. На мою думку, необхідно вжити заходів, аби на внутрішньому ринку живця через активні поставки за кордон не посилювався вакуум, коли він (ринок) і так дефіцитний.

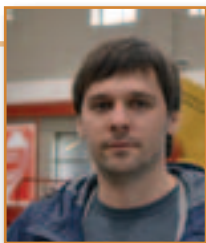

Олег Головко,

фінансовий директор ПП «Сіґма»

На мою думку, впровадження системи оцінки туш було б для нас, як для виробника, вигідним. Адже за таких умов оцінюють не тільки попит та пропозиція, але й якість продукції. Що стосується переведення торгів на сучасніший рівень, то одним з інструментів може слугувати єдина онлайн-платформа, де постачальники виставляють свої пропозиції, а покупці можуть з ними ознайомитися і зробити вибір.

Петро Приступа,

в. о. директора ТзОВ «Віра-1»

Хоча така позиція не надто справедлива, проте наразі формування ціни за виходом м'яса не дуже своєчасне для виробника. Думаю, більшість із них мене підтримає у цьому питанні, адже дуже важко підібрати однорідну партію та диференційовано її оцінити.

У будь-якому випадку, ми дійдемо до бірж як інструмента встановлення ціни. Однак нині вважаю одним із цивілізованих етапів розвитку ринку — офіційне визначення (класифікацію) забійних свиней у виробника та подальше інформування споживача через Протокол погодження кондиції та ціни. У нас на підприємстві є власна система диференціації свиней (це великогазові, малогазові, вибракувані, кнури-нутряки, кнури імуннокастровані та інші за зразком I, II, III та IV категорії свиней). Для кожної категорії є свій покупець, котрий протягом 7 років співпраці завжди отримував очікуваний та попередньо узгоджений товар.

Регулятором відносин між виробником та переробником може бути не тільки біржова торгівля, що слугує орієнтиром для базисної ціни, але й транспарентний формат договірних відносин. Нині на ринку свинини ні заготівельник, ні виробник не знають собівартості та точки беззбитковості одне одного та, відповідно, граничної ціни на продукт. Виходить таке собі «саморегулювання».

Вважаю, що основними засадами співпраці повинні бути впевненість переробника у стабільних поставках та стабільний збут для виробника, а ціна обумовлюватиметься окремо під фактором «цейтнот». При обговоренні ціни сторонам варто притримуватися позицій відкритості і не боятися показати свою «економіку» для аргументації позиції. Саме тому я неодноразово в переломні для ринку періоди (зростання/зниження ціни) ініціював широкі зустрічі із переробниками та мережами в рамках АСУ.

В'ячеслав Бобров,

начальник відділу закупівель ТОВ «М'ясокомбінат „Ювілейний“»

Наше підприємство — перше в Україні, що запровадило класифікацію туш за європейськими стандартами. Ми ж перші і відчували переваги системи розрахунку з виробником свинини за виходом м'яса з туші. Нині можемо сказати, що наші постачальники дійсно працюють над якістю свинини і контролюють результати своєї роботи. Втім, не кожен виробник готовий до таких змін. Ясна річ, якщо проводити аналогію із солодощами, то набагато вигідніше продавати асорті з шоколадних цукерок, желейок і карамельок за ціною шоколаду. Важко говорити про еволюцію відносин на ринку за умов дефіциту, коли ціну диктує виробник. Однак, колись ці зміни мають статися. І ми зі свого боку закликаємо як виробників, так і переробників до таких змін, і готові ділитися досвідом.

Що стосується базової ціни, то вона може визначатися під час переговорів між виробниками та переробниками або вираховуватися за погодженою між обома сторонами формулою. Премії та вирахування можуть визначатися або за попередньо встановленою переробником шкалою, або за домовленістю. Тож використання такого методу розрахунків має безліч варіацій і кожен переробник може внести свої корективи, зробити її максимально зручною для себе. Виробник, у свою чергу, отримує прозорішу формулу обчислення ціни.

Ні для кого не секрет, що більшість переробників жалюються на, на їх думку, необгрунтоване підвищення цін з боку виробників. У світовій практиці такі суперечності вирішують шляхом переговорів, які спираються на певну доказову базу: ціни ф'ючерсних контрактів та продажів на умовах «спот» (із готівковим чи частіше безготівковим розрахунком), загальні очікування щодо цін на ринку та оприлюднені ціни на корми чи зернову групу.

В українських реаліях основним аргументом для перемовин між виробниками та переробниками є споживча активність населення, жвавість експортної торгівлі та чутки про ціни від інших гравців ринку. Звичайно, цими чинниками не можна нехтувати, але, спираючись лише на них, не вийде отримати загальну картину на ринку.

На превеликий жаль, ринкові відносини між свинарством та м'ясопереробкою ще «не доросли» до ф'ючерсних продажів, адже в Україні відсутня біржа, що слугувала б орієнтиром для формування базової ціни (така як CME у США та Канаді та EUREX у ЄС). Однак, це не заважає гравцям ринку сісти за стіл переговорів і перевести їх на більш цивілізований і конструктивний рівень, запровадивши ціноутворення на основі оцінки туш та з урахуванням динаміки цін на корми. [ПС](#)

ТЕПЕР ГНІЙ ТРЕБА АВТОКЛАВУВАТИ?!

Ще у липні 2014-го року свинарі раділи з того, що ВРУ у першому читанні прийняла проект Закону «Про побічні продукти тваринного походження, що не призначені для споживання людиною», який надавав гною статусу не «відходи», а «побічний продукт», що передбачав його утилізацію як органічного добрива. Але не так сталося, як гадалося! 7 квітня цього року, коли законопроект прийняли у другому читанні, виробники отримали неприємний «сюрприз», який сколихнув вітчизняне тваринництво. Тепер гній треба автоклавувати?!

Максим Сисоєв,
юрист, адвокат,
міжнародна
юридична фірма
Dentons

Оксана Юрченко,
головний
редактор журналу
«Прибуткове
свинарство»,
відповідальна
за зв'язки з
громадськістю,
Асоціація свинарів
України

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ЗАКОНУ

Закон України «Про побічні продукти тваринного походження, що не призначені для споживання людиною» визначає організаційні та правові засади діяльності фізичних та юридичних осіб, пов'язаної з утворенням, збиранням, перевезенням, зберіганням, обробленням, переробкою, утилізацією, видаленням побічних продуктів тваринного походження, не призначених або визнаних непридатними для споживання людиною, продуктів оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження.

Під дію цього Закону в тій чи іншій мірі підпадають абсолютно всі свинарські господарства.

Згідно з Законом, побічні продукти тваринного походження, зокрема, свиноферм, не призначені для споживання людиною, поділяються на три категорії:

I категорія: туші та частини свиней, що використовують для наукових цілей.

II категорія:

- туші та частини свиней, що загинули від інфекційних хвороб;
- побічні продукти тваринного походження, що містять забруднюючі речовини, які перевищують допустимий рівень, встановлений згідно із законодавством;
- продукти тваринного походження, визначені непридатними

для споживання людиною у зв'язку з зараженням інфекційними хворобами;

- гній;

III категорія — інші продукти тваринного походження, визнані за різними критеріями непридатними або непризначеними для споживання людиною.

Побічні продукти тваринного походження, що належать до категорії I, підлягають виключно видаленню і не можуть завозитися в Україну.

Щодо побічних продуктів тваринного походження, що належать до категорії II, у тому числі до гною, встановлено спеціальні і досить суворі умови поводження. Вони повинні бути:

- 1) перероблені на органічні добрива після обов'язкового оброблення шляхом стерилізації під тиском;
- 2) компостовані або перетворені на біогаз після оброблення шляхом стерилізації під тиском або іншими рівноцінними методами;
- 3) оброблені шляхом стерилізації під тиском або іншими рівноцінними методами та використані для фармацевтичного, хірургічного, промислового або сільськогосподарського виробництва, крім виробництва кормів.

Щодо побічних продуктів тваринного походження, що належать до категорії III (тобто решта

побічних продуктів), господарства мають забезпечити, щоб вони були:

- 1) оброблені шляхом стерилізації під тиском або іншими рівноцінними методами і використані для виробництва кормів тваринного походження, крім тих побічних продуктів тваринного походження, які змінилися шляхом розкладання або псування та становлять ризик для здоров'я людини або тварини;
- 2) перероблені на органічні добрива, компостовані або перетворені на біогаз;
- 3) оброблені шляхом стерилізації під тиском або іншими рівноцінними методами та використані для фармацевтичного, хірургічного, промислового або сільськогосподарського виробництва;
- 4) перероблені відповідно до технологій, необхідних для виробництва продукції.

Щодо органічних добрив та ґрунтопокривачів, які виробляють з продуктів тваринного походження, їх можна буде продавати лише, якщо вони:

- 1) вироблені на зареєстрованих в установленому порядку потужностях (об'єктах) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження;
- 2) утворені внаслідок перетворення побічних продуктів тваринного походження на біогаз або компост.

Якщо свиноферми будуть вчиняти будь-які дії з побічними продуктами тваринного походження, не призначених для споживання людиною (наприклад, перероблювати гній та брати участь у його обігу — продавати біологічні добрива), вони автоматично вважатимуться операторами ринку.

На операторів ринку покладено низку зобов'язань, зокрема:

- 1) направляти утворені на їхніх потужностях побічні продукти тваринного походження на оброблення, переробку з метою подальшої утилізації або для здійснення операцій з видалення;
- 2) розробляти, вводити в дію та застосовувати постійно діючі процедури, засновані на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках, а також забезпечувати належну підготовку осіб, відповідальних за постійно діючі процедури під час оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження;
- 3) забезпечувати:
  - безперешкодний доступ державних інспекторів, які здійснюють державний контроль, до потужностей (об'єктів) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження та відбір зразків побічних продуктів тваринного походження та продуктів оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження на зазначених потужностях (об'єктах), а також надавати на вимогу державних інспекторів документи, необхідні для здійснення державного контролю;
  - фіксацію факту виконаних робіт з оброблення, переробки, утилізації побічних продуктів тваринного походження на власних потужностях (об'єктах) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження зі складенням акта виконаних робіт;

– складення акта приймання-передачі та акта виконаних робіт у разі надання послуг з оброблення, переробки, утилізації чи видалення відповідно до договору про надання послуг з оброблення, переробки, утилізації чи видалення побічних продуктів тваринного походження;

– створення належних санітарних умов на потужностях (об'єктах) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження під час поводження з такими продуктами та роздільне збирання даних продуктів;

– ведення обліку та надання центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, інформації про кількість і якість утворюваних побічних продуктів тваринного походження;

– ведення обліку руху побічних продуктів тваринного походження відповідно до їх категорій та надання центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, відповідної інформації;

Закон встановлює низку інших вимог щодо звітності та повідомлень операторів ринку, зобов'язання забезпечувати можливість простеження руху побічних продуктів тваринного походження тощо.

НАСЛІДКИ ПРИЙНЯТТЯ ЗАКОНУ ДЛЯ СВИНАРІВ

Фактично, якщо в текст законопроекту не внести поправки, через рік після його підписання Президентом усім свинофермам необхідно буде здійснювати обробку гною методом стерилізації під тиском. Зазначений підхід обумовить додаткові необґрунтовані витрати для всіх сільськогосподарських підприємств та фермерських господарств України у галузі тваринництва. Йдеться, зокрема, про витрати на придбання відповідного обладнання, повну реконструкцію системи поводження з гноем та підвищення споживання електроенергії або палива. Окремим господарствам також доведеться вкладати значні кошти на реконструкцію

електромереж у зв'язку з суттєвим підвищенням енергоспоживання. При цьому слід зважати, що у деяких місцевостях підвищення споживання електроенергії взагалі технічно неможливе. Така ситуація загрожує погіршенням фінансового стану тваринницьких господарств і їх неплатоспроможністю.

Крім того, за недотримання Закону, передбачена відповідальність у вигляді штрафу, який, залежно від виду правопорушення, знаходиться у діапазоні від трьох до тридцяти мінімальних заробітних плат за кожне правопорушення (мінімальна заробітна плата з грудня дорівнюватиме 1378 гривень). Наприклад, якщо свиноферма оброблює гній без застосування тиску, як вимагає Закон, то інспектори зможуть застосувати штраф за кожне порушення до 20670 гривень (15 мінімальних заробітних плат).

НОНСЕНСИ ГАРМОНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Положення Закону суперечать європейській практиці поводження з продуктами тваринного походження, збереження і утилізації гною, а також технологіям його переробки.

На підтвердження наведемо такі аргументи:

- 1) Хоча Закон розроблений з метою гармонізації вітчизняного законодавства в сфері поводження з побічними продуктами тваринного походження відповідно до вимог міжнародного законодавства — Регламенту ЄС №1069/2009 та Регламенту ЄС №142/2011, схожість зводиться тільки до зарахування гною до II категорії побічних продуктів тваринництва. При цьому нормативний акт цілковито викривляє положення щодо поводження з гноем. Так, відповідно до Регламенту ЄС №1069/2009, гній утилізують у такі способи:

- внесення в землю без обробки (у випадку з гноем, умістом шлунково-кишкового тракту, відокремленим від шлунково-кишкового тракту [...], які компетентний орган не вважає такими, що несуть ризик поширення серйозних трансмісив-

них хвороб) (Частина II, Стаття 13, розділ f);

- використання для приготування компосту чи перетворення на біогаз (у випадку з гноем, шлунково-кишковим трактом та його умістом [...]), які компетентний орган не вважає такими, що несуть ризик поширення серйозних трансмісивних хвороб, після обробки чи без попередньої обробки) (Частина II, Стаття 13, розділ e, ii);

- стерилізація під тиском передбачена лише в тих випадках, коли побічні продукти тваринництва використовують для виробництва органічних добрив чи ґрунтопокривачів, які поставляють на ринок відповідно до Статті 32 Регламенту (Частина II, Стаття 13, розділ d).

Згідно з поясненням Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України, положення про «внесення гною в землю без обробки» було вилучене за пропозицією Міністерства екології та природних ресурсів, оскільки ця вимога суперечить екологічному законодавству ЄС. Таке твердження не відповідає дійсності. Поводження з гноем прописане у Регламенті ЄС №1069/2009, що має загальне застосування: є обов'язковим у повному обсязі та повинно прямо застосовуватися в усіх державах-членах. Крім того, це узгоджено з низкою директив: NEC Directive 2001/81/EC; The IPPC Directive 96/61/EC; The Sewage sludge (in agriculture) Directive 86/278/EEC; The Waste Directive 2006/12/EC; The Drinking Water Directive 98/83/EC; The Bathing Water Directive 76/160/EEC; The Urban Wastewater Directive 91/271/EEC; The Nitrate Directive 91/676/EEC; The Groundwater Directive; The Water Framework Directive 2000/60/EC; Protection of farmed animals Directive 98/58/EC; Animal By-Products Regulations 1774/2002.

- 2) Згідно з європейською практикою (вона для України пріоритетна), рідкий гній тварин зберігають у бетонних резервуарах, лагунах, гноєзбірних ваннах під решітчастою підлогою у виробничих корпусах; твердий — у буртах або насипом. Термін

ЗГІДНО З ПОЯСНЕННЯМ ДЕРЖВЕТФІТОСЛУЖБИ УКРАЇНИ,
ПОЛОЖЕННЯ ПРО «ВНЕСЕННЯ ГНОЮ В ЗЕМЛЮ БЕЗ ОБРОБКИ»
БУЛО ВИЛУЧЕНЕ ЗА ПРОПОЗИЦІЄЮ МІНЕКОЛОГІЇ, ОСКІЛЬКИ
ЦЯ ВИМОГА СУПЕРЕЧИТЬ ЕКОЛОГІЧНОМУ ЗАКОНОДАВСТВУ ЄС.
ОДНАК ТАКЕ ТВЕРДЖЕННЯ НЕ ВІДПОВІДАЄ ДІЙСНОСТІ.

зберігання зазвичай визначений законодавчо або у рекомендаціях типу Кодексу доброї сільськогосподарської практики: упродовж 1–12 місяців залежно від клімату (у середньому — 6). За цей період у гної відбуваються складні біохімічні процеси (бродиння, ферментація тощо), унаслідок чого він знезаражується та перетворюється в перегній (органічне добриво). У такому вигляді його вносять у ґрунт (на основі розрахунків поживності гною та результатів лабораторних аналізів ґрунту): середня норма в ЄС — 20–40 м³/га. Кількість та періоди внесення також визначено в рекомендаціях або закріплено законодавчо (зазвичай заборонено з листопаду по лютий). Стерилізація під тиском перед внесенням не передбачена!

- 3) Технічні умови стерилізації, прописані в Законі, не може забезпечити жодна біогазова установка. Тож кожне господарство муситиме встановлювати спеціальне обладнання, що потребує значних інвестицій (це проблематично в умовах теперішньої економічної кризи). При цьому, підтримування температури 133 оС, передбачає значні енергозатрати, недоцільні в умовах енергодефіциту в державі, особливо враховуючи обсяги гною, які продукує тваринницький сектор (тільки свинарство 2014-го року виробило близько 23 млн м³).

- 4) Україна вільна від хвороб списку А і Б, визначених Міжнародним епізоотичним бюро (ОІЕ). Отже, немає передумов для спеціального поводження з гноем, передбаченого Законом.

5) У сучасних інтенсивних умовах функціонування сільськогосподарського виробництва актуальна проблема — підтримання та підвищення родючості ґрунтів. Згідно з результатами наукових досліджень, для бездефіцитного балансу гумусу в ґрунтах України треба використовувати 10 тонн органічних добрив на гектар ріллі. Однак в останні роки обсяг внесення не перевищує 1 т/га. Необхідні обсяги органічних добрив для підтримання родючості ґрунтів можна досягти в державі за рахунок раціонального використання всіх можливих резервів гною сільськогосподарських тварин та посліду птиці. Так, відповідно до висновку Інституту землеробства УААН №08/1179 від 23.12.2005 р., рідкий гній свиней є цінним органічним добривом, яке за агрохімічними властивостями близьке до органо-мінеральних добрив (поєднує властивості підстилкового гною і поживних елементів мінеральних добрив). При цьому аналіз європейських посібників та рекомендацій із масового внесення гною підтвердив, що вимога попередньої його стерилізації під тиском не прописана. Це «інновація» українського Закону, що може мати катастрофічні наслідки для балансу гумусу в ґрунтах України.

Враховуючи наведені аргументи, підтверджується гостра необхідність вносити зміни в Закон та закріпити їх у передбачених ним підзаконних актах. Сподіваємося, що виробникам вдасться достукатися до здорового глузду урядовців! **ПС**

Вашій увазі

унікальний інформаційний ресурс:

посібник

ОРЕНДА ЗЕМЛІ ВІД А ДО Я

Читайте оновлення:

ЗМІНА ПРАВИЛ ГРИ.
Новий порядок реєстрації
права оренди землі
(договорів оренди землі)

**Наш посібник розрахований
на найширше коло читачів -
від власників земельних ділянок
до орендарів будь-яких розмірів
та чиновників будь-яких рангів.**

LAW OFFICES OF **OMP**
Legal Consultants for Investment

ЮРІЙ РОЗАНОВ: «ДЛЯ УСПІХУ НЕ ПОТРІБНО ЧОГОСЬ НАДЗВИЧАЙНОГО, ПРОСТО ВСЕ ТРЕБА РОБИТИ ЯКІСНО І, ГОЛОВНЕ, СВОЄЧАСНО»

ДОСЬЄ–ПЕРСОНАЛІЇ

Розанов Юрій Вікторович,
співвласник і директор
ТОВ «Екогенетикс»

Народився 12 квітня 1967-го року в Одесі.

Починав кар'єру, «як і годиться радянській людині», з робочих спеціальностей. Має професійні навички слюсаря, токаря, і навіть водолаза. Вступ до вузу у 1990-му році став наслідком усвідомлення браку знань для ведення ефективного бізнесу в наступаючий час «Перестройки». Однак, у зв'язку з заглибленням у приватне підприємництво, скористався академією. Коли, зрештою, через 14 років від початку навчання отримав диплом магістра з економіки, вже не тільки ВУЗ, але й країна стали зовсім іншими.

Перше оптово-роздрібне підприємство заснував ще 1992-го. На початку двотисячних керував підприємством, як прийнято говорити, середнього бізнесу. Шість років пропрацював у транснаціональній нафтовій компанії «Лукойл», що було справжньою школою великого корпоративного бізнесу та надало великі можливості для професійного зростання. Надалі займався економічною оцінкою привабливості інвестиційних проектів як незалежний консультант. Один із них «надихнув» вкласти гроші у свинарство.

Професійне кредо: Якщо берешся до справи, роби її добре.

«ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ПЕРЕКОНАЛА ВКЛАСТИ ГРОШІ І ПОЧАТИ СВІЙ СВИНАРСЬКИЙ БІЗНЕС»

— Як ви стали людиною бізнесу, зокрема, свинарського?

— Своє перше підприємство заснував у 1992-му році. Займався оптово-роздрібною торгівлею, здебільшого мастильних матеріалів для промислової техніки та автомобілів, а також іншою продукцією виробничо-технічного призначення. Це був час, коли радянської влади вже не було, а діючі чиновники ще не освоїли корупцію у такому масштабі, як зараз. Займатися імпортом було досить просто, палиць у колеса ніхто не ставив. Цей проект як приватна справа успішно функціонував упродовж восьми років. Але, оскільки ідей було багато, а ресурсів на їх реалізацію не вистачало, прийняли із партнерами рішення продати бізнес.

Надалі, близько чотирьох років, працював у серйознішому бізнесі, вибудовуючи партнерські відносини з великими підприємствами металургійної та гірничодобувної промисловості.

Наступною кар'єрою сходинкою стала транснаціональна нафтова компанія. Особливістю роботи був практично необмежений доступ до фінансових ресурсів:

якщо ти довів свою ефективність та запропонував обґрунтовану стратегію, що відповідає корпоративним вимогам, то можеш отримати коштів рівно стільки, скільки потрібно для її реалізації. Це мрія кожного професіонала.

Там, напружено працюючи, і отримав безцінний досвід із економічного аналізу та стратегічного планування, а разом із ним і безмежне задоволення від досягнутих результатів. Хоча, звичайно, це була і величезна відповідальність, адже кожне твоє рішення веде за собою рух великих грошових і матеріальних потоків. Помилки в таких умовах неприпустимі.

Згодом почав займатися економічною оцінкою інвестиційних проектів як незалежний консультант. Один із цих проектів «надихнув» вкласти гроші у сільське господарство.

Оцінюючи можливі варіанти майбутнього української економіки, я зрозумів, що в умовах нашої олігархічної і дещо «перекособоченої» системи тільки аграрний сектор має майбутнє. Україна експортує переважно зерно, добрива та продукцію металургійної і хімічної промисловості. При цьому прибутковість останніх базується на низькій ціні на газ, адже ці галузі катастрофічно застаріли, а в їх модернізацію ніхто не інвестує. Тобто, із ринковою ціною на енергоносії, такі підприємства

Розмову вела
**Ірина
Музиченко**

ДОСЬЄ-ПІДПРИЄМСТВО

ТОВ «Екогенетикс»,

с. Головенка, Житомирський р-н., Житомирська обл.

Сучасна високотехнологічна ферма-репродуктор із вирощування товарних поросят англійської генетики.

Девіз підприємства: «Наша місія — ще на крок наблизити Україну до Європи. Для цього ми інвестуємо тут — у народ і землю України».

Комплекс увели в експлуатацію в жовтні 2012-го року, але модернізація його окремих систем триває донині. Зараз на ТОВ «Екогенетикс» утримують більше 1200 свиноматок. Виробничий майданчик займає близько 60 тис. кв. метрів. Товарних поросят отримують шляхом чотирьохпородної гібридизації батьківського стада GP-рівня.

Корми для поголів'я виробляють із власного та купленого фуражного зерна на міні-кормоцеху. Підприємство обладнане станковими системами, системами мікроклімату, годівлі, гноєвидалення від сучасних європейських виробників (Trivic, VFM, VPIG). Усі технологічні процеси під безперервним контролем однієї з провідних генетичних компаній Європи JSR Genetics (Великобританія).

Постійними клієнтами ТОВ «Екогенетикс» є підприємства Житомирщини, Київщини, Хмельниччини, Львівщини та інших областей України.

ОСНОВНІ ВИРОБНИЧІ ПОКАЗНИКИ (СТАНОМ НА 01.04.2015 р.):

н/п	Показники	Значення
Репродуктор		
1	Породи	LW, LR (PT+LW)
2	Кількість свиноматок, голів	1200
3	Вік поросят при відлученні, днів	24
4	Вага при відлученні, кг	6,5
5	Відсоток заплідненості на 4-му тижні, %	96,9
Дорощування		
6	Середньодобовий приріст, г	420
Відгодівля		
7	Середньодобовий приріст, г	900
8	Середня забійна вага, кг	120
9	Вік досягнення забійної ваги, днів	105

не виживуть. Було зрозуміло, що рано чи пізно найменший економічний чи соціальний катаклізм «змете» економіку, і з усіх експортних позицій залишиться тільки сільгосппродукція. Відповідно, сільське господарство неабияк зацікавило.

Прорахувавши можливі затрати та прибутки, дійшов висновку, що бізнес буде вигідним. Маючи в запасі деякі кошти від попередньої діяльності та залучивши до справи кількох близьких знайомих, вирішили спробувати себе в свинарстві. 2012-го року придбали занедбане підприємство у Житомирській області і розпочали будівництво.

— Чому назвали господарство «Екогенетикс»?

— Тому що стратегія нашого розвитку включає створення генетичного нуклеусу в Житомирській області. Відповідно у назві має бути щось генетичне. А частка «еко» (екологічний) наразі дуже модна. До того ж, «Екогенетикс» звучить та пишеться як українською, так і англійською й російською майже однаково.

— Ринку товарних поросят в Україні не дуже добре розвинений. Чому обрали саме цей сегмент свинарства? Наскільки він затребуваний?

— Обрав тому, що маю великий досвід практичного маркетингу. А якщо ти ним (ред. маркетингом) займаєшся, то дивишся на стан справ сьогодні, але подумки переносиш на 2–3 місяці, рік, два, десять наперед. Товарні поросята були перспективною нішею, оскільки на ринку ми бачили багато людей, що імпорту-

вали молодняк із Німеччини. Достойної альтернативи в Україні не було. І, як бачите, не помилилися.

Здебільшого наш «клієнтський пул» стабільний. Це відгодівельники із чітким виробничим циклом, які працюють на власну роздрібну торгівлю та переробку. Серед наших партнерів такі відомі виробники, як «Фірмовий смак», «Подільський бройлер» та інші. Попит добрий, уже зараз практично заповнений графік відвантажень на 2016-ий.

— Звідки черпали досвід практичного свинарства?

— Спочатку залучили українського консультанта... На жаль, тільки частина інформації, якою поділився, була корисною. Після цього користувались консалтингом нашого партнера і постачальника генетики JSR Genetics.

«ДЕШЕВО ПРОДАТИ ХТО ЗАВГОДНО МОЖЕ»**— Чому обрали британську генетику?**

— Суто з економічних міркувань. Ми планували завозити велику партію поголів'я одноразово, а деякі генетичні компанії, які нас цікавили, не мали у наявності потрібної кількості свиней. Ті ж, хто могли завезти, — були нам нецікаві.

Англійська генетика підкупляла добрим м'ясним каркасом, швидким ростом, високою конверсією корму та якістю м'яса. Але ж мала й відповідну ціну. Як показав час, зробивши акцент на якості, ми не помилилися. Незважаючи на те, що наші поросята найдорожчі на ринку, покупці, які рахують економіку, охоче їх купують.

Фото 1. Виробничі потужності ТОВ «Екогенетикс»

Якісна англійська генетика

Фото 2.

Минулого року ми підготували великий інвестиційний проект, розрахований на зовнішнього партнера. Так, крім нині працюючого майданчика, за 50 км купили ще один, щоб організувати спільне (ред. із інвестором) вирощування свиней. Планували отримати 4000 голів свиноматок за спеціальними цінами і створити там нуклеусний центр із великим кнурівником. Готувалися навіть здійснювати доставку спермопродукції територією України. Із часом прибрало б із Головенки GP-поголів'я, залишивши виключно F1. Це мав бути суто промисловий майданчик для відтворення товарних поросят.

Але у зв'язку із ситуацією в країні плани довелося коригувати. Ми розуміємо, що найближчих роки два інвестор не ризикне вкладати гроші в Україну. Вирішили зробити діючий комплекс цілковито «самовідтворюваним». 2014-го ще встигли цілковито оновити генетичне ядро поголів'я, при більш-менш терпимому курсі долара і євро. Хоча кнурців завозитимемо і цього року, адже їх потрібно оновлювати щороку. Додатково раз у кілька місяців завозимо заморожену сперму.

Незважаючи на митні перепони (до речі, із британської сторони), йдемо на цей важливий для функціонування ферми крок.

— Яким технологіям віддає перевагу в будівництві і модернізації?

— Суто англійським. Нас досить довго і за серйозні кошти супроводжувала британська компанія за допомогою своїх менеджерів, які приїздили і знаходилися на фермі постійно. Зараз вони наглядають за роботою господарства періодично — близько восьми візитів на рік, кожен з яких триває в середньому три дні. За його результатами менеджер майданчика отримує вказівки щодо проблемних моментів.

До того ж ми зв'язані з ними сервером. Тобто і процес запліднювання, і інші показники діяльності ферми постійно аналізують.

— В умовах кризи свинарням досить важко дається зберігати маржинальний прибуток. До яких заходів вдається, щоб триматися на плаву: заощаджуєте на чомусь, піднімаєте ціну?

— Економити на складових раціону чи ветпрепаратах точно не виходить. Для прик-

ладу, шріт нині можна придати за 11,5 тис. грн/тонна, але ми купуємо за 13 тис., оскільки за якісними показниками це два абсолютно різних продукти.

Працюємо над ефективністю господарства. Так, нещодавно повністю замінили систему вентиляції в будівлі дорощування. Через проблеми із попередньою у приміщеннях була зависока вологість. Поросята почувалися некомфортно, билися, втрачали природи. Зараз із цим проблем немає.

Ще, для прикладу, раніше у нас стояло кілька вкрай неефективних насосів для відкачування стоків із гноєзбірної лагуни. Зараз знайшли потужний, до речі, український, насос, який одночасно перемишує і відкачує. Ще й невибагливий в експлуатації.

Якщо говорити про цінову ситуацію на ринку, то, як казав Генрі Форд, дешево продати хто завгодно може! І це справді так. Якщо ж поставити собі мету виробляти продукцію найвищої якості та правильно позиціонувати її на ринку, вона буде продаватися і з маржею все буде гаразд. Звичайно, економічна ситуація цілковито змінила стан справ і плани: ми забули про планові прибутки, ROI (показник окупності інвестиції). Але вона все одно дозволяє не працювати у збиток, а отримувати прибуток, хоч і значно менший.

— **Зернові для кормів виробите самостійно?**

— Частково. Маємо в обробітку кількасот гектарів землі, куди восени та навесні вносимо гній після його ферментування у лагунах. Цей рік перший, коли ми раді, що не маємо великого земельного банку, інакше б «не потягнули». Все через високу вартість посівної: добрива, насіння, ЗЗР, паливо та оренда техніки обійшлися нам дорого. Є дані, що в Житомирській області цього року фермери засіють тільки 60% землі через брак коштів. Банки коштів практично не дають.

«НАМАГАЄМОСЯ ВСЕ НА ФЕРМІ ЗРОБИТИ ТАК, ЩОБ СПРИЯТИ ВИРОБНИЦТВУ ПРОДУКЦІЇ У ПЛАНОВІЙ КІЛЬКОСТІ»

— **«Екогенетикс» — єдине в Україні підприємство, де за тваринами можна спостерігати у режимі онлайн. Яку мету переслідували, впроваджуючи таке ноу-хау?**

— Усе просто: покупець повинен побачити товар. Адже коли ви купуєте товари через інтернет-магазин, то дивитесь фотографії чи відео пропонованого. Завдяки

камерам кожен бажаючий у будь-який момент може побачити, що відбувається у виробничих приміщеннях: як тварин запліднюють, годують, як життєрадісні поросята бігають...

— **Які ще інновації запровадили?**

— Нічого особливого. Просто намагаємося все на фермі робити так, щоб сприяти виробництву продукції планової якості та у плановій кількості. Перечитавши багато літератури та поспілкувавшись із авторитетними свинарями, я зрозумів, що для успіху в нашій справі не потрібно чогось надзвичайного, але ж і дрібниць немає. Просто все треба робити якісно і, головне, своєчасно. Стараємося постійно удосконалювати ферму.

Починаючи дистрибуцію товару, до якої ми й відносимо поросят, намагаєшся вигадати, як максимально задовольнити покупця. Лише наявність товару ще не означає, що зможете його дорого продати. Це тому, що людина, котра його купує, не хоче морочитися із купую супровідних проблем. Їй потрібно мати цих поросят у себе на фермі, в

Фото 3, 4.
Комфортне утримання в цеху опоросу

«ЯК КАЗАВ ГЕНРІ ФОРД,

ДЕШЕВО ПРОДАТИ

ХТО ЗАВГОДНО МОЖЕ!

І ЦЕ СПРАВДІ ТАК.

ЯКЩО Ж ПОСТАВИТИ

СОБІ МЕТУ ВИРОБЛЯТИ

ПРОДУКЦІЮ НАЙВИЩОЇ

ЯКОСТІ ТА ПРАВИЛЬНО

ПОЗИЦІОНУВАТИ ЇЇ НА РИНКУ,

ВОНА БУДЕ ПРОДАВАТИСЯ

І З МАРЖЕЮ

ВСЕ БУДЕ ГАРАЗД».

хорошій кондиції і без супутніх захворювань. Для цього, наприклад, ми власним транспортом доставляємо поголів'я. Це до того ж гарантія, що в дорозі свині «не підчеплять» якогось патогену. Адже підхід до біобезпеки у нас дуже серйозний. Якщо раніше скотовози просто мили, періодично дезінфікуючи, то через ЕДС в Україні автівку дезінфікуємо перед в'їздом на комплекс, миємо, а потім ще раз дезінфікуємо. Інакше не можна.

Ще багато інших технологічних «дрібниць». Наприклад, нещодавно змінили підхід до вузла відвантаження корму. Раніше, щоб завантажитися, кормовоз заїжджав у кормоцех, залишаючи ворота відчиненими для птахів. У зв'язку із загостренням ситуації з ЕДС, зараз вивантаження корму здійснюють через трубу-подавач, виведену на вулицю. Таким чином, один зі шляхів розповсю-

дження інфекції був «перекритий».

Пильну увагу приділяємо якості води. Вона у нас зі свердловини й містить надмірну кількість заліза. У процесі будівництва поставили водоочистку, яка виявилася малоефективною. Із часом на трубах утворився наліт, що вкрай негативно позначалося на здоров'ї поголів'я. Нині система повністю нова: крім сучасної водопідготовки, додаємо спеціальний препарат для знезараження — діоксид хлору (у якому працює не хлор, а два атоми кисню, які до нього приєднані). Як показують західні дослідження, це дуже ефективна річ. У себе на фермі переконалися, що за короткий проміжок використання продукту свині почали набагато більше пити, вода не має сторонніх запахів, набагато приємніша на смак. Система водоочистки та знезараження у нас, думаю, найсучасніша й найефективніша в Україні.

«ОЧІ БОЯТЬСЯ, А РУКИ РОБЛЯТЬ...»

— **Яким бачите господарство, скажімо, через п'ять років?**

— Наразі шукаємо собі західноєвропейського (ред. в оригіналі «англосакса») чи російського інвестора. Вони найбагатші. Сподіваємося, що через кілька років таки побудуємо нуклеусну ферму. Це буде серйозне підприємство такого високого рівня, яких в Україні ще немає. Менеджера майданчика обов'язково запросимо із компанії-постачальника генетики. Адже генетична продукція — особливий рівень виробництва.

Правда вже зараз «беруся за голову» від списку санітарно-гігієнічних норм, документів, будівельних експертів та усього іншого, через що доведеться пройти. Але, як кажуть, очі бояться, а руки роблять...

— **Чи розглядаєте зовнішній ринок як можливу альтернативу українському?**

— Наразі навіть не цікавимося, оскільки наша продукція розрахована суто на внутрішнього споживача. Хоча, якщо запустимо нуклеус, можливо, переглянемо

ринки Грузії, Росії чи ще кількох територіально близьких країн.

— **На які перепони наштовхувалися на шляху становлення господарства?**

— Серед основних перешкод для розвитку бізнесу — грандіозна кількість санітарно-ветеринарних документів. Як на мене, санітарно-епідеміологічна служба — це рудимент старої соціалістичної влади. Вона, звичайно, не завадить для перевірок дитячих садків, шкіл і т.д. Інша справа, що це створює підґрунтя для корупційних діянь. Хоча це ще квіточки порівняно із Департаментом реєстрації речових прав на нерухоме майно...

Звичайно, мали ми проблему і з санітарно-захисними зонами (СЗЗ). Справа у тому, що господарство, яке ми придбали і реконструювали, почало працювати більше півстоліття тому (перші відомості про нього датуються 1947-им роком). Там тримали і корів, і коней, і свиней. Але тоді СЗЗ мало кого цікавили, тому найближчий житловий будинок знаходиться досить близько від паркану.

На початку роботи ферми запах навколо неї, особливо у спеку, дійсно було чути. Але ми усе зробили для того, щоб концентрація допустимих речовин у повітрі була в нормі. Зараз продовжуємо використовувати сорбенти, тому запаху від лагуни практично немає. Робили відповідні лабораторні заміри біля житлових будинків — усе відповідає нормативам.

— **Як місцеве населення ставиться до сусідства із свинофермою?**

— Поблизу ферми живуть дуже дружелюбні люди похилого віку, із якими налагодили нормальне спілкування. Навіть вивозимо гній на їхні присадибні ділянки, коли просять.

Хоча не обійшлося й без особи, якій вкрай хотілося, аби ми придбали їй будинок чи квартиру у Житомирі. Було багато скарг, листів. Але, в результаті, ми отримали необхідний висновок від Державної санітарно-епідеміологічної служби, щодо скорочення СЗЗ. Цей процес довготривалий

(5–6 місяців), оскільки здійснюють чимало розрахунків, але так спокійніше.

«ГАРМОНІЙНІСТЬ» ВИРОБНИЧОГО ПРОЦЕСУ В ПРІОРИТЕТІ»

— На які показники орієнтуються при оцінці роботи ферми?

— Базовий критерій ефективності роботи виробництва для нас — наявність кожного тижня планової кількості голів стандартної ваги на відвантажувальній рампі. Решта не має великого значення. Кількість живонароджених на свиноматку та інші технологічні показники важливі, насамперед, лише для нашого менеджера майданчика. За безперебійне функціонування всього обладнання сектору експлуатації відповідає молодий, але спритний інженер. Щоденну роботу щодо зниження собівартості складових виробництва веде досвідчений заступник директора. Бухгалтерський облік бездоганно налагоджений завдяки напруженій праці головного бухгалтера.

Керівнику, фактично, залишається тільки оптимізація комунікацій між фахівцями та приємні бесіди із різноманітними «сприяючими розвитку бізнесу» органами.

За великим рахунком, будь-яку ситуацію можна розглядати на різних рівнях компетентності. Мене ж цікавить «гармонійність» усього процесу.

— Як налагоджуєте роботу в колективі?

— Насамперед потрібно розуміти, що дружний колектив фахівців — це і є найцінніший актив підприємства.

Кожен працівник має свої переваги та недоліки. Для того, щоб він не робив того, чого не хоче керівник, треба створити відповідні умови. Ясна річ, люди, що працювали в сільському господарстві раніше, мають трохи специфічний погляд: колгосп, де все «радянське» дорівнює «моє». Це важко подолати, але можна шляхом налагодження бізнес-процесів.

З огляду на те, що на різних ділянках люди працюють із різ-

ною якістю, для мотивації ми ввели систему «бригад», як у Радянському Союзі. Тобто спільна і відповідальність, і система заохочення за кінцевий результат — не за кількість запліднених, живонароджених чи ваги гнізда на момент відлучення, а лише за кількість відвантажених поросят, причому ідеально товарних. От якщо ця кількість є, чи навіть перевищена (маємо спеціальну таблицю нормативної ваги та кількості), працівник отримує премію (іноді це 35–38% доплати до зарплати).

Але ця система має й іншу сторону медалі. Надважливим показником вважаємо падіж, на який здатні «повпливати» працівники. Показник нормативного падежу у нас нижчий загальноприйнятих. У цеху опоросу він не повинен перевищувати 8%, на дорощуванні — 2%. Усе, що більше норми, — штрафується.

Ми переконалися в ефективності цього механізму. Так, на дорощуванні досягнутий нормативний показник падежу взагалі нікого не дивує. На цьому сегменті дуже добре спрацьована команда. А от на опоросі досі є резерви зростання ефективності. На жаль, із кадрами сутужно: узяли, для прикладу, студентів агронуніверситету — один працює досі, але здебільшого, спробувавши кілька днів, кажуть, що їм важко і взагалі 100 років така робота не потрібна.

Для мене найкращим прикладом є Німеччина із її ефективністю в економічному та соціальному плані. Тому що кожному «дурнику» там знайдено роботу за можливостями. У буквальному значенні цих слів! Довелося навіть бувати у спеціальних майстернях для розумово відсталих. Для тих, у кого «справи зовсім погані», облаштували місця де вони просто фасують гвинтики й гаєчки для роздрібної торгівлі. При цьому, якщо порахувати людина їх не в змозі, перед нею ставлять маленькі електронні ваги, що пишуть при наборі відповідного комплекту. Людям же, у яких проблем менше, довіряють збір різнома-

нітних елементарних електроприладів. Таким чином, людина почуває себе потрібною і навіть заробляє кошти на життя.

Нашу ферму із двох виробничих майданчиків, загалом, обслуговують 38 людей, із них 19 працюють безпосередньо з тваринами.

«ЩОБ НЕ ЗРОБИТИ ПОМИЛКУ, ВАРТО СКОРИСТАТИСЯ ДОПОМОГОЮ ПРОФЕСІОНАЛА»

— Знаємо, що ви дружите з міжнародним консультантом Саймоном Греєм, відомим умінням налагоджувати роботу господарств і навчати персонал. Користувалися його методикою?

— Так, із Саймоном підтримуємо стосунки дуже давно. Він прекрасний спеціаліст і людина достойна, спокійна, філософ із почуттям гумору. Втілював деякі проекти в нашому господарстві. Пам'ятаю, одного разу запитав його: «А ця цифра звідки?» На що почув: «Я не знаю теоретично, але 20 років уже проектую ферми і, повір мені, вона правильна!» Так і вийшло.

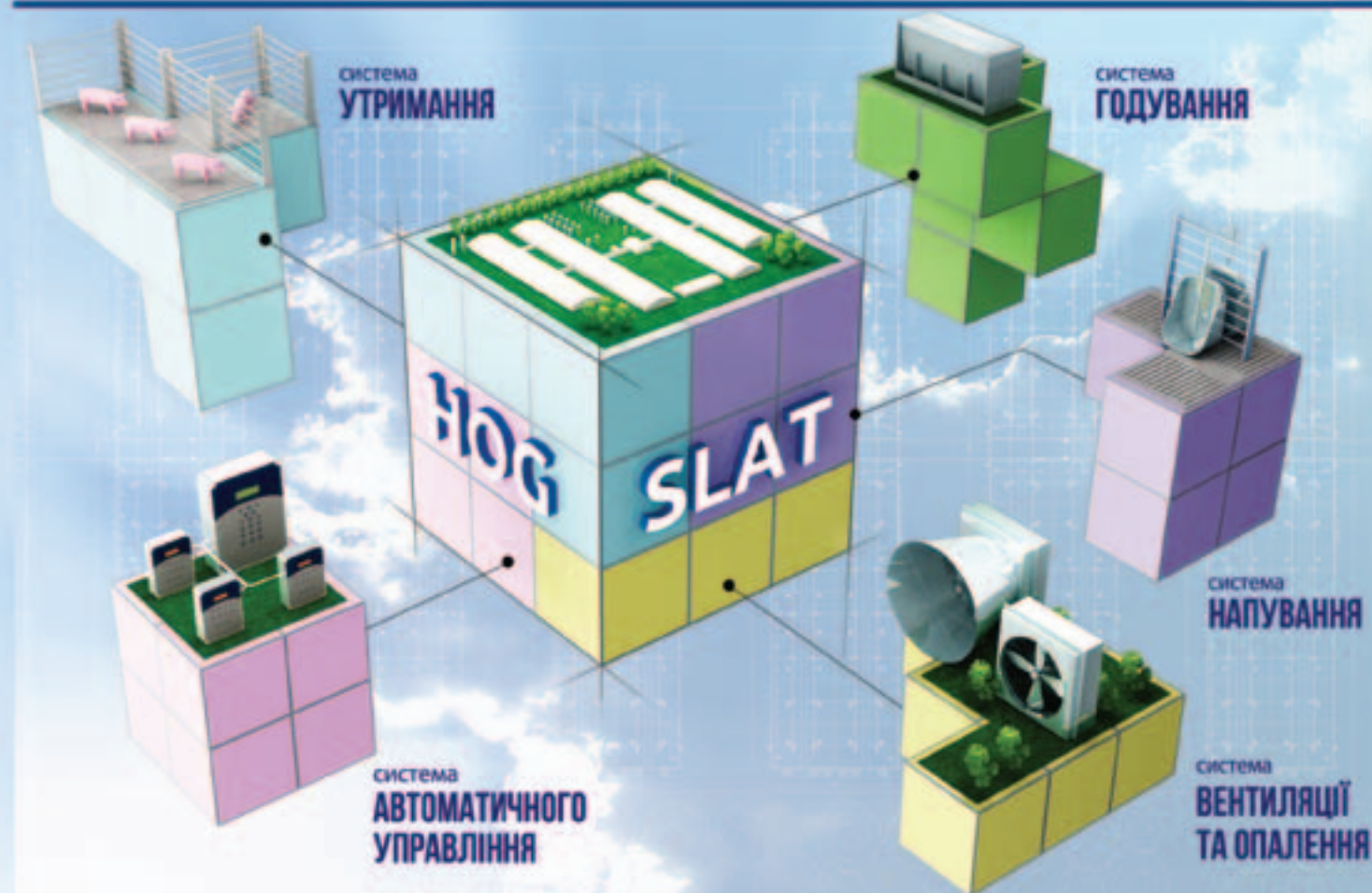
Я вважаю, що консалтинг — дуже потрібна і корисна річ. Багато людей заходять у бізнес, не маючи уявлення про нього, роблять багато помилок, як ми свого часу. Тим більше, нині таке розмаїття технологій. У такому випадку консультанти роблять велику роботу: як оптимально використати виробничу площу; як облаштувати її, щоб свині почували себе комфортно, і при цьому не переплатити тощо. Таких важливих питань є дуже багато і, щоб не зробити помилку, варто скористатися допомогою професіонала.

— Що порадите колегам-свинарям?

— Ніколи не падати духом! Любити свою справу. Адже якщо робиш щось просто заради грошей — доброго результату не досягнеш. А якщо до чогось усе ж братися — робити це добре. Або не робити взагалі. Треба приймати рішення, брати на себе відповідальність, глибоко вникати у питання. Інакше про ефективність підприємства годі й говорити. **ПС**

КОМПЛЕКСНІ РІШЕННЯ ДЛЯ СВИНАРСТВА засновані на практичному досвіді

Все, що Вам необхідно для прибуткового свинарства

обладнання та запчастини знаходяться на наших складах в Україні та Європі

www.hogslat.com.ua
ukraine@hogslat.com

«HOG SLAT Україна»
03035, Україна, м. Київ

вул. Петрозаводська, 2А / офіс 411
тел. (067)446-01-01 факс (044)248-78-36

12 ПРИНЦИПІВ МЕНЕДЖМЕНТУ СВИНОК

Основні цілі менеджменту ремонтних свинок полягають у своєчасному виявленні статевої зрілості, успішному запліднюванні, добрій продуктивності (високий відсоток опоросу та великі гнізда) та здатності вигодувати поросят, максимальному продовженні продуктивного життя тварин тощо. Досягти їх нескладно, якщо дотримуватися дванадцяти принципів.

Віктор Еверт,
к.в.н.,
координатор
Консультаційного
центру АСУ

1. ЦЕХ РЕМОТНИХ СВИНОК

Незалежно від того, господарство вирощує чи закуповує ремонтний молодняк, часто допускають такі помилки:

- 1) Немає окремого цеху для ремонтних свинок: їх утримують в приміщенні з основним поголів'ям, більше того, в загонах зі свиноматками-багатопоросками;
- 2) свинок утримують разом з вибракунаними або хворими свиноматками;
- 3) свинки контактують з кнуром-пробниками через «огорожу».

Ще одна типова помилка, вважати, що ремонтні свинки — неперіоритетна група. Свинарі часто фокусуються на показниках виживаності поросят (підсисний період), темпах росту (дорощування), терміні досягнення товарної кондиції (відгодівля), а також на менеджменті підсисних і відлучених поросят. При цьому ігнорують принципи менеджменту ремонтних свинок: наприклад, починають запліднювати, коли ті ще не досягли потрібної ваги, кондиції і віку, або, навпаки, запізнюються. У першому випадку отримують погані показники продуктивності, які позначаються на якості подальшого репродуктивного життя тварини. В другому — істотно збільшується кількість непродуктивних днів (де-

тальніше в «Прибутковому свинарстві», №1 (25), 2015), і виробничі показники так само незадовільні. Якщо у вашому господарстві допускають такі самі помилки, то ви не розумієте цінність ремонтних свинок, особливо, з точки зору економіки виробництва.

2. ВСТАНОВЛЮЙТЕ ЦІЛІ, ВИЗНАЧАЙТЕ ВІДПОВІДАЛЬНИХ І НАВЧАЙТЕ КАДРИ

Основний елемент досягнення поставлених у господарстві цілей — правильно навчений персонал. Коли на роботу беруть нових працівників, які мають досвід роботи на свинофермі і «знають», що робити, їх не вчать. Керівництво часто не має часу, щоб обговорити з праців-

никами «очевидні речі» і пояснити, чому так, а не інакше. Знайдіть час! Розкажіть кожному, що він повинен робити і за що відповідає. Встановіть чіткі цілі, опишіть конкретні завдання. Навчайте персонал.

3. ДОСЯГАЙТЕ ЦІЛЕЙ ВІДТВОРЕННЯ СВИНОК

Завдяки безперервному введенню в маточне стадо готових до запліднювання чи запліднених свинок, господарство досягає таких цілей:

- 1) відлучення поросят у планованому віці і їх стабільний рух виробничими цехами;
- 2) оптимальна експлуатація виробничої площі у цехах опоросу, дорощування і відгодівлі;

- 3) планове вибракунання свиноматок, завдяки чому забезпечують стабільність програми відтворення стада.

Якщо не приділяти достатньої уваги менеджменту ремонтних свинок, це вплине на показники продуктивності і прибутковості господарства.

4. ПРАВИЛЬНО ВИКОРИСТОВУЙТЕ КНУРІВ-ПРОБНИКІВ

Хоча на перший погляд в експлуатації кнурів-пробників немає нічого складного, щоб ефект був максимальним, є певні правила, яких варто дотримуватися. Тварини повинні бути старшими 10 місяців, з високим лібідом. Щоденний контакт має тривати щонайменше 15 хв.: не більше п'ятнадцяти свинок на одного кнура. При цьому експлуатувати пробника не варто довше години на добу.

5. САМОРЕМОНТ СТАДА

Через ризик погіршити статус здоров'я стада, багато фермерів працюють у замкнутому циклі. Проте вирощування ремонтного молодняка повинне контролюватися програмою, щоб уникнути інбридингу. Щоб забезпечувати генетичний прогрес (покращувати виробничі показники та якість туші свиней) у стадо періодично вводять нові генетичні лінії. Якщо

Фото 1.
Оптимальний контакт свинок із кнуром-пробником

Фото 2.
Неефективний контакт свинок із кнуром-пробником

цього не робити тривалий час, починаються «збої» у кількості живонароджених, збільшується неоднорідність гнізд, а отже, погіршується якість туш. Проте генетичний прогрес (покращувати виробничі показники та якість туші свиней) у стадо періодично вводять нові генетичні лінії. Якщо

6. СТИМУЛЮВАННЯ ОХОТИ ПІД ЧАС КАРАНТИНУ

Часта помилка менеджменту новопридбаних ремонтних свинок: їх не стимулюють, поки не введуть в основне стадо. Тому використання кнурів-пробників в ізоляторі/карантинному приміщенні обов'язкове і має такі переваги:

- 1) кнури є джерелом хвороботворних агентів, що циркулюють у господарстві, а отже, сприяють швидкій адаптації свинок до патогенного навантаження ферми;
- 2) раннє стимулювання охоти, що зменшує кількість непродуктивних днів.

7. КОЛИ ПОЧИНАТИ СТИМУЛЮВАТИ ОХОТУ

Стимулювати охоту варто починати за 30 днів до того, коли свинки досягнуть забійної кондиції. Якщо цього не робити, тварин із

репродуктивними розладами виявлять уже тоді, коли вони набрали «зайву» вагу, що ускладнить їх реалізацію на забій. Крім того, за них менше заплатять, тобто господарство недоотримає гроші.

Припустимо, що ферма реалізує свиней у вазі 125 кг у віці 180–190 днів. Відтак, стимулювати охоту треба починати, коли свинки досягли 150–160 днів. Тоді тварин, які «не реагують», можна здати на забій, коли вони досягнуть товарної кондиції.

8. ОБИРАЙТЕ НАСАМПЕРЕД СВИНОК, ЯКІ ШВИДКО РЕАГУЮТЬ НА КНУРА

Обирайте насамперед тих свинок, які швидко реагують на стимулювання: такі тварини забезпечать кращий відсоток запліднювання в господарстві, крім того, у них більші гнізда. Цю гіпотезу довели експериментальним шляхом канадські дослідники. 500 свинок почали стимулювати кнуром-пробником у віці 140 днів. Тварин, які «відреагували» впродовж 40 днів (їх поділили на групи «Ранні», «Середні», «Пізні»), запліднили на третю охоту. Тих, які не проявили ознак еструсу (112 голів), відокре-

БАЗОВЕ ПРАВИЛО: ПРИМІЩЕННЯ, В ЯКОМУ УТРИМУЄТЕ СВИНОК, ПОВИННО БУТИ ВІДОКРЕМЛЕНИМ ВІД РЕШТИ ВИРОБНИЧИХ ЦЕХІВ.

↑
Фото 3. Карантинне приміщення

мили і стимулювали гормональними препаратами (PG600): лише дві третіх запліднилися, хоча показники продуктивності були гіршими (таблиця 1).

Спираючись на результати дослідження, науковці радять збільшити резерв свинок до 125% від потреби господарства: 22% свинок не прийдуть в охоту упродовж 30 днів з початку стимулювання, а 3% вибракують.

9. ОРІЄНТУЙТЕСЯ НЕ НА ВІК, А НА ВАГУ

Запліднюючи свинок, треба орієнтуватися на вагу, фіксуючи кожен естральний цикл (охоту). Якщо запліднювати на другу охоту, вага і вік більшості тварин у цей час бу-

дуть оптимальними. При цьому гнізда таких свинок будуть на 0,7 поросяти більшими, ніж тих, яких запліднили під час їхнього першого еструсу. Чекаючи до третього частого економічно невигідно: кількість поросят зростає лише на 0,2, порівняно з тваринами, яких запліднили на другу охоту, що може не компенсувати витрат на утримання впродовж періоду очікування.

Науково доведено, що свинки, які після опоросу важать понад 180 кг, втрачають менше м'язової маси під час першої лактації. Такої ваги можна досягти, якщо запліднювати їх у вазі 135–150 кг (на другу охоту), за умови, що приріст упродовж поросності сягне 35–40 кг.

10. НЕ ОБИРАЙТЕ СВИНОК, ЯКІ ПОВІЛЬНО РОСТУТЬ

У свинок, які повільно ростуть (менше 0,6 кг/доба), статевая зрілість може «затриматися». Якщо ціль господарства — 135–150 кг на момент другої охоти, кількість непродуктивних днів у таких тварин істотно зростає. Щоб розуміти, чи добре ростуть свинки, орієнтуйтеся на показник — 90 кг у віці 140 днів. З другого боку, тварини, яких запліднюють, коли вони не досягли планової ваги, істотно збільшують відсоток ремонту стада.

11. ВИКОРИСТОВУЙТЕ СТИМУЛЮЮЧІ ПРЕПАРАТИ

Не можна замінити традиційний спосіб стимулювання свинок кнуром на гормональні препарати. Їх варто застосовувати лише тоді, коли, наприклад, після 23–25 дня контакту з пробником, еструс не настає.

Тварин, які не реагують на стимуляцію кнурами чи гормональними препаратами упродовж визначеного періоду (в запропонованій системі — 30 днів), вибракують.

12. ЗБИРАЙТЕ ДАНІ

Хоча збір та аналіз даних вимагає часу і зусиль, це незамінний аспект менеджменту свинок. Яка інформація потрібна?

Не збирайте дані про свинок до початку 30-денного періоду стимуляції кнуром-пробником, навіть якщо ви помітили прояви охоти. Головне — зафіксувати ознаки еструсу у присутності кнура-пробника впродовж визначеного періоду (в запропонованій системі — 30 днів).

Ведіть записи, починаючи з першого дня стимулювання (таблиця 2). Ці дані треба регулярно вносити в базу даних і систему обліку підприємства.

Свинок, які упродовж 30 днів стимуляції не реагують на кнура та гормональні препарати, варто реалізувати на забій. ПС

Таблиця 1. РЕАКЦІЯ РЕМОТНИХ СВИНОК НА СТАТОВУ СТИМУЛЯЦІЮ

	Свинки, які прийшли в охоту			Свинки, які не прийшли в охоту
	Група «Ранні»	Група «Середні»	Група «Пізні»	
Кількість свинок	104	161	114	112
Статева зрілість, днів	148,5	159,7	175,3	(>180)
Інтервал від стимулювання до прояву охоти, днів	8,5	19,6	35,2	(>40)
Вага на момент статевої зрілості, кг	106,1	118,0	128,3	131,3
Товщина шпигу на момент статевої зрілості, мм	12,7	13,7	13,7	13,5
Приріст ваги від народження до статевої зрілості, кг/доба	0,688	0,718	0,722	0,729
Вага на момент запліднювання, кг	133,0	145,0	154,7	—
Товщина шпигу на момент запліднювання, мм	14,1	15,5	14,4	—
Глибина «м'язового вічка» на момент запліднювання, мм	56,7	57,8	58,3	—

Таблиця 2. ЗАПИСИ ЩОДО ПРОЯВУ ЕСТРУСУ У СВИНОК УПРОВОДЖ 30-ДЕННОГО ПЕРІОДУ СТИМУЛЮВАННЯ ТВАРИН КНУРОМ

	Ознаки охоти відсутні
В	Червона набрякла вульва, проте свинка не демонструє рефлекс нерухомості
ВК	Червона набрякла вульва, свинка кличе кнура.
РН	Свинка демонструє рефлекс нерухомості.
—	Більше не в охоті.

КЦ АСУ — якісна допомога вашому бізнесу!

А С У
"КОНСУЛЬТАЦІЙНИЙ ЦЕНТР АСУ"

Комплексний аудит господарства:

- ветеринарний;
- економічний;
- управлінський;
- технологічний;
- кормовий.

Ветеринарний та технологічний супровід.

Оцінка і навчання персоналу.

Школа свинарства та ветеринарні семінари.

тел.: +380 98 440 84 13

email: asu.consult@pigua.info

ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТУ ПІДПРИЄМСТВА І ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ У СВИНАРСТВІ

У попередньому номері журналу ми розпочали цикл статей, присвячених фінансово-економічному управлінні підприємством. У продовження цієї теми розглянемо, на що слід звернути увагу, формуючи бюджет свиноферми та обліковуючи виробничо-технічні й фінансово-економічні показники.

реальні доходи, витрати, рух грошових коштів. Виходячи з цього, реальним управлінським інструментом є «плаваючий» бюджет (3-місячний, квартальний або піврічний). Однак через те, що до нього часто вносять зміни, точність погіршується.

Щодо виробничого плану, то під час процесу виробництва може бути або його перевиконання, або недовиконання. Для формування реального бюджету треба своєчасно вносити зміни у виробничий план. Якщо він жорстко детермінований, то станом на кінець року фактичні доходи і витрати будуть дуже відрізнятися від планових показників. Щоб цього уникнути, потрібно складати бюджет з мінімальною похибкою, бажано до 5%. Для біологічних активів (тварин) прогноз із імовірністю 95% вважають високоточним. Крім того, важливо своєчасно вносити коректні зміни — постійно здійснювати бюджетний контроль (оперативний і щомісячний) (рисунки 1, 2).

Тобто бюджетування полягає у плануванні майбутньої діяльності підприємства і оформленні його результатів у вигляді системи бюджетів (таблиця 1).

Формування бюджету підприємства включає розробку виробничого плану, плану продаж і закупівель, формування фінансового плану (зведених фінансових показників). У результаті отримуємо принципову структуру бюджету підприємства (рисунки 1, 2).

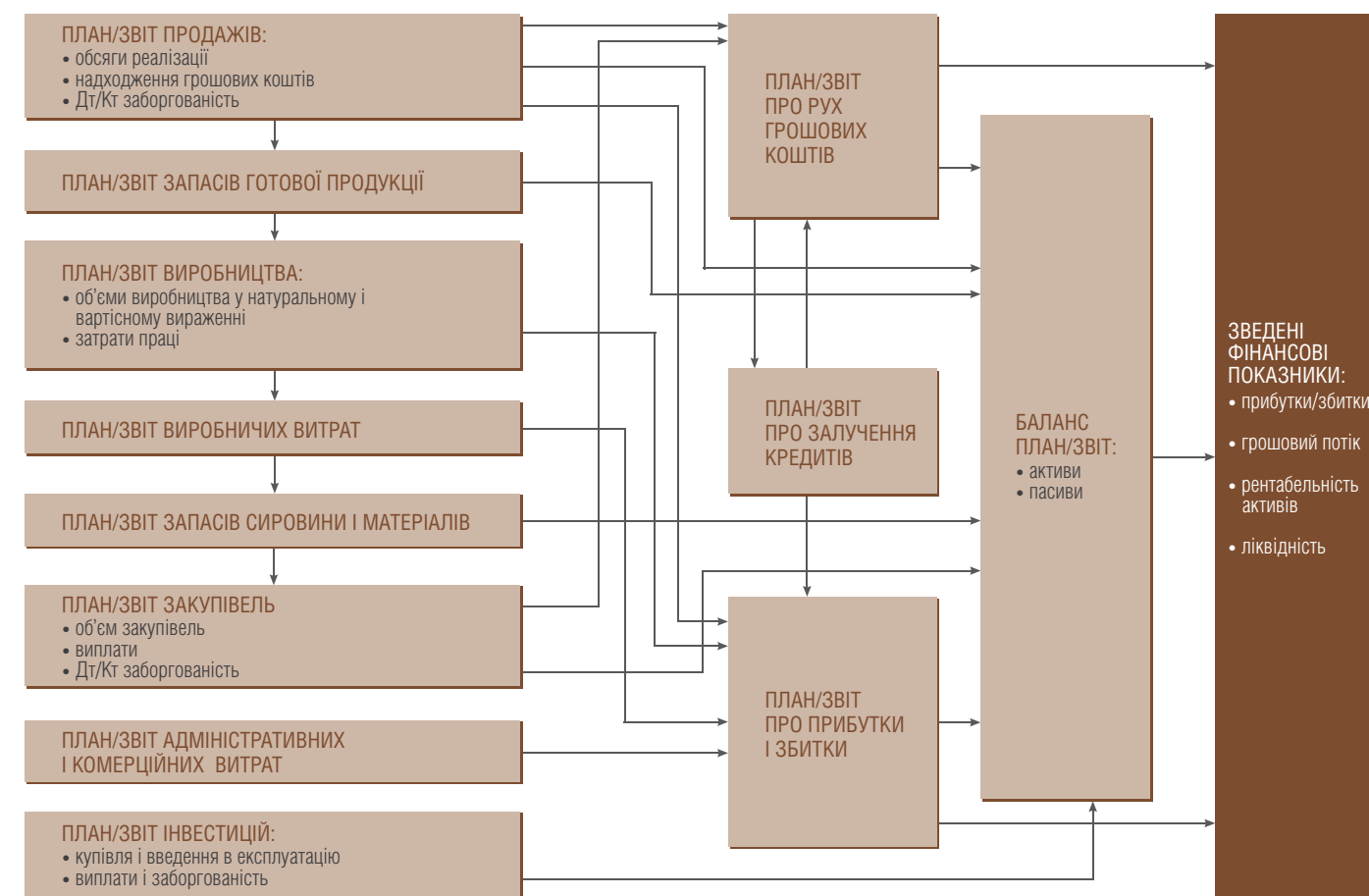
Виробничий план відносно жорстко детермінований, а фінансовий — ні. Ціни на корми та кінцевий продукт — свинину — постійно змінюються. Їх потрібно постійно коригувати, щоб бачити

Таблиця 1. ВИДИ БЮДЖЕТІВ (ЗА ЧАСОМ ПЛАНУВАННЯ)

Довгостроковий (стратегічний) — не більше року	Формується на основі стратегічних планів розвитку і цільових настанов.
Середньостроковий (поточний) — рік	Формується на підставі об'єктивно досяжних показників, виходячи з можливостей підприємства і прогнозу ринкової ситуації.
Короткостроковий (поточний) — 3–6 місяців	Формується на підставі реально сформованих груп тварин, реальних цін на ринку і зобов'язань підприємства.
Платіжний календар (оперативний) — до місяця	Формується на підставі поточних зобов'язань підприємства та планів надходження коштів.

Джерело: Головки О., 2014

Рисунки 1. ПРИНЦИПОВА СХЕМА БЮДЖЕТУ ПІДПРИЄМСТВА

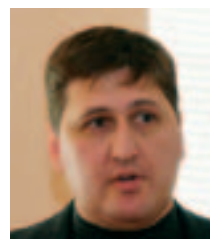
Джерело: Головки О., 2014

Рисунки 2. СХЕМА БЮДЖЕТНОГО КОНТРОЛЮ

БЮДЖЕТ —
ЦЕ ФІНАНСОВЕ
ВИРАЖЕННЯ ЦІЛЕЙ,
СТРАТЕГІЙ
І НАМІЧЕНИХ ЗАХОДІВ
З ЇХ ВИКОНАННЯ.

Джерело: Головки О., 2014

Олег Головки,
фінансовий директор
ПП «Сігма»

Артур Лоза,
президент
Асоціації свинарів
України

БЮДЖЕТ СВИНОГОСПОДАРСТВА

Бюджетне управління передбачає розробку, виконання, контроль та аналіз фінансових планів (бюджетів), що охоплюють усі сторони діяльності підприємства. Особливу увагу варто приділити бюджетуванню, основні задачі якого:

- Здійснення планування фінансово-господарської діяльності компанії, націленої на конкретний результат.
- Прогнозування фінансових результатів діяльності окремих підрозділів, напрямів бізнесу і компанії з урахуванням фактора ризику.
- Порівняльний аналіз фінансової ефективності різних проектів, підрозділів, продукції і компанії в цілому.
- Створення бази для оцінки і контролю планів підприємства.
- Обґрунтування витрат підприємства.
- Підвищення фінансової дисципліни та ефективності розподілу фінансових ресурсів компанії.
- Забезпечення прозорості системи управління фінансами підприємства.
- Підвищення мотивації співробітників, націленість на результат.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ

Управлінський облік — це система внутрішнього обліку та обробки даних господарської діяльності підприємства на різних рівнях, на основі якої керівники приймають обґрунтовані рішення для підвищення ефективності поточних операцій. Він ґрунтується на індивідуальному обліку та оперативному, повному внесенні інформації в облікову систему.

Задачі управлінського обліку:

- Забезпечує керівництво підприємства інформацією про результати діяльності бізнесу.
- Показує результати за окремими напрямками діяльності та групами продукції.
- Демонструє результати роботи окремо за структурними підрозділами (фермами, відділами, юридичними особами).
- Здійснює контроль витрат шляхом їх обліку за видами і центрами витрат.
- Накопичує статистику про доходи/витрати підприємства в певному розрізі і виявляє загальні тенденції.

- Веде оперативний облік розрахунків за окремими контрагентами, взаєморозрахунками між юридичними особами.

Управлінський облік включає облік виробничо-технологічних і фінансово-економічних показників.

Виробничо-технологічні показники:

1. Облік основного стада і репродуктивного циклу:
  - запліднювання, УЗД, опороси, відлучення, аборти тощо;
  - вибраковування свиноматок і кнурів із зазначенням причини;
  - ветеринарні заходи;
  - споживання корму.
2. Облік вирощування тварин до товарних кондицій:
  - природи, переведення, реалізація, забій;
  - падіж тварин із зазначенням причин;
  - ветеринарні заходи;
  - споживання корму.
3. Облік допоміжних виробництв:
  - виробництво кормів, добрив, біогазу і т.д.

У результаті отримаємо аналітичні дані, що дають змогу проана-

БЮДЖЕТ ПОТРІБНО

СКЛАДАТИ З МІНІМАЛЬНОЮ

ПОХИБКОЮ, БАЖАНО

ДО 5%. ДЛЯ БІОЛОГІЧНИХ

АКТИВІВ (ТВАРИН) ПРОГНОЗ

ІЗ ІМОВІРНОСТЮ 95%

ВВАЖАЮТЬ ВИСОКОТОЧНИМ.

КРІМ ТОГО, ВАЖЛИВО

СВОЄЧАСНО ВНОСИТИ

КОРЕКТНІ ЗМІНИ —

ПОСТІЙНО ЗДІЙСНЮВАТИ

БЮДЖЕТНИЙ КОНТРОЛЬ

(ОПЕРАТИВНИЙ І

ЩОМІСЯЧНИЙ)

Рисунок 3. ГРУПУВАННЯ ТВАРИН ДЛЯ ПЛАНУВАННЯ ТА ОБЛІКУ

Джерело: Головки О., 2014

AgroSoft WinPig

Програмне забезпечення для обліку в свинарстві

Програмне забезпечення для обліку в свинарстві від компанії АгроСофт - це контроль, аналіз та управління виробництвом. З програмою завжди можна отримувати всі необхідні звіти та завжди володіти детальною інформацією всього процесу виробництва. Програма допоможе вчасно відреагувати на важливі сигнали та провести необхідні заходи. Що зберігає час та додаткові витрати.

Можливості програми

- Індивідуальний облік та аналіз свиноматок і кнурів.
- Аналіз виробничих груп.
- Облік та аналіз груп дорощування і відгодівлі.
- Створення індивідуальних схем для реєстрації та звітів.
- Прозорість обліку.
- Збереження звітів в будь-якому форматі.
- Прогноз забою.

Новини компанії

В квітні місяці виходить новий реліз програми, який надасть можливість співпраці з генетикою ДанБред. Пізніше ж буде створено модулі і для інших генетичних компаній.

Також розширено можливості детального аналізу, що дасть можливість отримувати саме необхідну інформацію та створювати потрібні звіти. При бажанні можна буде також створювати індивідуальні формули.

Пропозиція по впровадженню

Компанія АгроСофт надає можливість безкоштовно отримати програму на випробувальний термін. В який входить оригінальна версія програми, підтримка та онлайн навчання. Це допоможе зрозуміти що насправді являє собою даний продукт, його користь та необхідність.

Випробувальний термін програми складає один-два місяці. Після чого вже можна приймати обґрунтоване рішення по впровадженню програмного забезпечення.

Denmark
7160 Tarring, Tovergade 82
Telephone +4576902222
E-Mail: post@agrosoft.net
Homepage: www.agrosoft.eu

Підтримка АгроСофт в Україні
Володимир Вакула
тел.: +38 097 937 69 41
+38 050 835 40 78
e-mail: agrosoft_ua@ukr.net

лізувати вікову структуру основного стада і прогноз його розвитку, стан поголів'я, продуктивність свиноматок, результати роботи працівників, витрат на одну тварину.

Так, для планування та обліку товарного поголів'я доцільно деталізувати інформацію за:

1. Віковими групами (поросята підсисного періоду, дорощування і відгодівлі).
2. Технологічними групами.
3. Корпусами ферми.
4. Корпусами і секціями.
5. Комбінації згаданих елементів (рисунк 3).

Основні показники обліку відгодівлі тварин до товарних кондицій:

- збереженість тварин;
- середньодобовий приріст та приріст за період;
- рівень споживання корму (середньодобовий, за період)/витрати на годівлю;
- конверсія корму;
- кількість переведених тварин;
- вага тварин при переведенні та реалізації;
- витрати на ветеринарію;
- собівартість кг приросту;
- собівартість кг реалізованих тварин тощо.

Облік виробничо-технологічних показників призначений для прийняття управлінських рішень і не стосується бухгалтерського обліку безпосередньо, але на його основі також можна робити фінансові звіти. Він необхідний менеджерам, технологам для розуміння реальної ситуації в свиногосподарстві.

Разом із виробничим обліком ведуть фінансовий облік, на основі якого формують фінансову звітність, необхідну для фінансового аналізу діяльності підприємства, а також для повноцінної роботи з банками або інвесторами.

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ

Фінансовий облік включає низку ключових розділів:

1. Облік біологічних активів. Банкіри та інвестори глибоко не вникають в показники управлінського обліку, але їм необхідно знати вартість біологічних активів ферми. Свиноарі мають бути готові надати їм таку інформацію максимально оперативно і достовірно. Для цього потрібний фінансовий облік. Бухгалтери обліковують тварин лише за віковими групами як в кількісному (голови, кг), так і у вартісному (гривні) вираженні.

2. Облік товарно-матеріальних цінностей. У процесі діяльності використовують товарно-матеріальні цінності, починаючи з кормів і закінчуючи цвяхами. Облік має бути оперативним і достовірним, із максимально точним рознесенням інформації за центрами витрат.

3. Облік основних засобів і нематеріальних активів. Основні засоби — обладнання, що використовують у процесі виробництва. Важливо його класифікувати, наприклад, за призначенням: для утримання тварин (станки, заго-ни), для вентиляції, годівлі та кормороздачі, обігріву, видалення

гною тощо. Причому його можна розглядати в розрізі кожного корпусу або боксу, залежно від побажання фермера.

Вобліку нематеріальних активів враховують негрошові активи, які не мають матеріальної форми, — право користування земельними та водними ресурсами, оренда будівель, купівля програмного забезпечення тощо.

4. Облік затрат. Співробітники, які ведуть фінансовий облік (бухгалтерія або фінансовий відділ), повинні максимально точно і зрозуміло розносити витрати (у розрізі статей витрат і об'єктів їх виникнення), пов'язані із виробничою діяльністю. У спрощеному варіанті це ферма. Якщо підприємство має кілька ферм, то рознести витрати за кожною з них окремо. Складніший варіант — облік витрат за корпусами.

5. Облік закупівель і взаєморозрахунків з постачальниками. Важливо бачити оперативну інформацію про розрахунки з покупцями і постачальниками: відстрочки, термін оплати і т. д. Обов'язкова умова — інформація має бути достовірною. Якщо вона неправильна, можна переплатити або недоплатити. Все просто: надійшла інформація від постачальника → відобразили в обліку → заплатили постачальнику → відобразили в обліку. Усі операції варто фіксувати у день їх здійснення. Це дасть змогу вчасно відобразити відстрочки платежів у програмі обліку.

6. Облік доходів і взаєморозрахунків з покупцями. Облік доходів і витрат за операціями формується за період (місяць, квартал, рік) як план/факт на підприємство в цілому та в розрізі ферм. Щоб спростити деталізацію змінних витрат, можна обмежитися лише кормами і ветпрепаратами. Операційні витрати відносять до розряду умовно-постійних і списують на витрати періоду. Щодо показника операційного прибутку: якщо відняти від нього відсотки за кредитами і позиками, а також витрати на амортизацію, то отримаємо чистий прибуток.

7. Облік фінансових ресурсів і фінансових зобов'язань насампе-

Таблиця 2. ПРИКЛАД ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Показники	На 1 кг (грн/кг)				В місяць				В рік			
	ВСЬОГО	Ферма-1	Ферма-2	Ферма-3	ВСЬОГО	Ферма-1	Ферма-2	Ферма-3	ВСЬОГО	Ферма-1	Ферма-2	Ферма-3
К-сть товарних свиней (гол.)					5 509	2 273	1 846	1 389	66 108	27 281	22 156	16 670
Вага проданих тварин (т)					638	279	209	150	7 657	3 354	2 503	1 800
Вага товарних тварин					622	273	203	146	7 461	3 274	2 437	1 750
Вага свиноматок, яких вибракували					16	7	6	4	196	80	66	50
Дохід від реалізації свиней (тис. грн)	22,88	22,89	22,88	22,87	14 601	6 397	4 772	3 431	175 216	76 769	57 269	41 178
товарних свиней	23,00	23,00	23,00	23,00	14 301	6 275	4 671	3 355	171 610	75 297	56 055	40 258
свиноматок, яких вибракували	18,40	18,40	18,40	18,40	301	123	101	77	3 606	1 472	1 214	920
Змінна собівартість (тис. грн)	13,93	11,76	13,64	18,37	8 889	3 288	2 845	2 756	106 667	39 454	34 141	33 072
Корми	12,72	10,85	12,41	16,66	8 119	3 032	2 588	2 499	97 427	36 381	31 059	29 986
Ветпрепарати	1,21	0,92	1,23	1,71	770	256	257	257	9 240	3 073	3 081	3 086
Маржинальний прибуток	8,95	11,13	9,24	4,50	5 712	3 110	1 927	676	68 549	37 315	23 129	8 106
Маржинальна рентабельність	64,3%	94,6%	67,7%	24,5%	64,3%	94,6%	67,7%	24,5%	64,3%	94,6%	67,7%	24,5%
Операційні витрати (тис. грн)	2,23	1,70	2,28	3,17	1 425	475	475	475	17 100	5 700	5 700	5 700
Зарплата і податки на неї	0,94	0,72	0,96	1,33	600	200	200	200	7 200	2 400	2 400	2 400
Електроенергія	0,47	0,36	0,48	0,67	300	100	100	100	3 600	1 200	1 200	1 200
Природний газ	0,09	0,07	0,10	0,13	60	20	20	20	720	240	240	240
Ремонти і запчастини	0,33	0,25	0,34	0,47	210	70	70	70	2 520	840	840	840
ПММ	0,19	0,14	0,19	0,27	120	40	40	40	1 440	480	480	480
Податки і збори	0,07	0,05	0,07	0,10	45	15	15	15	540	180	180	180
Інші операційні витрати	0,14	0,11	0,14	0,20	90	30	30	30	1 080	360	360	360
Операційний прибуток (ЕВІТДА)	6,72	9,43	6,96	1,34	4 287	2 635	1 452	201	51 449	31 615	17 429	2 406
Операційна рентабельність (за ЕВІТДА)	41,6%	70,0%	43,7%	6,2%	41,6%	70,0%	43,7%	6,2%	41,6%	70,0%	43,7%	6,2%
%-ки за кредитами і позиками	0,71	0,54	0,72	1,00	450	150	150	150	5 400	1 800	1 800	1 800
Прибуток до вирахування амортизації	6,01	8,89	6,24	0,34	3 837	2 485	1 302	51	46 049	29 815	15 629	606
Амортизація	0,94	0,72	0,96	1,33	600	200	200	200	7 200	2 400	2 400	2 400
ЧИСТИЙ ПРИБУТОК (НР)	5,07	8,17	5,28	-1,00	3 237	2 285	1 102	-149	38 849	27 415	13 229	-1 794
Рентабельність реалізації (ROS)	22,2%	35,7%	23,1%	-4,4%	22,2%	35,7%	23,1%	-4,4%	22,2%	35,7%	23,1%	-4,4%

РАЗОМ ІЗ ВИРОБНИЧИМ ОБЛІКОМ ВЕДУТЬ ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК,

НА ОСНОВІ ЯКОГО ФОРМУЮТЬ ФІНАНСОВУ ЗВІТНІСТЬ,

НЕОБХІДНУ ДЛЯ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА,

А ТАКОЖ ДЛЯ ПОВНОЦІННОЇ РОБОТИ З БАНКАМИ АБО ІНВЕСТОРАМИ.

ред стосується тих грошей, які знаходяться на рахунках і в касі. Фінансові зобов'язання — зобов'язання перед банками, інвесторами, приватними кредиторами. Тобто, фінансовий відділ, бухгалтерія або служба управлінського обліку повинні вести повноцінний фінансовий облік. Так оперативно можна побачити інформацію про рух грошових коштів.

Складання звіту про рух грошових коштів — найпростіше

завдання фінансового обліку (таблиця 3). Щодня відповідальна людина вносить необхідну інформацію у програму і формує звіт у будь-якому розрізі — або в динаміці, або всього за період. Правильне введення всіх розділів дає змогу ефективно і якісно управляти фінансовими ресурсами і «на виході» бачити результати діяльності.

Структура балансу свиного-подарства має класичний вигляд,

але з деякими особливостями: необоротні активи включають довгострокові біологічні (свиноматки, кнури), а оборотні — поточні біологічні активи (тварини на дощуванні та відгодівлі) (таблиця 4).

Таким чином, організація обліку на свиного-подарстві — складний процес, який проходить кілька етапів: формування фінансово-економічної моделі підприємства → розробка облікової політики → впровадження автоматизо-

Таблиця 3. СТРУКТУРА ЗВІТУ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Статті	План	Факт	Відхилення
Залишок грошових коштів на початок періоду			
Находження від операційної діяльності			
Находження від продажу свиней			
Находження від продажу м'яса			
Витрати операційної діяльності			
Корми і добавки			
Ветпрепарати			
Заробітна плата і податки на з/п			
Комунальні витрати			
Ремонти			
ПММ			
Орендні платежі			
% за кредитам і комісійні платежі			
Податки, штрафи, пені			
Інші операційні витрати			
Грошовий потік від операційної діяльності			
Находження від інвестиційної діяльності			
Реалізація основних засобів та інших активів			
Витрати інвестиційної діяльності			
Придбання основних фондів			
Капітальний ремонт			
Грошовий потік від інвестиційної діяльності			
Отримання кредитів і позик			
Погашення кредитів і позик			
Грошовий потік від фінансової діяльності			
Залишок грошових коштів на кінець періоду			

Джерело: Головка О., 2014

I-TEK

Станок для опоросу на бакові для рідкої фракції

ЛакТек®

GROEN LABEL

ПОКАЖИ ФЛАЄР — ОТРИМАЙ ЗНИЖКУ 10%!!!

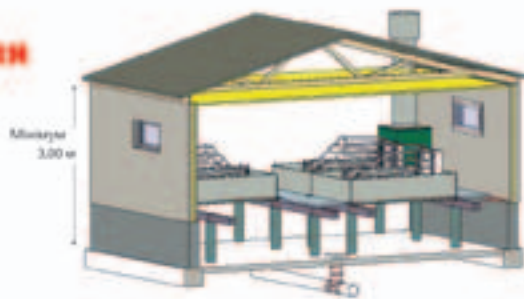
www.i-tek.com

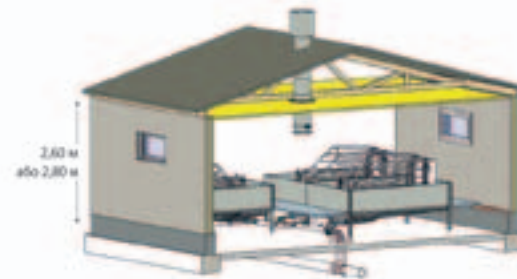
На канаві

На бакові

Будівля

Складніша будівельна частина
Мінімальна глибина канави 60 см
Бетонні балки 15x15 на бетонних опорах

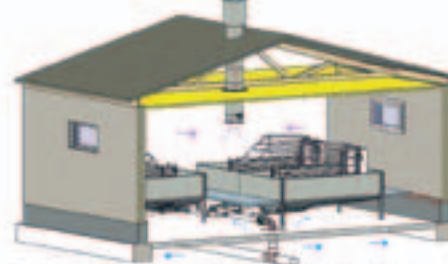

Спрощена будівельна частина
Зменшення витрат бетону
Відсутність бетонних стійок та опор
Немає ізоляції бетону
Відсутні горіщні перегородки
Прості вентиляційні шахти

Вентиляція

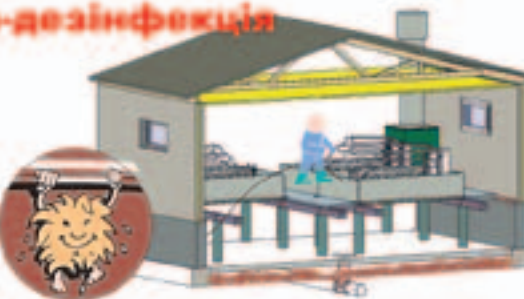

Гній застоюється у канаві, через що аміак піднімається до рівня поросят

Свіжіше повітря (підготовка повітря: обігрів/охолодження)
Мало гною, відповідно мало аміаку в залі
Поросята захищені від протягів
Немає NH₄ на рівні поросят
Менша потреба вентиляції залів
Енергозберігаючі технології

Мийка-дезінфекція

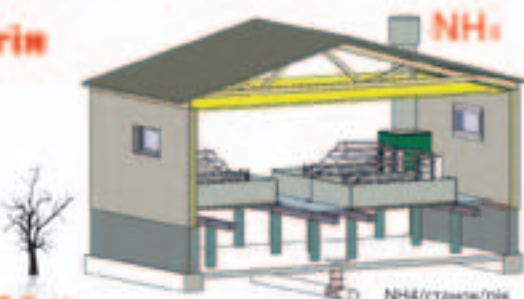

Немає можливості повністю прибрати мікробне середовище
Постійна присутність гною в залі
Слабка дія дезінфекції, оскільки гній зберігається у канаві

Гній зливається повністю
Поліетиленовий бак гладенький і без пор
Повна дезінфекція залів після виходу групи

Екологія

8,3 кг

NH₄/станок/рік

2,7 кг

NH₄/станок/рік

Таблиця 4. СТРУКТУРА БАЛАНСУ СВИНОФЕРМИ

№	Статті	на 01.01.14	на 01.02.14
Активи всього, у т.ч.:			
1	Необоротні активи		
1.1	Основні засоби		
1.2	Капітальні інвестиції		
1.3	Нематеріальні активи		
1.4	Довгострокові біологічні активи		
2	Оборотні активи		
2.1	Запаси		
2.1.1	Корми і ветпрепарати		
2.1.2	Будівельні матеріали		
2.1.3	Запасні частини		
2.1.4	ПММ		
2.1.5	Інші матеріали		
2.2	Незавершене будівництво		
2.3	Поточні біологічні активи		
2.4	Дебіторська заборгованість		
2.5	Грошові засоби		
ПАСИВИ всього, у т.ч.:			
1	Власний капітал		
1.1	Статутний фонд		
1.2	Нерозподілений прибуток		
2	Зобов'язання		
2.1	Кредити і позики		
2.2	Кредиторська заборгованість		
2.3	Інші зобов'язання		

Джерело: Головки О., 2014

ваної системи обліку → безпосереднє ведення обліку.

Інформацію, отриману з обліку та звітності, використовують для аналізу виробничих та фінансово-економічних показників. На їх основі приймають подальші рішення щодо діяльності і управління свиного господарством. Про особливості аналізу результатів господарської діяльності у свинарстві розкажемо в наступному номері «Прибуткове свинарство». ПС

ІНФОРМАЦІЮ, ОТРИМАНУ З ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ, ВИКОРИСТОВУЮТЬ ДЛЯ АНАЛІЗУ ВИРОБНИЧИХ ТА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ. НА ЇХ ОСНОВІ ПРИЙМАЮТЬ ПОДАЛЬШІ РІШЕННЯ ЩОДО ДІЯЛЬНОСТІ І УПРАВЛІННЯ СВИНОГОСПОДАРСТВОМ.

ПРАВИЛА ПЕРЕХРЕСНОГО ВИГОДОВУВАННЯ

Мета кожного свиногосподарства — оптимізувати виробництво так, щоб реалізувати якомога більше кілограмів м'яса. Тому нині перевагу надають високопродуктивній генетиці. Однак, насправді, важлива не стільки кількість живонароджених на гніздо, скільки відсоток падежу у перші дні після народження. Вживаність поросят залежить насамперед від правильно налагодженого менеджменту. Один з основних аспектів роботи з високопродуктивною генетикою — перехресне вигодовування. Про головні правила цього прийому у статті.

ПЕРЕХРЕСНЕ ВИГОДОВУВАННЯ

Догляд за свиноматкою і поросятами в цеху опоросу найскладніший: типова проблема — надвеликі гнізда (фото 1); проблеми з молочністю (поросята не отримують необхідної кількості молозива і гинуть); агресивність свиноматок; необхідність додаткового догляду за слабкими новонародженими тощо.

Рішення багатьох проблем — перехресне вигодовування: пересаджування поросят у гнізда інших свиноматок. При цьому треба дотримуватися ключових правил:

1. Переконайтеся, що поросята, яких маєте пересадити в інше гніздо, отримали молозиво. Найменшим для цього може знадобитися до 12 годин. Приблизно стільки часу треба вичекати, перш ніж проводити перехресне вигодовування.
2. Якщо ви підсаджуєте поросят до свиноматки, яка ще народжує або тільки опоросилася, вони можуть отримати молозиво від неї.
3. Коли у гнізді багато тварин, то більших відокремлюють і допускають до свиноматки у другу чергу, щоб менші/слабші поросята могли отримати молозиво.

↑
Фото 1. Дуже велике гніздо

4. Пересаджувати поросят можна лише до тих свиноматок, які мають більше функціонуючих сосків, ніж поросят у гнізді.
5. Якщо свиноматка опоросилася не пізніше, ніж дві доби тому, і одне з її поросят загинуло, до неї можна підсадити тварину з іншого гнізда. Однак більшого розміру, ніж поросята в її гнізді.
6. Якщо ви пересаджуєте поросят до гнізда, де загинуло кілька тварин, переконайтеся, що

свиноматка не хвора. Важливо також враховувати її кондицію та перебіг попередніх лактацій.

7. Підсаджуйте поросят до свиноматок другого і третього опоросу. Не використовуйте для цього першопоросок та свиноматок, старших п'ятого опоросу.
8. Перехресне вигодовування буде ефективним, якщо його проводити протягом перших 36 годин після народження поросят. За цей час ви зможете

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

Перехресне вигодовування проводиться ВЧАСНО

- свиноматка може вигодувати стільки поросят, скільки функціонуючих сосків;
- найменші поросята, які народилися останніми, програють у «боротьбі» за сосок.

Перехресне вигодовування проводиться ЗАРАНО

- поросята можуть недоотримати молозива і загинути через брак антитіл (відсутність імунітету).

Перехресне вигодовування проводиться ЗАПІЗНО

- порушується порядок використання сосків у гнізді, до якого підсаджують поросят;
- може пройти занадто багато часу і молочні залози припинять секретувати молоко.

переконатися, що всі мають вільний доступ до сосків і забезпечені молозивом. Якщо робити це пізніше, то є ризик, що неактивні соски «пересохнуть».

9. Насамперед пересаджуйте більших поросят, адже може пройти 3–6 годин, перш ніж вони отримають молоко від нової свиноматки. Тварини повинні мати достатню силу, щоб витримати заміну.
10. Розмір тварин у гнізді і тих, яких підсадили, повинен бути приблизно однаковим.
11. Поросята найкраще ростуть разом з мамою. Тому намагайтеся вести перехресне вигодовування до мінімуму. Не застосовуйте цю практику для малих, але здорових поросят.

← **Фото 2.**

Оптимальна кількість поросят у гнізді (всім вистачає функціонуючих сосків)

«ІДЕАЛЬНА» СВИНОМАТКА ДЛЯ ПЕРЕХРЕСНОГО ВИГОДОВУВАННЯ

Успіх перехресного вигодовування насамперед залежить від свиноматки, до якої підсаджують поросят. Критерії вибору такої тварини:

- Молоді свиноматки (переважно першого та другого опоросу) легше приймають чужих поросят.
- Свиноматка повинна бути спокійною, щоб допустити усіх поросят до вим'я.
- Молочні залози свиноматки мають задовольняти потреби поросят: малі соски для великих поросят, більші — для більших.

- Має гарну кондицію і добрий апетит.
- Добре піклується про приплід. Зокрема, лягає так, щоб поросятам вистачило простору.
- Має високу молочність.
- Приймає стільки поросят, скільки має функціонуючих сосків (фото 2).

ПЕРЕХРЕСНЕ ВИГОДОВУВАННЯ БУДЕ ЕФЕКТИВНИМ,

ЯКЩО ЙОГО ПРОВОДИТИ ПРОТЯГОМ ПЕРШИХ

36 ГОДИН ПІСЛЯ НАРОДЖЕННЯ ПОРОСЯТ.

ЗА ЦЕЙ ЧАС ВИ ЗМОЖЕТЕ ПЕРЕКОНАТИСЯ,

ЩО ВСІ МАЮТЬ ВІЛЬНИЙ ДОСТУП ДО СОСКІВ

І ЗАБЕЗПЕЧЕНІ МОЛОЗИВОМ.

ЯКЩО РОБИТИ ЦЕ ПІЗНІШЕ, ТО Є РИЗИК,

ЩО НЕАКТИВНІ СОСКИ «ПЕРЕСОХНУТЬ».

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

Погана свиноматка для перехресного вигодовування:

- стара (більше 5-ти опоросів);
- вигодовувала власних поросят упродовж 21-го дня до підсаджування;
- не приймає поросят (агресивна, більше часу стоїть чи лежить на животі);
- має погану кондицію (худа або дуже товста);
- хвора.

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

Не застосовуйте перехресне вигодовування, коли:

- поросята хворі — можуть інфікувати інших тварин;
- малі поросята здорові і добре ростуть.

ОСОБЛИВОСТІ ВИГОВУВАННЯ МАЛЕНЬКИХ/СЛАБКИХ ПОРОСЯТ

Для забезпечення життєздатності найменші поросята повинні спожити достатньо молозива, а тоді молока. Адже чим менша вага тварини, тим більший ризик смертності (рисунок 1).

Маленьких поросят не пересаджують до гнізд інших свиноматок, тоді у них немає шансів вижити. У таких випадках їх збирають із різних гнізд і підсаджують до «мачухи» — свиноматки, у якої раніше відлучили її поросят, щоб вона могла вигодувати новоформоване гніздо. Однак, перш ніж відсаджувати маленьких поросят, переконайтеся, що вони отримали молозиво. Можна дати додаткові дози молозива — 30 мл/голова тричі на добу.

Молочні залози (соски) «мачухи», яка вигодовуватиме маленьких поросят, повинні бути

↑
Фото 3. Обігрів поросят

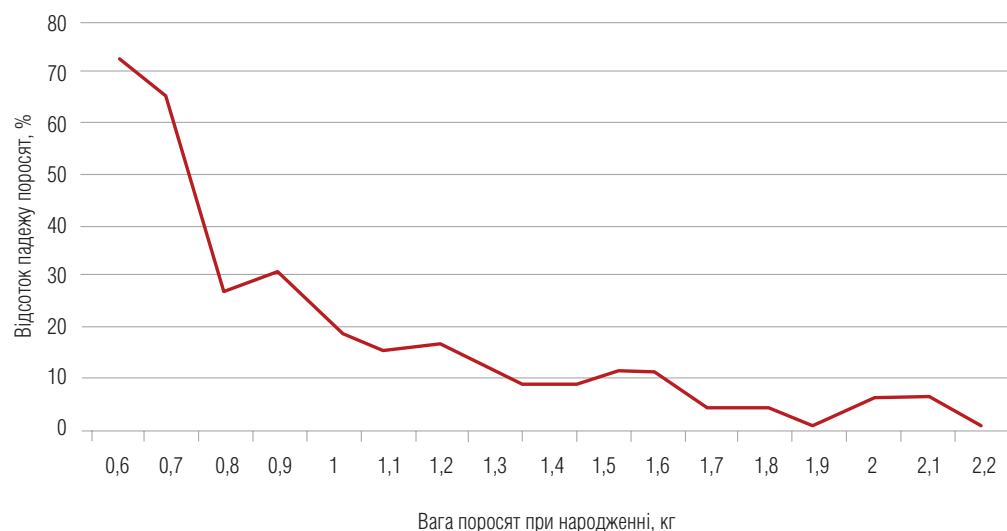
ЯКЩО СВИНОМАТКА ОПОРОСИЛАСЯ НЕ ПІЗНИШЕ, НІЖ ДВІ ДОБИ ТОМУ, І ОДНЕ З ЇЇ ПОРОСЯТ ЗАГИНУЛО, ДО НЕЇ МОЖНА ПІДСАДИТИ ТВАРИНУ З ІНШОГО ГНІЗДА. ОДНАК БІЛЬШОГО РОЗМІРУ, НІЖ ПОРОСЯТА В ЇЇ ГНІЗДІ.

невеликими, щоб ті могли легко їх ссати. Обов'язково, щоб тварина була спокійною і не перешкоджала поросят у доступі до вимені.

Важливу роль у збереженні життя маленьким поросят

відіграє мікроклімат у приміщенні. У станку, де перебувають поросята, повинно бути тепло, сухо і без протягів. Один зі способів забезпечити це — підстилка. Але, зауважте, що дерев'яна стружка не підходить, адже поросята можуть подряпатися. Це може спричинити набряки, сепсиси, інфікування ран тощо. **ПС**

Рисунок 1. ЗАЛЕЖНІСТЬ ПАДЕЖУ ВІД ВАГИ ЖИВОНАРОДЖЕНИХ ПОРОСЯТ

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

- не підсаджуйте маленьких поросят у великі гнізда на наступний день після народження. Це збільшить ризик падежу.
- найменші поросята потребують додаткового догляду, адже інколи настільки слабкі, що не можуть дістатися до вим'я і гинуть.

ПОСТАВЩИК №1

ДАТСКИХ ПЛЕМЕННЫХ СВИНЕЙ DANAVAL

UA моб.: +38 097 763 55 76

DK моб.: +45 5153 3015

E-mail: olena.breeders@gmail.com

http://www.breedersofdenmark.dk/ru

ЗВАЖУВАННЯ НА ОКО

Усе просто, для цього знадобиться звичайна сантиметрова стрічка та калькулятор.

Сантиметрову стрічку використовують для визначення ваги тварин у інших галузях (зокрема, конярстві, молочному та м'ясному скотарстві). У випадку

зі свинями, є пряма залежність між обхватом груднини (вимірюється за лопатками в ділянці серця), довжиною тулуба (від кореня хвоста до потиличного

ребеня) і живою вагою тварини (рисунок 1).

Перший спосіб

Заміри треба робити за 2–3 години до годування. Отримані показники співставити з таблицею 1.

Другий спосіб

Заміри обхвату груднини та довжини тулуба треба підставити у формулу:

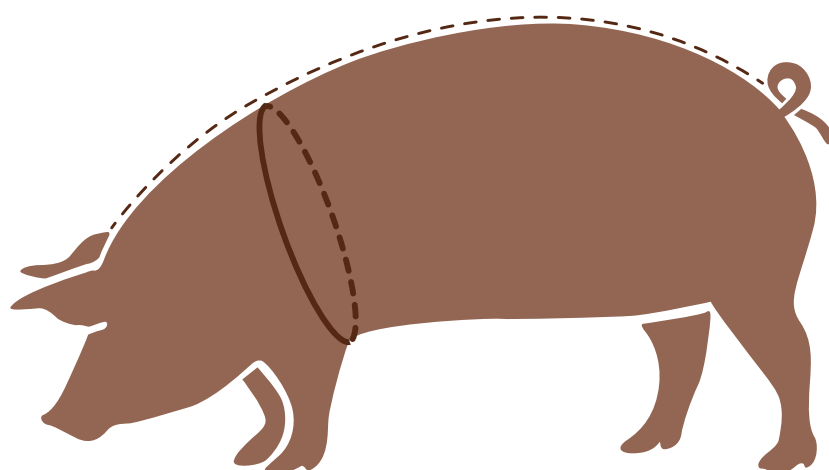
Вага: $1,54 \times X + 0,99 \times K$,
де X — обхват груднини (см);
K — довжина тулуба (см).

Третій спосіб

Розрахунки за формулою, орієнтація на кондицію свині:

Товста (сальна свиня): $(X \times K) / 142$.
Оптимальна: $(X \times K) / 156$.
Худа: $(X \times K) / 156$. ПС

Рисунок 1. ВИМІРЮВАННЯ ОБХВАТУ ГРУДИНИ СВИНОМАТКИ

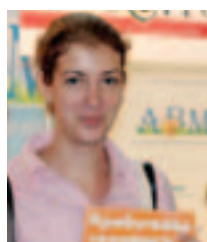
Таблиця 1. ВАГА СВИНЕЙ (КГ) ВІДПОВІДНО ДО СПІВВІДНОШЕННЯ ДОВЖИНИ ТУЛУБА ТА ОБХВАТУ ГРУДИНИ

Довжина тулуба, см	Обхват груднини, см																						
	60	64	68	72	76	80	84	88	92	96	100	104	108	112	116	120	124	128	132	136	140	144	146
38	11	13	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
42	13	14	16	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
46	14	16	18	20	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
50	15	17	19	22	24	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
54	16	18	21	23	26	29	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
58	17	19	22	25	28	31	34	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
62	18	21	24	27	30	33	37	40	43	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
66	19	22	25	28	32	35	39	42	46	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
70	-	24	27	30	34	37	41	45	49	53	58	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
74	-	-	28	32	36	39	44	47	52	56	61	66	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
78	-	-	-	34	37	41	46	50	55	59	65	70	76	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
82	-	-	-	-	39	43	48	52	57	62	69	74	79	85	-	-	-	-	-	-	-	-	-
86	-	-	-	-	-	46	51	55	60	65	71	77	83	89	96	-	-	-	-	-	-	-	-
90	-	-	-	-	-	-	53	58	63	68	75	81	94	101	108	-	-	-	-	-	-	-	-
94	-	-	-	-	-	-	-	60	66	71	78	85	91	105	113	120	-	-	-	-	-	-	-
98	-	-	-	-	-	-	-	-	69	74	81	88	95	101	110	118	125	133	-	-	-	-	-
102	-	-	-	-	-	-	-	-	-	78	85	92	99	106	114	123	131	139	147	-	-	-	-
106	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	88	95	103	110	119	127	136	144	153	-	-	-	-
110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	99	107	114	123	132	141	149	158	170	180	-	-
114	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	111	119	128	137	146	155-164	176	186	196	-	-
118	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	123	132	142	151	160	170	182	193	203	215
122	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	137	146	156	166	176	188	199	210	222
26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	151	161	171	181	194	205	217	229
130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	166	177	187	200	212	224	236
134	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	182	193	206	218	230	244
138	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	199	212	225	237	251
142	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	219	231	244	258
146	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	238	251	266
150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	->	258 273

НИЗЬКОПРОТЕЇНОВІ РАЦІОНИ: ВАРТО?

Оскільки протеїнові компоненти раціонів свиней — найдорожчі, менша їх частка може здешевити годівлю. Однак як компенсувати цей дефіцит, щоб він не позначився негативно на показниках тварин та якості їх туш? Є кілька принципів, які дозволять тримати баланс!

Марія Ярошко,
магістр МВА,
експерт Українсько-
німецького
агрополітичного
діалогу

Формуючи раціон традиційним методом, додаємо стільки протеїнових інгредієнтів (наприклад, соєвий шрїт), щоб кількість лізину — першої лімітуючої амінокислоти — відповідала потребам тварини. В основі такого підходу положення, що якщо лізин у нормі, то й решта амінокислот збалансована. Це правило може спрацювати у випадку кукурудзяних раціонів, до яких додають соєвий шрїт. Проте, в основному, всі амінокислоти, за винятком лізину, будуть у надлишку.

Противага традиційному підходу — низькопротеїнові раціони, покликані забезпечити потребу організму тварини в усіх необхідних амінокислотах без надлишку, а отже, покращити ефективність годівлі. В основі цього підходу:

- концепція ідеального протеїну;
- оцінка справжньої доступності амінокислот.

КОНЦЕПЦІЯ ІДЕАЛЬНОГО ПРОТЕЇНУ

Раціони ще й досі оцінюють за вмістом сирого та перетравного протеїну (тим, що виділяється з гноем тварин), хоча ці показники нічого не говорять про його здатність задовольнити фізіологічні потреби свиней в амінокислотах. У результаті засвоюваність протеїнової складової може погіршитися більше, ніж уполовину.

Вільні амінокислоти в товстому кишечнику не всмоктуються:

вони руйнуються там під впливом мікрофлори, а їхні похідні — аміачні з'єднання — виводяться з організму з сечею. Це, в свою чергу, збільшує негативне навантаження виробництва свинини на навколишнє середовище.

Основний показник, який регламентує відсоток втрат протеїну, — співвідношення амінокислот у ньому (до основної лімітуючої — лізину, з урахуванням відповідних коефіцієнтів). Ідеться про те, що чим ближче склад амінокислот у кормі до потреб організму тварини, тим менше протеїну руйнуватиметься і виводитиметься в довкілля. Це і є концепція ідеального протеїну.

ПІСНІ ВЛАСТИВОСТІ ТУШІ
ТА ЕНЕРГІЮ РОСТУ СВИНЕЙ
ВИЗНАЧАЄ НЕ ЗАГАЛЬНИЙ
ВМІСТ ПРОТЕЇНУ В РАЦІОНІ,
А ЗБАЛАНСОВАНІСТЬ
ДОСТУПНИХ НЕЗАМІННИХ
АМІНОКИСЛОТ
У СПІВВІДНОШЕННІ
ДО ЧИСТОЇ ЕНЕРГІЇ РАЦІОНУ.

СПРАВЖНЯ ДОСТУПНІСТЬ АМІНОКИСЛОТ (SID)

Якщо відома перетравність амінокислот кожного з кормових інгредієнтів, тоді їх можна змішати так, щоб раціон цілком відповідав потребам свиней. Нині довели, що поширений раніше метод визначення перетравності амінокислот за їх залишками у фекаліях — неефективний. Він не дозволяє отримати точні дані, оскільки амінокислоти руйнуються під дією мікроорганізмів у товстому відділі кишечника.

Засвоюваність потрібно визначати як різницю між кількістю спожитих із кормом амінокислот і їх залишком у неперетравленому вмісті термінальної частини тонкого кишечника — клубовій кишці або ілеумі, починаючи з якої білок вже не розщеплюється. Так визначають уявну (AID) та справжню доступність амінокислот (SID). Остання відрізняється тим, що враховує ще й базальні ендогенні втрати амінокислот (матимуть місце незалежно від умов годівлі, постійні при будь-якому вмісті протеїну в кормі) (рисунки 1).

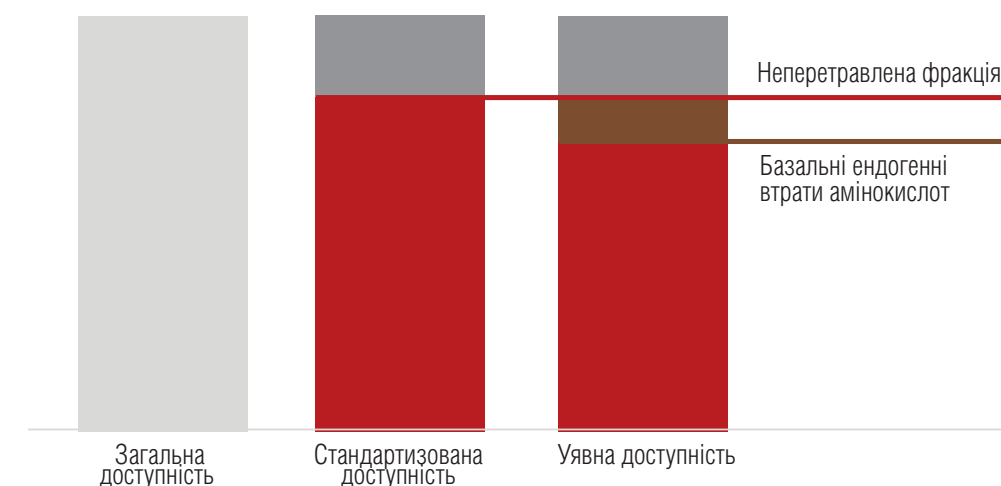
СУБСТИТУТИ ПРОТЕЇНУ

Меншу частку протеїну у раціоні компенсують синтетичні амінокислоти. Нині на ринку доступні тільки кристалічний лізин, метіонін, треонін та триптофан. Тому, щоб забезпечити потребу в інших незамінних, зокрема валіні та ізолейцині, потрібен додатковий сирий протеїн. Закономірне запитання: наскільки тоді можна зменшити його рівень у раціоні?

Відповідь проста, хоча щоб її отримати, дослідники витратили роки. У більшості випадків — на 2% (наприклад, з 18% до 16%), використовуючи кристалічні амінокислоти. Виробничі показники свиней і їх туш не зазнають змін.

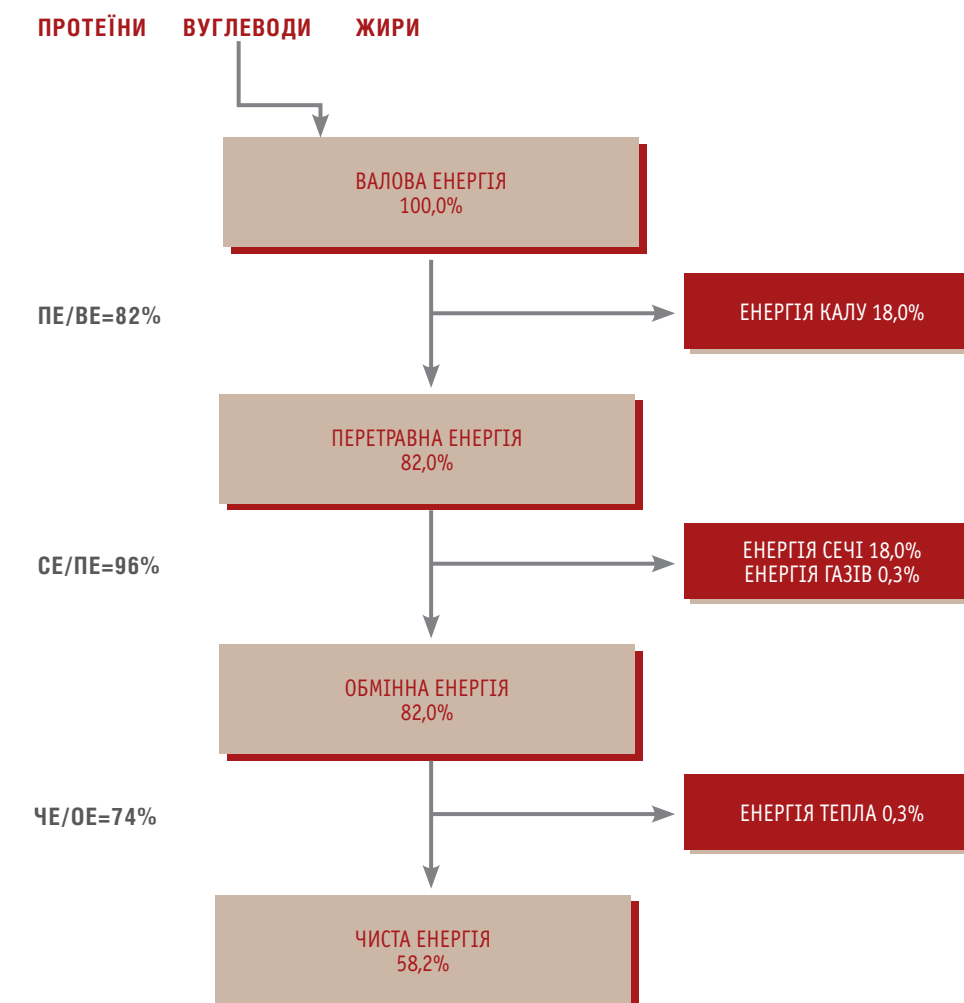
4-відсоткове зменшення частки сирого протеїну в раціоні проблематичніше. Щоб це стало можливим, добавка кристалічного лізину має становити 0,4%, валін та ізолейцин повинні бути добре збалансовані. При цьому

Рисунок 1.
РІЗНИЦЯ МІЖ ЗАГАЛЬНОЮ, УЯВНОЮ ТА СТАНДАРТИЗОВАНОЮ ПЕРЕТРАВНІСТЮ

Джерело: Ajinomoto EuroLysine S.A

Рисунок 2.
ЯК ВИРАХУВАТИ ЧИСТУ ЕНЕРГІЮ КОРМУ

Джерело: Ajinomoto EuroLysine S.A

КОЖЕН ВІДСОТОК СИРОГО ПРОТЕЇНУ,
ЯКИЙ ВИЛУЧИЛИ З РАЦІОНУ,
ЗМЕНШУЄ ВИДІЛЕННЯ АЗОТУ НА 8–10%,
А ВИКИДИ АМІАКУ – НА 10–12%.

раціон треба розробляти відповідно до системи чистої енергії (рисунк 2). Так, високо- і низько протеїновий раціони можуть мати однакову обмінну енергію, хоча у другому випадку протеїн замінять, наприклад, крохмаль та жир. Оскільки їхня енергетична цінність вища (82% і 90% відповідно проти 58% перетравного протеїну), чиста енергія корму буде більшою.

Рисунок 3.
МЕХАНІЗМ ДІЇ НИЗЬКОПРОТЕЇНОВОГО РАЦІОНУ

ПЕРЕВАГИ НИЗЬКОПРОТЕЇНОВИХ РАЦІОНІВ

Насамперед, тварина не отримує надлишкового протеїну (азоту), який повинна нейтралізувати: незв'язаний азот у крові токсичний і виводиться із сечею. Відтак, свині виділяють менше сечі, унаслідок чого менше п'ють. Це також сприяє скороченню обсягів гною, а той, який тварини продукують, містить менше азоту. Основна причина: свині, які споживають низькопротеїнові раціони, краще засвоюють протеїн, а отже, він не проходить транзитом у товстий кишечник, де руйнується.

Низькопротеїнові раціони позитивно впливають на здоров'я свиней, оскільки мають підкислюючу дію, що перешкоджає розмноженню патогенів у шлунково-кишковому тракті (рисунк 3). Це ефективний спосіб попередження діареї.

НЕДОЛІКИ

Оскільки організму свині тепер не треба позбавлятися від зайвого протеїну (це енергоємний процес), він має додаткову енергію, яку може спрямувати на нарощування жиру, що погіршить якість туші. Саме тому раціон повинен бути добре збалансованим за чистою енергією. **ПС**

Джерело: Ajinomoto EuroLysine S.A

DK GRAIN

Ексклюзивний
представник в Україні
Миронівського
інституту пшениці
ім. В.М. Ремесла

ПРОПОНУЄМО НАСІННЯ 15 СОРТІВ ПШЕНИЦІ:

- Миронівська 65
- Подольська
- Волошкова
- Ремеслівна
- Фаворитка
- Богдана
- Золотоколоса
- Колос Миронівщини
- Миронівська сторінка
- Мирлена
- Легенда Миронівська
- Наталка
- Смуглянка
- Ювіляр Миронівський
- Крижинка

ВІДПОВІДАЄМО ЗА ЯКІСТЬ
ТА СПРАВЖНІСТЬ НАСІННЯ.

ДОПОМАГАЄМО З ТЕХНОЛОГІЯМИ ВІД ПОСІВУ
ДО ЗАКЛАДКИ.

ГАРАНТУЄМО ЯКІСТЬ ВАШОГО УРОЖАЮ ПРИ ДОТРИМАННІ ТЕХНОЛОГІЇ.

ТОВ "ДК ГРЕЙН"
09800, Київська обл., Тетіївський р-н, м. Тетіїв, вул. Леніна, буд. 3
Тел: 067-470-17-81
Email: info.dk-grain@avm-ua.org

НОВІ МЕТОДИ КОНТРОЛЮ СМЕРТНОСТІ НОВОНАРОДЖЕНИХ ПОРОСЯТ

Додавання живих спорових культур у раціоні свиноматок схвалене в ЄС. Застосування цих добавок (за 2 тижні до опоросу та впродовж лактації) може помітно знизити відсоток падежу підсисних поросят, а отже, збільшити кількість відлученців із гнізда.

Упродовж останніх років багатоплідність свиноматок істотно покращилася. Як наслідок, зріс ризик смертності сисунів. У Європі офіційні дані (провідних свинарських країн) стосовно падежу поросят неоднорідні — 9–17%. Поширені причини загибелі — роздавила свиноматка, голод та захворювання (особливо діарея). Останні дві проблеми спричинені неправильною годівлею та дисфункцією кишечника новонароджених поросят.

ЧОМУ ПОРОСЯТА ГИНУТЬ?

Падіж поросят до відлучення прямо корелює із розміром гнізда. Наприклад, у свинарському секторі Данії середня кількість живонароджених поросят на свиноматку за п'ять років (з 1999-й по 2003-й) зросла з 11,5 до 12,3. Однак розмір гнізда на момент відлучення при цьому майже не змінився — збільшився з 10,2 до 10,7. Усе тому, що смертність сисунів зросла з 12% до 13,5% за вказаний період часу (рисунок 1).

ФАКТОРИ, ЩО СПРИЧИНЯЮТЬ ПАДІЖ ПОРОСЯТ ДО ВІДЛУЧЕННЯ

75% від загального падежу у свинарстві припадає на перший тиждень життя, 85% — на перші два тижні після народження, і 95% — на перші три тижні. У цей час шлунково-кишковий тракт новонароджених поросят дуже швидко розвивається. Він збільшується у розмірах (стає довшим,

важчим та об'ємнішим) упродовж перших трьох тижнів на 200, 300 та 600% відповідно, що є для органу сильним стресом.

Традиційно, прикорм не є основним джерелом поживних речовин у раціоні сисунів. Здоров'я новонароджених поросят майже цілковито залежить від кількості молока, яке вони отримують від свиноматки. На жаль, чим більше гніздо, тим менше молока дістанеться кожному з них.

Запаси енергії у новонароджених поросят обмежені — лише 2% тканин організму (жир). Зі збільшенням розміру гнізда, вага кожного окремого поросят, а отже, і запаси енергії, зменшується. Якщо при цьому порушене травлення (дисбаланс мікрофлори кишечника, погано всмоктуються

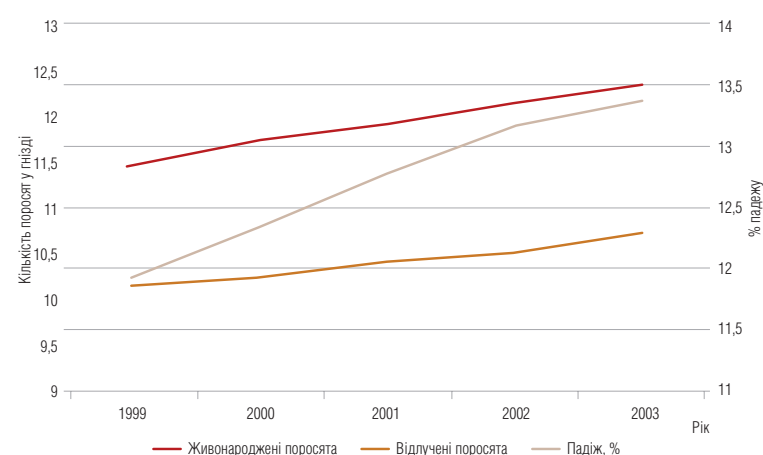
поживні речовини, діарея), внаслідок голодування зростає відсоток падежу.

ПРОФІЛАКТИКА ПАДЕЖУ ДО ВІДЛУЧЕННЯ

Три фактори, які зменшать падіж до відлучення, — кращий доступ до поживних речовин, їх перетравність та всмокткування.

Мікрофлора кишечника поросят істотно залежить від свиноматки, тому її годівля — один із аспектів покращення виживаності у гнізді. Відтак, добавки на основі живих спорових культур — «бонус» не лише для свиноматки, але й для поросят. Завдяки їм в шлунково-кишковому тракті тварини утворюється колонізаційний бар'єр, що перешкоджає домінуванню патогенної мікрофлори.

Рисунок 1.
ЗБІЛЬШЕННЯ РОЗМІРУ ГНІЗДА ТА ВІДСТОК ПАДЕЖУ
ДО ВІДЛУЧЕННЯ У ДАНІЇ З 1999-ГО ПО 2003-Й РР..

ІДЕАЛЬНЕ ПОЄДНАННЯ

- Стабілізує склад кишкової мікрофлори
- Синтезує високий рівень травних ферментів
- Покращує показники продуктивності та конверсії корма
- Підтримує обмін речовин та зберігає навколишнє середовище

ТОВ «Біохем Україна»

Тел./факс: (044) 206-24-07 | ukraine@biochem.net | www.biochem.net/ua

Biochem

Feed Safety for Food Safety®

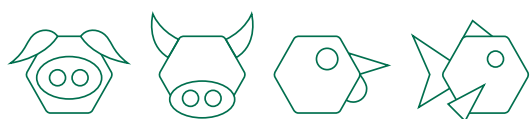

Повний Асортимент

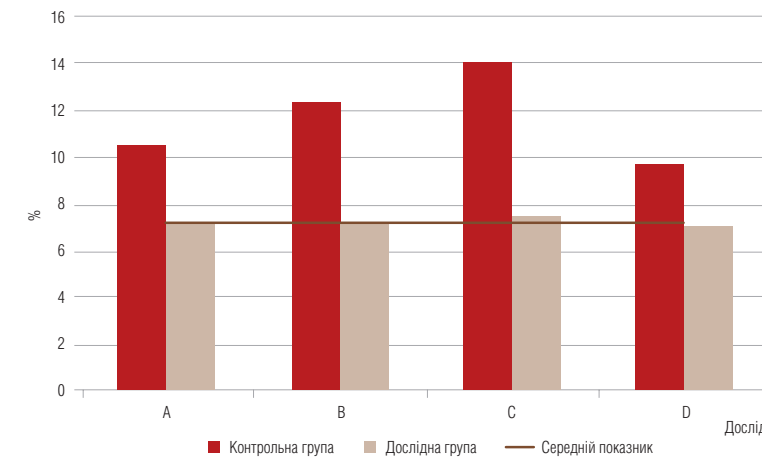
АРХІТЕКТУРА УСПІШНОГО ГОДУВАННЯ

ЖИВІ СПОРОВІ КУЛЬТУРИ ПРЕБІОТИКИ ФЕРМЕНТИ
 ВЕТЕРИНАРНІ ПРЕПАРАТИ ПІДКИСЛЮВАЧІ БЕТАЇН
 ОРГАНІЧНІ МІКРОЕЛЕМЕНТИ ІМУНОГЛОБУЛІНИ
 СОРБЕНТИ МІКОТОКСИНІВ ІНГІБІТОРИ ЦВІЛІ

Biochem
 Feed Safety for Food Safety®

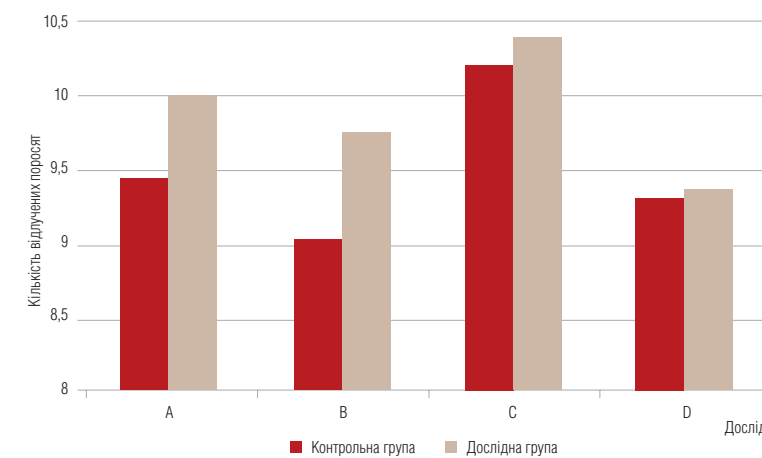
Рисунок 2. ВПЛИВ ЖИВОЇ СПОРОВОЇ КУЛЬТУРИ НА ПАДІЖ ПОРОСЯТ ДО ВІДЛУЧЕННЯ, РЕЗУЛЬТАТИ ЧОТИРЬОХ ДОСЛІДІВ

ПРАКТИЧНЕ ПІДТВЕРДЖЕННЯ ПЕРЕВАГ

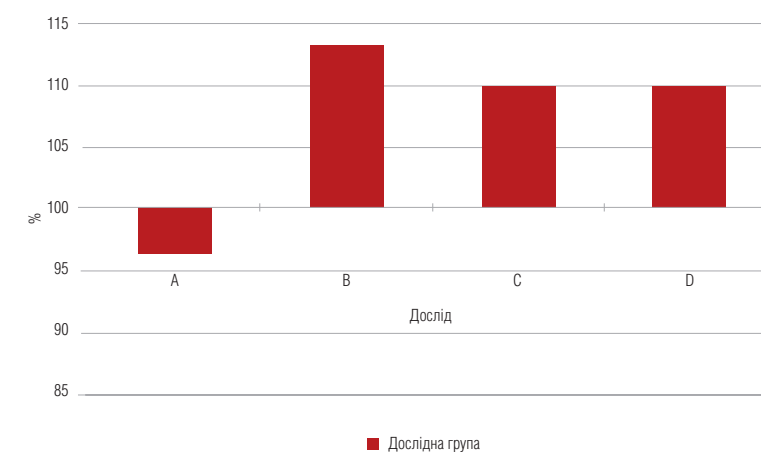
Вплив живої спорової культури (на основі *Bacillus licheniformis* і *Bacillus subtilis*) перевірили експериментально — чотири дослід, об'єктом кожного стали 96 свиноматок. Дослідження розпочали за два тижні до запланованого опоросу, тривали вони до відлучення. Свиноматок поділили на дві групи — контрольну (годували звичайним кормом) та дослідну (у корм додавали живу спорову культуру у кількості, дозволених у ЄС). За результатами чотирьох дослідів відсоток падежу поросят до відлучення у контрольних групах був значно меншим: 7,1% проти 11,4% (рис. 2). З точки зору економіки підприємства, це збільшення прибутку на 22–34 євро на свиноматку на рік (залежно від вартості поросят).

Рисунок 3. ВПЛИВ ЖИВОЇ СПОРОВОЇ КУЛЬТУРИ НА РОЗМІР ГНІЗДА НА МОМЕНТ ВІДЛУЧЕННЯ, РЕЗУЛЬТАТИ ЧОТИРЬОХ ДОСЛІДІВ

Чим зумовлений такий результат? Спороутворюючі бактерії живої спорової культури — *Bacillus licheniformis* і *Bacillus subtilis* — передаються поросяткам від свиноматки під час опоросу в основному через контакт із її фекаліями. Вони заселяють кишечник і захищають його мікрофлору. За рахунок такої дії зменшується падіж до відлучення (рис. 3).

Рисунок 4. ВПЛИВ ЖИВОЇ СПОРОВОЇ КУЛЬТУРИ НА ВАГУ ПОРОСЯТ ПРИ ВІДЛУЧЕННІ, ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ЧОТИРЬОХ ДОСЛІДІВ (ВІДНОСНО ПОКАЗНИКІВ КОНТРОЛЬНОЇ ГРУПИ, ЩО ДОРІВНЮЄ 100%)

Кількість живонароджених поросят на гніздо та їхня вага були приблизно однаковими в обох групах свиноматок. При цьому на момент відлучення поросята із гнізд, де свиноматки отримували живу спорову культуру, важили на 7% більше (рис. 4). Такий результат суперечить традиційній логіці виробництва, згідно з якою у більших гніздах поросята важать менше (гнізда свиноматок із дослідних груп були більшими у середньому на 4,3%).

ВИСНОВКИ

Додавання живої спорової культури у корми свиноматок за два тижні до опоросу та впродовж лактації зменшує падіж поросят до відлучення. При цьому більший розмір гнізда не має негативного впливу на вагу відлученців. Такий ефект обумовлений кращою функціональністю шлунково-кишкового тракту завдяки позитивному впливу добавки на його мікрофлору. **ПС**

КОРМОВІ ДОБАВКИ У РАЦІОНАХ СВИНЕЙ

Кормові добавки додають у раціони свиней, щоб покращити споживання і засвоєння корму завдяки прискоренню метаболізму та підтримці здоров'я тварин. Незалежно від походження — мінерального, мікробного чи хімічного — за умови правильного використання вони можуть підвищити ефективність виробництва. Про корисні властивості поширених у свинарстві кормових добавок дізнайтеся зі статті.

АНТИБІОТИКИ ТА ПРОТИМІКРОБНІ ПРЕПАРАТИ

В Україні антибіотики і досі застосовують у тваринництві як терапевтично (для лікування і профілактики захворювань), так і субтерапевтично (хоча все більше виробників відмовляється від цієї практики, використовуючи альтернативні препарати — підкислювачі, фітодобавки тощо) — для підвищення здатності тварин протистояти стресу в критичні періоди (наприклад, після відлучення, щоб попередити діарею та спад виробничих показників).

Додавання антибіотиків у раціон спричиняє дві основні проблеми:

1) залишки препаратів у тканинах організму можуть потрапити у харчові продукти, що робить їх шкідливими для людини;

2) мікроорганізми розвивають стійкість до антибіотиків, погіршуючи їх ефективність.

Тоді чому ж їх і досі використовують для «профілактики»? Антибіотики покращують швидкість росту завдяки:

- метаболічному ефекту: безпосередньо впливають на обмінні процеси в організмі тварини.

- кращому засвоєнню поживних речовин: пригнічують популяції мікроорганізмів у шлунково-кишковому тракті тварини. Це покращує засвоєння поживних

речовин (вітамінів і амінокислот). Також зменшують товщину стінок кишечника, в результаті чого покращується засвоєння поживних речовин.

- контролю захворюваності: придушують патогенні мікроорганізми в шлунково-кишковому тракті.

Зважаючи на такі переваги, відмовитися від застосування антибіотиків складно, хоча альтернатив нині є багато. Про основні з них далі у статті.

АНТИГЕЛЬМІНТИКИ

Свиней часто уражають внутрішні паразити. Щоб боротися з ними, тваринам разом із кормом згодують протигельмінтні препарати. Тривалість курсу та доза залежить від типу паразитів. Після припинення дії препарату, свині схильні до повторного зараження (через забруднене оточення або від інших тварин). Програма дегельмінтизації, як правило, відрізняється для різних технологічно-вікових груп. Наприклад, свиноматок рекомендують обробляти безпосередньо перед переведенням у цех опоросу і повторно після відлучення порослят. Така схема сприяє підтримванню доброї вгодованості, а також зменшує зараження інвазіями новонароджених порослят. Кнурів слід дегельмінтувати через кожні шість місяців. Товарних порослят обробляють відразу після придбання в інших господарствах, а вирощених на свинофермі — перед переведенням на відгодівлю. Якщо в господарстві є небезпека зараження аскаридозом, обробку повторюють щомісяця. Часто на фермі кожні півроку проводять рутинну дегельмінтизацію всього поголів'я свиней.

Протигельмінтні препарати так само, як і антибіотики, потребують періоду каренції (виведення з організму, щоб кінцевий продукт не містив залишків).

МІДЬ І ЦИНК

Мідь необхідна для нормального росту свиней. Так, сульфат міді (CuSO₄) традиційно додають у раціони відлученців та порослят на дорощуванні: 125–250 ppm (задовольняє потребу у 3–6 ppm міді). Ця доза стимулює ріст і забезпечує таку саму дію, що і протимікробні препарати. Так, в одному з дослідів (Cromwell, G.L. 2001) завдяки цій добавці середньодобові прирости підсисних порослят та порослят на дорощуванні покращилися на 11,9% і 6,9%, а конверсія корму — на 4,5% і 3,6% відповідно, порівняно з результатами контрольної групи. Якщо сульфат міді тривалий час дають в надлишку (250–500 ppm), він може бути токсичним.

Оксид цинку (ZnO) зазвичай додають до раціонів відлученців — 1500–3000 ppm (задовольняє потребу у 100–165 ppm цинку). Ця добавка прискорює темпи росту тварин і зменшує випадки діареї. Якщо високу дозу оксиду цинку (3000 ppm) згодують порослятам довше п'яти тижнів, це може спричинити отруєння.

ХРОМ

Хром бере участь у метаболізмі вуглеводів, поліпшуючи засвоєння глюкози, через посилюючи ефект від зв'язування інсуліну з рецепторами клітин. Хром варто додавати у формі хелатів у раціони порослят на дорощуванні та відгодівлі. Доза 200 ppm може покращити пісність туші (до 2%) через зменшення товщини шпиків і збільшення площі м'язового вічка.

Згідно з результатами досліджень, піколінат хрому може збільшити кількість живонароджених тварин на 0,5–1 поросля, якщо свиноматки отримують його упродовж двох репродуктивних циклів. При цьому також покращується відсоток опоросів.

КАРНІТИН

Карнітин — амінокислота-метаболіт, яка допомагає транспор-

тувати жирні кислоти в мітохондрії, що забезпечують м'язові клітини енергією. Якщо додавати карнітин у раціони свиней на відгодівлі (50 ppm), зменшується товщина шпиків. Якщо добавку отримують поросні свиноматки (та сама доза), збільшується кількість і вага живонароджених порослят у їх гніздах. Адже карнітин позитивно впливає на розвиток м'язової тканини ембріонів.

БЕТАЇН

Бетаїн — метаболіт холіну, який виконує різні функції в обмінних речовин свиней: регулює водний баланс клітин, завдяки чому в умовах стресу (наприклад, діарея або тепловий удар) підтримує обмін речовин і життєдіяльність організму; сприяє кращому засвоєнню поживних речовин з корму, захищає печінку тварини тощо.

Багато виробників додають бетаїн у раціони свиней у літній період, що пов'язано із його здатністю підвищувати водоутримуючу здатність клітин кишечника. Це дозволяє поліпшити його функцію та зменшити витрати енергії на підтримку метаболізму. Також доведено, що бетаїн покращує конверсію корму та пісність туші, що особливо корисно на етапі відгодівлі.

ОРГАНІЧНІ КИСЛОТИ

Додавання органічних кислот у раціони свиней забезпечує позитивний ефект:

- підкислення корму свиней після відлучення зменшує рН шлунка і підвищує активність пепсину (потрібен для перетравлення білків);
- зменшення рН шлунка сповільнює його випорожнення, що збільшує час перетравлювання білків;
- зменшення рН шлунка пригнічує розмноження патогенів;
- прискорення енергетичного метаболізму.

У раціони свиней зазвичай додають (окремо чи як суміші) мурашину, оцтову, пропіонову, масляну, лимонну та молочну кислоти, а також їх солі (таблиця 1).

Органічні кислоти виконують ще одну функцію: вони діють як інгібітори плісняви, що збільшує термін зберігання зерна і корму, запобігаючи розвитку мікотоксинів. Ефективними протигрибковими препаратами є пропіонова та сорбінова кислоти.

АНТИОКСИДАНТИ

Антиоксиданти захищають чутливі поживні речовини у кормах (зокрема вітамін Е і ненасичені жирні кислоти) від окислення і в

ХРОМ ВАРТО ДОДАВАТИ У ФОРМІ ХЕЛАТІВ У РАЦІОНИ ПОРОСЛЯТ

НА ДОРОЩУВАННІ ТА ВІДГОДІВЛІ. ДОЗА 200 PPM МОЖЕ ПОКРАЩИТИ ПІСНІСТЬ

ТУШІ (ДО 2%) ЧЕРЕЗ ЗМЕНШЕННЯ ТОВЩИНИ ШПИКУ

І ЗБІЛЬШЕННЯ ПЛОЩІ М'ЯЗОВОГО ВІЧКА.

Таблиця 1. ЕФЕКТ ВІД ВИКОРИСТАННЯ ОРГАНІЧНИХ КИСЛОТ У РАЦІОНАХ ВІДЛУЧЕНЦІВ (НОРМА < 25 Г/КГ КОРМУ)

	Мурашина кислота	Фумарова кислота	Лимонна кислота	Калій діформіат
Вміст кислоти, % корму	0,3–1,8	0,5–2,5	0,5–2,5	0,4–2,4
Концентрація сирого протеїну в раціоні, %	23,4+2,2	20,8+2,7	21,6+2,1	22,2+0,5
Споживання корму, кг/доба				
Контрольна група	1,47+0,2	1,35+0,33	1,18+0,61	1,68+0,02
Дослідна група	1,56+0,16	1,35+0,33	1,16+0,66	1,81+0,08
Приріст ваги, кг/доба				
Контрольна група	0,85+0,14	0,79+0,22	0,84+0,27	1,05+0,09
Дослідна група	0,94+0,14	0,82+0,22	0,87+0,28	1,18+0,06
Конверсія корму				
Контрольна група	1,64+0,13	1,59+0,16	1,67+0,25	1,60+0,02
Дослідна група	1,60+0,14	1,55+0,14	1,60+0,24	1,54+0,04

Джерело: Partenan K.H., 2001

такий спосіб зберігають його поживні властивості, покращують засвоєння та продовжують термін придатності. Синтетичні антиоксиданти — етоксиквін, бутилгідрокситолуол і бутилгідроксанизол.

АРОМАТИЗАТОРИ

Кормові ароматизатори додають для підсилення запаху і смаку корму, щоб стимулювати його споживання, що особливо актуально на етапі після відлучення. Більшість ароматизаторів надають кормам солодкого, молочного, ванільного або фруктового аромату і смаку. Однак, якщо корм високої якості, свині, як правило, добре його споживають і без ароматизаторів.

ЕНЗИМИ

Організм здорових свиней виробляє достатню кількість травних ферментів для перетравлення білків, вуглеводів і ліпідів. Однак є речовини, які він не здатний перетравити самостійно. Щоб вирішити цю проблему, у корми додають ферменти. Наприклад, бета-глюконаза (перетравлює водорозчинні вуглеводи — бета-глюкани, які містять ячмінь), фітаза (перетравлює фітатний фосфор, що є в кукурудзі та соєвому шроті).

ПРОБІОТИКИ

Пробіотики містять необхідні для шлунково-кишкового тракту мікробні культури та/або компоненти, щоб налагодити збалансоване травлення.

Позитивна дія:

- 1) зміна мікрофлори кишечника і пригнічення популяції кишкової палички;
- 2) синтез молочної кислоти з подальшим відновленням кислотності кишечника;
- 3) колонізація корисних мікроорганізмів в шлунково-кишковому тракті;
- 4) продукування антибіотичних речовин;
- 5) зменшення токсичних амінокислот та рівня аміаку в шлунково-кишковому тракті і крові.

Серед корисних для свиней мікроорганізмів — *Aspergillus*, *Bacillus*, *Bifidobacterium*, *Enterococcus*, *Lactobacillus*, *Pedococcus*, *Propionibacterium*, *Saccharomyces* та дріжджі.

Рекомендована доза — 229–231 колонієутворюючих одиниць (КУО) на кілограм корму.

ПРЕБІОТИКИ

Пребіотики — неперетравні компоненти корму, які стимулюють ріст і/або активність однієї чи кількох бактерій у товстому ки-

шечнику. Пребіотиками, зокрема, є вуглеводи, що не перетравлюються: олігосахариди, некрохмальні полісахариди і «стійкий» крохмаль. Перевага пребіотиків над пробіотиками в тому, що вони «не бояться» теплової обробки.

ФРУКТООЛІГОСАХАРИДИ (ФОС)

У промислових масштабах фруктоолігосахариди виробляють шляхом гідролізу інуліну та ферментативного синтезу з сахарози чи лактози. Додавання їх у раціони підсисних поросят підтримує здоровий мікробний баланс та вибірково стимулює розмноження корисних бактерій (в основному біфідо- і лактобактерії). ФОС можна використовувати у боротьбі з діареєю свиней після відлучення, спричиненою ентеротоксигенними штамми бактерії *E.coli*.

МАНАНООЛІГОСАХАРИДИ (МАС)

Їх отримують з клітинної стінки дріжджів *Saccharomyces cerevisiae*. Ці олігосахариди виконують дві різні функції: адсорбція кишкових патогенів та імуномодуляція. Так, результати одного з досліджень, об'єктом якого стали підсисні поросята, продемонстрували, що завдяки МАС середньодобові при-

рости покращилися на 4,15%, споживання корму — на 2,08%, конверсія корму — на 2,34%.

ЛАКТУЛОЗА

Лактулоза — напівсинтетичні дисахариди, що утворюються з лактози шляхом хімічної реакції. Лактулоза у вільній формі в природі не зустрічається. Доведено, що вона позитивно впливає на середньодобовий приріст поросят. Для цього достатньо, щоб вони отримували лактулозу впродовж 10 днів до і після відлучення. Її додають в раціони відлученців, щоб зменшити популяцію грамнегативних бактерій та знизити концентрацію летючих жирних кислот у вмісті сліпої кишки.

ЖИРНІ КИСЛОТИ

Останнім часом нутриціоністи радять підвищувати рівень омега-3 жирних кислот у раціонах

свиней: ейкозапентаєнової (ЕПК, С20:5) і докозагексаєнової (ДГК, С22:6). Це стосується насамперед годівлі свиноматок. Жирні кислоти поліпшують репродуктивну функцію свиноматок (скорочується інтервал від відлучення до запліднювання) і життєздатність поросят: збільшується кількість живонароджених, покращується їх збереженість, а отже, більше відлученців на гніздо. Основні джерела омега-3 жирних кислот — насіння льону, рослинна олія і риб'ячий жир.

БЕТА-АГОНІСТИ

Змінюють співвідношення пісного м'яса і жиру в туші: перерозподіляють або перенаправляють поживні речовини на приріст м'язової тканини, зменшуючи відкладення жиру в тканинах. Це, наприклад, рактопамін, який дають свиням на

останній стадії відгодівлі (70–110 кг), коли сповільнюється ріст м'язової тканини і починає збільшуватися жирова. Препарат розщеплює жири та сприяє інтенсивному нарощуванню м'язів. При цьому зважайте, що використання бета-агоністів у тваринництві заборонено у багатьох країнах (рактопамін, наприклад, у більше, ніж 120).

ФІТОДОБАВКИ

Це сполуки, отримані з коріння, листя, кори, квіток або інших частин рослин. Такі «природні засоби» можуть мати протівірусний або антибактеріальний ефект, антиоксидантні властивості, посилювати імунну відповідь, а також зменшувати симптоми діареї. Крім того, деякі фітопрепарати поліпшують споживання корму за рахунок покращення його смаку. **ПС**

НАЙСУЧАСНІШИЙ ЗАВОД З ВИРОБНИЦТВА ПРЕМІКСІВ ПРОПОНУЄ

PROVITAN

- ПОЛІПШЕННЯ ЗАСВОЮВАНOSTІ КОРМУ ТА ПОКАЗНИКІВ КОНВЕРСІЇ
- ПІДВИЩЕННЯ ІМУНІТЕТУ ТА ЗБЕРЕЖЕНОСТІ ПОГОЛІВ'Я
- ОПТИМАЛЬНО ПІДБРАНІЙ СКЛАД ІНГРЕДІЄНТІВ
- ВИСОКА ЯКІСТЬ ДОЗУВАННЯ ТА ЗМІШУВАННЯ
- ОПТИМАЛЬНІ ЦІНИ ТА СТРОКИ ПОСТАВКИ

ВИСОКОЯКІСНІ ПРЕМІКСИ ЗА СТАНДАРТНИМИ ТА РЕЦЕПТАМИ, ЩО ОПТИМІЗОВАНІ ПІД ПОТРЕБИ ВАШОГО ГОСПОДАРСТВА:

ТОВ «ІНБЕЛ»
www.novacore.com.ua
 тел.: (056) 790 87 89;
 моб.: (050) 458 53 74;
 моб.: (067) 560 66 02;
 e-mail: info@novacore.biz

НОВІТНІ СТРАТЕГІЇ ГОДІВЛІ: ВІДЛУЧЕНИМ ПОРОСЯТАМ НЕ ПОТРІБНІ ДОРОГІ РАЦІОНИ?

«Як не буде на світанку, то не діждеш до останку,» — були переконані цілі покоління свинарів, тому всіма засобами підтримували максимальні темпи росту поросят після відлучення, щоб зрештою мати оптимальні виробничі показники впродовж усього періоду вирощування. Однак нещодавні дослідження виявили, що відлученці здатні частково або й повністю надолужити темпи росту, згаяні через недосконалі корми. Якщо компенсаторний ріст — реальність, то свинарі можуть істотно заощадити на кормах для відлученців без ризику для показників їх подальшого росту, а отже, підвищити прибутковість господарства. Проте, як завжди, не обходиться без «але».

За матеріалами вебінару «Novel Feeding Strategies for the Growing pigs: Simple vs Complex Nursery diets» («Новітні стратегії годівлі відлучених поросят: прості раціони порівняно зі складними»), лютий 2015-го р.

ТРАДИЦІЯ ТА АЛЬТЕРНАТИВИ

Період пост-відлучення триває 2–6 тижнів. Це один із найскладніших етапів не тільки для самих поросят (ціла низка стресів: забрали маму, нове оточення і «побратими», імунітет знижується, потрібно звикати до нової їжі, а кишечник щодоби виростає на 20 см), але й для економіки господарства. Адже у структурі собівартості товарної свині витрати на годівлю відлученців сягають 15% від затрат на всі корми і 10% від загальної собівартості (таблиця 1).

Такий розподіл коштів відповідає традиційному підходу до програми годівлі поросят під час відлучення. Він базується на твердженні, що лише ті тварини, які мають кращі темпи росту одразу після відлучення, демонструватимуть добрі прирости й ефективніше засвоюватимуть корм упродовж усього періоду вирощування до забійної кондиції. Ці висновки пов'язані із доведеним негативним впливом сповільненого внутрішньоутробного розвитку поросят на їхні фізіологічні показники і травлення під час вирощування (Wu, 2006; Michiels et al, 2013; Kruger et al., 2013). А тому виробники вважають аксіомою, що преста-ртерні корми для відлучених

поросят обов'язково повинні бути багатоконпонентними і включати інгредієнти найвищої якості (отже, і найдорожчі) та антибіотики-стимулятори росту.

Проте є й протилежна точка зору на програму годівлі відлученців. Прихильники альтернативного підходу переконані, що сповільнення росту поросят під час відлучення не має довготривалого впливу на показники їх подальшого росту. Дослідження у Данії (Callesen et al., 2006), Великобританії (Wellok et al., 2007; MLC, 2009) та Австралії (Collins et al., 2013) виявили здатність відлу-

ВІДЛУЧЕННЯ —
СТРЕС НЕ ЛИШЕ ДЛЯ
ПОРОСЯТ,
АЛЕ Й ДЛЯ ЕКОНОМІКИ
ГОСПОДАРСТВА.

Таблиця 1. КОМБІНУВАННЯ МІКРОЕЛЕМЕНТІВ В ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОМУ (ПОВНОЦІННОМУ) РАЦІОНІ

Загальні витрати на корм	117,43
- корм для основного стада	18,28
- корм для відлучених поросят	18,15
- корм на етапі дорощування і відгодівлі	81,01
Витрати на оплату праці	13,2
Інші змінні витрати	25,55
Фіксовані витрати	20,74
Загальна собівартість	176,93

Джерело: OMAF & MRA Swine Budget, Dec 2013

Таблиця 2. ДОСЛІДЖЕННЯ MLC: РАЦІОНИ ПОРОСЯТ У ЦЕХУ ВІДЛУЧЕННЯ ІЗ РІЗНИМ УМІСТОМ СИРОГО ПРОТЕЇНУ (CP) ТА РІЗНОЇ ЯКОСТІ

Інгредієнти	Низький CP (1,2 % LYS)		Високий CP (1,6 % LYS)	
	Висока якість	Низька якість	Висока якість	Низька якість
Пропарена пшениця	32,8	-	24,8	-
Пропарений шліфований овес	12,5	-	12,5	-
Пропарена кукурудза	12,5	-	12,5	-
Рибне борошно	3	-	5	-
Hamlet protein	10	-	10	-
Знежирене молоко	7,5	-	10	-
Пшениця	-	19,9	-	4,6
Кукурудза	-	12,5	-	12,5
Шліфований овес	-	12,5	-	12,5
Соевий шрїт	-	12,5	-	20
Повножирова соя	-	17,5	-	27,5
Лактоза	8,5	15	5	15

Таблиця 3. ДОСЛІДЖЕННЯ MLC: ПОКАЗНИКИ РОСТУ ПОРОСЯТ І ЯКОСТІ ТУШ

	Рівень CP у раціоні		Якість раціону	
	Низький	Високий	Висока	Низька
Прирости, г/доба				
Відлучення — 14 доба	201	232	232	201
14 д. – 32 кг	574	576	577	573
32–105 кг	1079	1034	1073	1040
У середньому	807	797	807	797
Конверсія корму				
Відлучення — 14 доба	1,84	1,59	1,64	1,8
14 д. – 32 кг	1,58	1,56	1,57	1,57
32–105 кг	2,46	2,47	2,45	2,49
У середньому	2,13	2,17	2,15	2,15
Якість туші				
Маса туші, кг	80,5	81,3	81	80,08
Товщина шпигу, мм (у точці P2)	12	12,5	12,4	12,1
Вихід пісного м'яса, %	60,1	60,2	60,2	60,1

ченців до компенсаторного росту після періоду сповільнення, викликаного споживанням бідних на протеїн раціонів.

Так, Комісія із м'яса і тваринництва Великобританії (Meat and Livestock Commission, MLC) дослідила вплив рівня протеїну та якості (перетраивності) раціонів відлучених поросят (таблиця 2) на показники їх росту під час наступних етапів вирощування.

Спостерігали за поросятами, яких перевели у цех відлучення у віці 29±3,1 днів у вазі 9,9±0,95 кг. Після 14-го дня експерименту і до

забою тварини отримували ідентичні раціони. В результаті дослідження з'ясували, що ні зменшення рівня протеїну в кормі для відлученців, ні гірша його якість не мали тривалого впливу на показники росту поросят і якість туш після досягнення забійних кондицій (таблиця 3).

Однак етап пост-відлучення триває довше, ніж два тижні, і у своєму експерименті MLC не досліджували, який вплив на подальший ріст і забійні характеристики свиней може мати відсутність у преста-

терних кормах антибіотиків-стимуляторів росту.

Наразі масштабне дослідження цього питання здійснила група канадських науковців (C. de Lange et al., 2012) з університету м. Гуельф. Щоб з'ясувати, як на подальший ріст поросят впливає якість раціонів, які вони отримують у період пост-відлучення, та вміст у них антибіотиків, проаналізували низку індикаторів здоров'я, імунної системи і росту тварин: рівень цитокінів у плазмі крові, рівень гормонів, експресію генів, що регулюють засвоєння поживних речовин та імунну відповідь організму. Крім того, дослідили, чи впливає склад

кормів на опірність поросят до патогенів, а також який ефект на ріст та імунітет тварин має додавання до кормів багатих на омега-3 жирні кислоти олій.

НАЗДОГНАТИ І ПЕРЕГНАТИ

Упродовж шести тижнів досліджували п'ять груп щойно відлучених поросят (7,02 ± 0,07 кг) по 96 голів. Кожну поділили на 4 підгрупи відповідно до якості раціону (багатий/бідний) та застосування антибіотиків (з/без). Тварин із кожної підгрупи розмістили у трьох загонах, щотижня зважували та визначали споживання корму. За період досліджу кожен загін отри-

мував три різні раціони (таблиця 4). Через шість тижнів поросят перевели у цех дорощування і відгодівлі, де всіх годували однаково, зважували раз на два тижні. Якість туш оцінили після забою, коли свині досягли 115 кг живої маси.

Забір зразків крові для аналізу здійснювали на 0, 2, 4, 6, 10, 14 та 17, а оцінку складу тканин і конституції поросят — на 2, 8, 12 та 17 тижні після відлучення.

У результаті спостережень дослідники з'ясували, що прості раціони (без дорогих компонентів тваринного походження) та відсутність кормових антибіотиків дійсно сповільнили ріст поро-

Таблиця 4. СКЛАД РАЦІОНІВ* ПОРОСЯТ ПІСЛЯ ВІДЛУЧЕННЯ (% ВІД ЗГОДОВАНОГО)

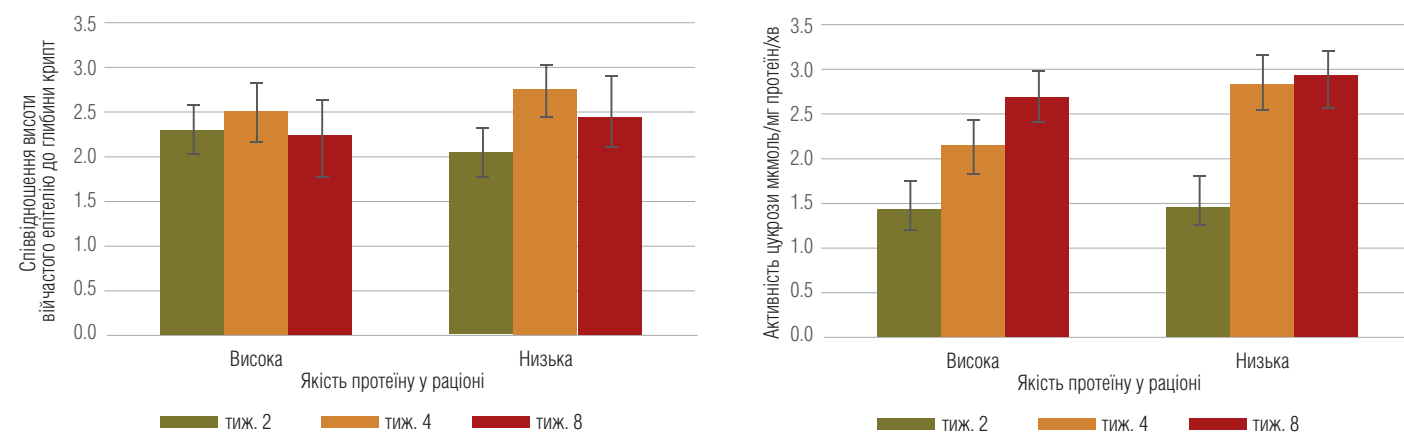
Фаза відлучення	Складний раціон			Простий раціон		
	I (тиж. 1)	II (тиж. 2-3)	III (тиж. 4-6)	I (тиж. 1)	II (тиж. 2-3)	III (тиж. 4-6)
Кукурудза	18,85	38,7	50,23	47,14	49,57	47,25
Пшениця	—	—	—	10	10	10
Ячмінь	25	25	25	—	—	—
Соевий шрїт (47,5%)	10,8	15	21	24	34	37
Оселедцеве борошно**, %	5	3	—	5	—	—
Кров'яна плазма, AP920	4,5	2	—	—	—	—
Кров'яне борошно, висушене розпиленням	—	2	2	—	—	—
Вівсяна крупа	10	—	—	—	—	—
Пропіонат кальцію	0,4	0,4	0,2	—	—	—
Мурашинокислий кальцій	0,4	0,4	0,2	—	—	—
Жир, віт. АА, мін.	+	+	+	+	+	+
Перетравна енергія, МДж/кг	14,43	14,3	14,49	14,93	14,92	14,96
SID*** лізину, %	1,35	1,25	1,17	1,21	1,25	1,17

* Раціони без або із хлортетрацикліном (Augemycin 220): 273 г/1000 кг

** Кормове борошно із відходів виробництва оселедців

*** SID, Standardized Ileal Digestibility — коефіцієнт стандартизованої або справжньої доступності амінокислот

Рисунок 1. ВПЛИВ РАЦІОНУ НА ПЕРЕТРАВНУ ЗДАТНІСТЬ КИШЕЧНИКА

Таблиця 5. ПОКАЗНИКИ РОСТУ ВІД ВІДЛУЧЕННЯ ДО ВІДГОДІВЛІ ТА ЗАБІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПІДДОСЛІДНИХ ПОРОСЯТ

Етап вирощування	Дослід				
	Складний раціон -АБ	Складний раціон +АБ	Простий раціон - АБ	Простий раціон + АБ	Стандартна похибка
Середньодобові прирости, г					
Фаза 1	99	129	81	78	10,41
Фаза 2	427	451	388	425	14,23
Фаза 3	717	733	661	706	23,76
Дорощування	1010	973	1007	969	26,9
Відгодівля	1170	1152	1188	1129	48,1
Загалом	883	872	872	853	28,4
Конверсія корму					
Фаза 1	0,54	0,62	0,45	0,47	0,04
Фаза 2	0,79	0,78	0,74	0,76	0,02
Фаза 3	0,57	0,57	0,56	0,59	0,02
Дорощування	0,45	0,45	0,46	0,45	0,02
Відгодівля	0,35	0,35	0,35	0,36	0,01
Загалом	0,42	0,43	0,43	0,43	0,01
Якість туші					
Жива маса перед забоєм, кг	110,9	109,7	110,6	109,0	0,86
Маса туші, кг	95,5	95,5	95,3	95,2	0,74
Вміст пісного м'яса, %	60,0	60,2	60,3	60,2	0,30
Товщина шпигу, мм	20,4	20,0	19,5	19,4	0,68
Глибина м'язового вічка, мм	63,2	63,2	61,2	62,3	1,15

РІВЕНЬ ПРОТЕЇНУ У ПРЕСТАРТЕРІ НЕ ВПЛИВАЄ НА ТРИВАЛІСТЬ ВІДГОДІВЛІ, ЗАГАЛЬНУ КОНВЕРСІЮ КОРМУ, ВГОДОВАНІСТЬ СВИНЕЙ, ЗАБІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЧИ ЯКІСТЬ М'ЯСА.

свят. Але тільки на початку періоду пост-відлучення! Вже під час III фази (тижні 4–6 у цеху пост-відлучення), незважаючи на різницю у раціонах, конверсія корму всіх груп вирівнялася, а середньодобові прирости за весь період вирощування (до забійної кондиції) у досліджуваних тварин були практично однаковими (таблиця 5).

Фактично, поросята, які через бідніші раціони у цеху відлучення почали відставати у рості, під час дорощування та відгодівлі навіть перегнали за показниками росту тих тварин, які отримували багатші престоартерні корми (в тому числі з антибіотиками).

Під час дослідження фізіологічних механізмів, залучених у процеси сповільнення та надолужування росту, серед інших індикаторів проаналізували перетравну здатність і мікробіологію шлунково-кишкового тракту поросят та вплив корму на бактеріальний склад

слизової оболонки клубової кишки. Виявили, що склад корму має тільки короткотривалий вплив на рівень тих гормонів у плазмі крові, які контролюють перетравну функцію, ріст і розподіл енергії. А найцікавіше, що саме прості раціони спонукали компенсаторний ріст: уже на четвертому тижні після відлучення у поросят, які споживали бідніші раціони, активність перетравних ензимів, висота в'їчастого епітелію кишківника та його співвідношення із глибиною крипт були істотно кращими, порівняно з тими групами, що отримували складніші корми (рисунок 1).

Післязабійний аналіз туш також підтвердив, що поросята здатні надолужити втрачене у цеху відлучення до реалізації на м'ясокомбінат. Адже склад корму та наявність чи відсутність у ньому антибіотиків не вплинули ні на тривалість відгодівлі, ні на структуру чи якість туш (таблиця 5). Так, не знайшли суттєвих відмінностей

ОБОВ'ЯЗКОВА

УМОВА УСПІШНОГО

КОМПЕНСАТОРНОГО РОСТУ —

ВИСОКИЙ СТАТУС

ЗДОРОВ'Я ТА БІОБЕЗПЕКИ

ГОСПОДАРСТВА.

у якості найдовшого м'яза спини, масі частин туші після розрубу (хоча тварини на бідніших раціонах частіше мали більшу частку бекону), особливостях структури туш чи відкладання протеїнів і ліпідів (відлученці, що споживали простіші корми, активніше нарощували м'язову масу впродовж етапу відгодівлі).

І ПРО «АЛЕ»: ВСЕ ЗДОРОВО, КОЛИ ВСІ ЗДОРОВІ

Однак склад престаартерного корму таки може здійснювати довготривалий негативний вплив: бідніші корми без антибіотиків зменшують експресію низки генів у печінці. Зокрема тих, які регулюють темпи росту і функціонування імунної системи.

Другу частину досліді канадські вчені присвятили вивченню питання, чи може склад корму впливати на здатність поросят протистояти патогенам (Levesque et al., 2012). Результати підтвердили, що тва-

рини, які отримували престаартер низької і дуже низької якості, мали значно слабший клітинний імунитет (поросят підшкірно вводили антиген *S. albicans* та оцінювали зміни у товщині складки вуха).

Це пояснює, чому всі перелічені раніше позитивні результати компенсаторного росту стосуються лише чотирьох досліджуваних груп, але не п'ятої, де поросята перехворіли у цеху відлучення (таблиця 6).

Хоча ідея компенсаторного росту поросят продовжує викликати жваві дебати, висновки для галузі багатообіцяючі: скоротити собівартість вирощування свиней за рахунок зменшення витрат на престаартерні корми і не ризикувати при цьому показниками росту поросят — цілком реально. Проте скористатися шансом можуть не всі. Адже обов'язкова умова успішного компенсаторного росту — високий статус здоров'я та біобезпеки господарства. **ПС**

Таблиця 6. ПОКАЗНИКИ РОСТУ У П'ЯТІЙ ГРУПІ

Етап вирощування	Дослід			
	Складний раціон -АБ	Складний раціон +АБ	Простий раціон -АБ	Простий раціон +АБ
Тиж. 6: маса, кг	28,13	29,60	24,61	25,94
Тиж. 17: маса, кг	110,9	111,4	108,4	106,0
Тиж. 1-6: СДП, г	508	533	415	428
Тиж. 1-17: СДП, г	874	880	853	835
Тиж. 1-6: КК	0,63	0,64	0,59	0,60
Тиж. 1-17: КК	0,45	0,44	0,44	0,46

ПРОДАЖ МІШКІВ І ПАКУВАЛЬНОЇ ТАРИ ДЛЯ ПРОМИСЛОВОСТІ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ТОВ «Кепітал Системз»
вул. Більшовицька, 3, кв. 95
м. Умань, Черкаська обл, 20300

Тел.: (04744)34003;
(067)5227799
email: 8180@ukr.net

ОРГАНІЧНІ ЕЛЕМЕНТИ «ШАУМАНН» ДЛЯ ЗБІЛЬШЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СВИНЕЙ

Нині лише ефективні виробники свинини можуть утриматися на ринку. Це реалії часу суворих економічних умов. А оскільки годівля займає найбільшу частку у собівартості, у такі періоди основний акцент свинарів насамперед на її оптимізації. Кращих виробничих результатів можна досягти за допомогою додавання мікроелементів.

Рисунок 1. ОСНОВНІ ТОЧКИ ВПЛИВУ РАЦІОНІВ,
ЗБАГАЧЕНИХ МІКРОЕЛЕМЕНТАМИ РАЦІОНІВ

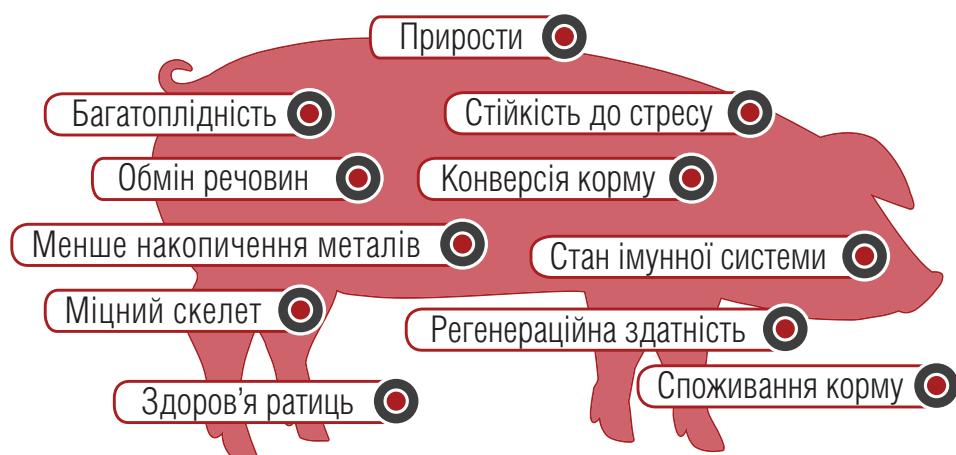

Рисунок 2. АМИНОТРАСЕ ПОКРАЩУЄ ІДЕАЛЬНУ ПЕРЕТРАВЛЮВАНІСТЬ
МІКРОЕЛЕМЕНТІВ (РЕЗУЛЬТАТИ АМИНОТРАСЕ,
ПОРІВНЯНО З СУЛЬФАТАМИ)

Залізо	+40%
Марганець	+140%
Цинк	+38%
Мідь	+35%

Висока продуктивність свиноматок та більша енергія росту сучасних генотипів вимагають забезпечення мікроелементами, яке відповідає потребам тварин. Мікроелементи позитивно впливають на скелет, молочність та багатоплідність свиноматок, вагу при народженні поросят тощо (рисунок 1).

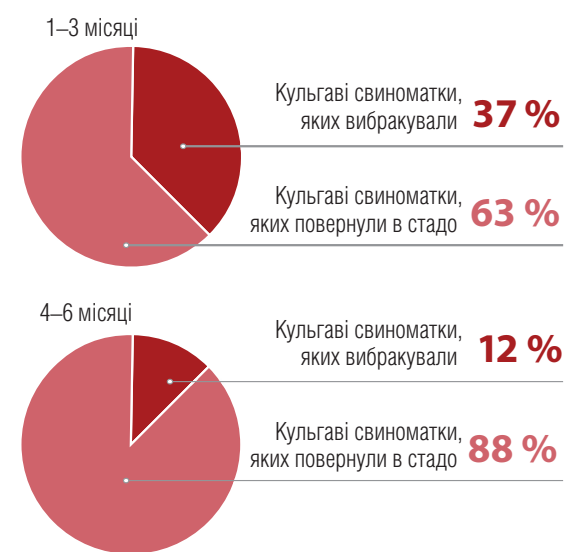
Мікроелементи не можна додавати до кормів у довільній кількості. ЄС, наприклад, встановлює обов'язкові максимально допустимі рівні. В такий спосіб уникають токсичного впливу, який може спричинити передозування мікроелементів, та зменшують концентрацію важких металів, зокрема цинку й міді, у гної.

Доступність неорганічних сполук мікроелементів погіршується у травному тракті, оскільки вони об'єднуються в комплекси, які погано абсорбуються. У мікроелементах Aminotrace іони металу (мідь, залізо, марганець, цинк) вже «укомплектовані» за допомогою амінокислоти гліцину і, таким чином, захищені. Завдяки цьому високоякісні гліцинати Aminotrace краще перетравлюються, ніж неорганічні сполуки мікроелементів, такі, як, наприклад, сульфати (рисунок 2). А отже, при однаковому рівні забезпечення організму мікроелементами, додавати препарату треба на 25–50% менше. Результат: краще забезпечення мікроелементами при істотно меншій кількості осілих важких металів.

СВИНОМАТКИ

Коли поросних свиноматок утримують у групах, через ієрархічну боротьбу створюється значне навантаження на ратиці та скелет. Вирішувати цю проблему треба комплексно: менеджмент утримання та корегування годівлі. Добре забезпечення свиноматок цинком, марганцем та міддю покращує стабільність ратиць, суглобів, сухожил'я та кісток і позитивно впливає на інші функції

Рисунок 3. ВІДСОТОК ВИБРАКУВАННЯ СВИНОМАТОК
ПРИ 6-МІСЯЧНОМУ ЗАСТОСУВАННІ
РАЦІОНІВ З АМИНОТРАСЕ УПРОДОВЖ
ПОРОСНОСТІ

організму (мікроелементи, що містять метали, відіграють важливу роль у різноманітних репродукційних процесах). Експериментальним шляхом довели, що Aminotrace не тільки покращує здоров'я ратиць, а й зменшує відсоток вибракування свиноматок через проблеми з ратицями (рисунок 3).

ПОРОСЯТА НА ДОРОЩУВАННІ

Поросята споживають мало корму впродовж перших тижнів після відлучення. Тому раціони повинні забезпечувати їх потреби та бути збалансованими за мікроелементами. На цьому етапі імунна система тварин зміцнюється, а антиоксидантні процеси (захист клітин) активізуються. Правильне застосування мікроелементів підтримує їх, а також позитивно впливає на здоров'я поросят. Адже сполуки Aminotrace сприяють кращому засвоєнню важкоперетравних компонентів кормів.

СВИНІ НА ВІДГОДІВЛІ

Використання Aminotrace упродовж відгодівлі також забезпечує низку переваг. Додаючи його у корми, вміст цинку та міді у раціоні свиней можна істотно зменшити — на 40% та 60% відповідно, не погіршуючи виробничі показники тварин. У результаті, менше важких металів потрапляє із гноєм у ґрунти.

Таким чином, використання Aminotrace допомагає реалізувати генетичний потенціал свиней (забезпечує високі виробничі показники), підтримує їх здоров'я та зменшує вміст важких металів у гної. ПС

ШАУМАНН –

Ваш експерт у годівлі тварин
та гігієні кормів

- ★ Високоякісні кормові добавки та спеціальні продукти
- ★ Біологічні силосуючі засоби для всіх видів грубих кормів
- ★ Кормові кислоти
- ★ Найновіші наукові дослідження та розробки
- ★ Фахові консультації

З нами Ви впевнені, чим годуєте!

ТОВ "Шауманн Агрі УА"

37500 Полтавська обл.

м. Лубни. вул. І. Франка, 1

+ 38 05361 700 10

schaumann.ukraine@gmail.com

ДЕЛЬТА-КОРОНАВІРУС СВИНЕЙ

Науковці світу ще не встигли знайти відповіді на всі запитання, що стосуються боротьби з епідемічною діареєю свиней, а свинарі з США вже б'ють на сполох через нову небезпеку із родини коронавірусів, яка вражає дедалі більше господарств США та Канади, — дельта-коронавірус свиней.

ПОДАРУНОК ІЗ КИТАЮ. ЗНОВУ.

За генетичним секвенуванням та серологічними особливостями родину коронавірусів можна поділити на чотири групи: альфа, бета, гамма і дельта. Донедавна більшість свинарів чула лише про збудники із альфа-групи, такі, як трансмісивний гастроентерит (ТГЕ), респіраторний коронавірус свиней (РКВС) і, звичайно, епідемічну діарею свиней (ЕДС). Проте у березні 2014-го науковці з департаменту сільського господарства Огайо вперше виявили у пробах незвичний коронавірус, що не реагував на ЕДС-тести. Після ґрунтовної роботи спільно із науковцями Університету штату Айова (ISU) новий збудник визначили як дельта-коронавірус свиней (ДКВС).

Найближча згадка про випадок ДКВС була у 2012-му у Гонг-Конзі. Секвенування вірусу, виявленого у США і Канаді (травень, 2014 р.), підтвердило його азійську сигнатуру. Отже, як і в ЕДС, у ДКВС

«ніжки ростуть» із Китаю. Як він потрапив до США? Невідомо. І таких знаків питань про новий вірус дуже багато. Проте його це аж ніяк не спиняє від «тріумфальної ходи» штатами США (рисунки 1) та провінціями Канади.

ПОЛЬОВІ РОЗВІДКИ – ДКВС НЕ ВИНЕН?

У Європі ДКВС немає (поки що?). Однак доктор Деральд Холткмп із ISU (Dr Derald Holtkamp) на III Міжнародному симпозиумі із біобезпеки (05.02.2015 р., м. Балтімор, Меріленд) дуже влучно вказав на одну із причин стрімкого поширення ЕДС у США: «Надто багато наших ветеринарів навіть гадки не мали про існування такої хвороби, як ЕДС, поки вона не вразила свинарство США». Дуже сподіваємося, що українським свинарям випаде лише збоку спостерігати за подіями навколо ДКВС, але вважаємо своїм обов'язком поділитися із вами найсвіжішими даними.

Офіційна інформація про ДКВС на сайті USDA дуже лаконічна, щоб не сказати куча, і зводиться до такого: за клінічними ознаками ДКВС нагадує ЕДС і ТГЕ, але із нижчим рівнем падежу серед підсисних поросят; тривалість інкубаційного періоду і шляхи поширення невідомі; ймовірно, способи боротьби та профілактики ДКВС аналогічні до ЕДС. Зверніть увагу, що лише за клінічними ознаками неможливо відрізнити ДКВС від інших коронавірусів, які викликають ентеро-захворювання свиней.

Поки що польові випадки ДКВС описали тільки науковці ветеринарної лабораторії ISU (ISU VDL). У

господарстві (цикл «запліднювання-відлучення») серед статевозрілих тварин раптово розпочалася діарея, що тривала дві-три доби: в кількох станках цеху запліднювання на 2500 свиноматок. За сім діб вона поширилася у приміщенні, а також у цеху очікування. Клінічні прояви раптової діареї у секторах опоросу (уражені були і свиноматки, і поросята) трапилися через 8–9 діб після першого випадку у цеху запліднювання. Важливо, що на цій фермі раніше не діагностували і не підозрювали ЕДС чи ТГЕ.

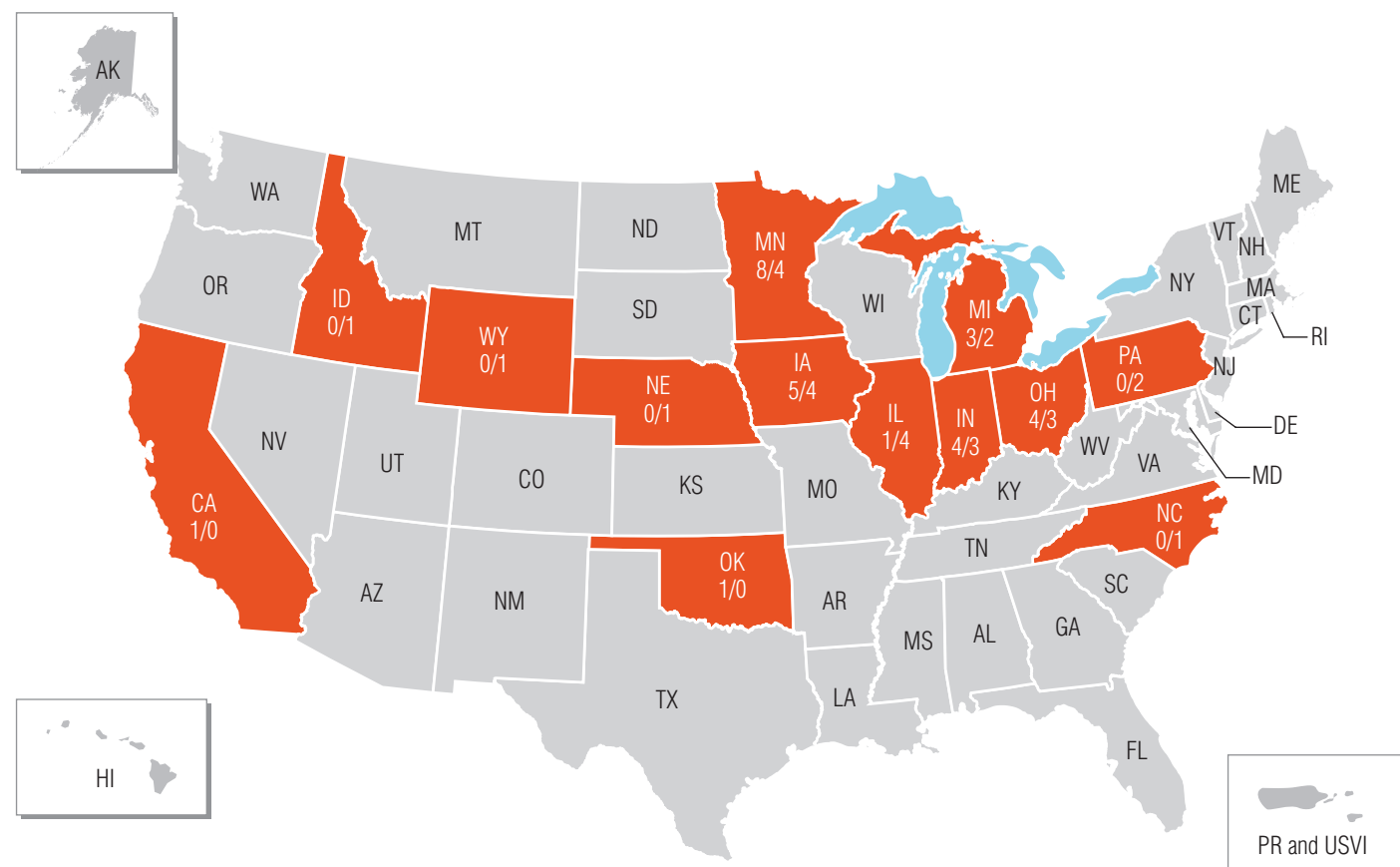
Зразки гною від уражених свиноматок із цеху запліднювання передали до ISU VDL одразу після прояву діареї. ПЛР не виявила у зразках вірусу ЕДС. Пізніше ветеринар, що консультує господарство, передав у лабораторію свіжі та зафіксовані тканини, отримані під час розтину евтанізованих свиноматок, у яких була гостра діарея, та зразки гною свиней із цехів запліднювання та очікування (на той момент ні свиноматки, ні поросята ще не були уражені).

Під час розтину поросних свиноматок, що мали гостру діарею, виявили такі клінічні ознаки:

- шлунок наповнений кормом;
- тонкий кишечник та ободова кишка помітно наповнені рідиною;
- вміст кишечника водянистий;
- точкова гіперемія слизової оболонки тонкого кишечника та сліпої кишки;
- велика кількість прозорої рідини у черевній порожнині.

Гістологічні дослідження виявили атрофію та злипання ворсинок кишечника із атенуацією апікальних ентероцитів у багатьох ділян-

Рисунок 1. ШТАТИ ІЗ ПІДТВЕРДЖЕНИМИ ТА ПІДОЗРОВАНИМИ* ВПАДКАМИ ОДНОЧАСНОГО ІНФІКУВАННЯ ГОСПОДАРСТВ ЕДС ТА ДКВС СТАНОМ НА 10.02.2015

*підтверджені/підозрювані
Джерело: USDA

ках тонкого кишечника, а також набряк слизової оболонки товстого кишечника. У тканинах шлунка, нирок, легень, лімфатичних вузлів та селезінки змін не спостерегли.

ПЛР тканин від свиноматок та зразків гною від груп свиней із діареєю не виявила ЕДС чи ТГЕ. Однак ті самі зразки гною були ПЛР-позитивними на ДКВС, причому порогове значення (ct value) коливалося в межах 14–19. Такі низькі показники означають надзвичайно високі титри ДКВС у досліджуваних зразках.

У поросят діарея з'явилася приблизно через дев'ять діб після перших проявів у стаді. Тварин із гострою формою хвороби евтанізували, щоб передати зразки тканин до ISU VDL. Патрозтин виявив:

- шлунок наповнений молоком;
- кишечники зі стоншеними стінками;
- наповнені рідиною.

Гістологічно підтвердили атрофічний ентерит. Результати молекулярних досліджень були такими самими, як у свиноматок.

ISU VDL розробили ПЛР-систему для діагностики ДКВС в режимі реального часу. Проте, незважаючи на отримані в результаті спостереження дані, дослідники не були впевнені, що саме ДКВС став причиною гострої діареї у згаданому господарстві.

ПОСТУЛАТИ КОХА — ВИРОК ОДНОЗНАЧНИЙ

Улітку 2014-го команда вчених із університетів штатів Канзас (KSU), Небраска (UNL) та Південна Дакота (SDSU) під керівництвом доктора Діка Гессе (Dr Dick Hesse, KSU) провела масштабне дослідження, в результаті якого ДКВС стовідсотково підтвердили постулати Коха — твердження

про мікроорганізм, які доводять, що він є збудником певної хвороби.

Учені поставили за мету з'ясувати, в тканинах яких органів локалізується ДКВС, шляхи і тривалість його виділення, тривалість вірусносійства, кінетику імунної відповіді та потенціал збудника до аерозольного поширення.

Для досліду відібрали 10 поросних свиноматок із господарств з високим статусом здоров'я, інтактних до ЕДС і ДКВС. Коли поросяттам виповнилося два дні, частині свиноматок та їхнім поросяттам орально й інтраназально ввели по 5 мл інокулята, що містив нуклеїнову кислоту ДКВС (ct value за ПЛР в реальному часі — 22). Щоб перевірити, чи передається збудник контактним шляхом, в кожному інокульованому гнізді залишили по два необроблених

поросяти. Щоб з'ясувати, чи має ДКВС потенціал до аерозольного поширення, у тому ж приміщенні залишили свиноматок і гнізда, яким не був інокульований збудник. В окремому приміщенні — тварини для негативного контролю (таблиця 1). За тваринами спостерігали впродовж 42 днів. Упродовж дослідження робили аналіз крові і гною, назальних мазків, патрозтин і аналіз тканин із групи діагностичного забою, аналіз слини за допомогою «методу мотузок» (коли поросяткам виповнилося 14 днів).

Клінічні спостереження

На другу добу після інокуляції вірусу змінилася консистенція фекалій свиноматок — вони стали м'якшими, а на третю з'явилася діарея. Тварини повернулися до клінічної норми на восьму добу. У свиноматок із групи аерозольного контролю також розвинулася діарея, але на дві три доби пізніше, ніж у тварин, що отримали інокулят. Через п'ять діб вони повернулися до норми. Таким чином, свиномат-

ки можуть виступати індикаторами інфікування ДКВС: вони виглядають хворими, у них діарея. Цікаво, що у таких свиноматок не спостерігали блювання, що може відрізнити протікання ДКВС у свиноматок від ЕДС чи ТГЕ.

Поросята на першу-другу добу після інокуляції почали блювати. Тоді з'явилася гостра водяниста діарея. Поросята тремтіли і зби-валися у купки під лампами. На третю добу після інокуляції почався падіж через сильне зневоднення. Некроскопія виявила значне стоншення стінок кишечника. Важливо: у неінокульованих поросят із контактного контролю клінічні прояви ДКВС почалися тоді ж, коли і в інокульованих. У необроблених гніздах із аерозольного контролю діарея почалася на першу-другу добу пізніше від інокульованих (дні 3 і 4). Тобто вірус передається аерозольно, причому дуже швидко. Захворюваність поросят сягнула 100%!

Смертність варіювалася: в одних гніздах досягла 100%, в інших — лише 20–25% поросят. Причини такої різниці наразі

невідомі. Падіж був особливо високим у двох із шести інокульованих гнізд, де втратили всіх поросят: еванізовані через сильне зневоднення або загинули на восьму добу після інокуляції. Ті поросята із аерозольного контролю, що вижили, повернулися до нормального клінічного стану на дванадцяті добу з моменту дослідження, але значно відставали у рості від ровесників із негативного контролю.

ПЛР-діагностика зразків гною: обсяг і тривалість виділення вірусу

На першу добу після інокуляції у зразках не виявили присутності вірусу, однак уже наступного дня його обсяги у фекаліях були дуже високими і трималися на такому рівні до 14-го дня після інокуляції. На 21-у доби позитивними були зразки гною лише від кількох тварин. Тобто тривалість виділення вірусу не перевищує трьох тижнів (рисунки 2, 3), що також відрізняє ДКВС від ЕДС: під час аналогічного дослідження особливостей ЕДС учені спостерігали виділення збудника впродовж всіх 42 днів.

ПЛР-діагностика тканин загиблих та виведених із дослідження тварин

Методом ПЛР-діагностики тканин аналізували всі органи: від п'ятачка до шлунково-кишкового тракту. ПЛР тканин виявила віремію на першу добу після інокуляції — тобто за день до того, як інфіковані тварини почали виділяти вірус у навколишнє середовище — і тривала до 4-ої доби. І це ще одна відмінність від ЕДС: при ДКВС тварини ставали ві-

Таблиця 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДУ

Група	Спосіб впливу	Кількість тварин
A	Ороназальна інокуляція ДКВС	48 (6 гнізд)
B	Жодного — контактний контроль	12 (по 2 із кожного інокульованого гнізда)
C	Жодного — перевірка можливості аерозольної передачі збудника	20 (2 гнізда)
D	Жодного — негативний контроль	20 (2 гнізда)
A-свиноматки	Ороназальна інокуляція ДКВС	6
C-свиноматки	Жодного — перевірка можливості аерозольної передачі збудника	2
D-свиноматки	Жодного — негативний контроль	2

ПОСТУЛАТИ КОХА

Постулати Коха — (також постулати Генле-Коха або постулати Пастера-Коха) — чотири критерії встановлення причинних взаємовідношень між підозрілим на збудника мікробом і хворобою.

1) Організм повинен бути знайдений у всіх хворих тваринах, але не у здорових тваринах.

2) Організм повинен бути ізолюваний від ураженої тварини і вирощений у чистій культурі.

3) Культивовані організм повинен заразити здорову тварину, якій його ввели.

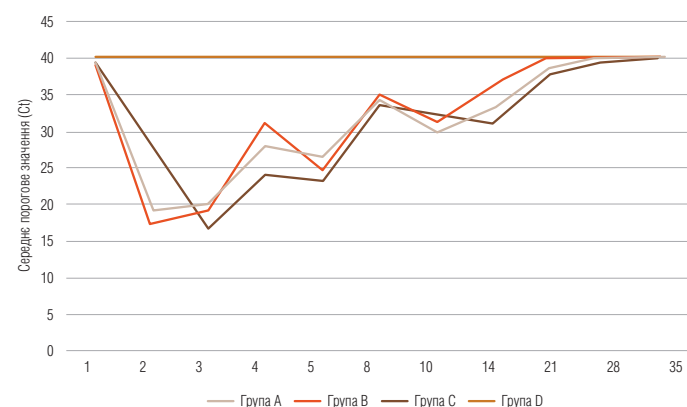
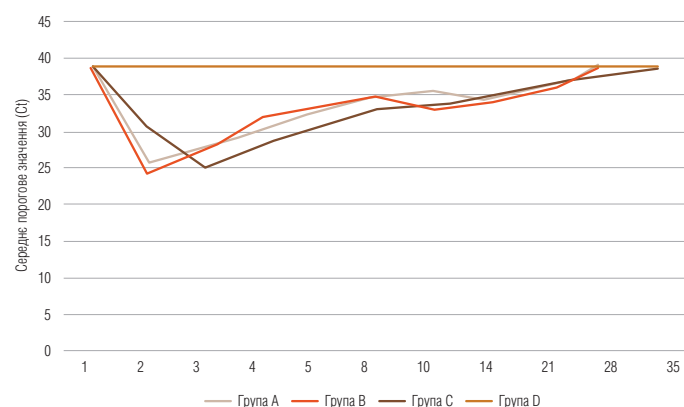
4) Організм повинен бути повторно ізолюваний від експериментально зараженої тварини.

АНТИБИОТИКИ ЦЕФАЛОСПОРИНОВОГО РЯДА 3-ГО ПОКОЛЕННЯ

Лечение свиней при заболеваниях органов дыхания и при комплексном лечении свиней при синдроме ММА (метрит-мастит-агалактия), состояниях, вызванных острыми и хроническими формами воспалительных процессов опорно-двигательного аппарата.

Рисунок 2. ВИДІЛЕННЯ ВІРУСУ ПОРОСЯТАМИ ІЗ ГНОЄМ (ПЛР)**Рисунок 3.** ВИДІЛЕННЯ ВІРУСУ ПОРОСЯТАМИ ІЗ НАЗАЛЬНИМИ СЕКРЕТАМИ (ПЛР)

ремичними на добу раніше. На 14-у та 42-у добу після інокуляції дослідники виявляли тільки дві зони, що давали чіткий сигнал про присутність вірусу: тонкий кишечник і лімфатичні вузли. Тому вчені зробили висновок, що ДКВС локалізується у тканинах тонкого кишечника.

«Метод мотузок»

Як тільки поросята стали достатньо дорослими, щоб проявляти інтерес до бавовняних мотузок, і стали їх активно жувати, дослідники почали застосовувати «метод мотузок» для збору слини та її ПЛР-дослідження на наявність вірусу. Отож, з 14-ої доби після інокуляції і до 28-ої ПЛР виявляла виділення ДКВС із оральними рідинами. Після 35-ої доби результати стали негативними. Відповід-

но, «метод мотузок» може бути ефективним для ПЛР-діагностики хвороби тільки впродовж кількох тижнів.

Результати свиноматок після інокуляції вірусу

Зафіксувати віремію у свиноматок не вдалося, що було цілком очікуваним, адже в поросят вона тривала не довше чотирьох днів, серологічні дослідження свиноматок проводили раз на сім днів. Початок і тривалість виділення вірусу із фекаліями та орональними рідинами у свиноматок збіглися із поросятами. ПЛР тканин, отриманих в результаті діагностичного забою тварин на 35-у добу після інокуляції, підтвердила, що ДКВС локалізується у лімфатичній системі та у тонкому кишечнику.

Гістологічні зміни та сероконверсія

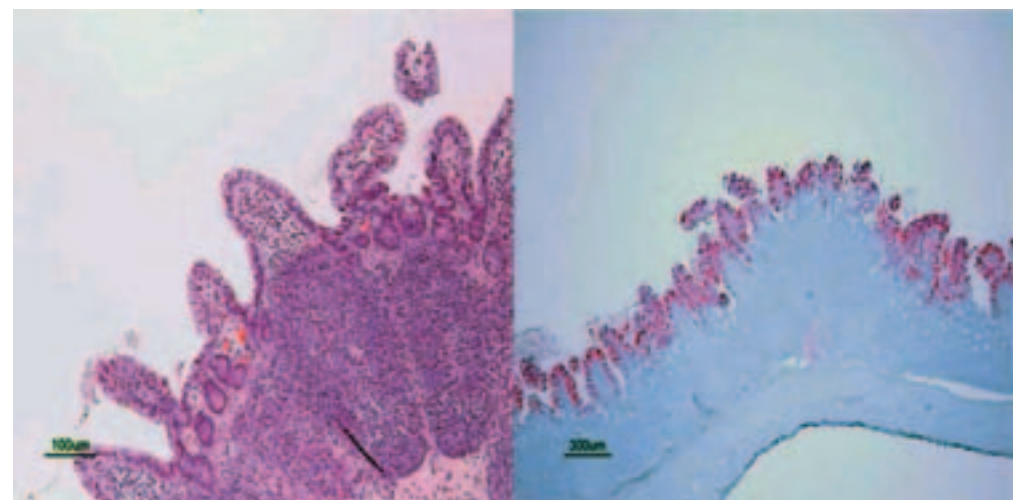
Гістологічні дослідження вказали на значні ушкодження шлунково-кишкового тракту поросят, переважно локалізовані у тонкому кишечнику. Завдяки імуногістохімії з'ясували, що через добу після інокуляції ДКВС ворсинки тонкого кишечника поросят були буквально обліплені вірусом (рисунок 4) — саме це стало причиною такої раптової і надгострої діареї.

За допомогою ІФА вчені з'ясували, що і у свиноматок, і у поросят, які вижили, сероконверсія почалася з 14-ої доби після інфікування ДКВС.

Отже, ДКВС дійсно викликає діарею у свиней і має найбільш згубний вплив у секторах опоросу. Добра новина — падіж підсисних поросят менший, ніж при ЕДС, погана — поки вірус продовжує уражати нові господарства, досі немає ні ефективних терапевтичних засобів боротьби із наслідками хвороби, ні вакцин для попередження інфікування.

Уже цитований доктор Хольткамп із ISU у своїй доповіді підкреслив, що для американських свинарів ЕДС, яка вже знищила більше 5 млн свиней із господарств США, стала м'яким нагадуванням про те, наскільки галузь непередбачена до екзотичних чи транскордонних хвороб, як ящур чи класична чума свиней, які здатні повністю знищити галузь країни.

А тепер риторичне запитання: а наскільки підготовлені до таких загроз українські свинарі? **ПС**

Рисунок 4. ЛОКАЛІЗАЦІЯ ДКВС ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ГІСТОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ (ПЕРША ДОБА ПІСЛЯ ІНОКУЛЯЦІЇ)

Офіційний постачальник ветеринарних препаратів, інструментарію та засобів гігієни

тел.: (067) 474 85 35
(067) 474 85 33
(067) 474 23 38

факс: (04744) 4 67 58
e-mail: info@dk-vet.com
сайт: www.dk-vet.com

ЕПІДЕМІЧНА ДІАРЕЯ СВИНЕЙ: ЩЕ РАЗ ПРО ГОЛОВНЕ

Епідемічна діарея свиней — глобальна хвороба, яка охопила різні континенти та країни, у тому числі й Україну. Інформацією про те, як захворювання поводить у «чистому» та ендемічному стаді, а також про заходи стабілізації ЕДС-позитивного господарства, поділився експерт.

Педро Гонсалес Ановера, к.в.н., лікар ветеринарної медицини, Miavit GmbH, Essen (Oldb), Німеччина

Вірус ЕДС поширився в Азії та Європі ще у 1970-х роках, але не мав серйозних наслідків. Нова хвиля спалахів почалася 2013-го, причому досі достеменно невідомо, що її спричинило. Вона охопила різні регіони Китаю, звідки поширилася на інші країни та континенти. Перший випадок у США зафіксували в травні 2013-го. Того ж року хвороба перетнула кордон до Канади й Мексики. А 2014-го року вірус став загрозою для деяких регіонів Європи.

СИМПТОМИ

Клінічні ознаки хвороби дуже специфічні для різних вікових груп свиней, але найнебезпечніша ЕДС для наймолодших. У поросят (до 7-денного віку) спостерігають профузну водянисту діарею, найчастіше жовтого кольору. У більшості випадків тварини блюють, втрачають апетит, їх організм зневоднюється. Тяжкість форми та відсоток летальних випадків варіює і залежить насамперед від типу вірусу, що уразив господарство, а також статусу стада.

• У «чистому» стаді (характерно для свиней різного віку) проявляються такі симптоми: блювота, гостра водяниста діарея, втрата апетиту. Інфікується 100% поголів'я.

Підсисні поросята (до двотижневого віку): водяниста діарея, зневоднення та порушення кислотно-лужного балансу з рівнем падежу 50–80% (так званий «європейський» штаб) та 100% (азійсько-американський штаб).

Дорошування: діарея, анорексія, ослаблення з високим рівнем ураження, при цьому падеж не перевищує 3%. Усе стадо проявляє клінічні ознаки після первинного зараження.

• **Ендемічне стадо:** постійна діарея в підсисних і щойно відлучених поросят.

Реплікації вірусу в тонкому кишечнику спричиняють атрофію ворсинок: глибина крипт з рівня 7:1 зменшується до 3:1. Вогнище ураження обмежується тонким кишечником, який наповнюється жовтою рідиною.

ПЕРЕДАЧА І ДЖЕРЕЛО ІНФЕКЦІЇ

Інкубаційний період вірусу ЕДС не перевищує 24–36 годин, а перші випадки хвороби, зазвичай,

спостерігають через 4–5 днів після інфікування. Хвороба швидко поширюється в стаді.

Вірус ЕДС втрачає силу при температурі 60 °С, яка тримається упродовж 30 хвилин (залишається відносно стабільним при 50 °С). Вірус активний у середовищі з кислотністю 4,0–9,0 рН за температури 4 °С і 6,5–7,5 рН при 37 °С (Lee і Yeо, 2003). Він може залишатися незмінним, перебуваючи у прохолодних вологих органічних речовинах близько місяця.

ЕДС найчастіше передається через фекально-оральний контакт із зараженою твариною. Інфіковані свині виділяють величезну кількість вірусних частинок уже на 7–9 добу. Але це не єдиний спосіб потрапляння вірусу в «чисте» стадо. Він також може ширитися разом з контамінованим вірусом

устаткуванням, фомітами або персоналом. Заражені свині, гній, або будь-які матеріали, забруднені гноєм, можуть передати вірус. Особливо небезпечні брудні черевки, одяг, руки, обладнання та вантажівки.

Поросним свиноматкам знадобиться приблизно три тижні, щоб виробити достатньо материнських антитіл для захисту власних гнізд від вірусу ЕДС. При цьому поросята повинні споживати необхідну для підтримки імунітету кількість молока. Так, виживаність новонароджених тварин має повернутися до норми через 4–6 тижнів після початку спалаху або з моменту початку програми зворотного згодовування. Хоча є вакцини проти ЕДС, їх практичне використання не дало позитивного ефекту, принаймні, для ерадикації хвороби.

Слід відзначити, що ЕДС уражає тільки свиней і не поширюється на людей. Вірус не становить загрози для здоров'я тих, хто споживає свинину інфікованих тварин.

ДИФЕРЕНЦІЙНА ДІАГНОСТИКА

Є інші захворювання, які викликають дуже схожі клінічні ознаки, зокрема кокцидіоз, трансмісивний гастроентерит, ротавірусна діарея, Clostridium Perfringens ентеротоксемія і E. coli. Тому важливо представити належні зразки для аналізу до ветеринарно-діагностичної лабораторії.

СТАБІЛІЗАЦІЯ СИТУАЦІЇ У ГОСПОДАРСТВІ

За два роки боротьби з вірусом не знайшли жодних специфічних засобів лікування. Проте деякі кроки допомагають і є загальноприйнятими для контролю хвороби:

1) Інфікування всього стада (найважливіший аспект)

Одразу після підтвердження діагнозу необхідно швидко поширити вірус у стаді, щоб заразити кожну тварину — програма зворотного згодовування (детальніше про це в наступній статті). Для приготування інокуляту використовують фекалії або кишечники інфікованих поросят, також сприяє поширенню захворювання безпосередній контакт з хворими тваринами.

Послідовність менеджменту під час інфікування стада: зворотне згодовування інокуляту, закриття стада і — останній крок — контрольний тест (слід використовувати «контрольних» тварин, щоб визначити, чи ліквідований вірус, перш ніж вводити «чистих» свинок).

Клінічні ознаки з'являються вже за 12–36 годин після першого зворотного згодовування. При цьому

ТАНДЕМ

2002

КИТАЙ

MEIHUA GROUP

- L-Лізин НСІ
- L-Лізин сульфат
- L-Треонін 98,5%
- L-Тримптофан

УКРАЇНА

- Престартерні комбикорми для молодняка
- Білково-мінерально-вітамінні добавки (БМВД)
- Вітамінно-мінеральні добавки (ВМД)

для сільськогосподарських тварин та птиці

Feedline

sunHY

- Санфейз 5000 – фітаза
- Санфейз 5000L –рідка фітаза
- Санзим – мультиензимні комплекси

НІМЕЧЧИНА

MIAVIT

- Вітамінні бленди
- Мінеральні бленди
- Премікси
- Спеціальні кормові добавки для свиней
- Холін хлорид 60%
- Цирколін
- Рідкі добавки для птиці
- Адсорбенти мікотоксинів

ТУРЕЧЧИНА

ROYAL

ROYAL SAN TIC LTD ŞTİ

- Сольові блоки «Експерт»
- Мінеральні сольові блоки
- Кальцієво-фосфорні сольові блоки
- Гіпермагнієві сольові блоки
- Сольові блоки «СЕЛКО»

www.tandem-2002.com.ua

officetandem@edinstvo.pl.ua

(0532) 606 772

(0532) 606 773

зважайте, що не кожна тварина отримує достатню дозу вірусу. Тому свиней треба оглядати хоча б раз на добу (краще — двічі на добу), щоб визначити хворих.

Діарея та/або блювання — очевидні ознаки ЕДС. Додаткові інструменти виявлення захворювання — щоденна оцінка рівня споживання корму і вимірювання ректальної температури. Зазвичай клінічні ознаки фіксують у понад 90% поголів'я. Якщо деякі свині не проявляють клінічних ознак упродовж перших днів, потрібно повторити зворотне згодовування.

Для перевірки наявності антитіл до ЕДС у поголів'я, яке не проявляє клінічних ознак захворювання, у цих тварин забирають сироватку через два тижні після інфікування стада.

Для зараження поросят на дорощуванні та відгодівлі також використовують зворотне згодовування, хоча прямий контакт із хворими тваринами і фекально-оральне поширення може швидко інфікувати цілі загоони, цехи і корпуси. Щоб прискорити процес контрольованого зараження, перемішуйте свиней у загонах: розміщуйте уражених тварин зі здоровими.

Важливо контролювати рух свиней після відлучення, щоб вони повторно не заразилися після ослаблення материнського імунітету.

2) Програма зворотного згодовування для свиноматок

Головна перевага — прискорення вироблення захисних антитіл, які передають поросяткам із молоком. За рахунок цього клінічні прояви ЕДС у поросят не такі тяжкі. Як наслідок, зменшується падіж сисунів.

3) Підтримуючі заходи у цеху опоросу та на дорощуванні

У приміщеннях повинно бути сухо і тепло. Поросята мають пити багато води з електролітами. Лікування будь-якими препаратами неефективне.

У цей час найважливіше:

- Підтримувати температуру килимка для поросят-сисунів (він має постійно бути теплим). Під-

- вищити температуру на 2 °С у цехах опоросу та дорощування.
- Поросята повинні мати постійний доступ до води, щоб попередити зневоднення. Тому подбайте про додаткові поїлки.

ПРОФІЛАКТИКА (БІОБЕЗПЕКА)

Щоб не допустити потрапляння вірусу у господарство, суворо дотримуйтеся правил біобезпеки. Важливо знати ветеринарний статус стада підприємства, з якого завозите ремонтний молодняк: уникайте ЕДС-позитивних ферм. Упевніться, що вантажівки, якими доставляють свиней, ретельно очищені та продезінфіковані. Адаже вірус ЕДС настільки вірулентний, що навіть кілька грамів фекалій здатні заразити мільйони свиней. Не перемішуйте свиней з різних стад. Не використовуйте одні й ті самі чоботи, одяг, або обладнання у різних виробничих корпусах.

Важливо, щоб усі ланки галузі (виробники, переробники-перевізники та постачальники генетики) об'єднали зусилля для попередження поширення вірусу.

Якщо ви виявили ознаки ТГЕ*/ЕДС на фермі, не заходьте в інші господарства. Ретельно вимийте на автомийці машину, продезінфікуйте салон, виперіть одяг та вимийте взуття, продезінфікуйте їх. Чим сумлінніше поставитеся до заходів біобезпеки, тим більше шансів попередити поширення коронавірусів у регіоні та країні. **ПС**

**ВАЖЛИВО,
ЩОБ УСІ ЛАНКИ ГАЛУЗІ
(ВИРОБНИКИ, ПЕРЕРОБНИКИ/
ПЕРЕВІЗНИКИ
ТА ПОСТАЧАЛЬНИКИ
ГЕНЕТИКИ) ОБ'ЄДНАЛИ
ЗУСИЛЛЯ
ДЛЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ
ПОШИРЕННЯ ВІРУСУ.**

Довідник із ЛІКУВАННЯ та ДІАГНОСТИКИ ХВОРОБ СВИНЕЙ

Джон Карр

ВЕТЕРИНАРІЯ ДЛЯ ВСІХ!

Цей довідник має практичне застосування на будь-якій фермі: стане в пригоді і ветеринару, і пересічному робітникові.

Перша
частина

Друга частина
уже
в продажі

* ТГЕ — трансмісивний гастроентерит.

ЗАРАЖЕННЯ СВИНОМАТОК ВІРУСОМ ЕПІДЕМІЧНОЇ ДІАРЕЇ СВИНЕЙ МЕТОДОМ ЗВОРОТНОГО ЗГОДОВУВАННЯ

Щоб максимально швидко сформувати імунітет проти ЕДС, обов'язково, щоб усі свиноматки та свинки були заражені і в такий спосіб виробили активний імунітет. Єдиний ефективний метод — зворотне згодовування.

За матеріалами статті «Матеріал, концепції та процедури для контролюваного зараження свиноматок вірусом епідемічної діареї свиней» **Кента Шварца**, д.в.н., **Стіва Генрі**, д.в.н., **Лізи Токач**, д.в.н. та інших

ЦІЛІ КОНТРОЛЬОВАНОГО ОРАЛЬНОГО ЗАРАЖЕННЯ ВІРУСОМ ЕДС

- Першочергові результати, яких можна досягти шляхом програми зворотного згодовування для зараження свиноматок вірусом ЕДС:
1. Формування імунітету у всіх свиноматок і свинок, щоб якнайшвидше скоротити період, коли гинуть найменші поросята.
  2. Усі свиноматки і свинки на однаковій стадії розвитку імунітету та одночасно припиняють виділяти вірус ЕДС у стаді.

ПРОГРАМА ЗВОРОТНОГО ЗГОДОВУВАННЯ

Щоб максимально швидко сформувати імунітет проти ЕДС, обов'язково, щоб усі свиноматки та свинки були заражені і в такий спосіб виробили активний імунітет. Тому перші спалахи захворювання в «чистому» стаді контролюють шляхом швидкого та системного інфікування всього поголів'я фекаліями заражених порослят. Коли тварини переохворіли та сформували імунітет, вони передають його порослятам із молоком, яке містить імуноглобуліни IgA. В ідеалі, їх кількість у молоці свиноматки буде достатньою впродовж усієї лактації. Це відрізняє ЕДС від багатьох інших захворювань, коли імуноглобуліни IgA у молозиві забезпечують систематичний захист порослят.

Імунну відповідь свиноматки стимулюють зараженням, при

цьому важлива доза вірусу ЕДС, яку вона отримує. Вірус ЕДС — патоген, який знаходиться у слизу (на поверхні кишечника), тому формувати міцний мукозний імунітет (захисні властивості слизових оболонок кишечника), тобто продукування достатньої кількості IgA імуноглобулінів, у дорослих свиней найефективніше, якщо «доставити» велику дозу вірулентного вірусу до ентероцитів (абсорбуючих клітин) тонкого кишечника оральним шляхом. Одна велика доза, яку тварина отримує орально, набагато ефективніше стимулює формування мукозного імунітету чи його доформування (якщо свиноматка вже має частковий імунітет), ніж багато малих доз.

Якщо пояснити просто, то заражаючи свиноматок методом зворотного згодовування, переслідуюмо кілька цілей: потрапляння вірусу в кишечник → реплікація в кишечнику → клітини кишечника розпізнають вірус, стимулювання імунітету → міграція лімфоцитів та одночасне стимулювання лімфоцитів молочних залоз → збільшення рівня IgA імуноглобулінів у молоці → запобігання захворювання підсисних порослят.

Подальший захист підсисних порослят залежить від двох важливих факторів:

- 1) постійне потрапляння молока з IgA імуноглобулінами в їх кишечник;
- 2) відсутність інфікуючих доз ЕДС вірусу в їх оточенні.

АНТИТИЛА У СИРОВАТЦІ КРОВІ ТА МОЛОЗИВІ СВИНОМАТОК НЕ ТАКІ ВАЖЛИВІ У ЗАХИСТІ ПОРОСЛЯТ ВІД ЕДС, ЯК АНТИТИЛА IGA, ЩО ЗНАХОДЯТЬСЯ У МОЛОЦІ.

Це означає, що:

По-перше, агалактія чи нездатність порослят сосати молоко зробить їх уразливими до вірусу ЕДС, який залишається в оточенні (навіть у незначній кількості), оскільки вони не отримують потрібну кількість IgA імуноглобулінів для боротьби з вірусом. Якщо хоча б одне чи кілька порослят заражаються, вірус реплікується і вони починають виділяти його у великих дозах, спричиняючи ендемію. Відтак, обов'язкове споживання молока всіма порослятами та раннє вибраковування уражених тварин — обов'язкові заходи.

По-друге, після того, як усе стадо контрольовано заразили вірусом ЕДС, патоген потрібно вивести з оточення свиней методами суворого санітарних заходів та менеджменту порослят (забезпечення молоком, вибраковування уражених). Фокус на чистоті та дезінфекції усієї ферми та особливо цеху опорос дозволить позбутися вірусу.

СПЕЦИФІЧНІ СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ ІМУНІТЕТУ СТАДА:

- Заразьте кожну свиноматку: достатня кількість вірусу ЕДС повинна потрапити в її кишечник, щоб реплікуватися та викликати сильну імунну відповідь. Для цього інокулянт має містити високу концентрацію вірусу.
- Заразьте усіх продуктивних тварин одночасно (упродовж найкоротшого періоду): міцний імунітет найкраще формується у «чистих» тварин, у яких немає «імуної пам'яті».
- Впровадьте стратегію моніторингу імунної відповіді, присутності вірусу та асоційованих з ЕДС патологій після зараження стада.

ЧОМУ ФЕКАЛІЇ/КИШЕЧНИКИ ПОРОСЛЯТ?

Доза вірусу ЕДС дуже важлива для стимулювання імунітету у дорослих свиней. Концентрація вірусу у фекаліях підсисних порослят набагато вища, ніж у шлунках мертвих порослят чи фекаліях свиноматок. Фактично, найвища концентрація вірусу у фекаліях 1–2-денних порослят упродовж

18 годин після прояву (клінічних ознак) захворювання. Чому?

- Поросята в перші дні після народження мають довші ворсинки в кишечнику з більшою кількістю зрілих ентероцитів, у яких вірус ЕДС реплікується найкраще.
- Інфіковані ентероцити наповнюються вірусними часточками, поки не «вибухнуть», виділяючи їх у водянисті фекалії.
- Живі поросята перших днів життя з діареєю виділятимуть найбільше вірусу перед загибеллю. Результати ПЛР (полімеразно-ланцюгової реакції) доводять, що концентрація вірусу у фекаліях таких порослят у 10 тис. разів вища, ніж у фекаліях свиноматки. Це означає, що один грам фекалій порослят містить ту саму кількість вірусних частинок, що 10 кілограмів фекалій свиноматок.
- Більшість вірусних ЕДС-частинок у тілі порослят перших днів життя виділяється із водянистими фекаліями впродовж 12–18 годин після того, як почалася діарея.
- Вірусні частинки потрапляють у фекалії і виводяться з ними. Кишечники порослят перед загибеллю містять набагато менше вірусних частинок, ніж ті, у яких щойно проявилися ознаки захворювання.
- Підсисні поросята мають тяжку форму захворювання з кількох причин:
  - Чутливіші клітини: ворсинки у кишечнику порослят перших днів життя дуже довгі, з багатьма зрілими ентероцитами, які легко уражаються вірусом ЕДС.
  - Лікуються тяжче: час регенерації нових епітеліальних клітин (ентероцитів), які продукуються у криптах, довший у порослят упродовж перших днів життя, ніж у дорослих тварин.
  - Незрілий гомеостаз: товста кишка у порослят перших днів життя функціонально незріла і не може всмоктувати воду чи компенсувати дисбаланс електrolітів та кислот.
  - Осмотичний тиск від неперетравленого молока: пошкодження епітелію по-

ФАКТИЧНО, НАЙВИЩА КОНЦЕНТРАЦІЯ ВІРУСУ

У ФЕКАЛІЯХ 1–2-ДЕННИХ ПОРОСЛЯТ УПРОДОВЖ

18 ГОДИН ПІСЛЯ ПРОЯВУ (КЛІНІЧНИХ ОЗНАК)

ЗАХВОРЮВАННЯ.

гіршує активність ензимів і перетравність молока, що збільшує осмотичний тиск у кишечнику, «витагаючи» воду з тіла поросляти у кишечник і фекалії.

ЗАВДАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ФЕРМИ

Щоб швидко заразити стадо, необхідно:

- Ідентифікація: вносити у список кожну свиноматку, яка має ознаки хвороби (відмовляється від корму, блює, має діарею), водночас позначити саму тварину та зробити позначку в її картці.
- Матеріал: фекалії (кишечники) порослят перших днів життя, забрані упродовж 12–18 годин після клінічного прояву хвороби.
- Програма зараження: давати свиноматкам інокулянт може команда навчених працівників упродовж робочого дня. Оскільки тривалість захворювання може бути короткою, тварин краще оглядати кілька разів на добу.
- Правила гігієни: чищення та дезінфекцію приміщень потрібно почати одразу після того, як усе стадо заражене, щоб підготувати одужання. Важливо пам'ятати, що висока концентрація вірусу в приміщенні може «перемогти» кількість IgA імуноглобулінів, яка передається порослятам із молоком. Тоді може початися новий спалах і захворювання набуде хронічної форми. **ПС**

ПРОТОКОЛ ЕДС-ПОЗИТИВНОГО ГОСПОДАРСТВА

Альберто Маурільйо, лікар ветеринарної медицини, член Спільноти ветеринарів США, незалежний консультант зі свиноводства

ВІДЛУЧЕНЦІ, ПОРОСЯТА НА ДОРОЩУВАННІ, СВИНІ НА ВІДГОДІВЛІ

1. Сформувати команду працівників для відлученців, поросят на дорощуванні, свиней на відгодівлі. При вході у кожне виробниче приміщення дезінфекційні ванни з рідким дезінфектантом, в яких стоїть змінне взуття. Взуття, у якому працівник пересувається фермою, у ванну ставити не можна.

2. Якщо у відлученців, поросят на дорощуванні, свиней на відгодівлі ЕДС-діарея (у загоні чи у цілому виробничому приміщенні), не годуйте їх упродовж 24 годин. Тоді дайте корм із інокулятом.

а. Лікування: відновлення водного балансу (регідрація) за допомогою додавання електролітів у воду.

б. Годувати поросят престаартером із оксид цинком до періоду, коли вони перейдуть на стартер.

2. Чистіть, мийте і дезінфікуйте коридори. Водянисті фекалії посыпають матеріалом, який має здатність адсорбувати вологу (пісок, тирса), тоді прибрати і засипати сухим дезінфектантом (наприклад, сталосан) чи розпилити перекис.

3. Позначте зони (стрічки, натягнуті на стовпчики), де можна ходити усім працівникам чи тільки команді «відлучення», «дорощування», «відгодівлі».

ЛАКТУЮЧІ СВИНОМАТКИ

1. Відлучіть усіх поросят, старших 10 днів (якщо менеджмент дозволяє, можна відлучати менших — 7-денних) упродовж пе-

ріоду спалаху (ще близько 3 тижнів чи поки не отримаєте перші гнізда без діареї).

а. Поставте в загони годівниці, щоб усі поросята могли їсти одночасно, та додаткові поїлки. Якщо в поросят діарея, кілька разів на добу давайте воду з електролітами (для регідрації), щоб мінімізувати зневоднення.

б. Годуйте «кашею», приготованою з престаартера з водою. Спочатку може бути у вигляді супу, а коли поросята почнуть їсти — густішою.

2. Температура у цеху з 10-денними відлученими поросятами повинна бути 28–30 °С.

3. Не давайте антибіотик (в ін'єкціях чи орально) поросят із діареєю.

4. Залізо колоти поросят, які виживуть, на 3–4-ий день життя.

5. Каструвати на 15–20-ий день життя, коли тварини перехворіють.

6. Позначте зони (стрічки, натягнуті на стовпчики), де можна

ходити всім працівникам чи тільки закріпленим за цими виробничими приміщеннями командам.

ПОРОСНІ СВИНОМАТКИ І СВИНКИ (БІЛЬШЕ 70 КГ)

1. Позначте зони (стрічки, натягнуті на стовпчики), де можна ходити всім працівникам чи тільки закріпленим за цими виробничими приміщеннями командам.

2. Годуйте, запліднюйте і робіть звичні процедури у цеху з поросними тваринами і свинками.

3. У період, коли раніше відлучає свиноматок через спалах захворювання (на 10-ий день), кількість запліднюваних свиноматок можна збільшити на 10–15%.

4. Стежте за свиноматками, яких відлучили на 10-ий день лактації. Якщо інтервал між відлученням та поверненням в охоту збільшився (більше 20 днів з моменту відлучення), дайте їм PG600 чи PG2α, відповідно до рекомендацій ветеринара.

У ПЕРІОД, КОЛИ РАНІШЕ ВІДЛУЧАЄТЕ СВИНОМАТОК

ЧЕРЕЗ СПАЛАХ ЗАХВОРЮВАННЯ (НА 10-ИЙ ДЕНЬ),

КІЛЬКІСТЬ ЗАПЛІДНОВАНИХ СВИНОМАТОК МОЖНА

ЗБІЛЬШИТИ НА 10–15%.

РОКОВАК НЕО

ROKOVAC NEO

Інактивована вакцина проти ротавірусних та колі інфекцій поросят

- мала доза вакцини 2 мл. внутрішньом'язово
- поствакцинальні реакції відсутні
- олійний ад'ювант посилює дію антигенів на імунну систему
- вакциновані свиноматки захищають поросят колостральним і лактогенним шляхом протягом підсисного періоду
- вакцина успішно вирішує проблеми ротавірусної і колі інфекції свиней в інфікованих господарствах

Схема вакцинації свинок і свиноматок:

- первинна вакцинація за 6 – 4 тижнів до опоросу
- ревакцинація через 2 – 4 тижні (не пізніше, ніж за 2 тижні до опоросу)
- наступна ревакцинація за 4 – 2 тижні перед кожним опоросом однією дозою

Вакциновані свиноматки захищають поросят колостральним і лактогенним шляхом протягом усього підсисного періоду.

WErespectANIMALS

VETERINARY MEDICAMENTS PRODUCER

Власник реєстраційного посвідчення та виробник:

Bioveta a.s. Коменського 212, Івановіце на Гане, Чеська республіка

www.bioveta.cz

Bioveta Ukraine

Представництво Bioveta a.s. (Чехія) в Україні
03186, м. Київ,
вул. Авіаконструктора Антонова 5-А
III-й поверх, офіс 323, а/с 6
Тел./факс (044) 248-11-11
Тел. (044) 248-11-98
e-mail: bioveta.ukraine@bioveta.cz

Ексклюзивний дистриб'ютор «Евровет»

03151, м. Київ,
Народного Ополчення 26а, а/с 44
Тел/факс (044) 246-20-05
Тел. (044) 246-20-10,
(044) 229-77-55
e-mail: td_bu@i.com.ua;
www.eurovet.com.ua

КНУРИ

1. Позначте зони (стрічки, натягнуті на стовпчики), де можна ходити усім працівникам чи тільки закріпленим за цими виробничими приміщеннями командам.

2. Чистіть, мийте і дезінфікуйте коридори. Водянисті фекалії посипати матеріалом, який має здатність адсорбувати вологу (пісок, тирса), тоді прибрати і засипати сухим дезінфектантом (наприклад, сталосан) чи розпилити перекис.

3. При вході у кожне виробниче приміщення дезінфекційні ванни з рідким дезінфектантом, в яких стоїть змінне взуття. Якщо персонал, який працює з кнурами, заходить в інші приміщення з тваринами, він повинен перевдягнутися, заходячи до кнурів. У курівнику повинен бути свій інструментарій та обладнання.

4. Заразьте кнурів (поділіть на 3 групи) упродовж 2 тижнів (перший день – перша група, через 5 днів – друга, ще через 5 днів – остання).

- Ретельно перевіряйте якість сперми, починаючи з моменту зараження.
- Візьміть до уваги, що через 4–6 тижнів після зараження якість сперми буде гіршою і, можливо, доведеться закупати спермодози.

ЯК ЗАРАЖАТИ СТАДО

Дні 1, 3, 5 і 7 (відлік з моменту виявлення захворювання та початку маніпуляцій)

1. Знайдіть поросят не старших двох днів (краще — до 18 годин життя) із діареєю. Забийте їх і видаляйте цілі кишечники. Використовуйте їх для приготування інокуляту.

2. Перемеліть кишечники на м'ясорубці.

3. Поставте у холодильник матеріал, який будете використовувати наступного дня, заморозте той, який використовуватимете пізніше. Можна розфасувати по 8 перемелених кишечників (доза на 500 свиноматок), але не менше 5.

ФІКСУЙТЕ КОЖНУ СВИНОМАТКУ, У ЯКОЇ ПРОЯВИЛАСЯ ДІАРЕЯ, ЯКА БЛЮЄ ЧИ ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД КОРМУ.

МОЖЕТЕ РОЗДРУКУВАТИ СПИСОК УСІХ СВИНОМАТОК

І ПОЗНАЧАТИ КОЖНУ, У ЯКОЇ ДІАРЕЯ.

ТАКОЖ ПОЗНАЧАЙТЕ ТВАРИН СПРЕЄМ.

4. Перемішайте перемелені шлунки з холодною водою: 20 мл на свиноматку. На 100 свиноматок: 8 перемелених шлунків + 7 літрів води + 3 літри молока. Якщо молока немає, просто 10 л води.

5. Матеріал витягати з холодильника лише перед замішуванням інокуляту.

6. Не годуйте свиноматок у другій половині дня перед днем, коли даватимете інокуляту.

7. Наступного ранку влийте 20 мл інокуляту/голова у годівниці свиноматок, а згодом погодуйте їх.

8. Повторіть те саме для свинок (більших 70 кг).

Дні 2, 4, 6 і 8

1. Якщо не всі свиноматки проявили хворобу, продовжуйте давати інокуляту у визначені дні.

2. Фіксуйте кожну свиноматку, у якої проявилася діарея, яка блює чи відмовляється від корму. Можете роздрукувати список усіх свиноматок і позначати кожну, у якої діарея. Також позначайте тварин спреєм. Мета: щоб заразилися всі без винятку свиноматки.

День 9

1. Якщо всі свиноматки заражені, вимийте всі приміщення, коридори, станки тощо, щоб уникнути поширення вірусу.

2. Випрати весь одяг, вимити взуття (краще купити нове), ви-

мити та продезінфікувати обладнання, яке використовували для зараження тварин.

3. Кожного разу, коли в загоні чи в індивідуальному станку свиноматка/и має діарею, почистіть і продезінфікуйте підлогу.

4. Мийте всі вантажівки, які заїжджають на територію ферми.

5. Надайте водіям бахіли, перш ніж вони вийдуть з машини (щоб їхнє взуття не контактувало із землею).

6. Санпропускники повинні бути чистими і продезінфікованими. Працівники не повинні заходити на територію ферми у взутті (бахіли). У будівлі має бути поділ на чисту і брудну зони (у брудній знімають взуття разом із бахілами та верхній одяг).

Примітки

1. Відлучайте свиноматок на 10 (7) день упродовж 3 тижнів після зараження. Після відлучення робіть з поросятами все, що написано в протоколі.

2. Переведіть відлучених свиноматок у цех запліднювання і продовжуйте програму зараження.

3. Зберіть стільки заражених кишечників, скільки зможете, перемеліть і заморозьте, щоб надалі використовувати при потребі. **ПС**

НАДІЙНИЙ КОМПЛЕКСНИЙ ЗАХИСТ ВІД ЦВС-2 І М.НУО

Зменшення трудовитрат для контролю двох найпоширеніших і економічно значущих захворювань свиней — цирковірусу свиней 2 типу (ЦВС-2) і ензоотичної пневмонії (М.нуо) — це приваблива перспектива, яку пропонують сучасні виробники вакцин на міжнародному ринку. Комбіновані препарати, зокрема свіжозмішані, забезпечують такий самий ефективний захист, як і моновакцини (доведено багатьма експериментами), при цьому витрати праці також однакові. Опитування у Сполучених Штатах продемонстрували, що більше 95% всіх товарних свиней вакцинують проти ЦВС-2, при цьому понад 80% цих тварин прищеплюють комбінованим препаратом проти цирковірусу другого типу і ензоотичної пневмонії одночасно.

Цирковірусне захворювання свиней пов'язують не тільки з виснаженням поросят, сповільненням росту і вищим рівнем смертності, але й з додатковими проблемами зі здоров'ям стада через вторинні інфекції. Інфікування *Mycoplasma hyorheumoniae* дає старт ензоотичній (мікоплазмозній) пневмонії, що спричиняє уповільнення росту та ураження легень у свиней, а також «відкриває ворота» іншим респіраторним патогенам.

Обидва патогени уражають свинопоголів'я у всьому світі. На жаль, навіть інтенсивні заходи біобезпеки не завжди можуть блокувати їх проникнення у виробничі приміщення і поширення серед свиней. При цьому один із найдієвіших та найефективніших заходів контролю — вакцинавання. Хоча ветеринарні фахівці наголошують, що його результати залежать від протоколу ферми: особливо від часу (віку тварин) щеплення.

ОПТИМАЛЬНИЙ ЧАС ДЛЯ ВАКЦИНУВАННЯ

Оптимальний час для вакцинавання залежить від кількох чинників: період інфікування кожним із патогенів (ЦВС-2 і М.нуо), оскільки вертикальна передача відіграє важливу роль в ланцюзі поширен-

ня інфекції, а також вплив материнського імунітету.

Нині доступні діагностичні заходи, які допомагають визначити найкращий час для ефективного вакцинавання. Так, проти ЦВС-2 доцільно прищеплювати свиней до або під час відлучення. Ситуація з М.нуо дещо складніша. Дискусії про терміни вакцинавання найчастіше пов'язані з динамікою інфекційного процесу і впливом материнського імунітету. Без сумніву, найчастіше поросята інфікуються М. нуо у маточнику, а перші клінічні прояви спостерігають уже під час відлучення.

Дія вакцини буде малоефективною через інтерференцію з материнськими антитілами, що матиме місце щонайменше

впродовж перших двох–трьох тижнів життя.

Ураховуючи обидва чинники, ветеринари підтримують доцільність вакцинавання навколо періоду відлучення, що дозволяє уникнути інтерференції материнських антитіл і виробити надійний імунний захист.

Відтак, етап відлучення як точку вакцинавання у стратегії захисту від ЦВС-2 і М.нуо, розглядали за багатьма показниками. Аргументи переконали виробників вакцин розробити комбіновані продукти, які б дозволили однією ін'єкцією діяти проти кількох патогенів.

КОМБІНОВАНІ ПРЕПАРАТИ

Задля цього були розроблені різноманітні варіанти комбінування вакцин. Частина препаратів можна отримувати змішуванням

ХОЧА ВИКОРИСТАННЯ КОМБІНОВАНОЇ ВАКЦИНИ ІСТОТНО ЗАОЩАДЖУЄ ЧАС НА ІМУНІЗАЦІЮ СВИНЕЙ ПРОТИ ЦВС-2 І М.НУО, ОДНАК ПРОДУКТИ НА РИНКУ МОЖУТЬ ІСТОТНО ВІДРІЗНЯТИСЯ З ТОЧКИ ЗОРУ ЇХ ЕФЕКТИВНОСТІ.

Матеріали взято з International Pig Topics

вакцин на фермі в потрібній комбінації, однак є комбіновані продукти, приготовані на заводі (змішування під час виготовлення).

Найважливіше запитання, коли йдеться про комбінацію вакцин, — чи об'єднання їх агентів не зменшує здатність захищати. Тому ефективність — завжди пріоритет у виборі препарату.

У випадку комбінованого препарату проти ЦВС-2 і М.пуо, потрі-

бен ад'ювант, який об'єднає два антигени. Інакше препарат може спричинити різноманітні проблеми (анафілактичний шок, набряки у місці введення) та слабкий захист. Щоб цього не допустити, перевіряйте наявність ліцензії на препарати (у випадку з вакцинами, які змішують у господарстві перед використанням, — чи є ліцензія на змішування). Також важливо слідувати інструкції та схемі вакцинації, запропонованої виробником.

НЕ ВСІ ВАКЦИНИ МОЖНА ЗМІШУВАТИ

Інтерференція може бути фізичною, оскільки компоненти різних вакцин потенційно можуть зв'язуватися і взаємодіяти один з одним під час зберігання. Або, можливо, що імунна реакція на один антиген модулює і впливає на імунну відповідь на другий антиген.

Сумісність антигенів і ад'ювантів в комбінації дуже важлива. Потрібно бути особливо обережним, змішуючи вакцини, які містять різні ад'юванти. Це може спричинити їхнє неефективлення — нездатність захищати свиней. Таким чином, сумісність антигенів і ад'ювантів в комбінації є дуже важливою.

ПОЛЬОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження проводили у господарстві, позитивному на ЦВС-2 і М.пуо. Основний критерій дос-

ліду — порівняння виробничих показників свиней упродовж періоду дорощування та відгодівлі, також відсотку падежу та вибракування після вакцинації проти ЦВС-2 і М.пуо відповідно до двох протоколів. Контрольну групу не прищеплювали. Свиням першої дослідної групи зробили одноразову ін'єкцію препаратом, змішаним у господарстві 2 мл (свіжоприготована вакцина). Другу дослідну вакцинували виготовленим у промислових умовах комбінованим продуктом (так званий ready-to-use combination) дворазово: по 2 мл з інтервалом 17 днів.

Порівняно з контрольною групою, у другій дослідній середньодобові прирости були більшими. Однак найкращі показники відмітили у свиней, яких вакцинували свіжозмішаним препаратом (незадовго перед вакцинацією). Рівень падежу та вибракування тварин у ній був найнижчим (таблиця 1). Дослід також довів, що одноразове вакцинавання комбінованим препаратом істотно економить кошти господарства і час працівників, при цьому вплив на організм тварин мінімальний.

Однак ключовий момент дослідження: дані про ефективність довели кращий рівень захисту після застосування свіжозмішаної вакцини, порівняно з готовою до використання комбінацією. [ПС](#)

Фото 1. Відставання у рості свиней, хворих на ЦВС-2, видно навіть неозброєним оком

Фото 2. Результати неефективної програми вакцинації свиней проти ЦВС-2 та М.пуо

Таблиця 1. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВАКЦИНУВАННЯ ТА ВІДСОТОК ПАДЕЖУ Й ВИБРАКУВАНИХ ТВАРИН ВІД ЗАСТОСУВАННЯ РІЗНОЇ КОМБІНАЦІЇ ВАКЦИН

Дослід	Контрольна група 1 (не вакциновані)	Дослідна група 2 (вакцинування свіжозмішаною комбінацією вакцин)	Дослідна група 3 (вакцинування готовою до використання вакциною)
Дослід	-----	1x2 мл 3 тиждень життя	2x2 мл 3 та 6 тиждень життя
Кількість поросят	292	1024	1022
Початкова вага(кг)	4,91	4,99	4,99
Забійна вага (кг)	121,3	124,1	122,8
Середньодобові прирости (кг)	0,758	0,780	0,767
Кількість днів на відгодівлі	154,4	153,3	153,8
Загибель, %	3,46	1,27	1,47
Вибраковка, %	4,6	1,67	3,33

Джерело: Payne and Cline, 2012

СВІЖОЗМІШАНИЙ ДЛЯ ПРЕМІУМ ЗАХИСТУ

Флакони Інгельвак МікоФЛЕКС® з додатковим простором для зручнішого змішування з Інгельвак ЦиркоФЛЕКС®

Представництво «Берінгер Інгельхайм РЦВ ГмБХ енд Ко КГ» в Україні
01032, м. Київ, вул. Льва Толстого, 57, БЦ «101 Tower», 17 поверх
Тел: +38 044 494 12 75, Факс: +38 044 494 12 71
e-mail: info.ua@boehringer-ingelheim.com
www.bi-animalhealth.com.ua

МУХИ: «ВІДКРИТТЯ СЕЗОНУ»

Мухи — «головний біль» більшості фермерів, зокрема свинарів. Вони не тільки дратують тварин, а й переносять збудники багатьох протозійних, вірусних та бактеріальних захворювань. Особливо гостро проблема поширення мух стоїть у період весна–осінь. Тому варто бути напоготові!

БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ

Свиноферми найчастіше страждають від хатньої мухи (*Musca Domestica* і *Fannia Nicularis*) (фото 1; фото 2), синьої падальної мухи (*Calliphora*) (фото 3), осінньої жигалки (*Stomoxys calcitrans*) (фото 4) і плодової мушки (*Drosophila*) (фото 5). Щоб ефективно з ними боротися, насамперед потрібно зрозуміти їх біологічні особливості (життєвий цикл).

Життєвий цикл звичайної хатньої мухи від яйця до дорослої комахи, здатної розмножуватися, триває 7–14 днів. Дорослі особини відкладають до 400 яєць. Плодова мушка має трохи довший цикл — 8–30 днів і здатна відкласти до 900 яєць. Яйця всіх видів мух перетворюються у личинки, які розвиваються в лялечки і, врешті, в дорослих комах. Мухи зазвичай скупчуються і відкладають яйця у гній/гноївці та будь-яких вологих місцях, особливо, якщо там є чим поживитися. Плодові мушки також розмножуються у вологому кормі.

ЩО РОБИТИ З МУХАМИ?

Свинарі можуть запобігти «епідемії» мух шляхом програми контролю їх розмноження, що включає в себе моніторинг кількості і обробку місць, де вони можуть відкладати яйця. Оскільки популяція мух включає не лише дорослих комах, а ще й яйця, личинки, лялечки, то боротися з ними потрібно регулярно. Бажано це робити раз на тиждень, щоб ефективно знешкодити дорослих комах і попередити зростання їх популяції. Якщо для обробки приміщень використовують інсектициди, варто дотримуватися всіх інструкцій, а свиней перевести в інший цех (щоб не зашкодити здоров'ю тварин). Пам'ятайте, що ці хімічні речовини впливають лише на дорослих комах, тому такий захід контролю має короткостроковий характер. Ефектив-

нішими будуть методи, що стимулюють розмноження мух.

- Для цього потрібно:
- визначити місця розплоду (де вони відкладають яйця) (таблиця 1);
  - фіксувати проведені роботи з очищення і обробки на фермі, що забезпечить ефективний контроль популяції мух.

СПОСОБИ КОНТРОЛЮ ПОПУЛЯЦІЇ МУХ

- Забезпечте достатню вентиляцію та відрегулюйте мікроклімат так, щоб у приміщеннях не було волого;
- регулярно прибирайте розкиданий корм з-під годівниць, шнеків і бункерів;
- підтримуйте чистоту навколо виробничих корпусів, комбикормових цехів тощо, не виливайте туди гній, інші рештки тваринного та рослинного походження;
- регулярно випорожнюйте та очищуйте гноєзбірні ванни під щільною підлогою;
- регулярно очищуйте та мийте підлогу.

МЕТОДИ БОРЬБИ З МУХАМИ

Якщо перерахованих заходів недостатньо, варто вжити радикальніших для боротьби як з дорослими комахами, так і їхніми личинками та лялечками: використання інсектицидів, пасток та біологічних засобів (комахи-хижаки).

Інсектициди та інші речовини:

- **Імпульсні засоби** — автоматичні пристрої з живленням від батарейок, які з певною періодичністю (10–20 хвилин) розприскують інсектицид в навколишнє середовище.

- **Контактні інсектициди** — отруйні приманки, які розміщують у місцях скупчення мух: на стелі, стінах, у теплих вологих місцях. Також можна застосовувати кристалічні форми інсектицидів,

якими посипають плоскі поверхні, легкодоступні для мух.

- **Спрей** — менш дієвий засіб, оскільки має тимчасову дію і вражає переважно дорослих мух.
- **Ларвіциди** — речовини (неопрен, метатіон, непорекс), які пригнічують розвиток личинок і в такий спосіб зупиняють життєвий цикл мух. Їх розпилюють або наносять на місця розплоду (гній/гноївка).
- **Миючі засоби** — ефективно вбивають личинки, якщо їх у незначній кількості додавати у гноївку.
- **Природні компоненти** — речовини рослин, які відлякують мух. Їх використовують щоденно. Такими компонентами є, наприклад, ефірні олії м'яти, базиліку, лаванди.

Пастки:

- клейкі пастки (липучки);
- механічні та електричні пастки;
- москітні сітки та ґрати під напругою.

Таблиця 1. ПОТЕНЦІЙНІ МІСЦЯ РОЗПЛОДУ МУХ

Гній	<ul style="list-style-type: none"> • кути і стінки станка (загону); • під огорожею і годівницями; • місця нагромадження гною під щільною підлогою; • за периметром щільної підлоги; • загоны для хворих тварин; • гноєві стоки; • сміття і тверді відходи у відкритих резервуарах (зокрема лагунах) для накопичення і зберігання гною; • зони зберігання твердого і рідкого гною; • території відвантаження гною, транспорт та обладнання для його внесення.
Корми	<ul style="list-style-type: none"> • мокрий корм навколо годівниць або під ними; • вологі відходи під або навколо поїлки; • корм під кормовими шнеками і в бункерах.
Інші місця	<ul style="list-style-type: none"> • місця неправильного зберігання або утилізації падежу; • розкиданий гній навколо виробничих приміщень і в дворі ферми; • вологі ділянки з високою травою та іншою рослинністю навколо кормових заводів.

Біологічні засоби:

Використання комах-хижаків (ентомофагів), які живляться личинками та лялечками мух. Вони не шкідливі для тварин і людей. У свинарстві найчастіше використовують такі види ентомофагів: оси (*Muscidifurax*

raptor і *Spalangia endius*), муха *Ophyre* (*Hydrotaea aenescens*), нематода (*Steinernema feltiae*, *Heterorhabditis megidis*) та бактерії (*Bacillus thuringiensis*). Їх не можна застосовувати разом з інсектицидами через загрозу знищення. **ПС**

Фото 1. Хатня муха (*Musca Domestica*)

Фото 2. Мала хатня муха (*Fannia Nicularis*)

Фото 3. Синя падальна муха (*Calliphora*)

Фото 4. Осіння жигалка (*Stomoxys calcitrans*)

Фото 5. Плодова мушка (*Drosophila*)

ПРОГРАМА КОНТРОЛЮ

чисельності комах-шкідників у тваринництві від компанії «Байєр»

Квік-Байт® СПРЕЙ

- ✓ Широкий спектр застосування проти різних видів мух у тваринництві.
- ✓ Довготривалий контроль впродовж 6-8 тижнів.
- ✓ Відмінний нокдаун ефект – результат вже помітний через 1-2 хв.
- ✓ Надзвичайно привабливий для мух: містить феромон та сиру смакову добавку.
- ✓ Містить гіркоту для уникнення випадкового споживання препарату нецільовими об'єктами.
- ✓ Не залишає плям.

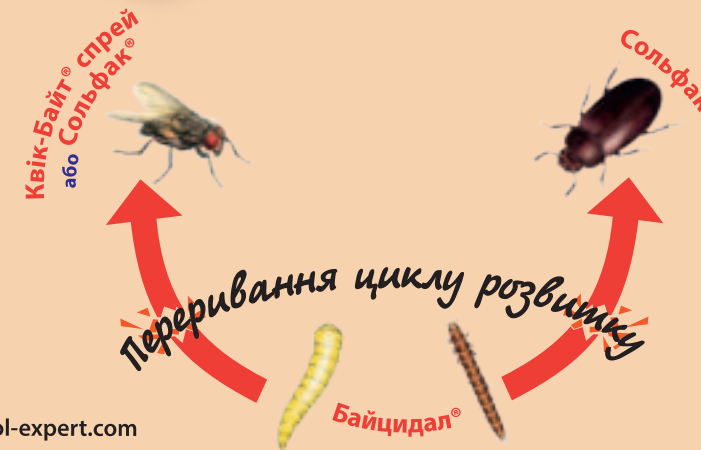
Байцидал® WP 25

- ✓ Широкий спектр застосування проти личинок різних видів комах-шкідників у тваринництві.
- ✓ Особливості формуляції дозволяють досягти високої ефективності завдяки стійкості до агресивних умов.
- ✓ Відмінна ефективність препарату проти личинок резистентних до препаратів з групи піретроїдів та органофосфатів.

Сольфак® EW50

- ✓ Ефективний проти широкого спектру комах-шкідників.
- ✓ Властивості формуляції дозволяють значно підвищити ефективність препарату та подовжити його залишковий ефект.
- ✓ Ідеально входить у Програму контролю чисельності комах-шкідників у тваринництві.
- ✓ Не залишає плям після використання.

Science For A Better Life

<http://www.pestcontrol-expert.com>

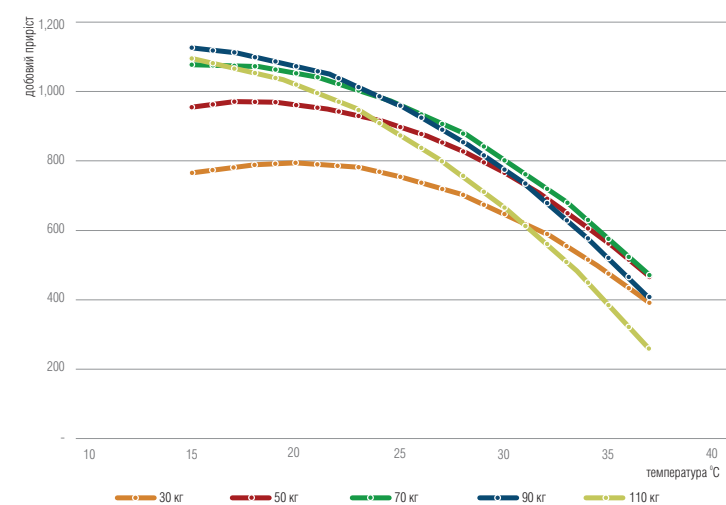
ВАЖЛИВІСТЬ ВЕНТИЛЯЦІЇ В СУЧАСНОМУ СВИНАРСТВІ

Якщо господарство прагне досягати кращих результатів, воно повинно постійно оптимізувати виробничі процеси і підвищувати їх ефективність. Тварини добре ростимуть, якщо їм створити відповідні умови. Мікроклімат у виробничому приміщенні — один з найважливіших факторів гарного самопочуття тварин. Вимоги насамперед треба висувати до вентиляційної системи, яка повинна забезпечувати правильну температуру, якість і вологість повітря, незалежно від кліматичних умов у приміщенні.

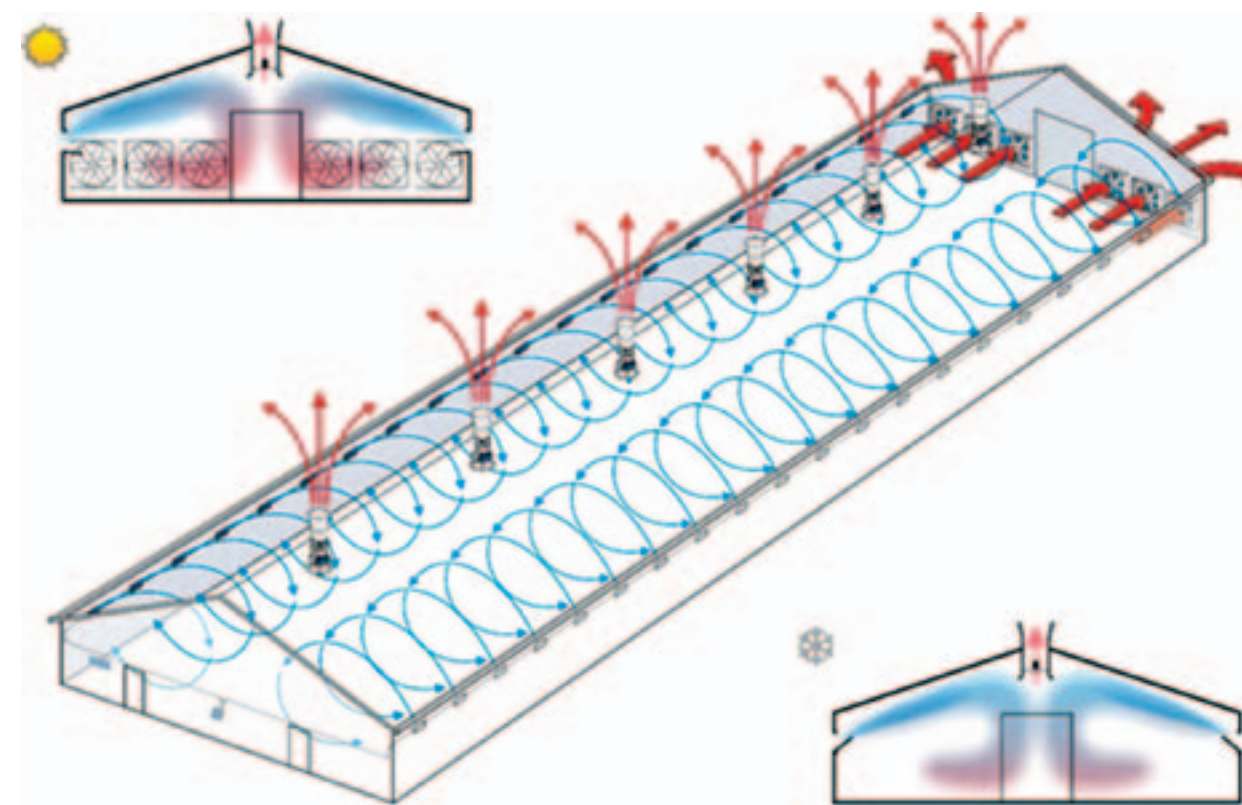
У холодну пору року вентиляція має створювати «здоровий» мікроклімат у приміщенні, мінімізуючи вміст шкідливих газів. Повітря, яке всмоктується ззовні, — холодне, тому, перш ніж воно дійде до тварин, повинно змішатися з підігрітим повітрям в тваринницькому приміщенні.

У теплу пору року вентиляційна система виводить надлишкове тепло із приміщення і втягує всередину свіже повітря, створюючи охолоджуючий ефект завдяки руху повітряного потоку навколо тварин. У спекотні дні разом із системою вентиляції використовують систему охолодження, напри-

Рисунок 1. ЗАЛЕЖНІСТЬ СЕРЕДНЬОДОБОВИХ ПРИРОСТІВ ВІД ТЕМПЕРАТУРИ ПОВІТРЯ В ПРИМІЩЕННІ

Рисунок 2. ПРИНЦИПОВА СХЕМА КЛАСИЧНОЇ СИСТЕМИ ВЕНТИЛЯЦІЇ НИЗЬКОГО ТИСКУ

лад, туманування через форсунки високого тиску, яке може знизити температуру в приміщенні на 6–12 °С.

Якщо у приміщенні правильний мікроклімат, ризик розвитку захворювань у свиней мінімальний, натомість вони мають стабільно високі прирости і добру конверсію корму. Крім того, налагоджений клімат забезпечує оптимальне використання площі у виробничих корпусах і в той же час мінімізує витрати електроенергії.

Вентиляція повинна вирішувати такі завдання:

- Підтримувати температуру і вологість повітря на оптимальному для свиней рівні, видаляючи надлишкове тепло і вологу з приміщення.
- Створювати повітрообмін у приміщенні, забезпечуючи тварин свіжим повітрям, але не створюючи при цьому протягів.
- Рівномірно розподіляти повітря в приміщенні, задовольняючи потребу всіх тварин у вентиляції.
- Запобігати можливим загрозам стану та здоров'ю свиней

у разі неполадок мережевого живлення або інших збоїв вентиляції.

- Забезпечувати тварин належними умовами утримання, які відповідають вимогам сучасного споживача.
- Забезпечувати оптимальні виробничі показники та результати.

Повітря повинне подаватися на певній висоті, в певному напрямку, в певному об'ємі і з певною швидкістю. Для належного керування повітряним потоком необхідна інтелектуальна кліматична система, яка б забезпечувала всмоктування і відведення повітря в потрібному співвідношенні. Для того, щоб кліматична система забезпечувала бездоганну подачу і відведення повітря, вкрай важлива стабільна, справна і злагоджена робота її складових.

Якщо всі вищевказані фактори враховані, замовники отримують надійну і ефективну вентиляційну систему, спроектовану під конкретне приміщення, яка гарантує оптимальний мікроклімат для тварин і співробітників ферми. **ПС**

Вентиляційні рішення для свинарства

- Підвищення ефективності виробництва
- Низьке енергоспоживання
- Оптиміальний мікроклімат в приміщеннях
- Комфортні умови утримання тварин
- Надійні системи і якісні складові
- Професійний сервіс та обслуговування

ОФІЦІЙНИЙ ПРЕДСТАВНИК КОМПАНІЇ SKOV В УКРАЇНІ

02660, м. Київ, вул. М. Расковой, 19, оф. 1112
ТОВ «АгроКлімат Україна», тел.: +38 (044) 451-46-40
www.agroclimate.com.ua, info@agroclimate.com.ua

ЕМБРІОНАЛЬНА СМЕРТНІСТЬ

Намагаючись максимально використовувати біологічний потенціал свиней, часто не звертаємо достатньої уваги на проблеми, які не дозволяють отримувати максимальний результат. Одна з них — ембріональна смертність (переривання поросності до 30–35 дня після запліднювання).

Ембріональна смертність, пов'язана з розвитком ембріонів
Давно відомо, що ембріони «вилуплюються» (виходять за межі блискучої оболонки) на 7–8-му (рисунки 1), а імплантуються (прикріплюються до слизової оболонки матки) — на 9–11-ту добу після запліднювання. Це критичні періоди.

Уявіть ситуацію, коли у свиноматки попередній опорос був із ускладненнями, внаслідок чого матка зазнала переродження, з патологічними змінами в яєчниках (слабше проходить фолікуло- і лютеогенез). У такому випадку ембріон не може прикріпитися до слизової оболонки матки через її неповноцінність, що спричиняє ранню ембріональну смертність.

Інші причини, пов'язані з розвитком ембріонів:

- 1) неповноцінні яйцеклітини внаслідок порушень годівлі та інших чинників;
- 2) старіння яйцеклітин через неправильне виявлення оптимального часу запліднювання і, як наслідок, запізнене запліднювання (частіше зустрічається на фермах, де запліднюють лише один раз).

Щоб уникнути цих проблем, пам'ятайте, що:

- овуляція у свиноматок настає через 32–48 годин від початку

охоти і триває 4–6 годин (рисунки 2).

- яйцеклітина здатна до запліднення впродовж 10–12 годин. Тому пізні осіменіння викликає старіння яйцеклітини, що, в свою чергу, зменшує вірогідність її злиття зі спермієм (запліднення) та збільшує ймовірність затримки розвитку ембріонів або їх загибелі (ембріональної смертності).

Також важлива якість сперми, якою запліднюють свиноматок. Щоб спермії не втратили активність, пам'ятайте:

- спермії потрапляють до яйцепроводів одразу після природного або штучного осіменіння. Вони дозрівають у статевих органах самки (капацитация 4–6 годин) та збері-

Рисунок 1.

Вилуплювання ембріонів

гають здатність до запліднення впродовж 10–12 годин.

– занадто раннє осіменіння свиноматок спричиняє старіння сперміїв і нездатність їх до запліднення. У деяких випадках запліднення відбувається, однак якість зиготи погіршується, що супроводжується збільшенням відсотку ембріональної смертності та порушенням багатоталуплідності. Як наслідок, у гніздах високий відсоток гіпотрофованих новонароджених поросят (морфологічна чи функціональна гіпотрофія).

До групи причин, пов'язаних з розвитком ембріона, також відносять аномалії хромосомів та так звану недостатність фактора ранньої поросності, що має місце після «вилуплювання» ембріонів. Можлива причина цього відхилення — невелика кількість ембріонів у матці, через що її слизова оболонка виділяє в кров простагландин групи F2α. Під його впливом у яєчнику розсмоктуються жовті тіла (зменшується

вмісту прогестерону), що спричиняє ембріональну смертність.

Ембріони можуть розсмоктуватися, коли для стимулювання охоти використовують лютеолітичні препарати.

Деякі дослідники основною причиною ембріональної смертності вважають різну життєздатність самих ембріонів. Всі ембріони з «летальними генами» гинуть на ранніх стадіях розвитку, тому ці гени переважно не успадковуються, хоча цей чинник визначає постійний рівень загальних втрат ембріонів. Водночас саме він ускладнює покращення продуктивності свиноматок генетичними методами.

Ендогенні причини

Пов'язані з організмом свиноматки: судинні, гормональні та імунологічні порушення.

Найбільш вирішальним є період, що передує імплантації ембріонів — період судинної реакції матки у місці прикріплення ембріона. Розпочинається він на 16–17-у добу після запліднення, коли жовте тіло статевого циклу перетворюється на жовте тіло поросності. Судинну реакцію матки у цей критичний період зумовлюють неспецифічні фактори ембріонів, одним з яких є естрадіол 17β (ембріони синтезують його починаючи з 13-денного віку). Естрадіол сприяє надходженню із порожнини матки до яєчника простагландину E2, стимулює секрецію прогестерону жовтим тілом.

Велике значення мають також імунологічні порушення у системі «свиноматка — плацента — плід».

За певних обставин спостерігають ослаблення імунітетних факторів ембріона, а тоді й плаценти, що сприяє відторгненню фетоплацентарного комплексу і перериванню поросності.

Екзогенні чинники

Діють на організм поросної свиноматки ззовні. Так, через стреси (температурні, хімічні, больові, емоційні, фізичні навантаження, голодування) пригнічується материнська домінанта поросності і порушується прогестеронсинтезуюча функція жовтого тіла. Тому бажано впродовж перших 30-ти днів після запліднювання утримувати свиноматок в індивідуальних станках.

Будь-яка інфекція, через яку температура тіла у свиноматки підвищується до 40,6 °C і тримається на такому рівні впродовж кількох днів, спричиняє загибель ембріонів і аборти на пізніших термінах поросності.

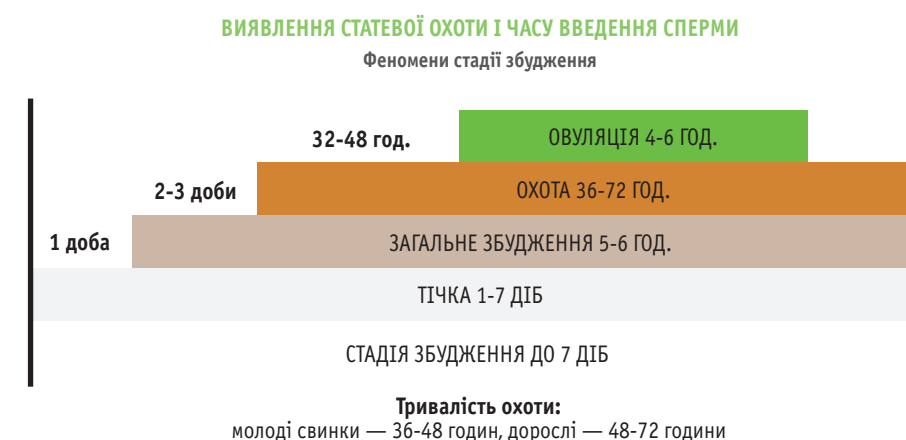
Рівень і повноцінність годівлі свиноматок у період ранньої поросності, інбридинг та інші генетичні фактори також впливають на рівень втрати ембріонів.

Висока температура повітря (32–39 °C) у виробничому приміщенні навіть упродовж доби істотно збільшує ембріональну смертність, особливо, у перший тиждень поросності.

Також негативно впливають на ембріони щеплення живими вакцинами, які є нешкідливими для свиноматки. Таку реакцію може спричинити, наприклад, вакцинавання проти бруцельозу. [15]

ЧИМ БІЛЬШЕ ЯЙЦЕКЛІТИН ОВУЛЮЄ, ТИМ БІЛЬШІ ВТРАТИ ЕМБРІОНІВ, ОСОБЛИВО ВПРОДОВЖ ПЕРШИХ 24 ДІБ. ОСНОВНА ПРИЧИНА — БРАК ПРОСТОРУ В РОГАХ МАТКИ (ДІЯ ПРИРОДНОГО ВІДБОРУ). НАВІТЬ КОЛИ МАТКА ВЕЛИКОГО РОЗМІРУ, ТАКІ ВТРАТИ НЕМИНУЧІ У ЗВ'ЯЗКУ З РОЗВИТКОМ В ПОДАЛЬШОМУ СУДИННОЇ СИСТЕМИ.

Рисунок 2. ОСОБЛИВОСТІ СТАТЕВОЇ ЦИКЛІЧНОСТІ СВИНОМАТОК

Олександр Бабань,
к.в.н., Білоцер-
ківський НАУ

Ірина
Береговець,
лікар
ветеринарної
медицини

Розрізняють ранню та пізню ембріональну смертність. Ранньою вважають переривання поросності до 20 доби після запліднювання. На жаль, об'єктивно визначити її відсоток неможливо, оскільки ембріони розсмоктуються без видимих клінічних ознак. Наступний статевий цикл настає вчасно і без змін.

Пізня ембріональна смертність (20–35-ий дні поросності) характеризується розсмоктуванням або виведенням ембріона зі статевих органів самки. У такому разі статевий цикл відновлюється не на 18–22, а на 30–35 добу (внаслідок збільшення терміну функціонування жовтого тіла в яєчнику).

Нині переважна більшість господарств використовує прилади УЗД не тільки для діагностики поросності, але й щоб встановити причини неплідності у свиноматок. Ембріони візуалізуються з 20-го дня після запліднювання, тобто тільки з цього терміну можна підтвердити, що свиноматка поросна. Якщо наступне дослідження (наприклад, через 15 днів) виявить, що матка порожня — діагноз: ембріональна смертність. Говорити про неї можна лише після ранньої УЗД-діагностики поросності. Інші методи, наприклад, огляд у другій половині поросності, — неефективні.

ПРИЧИНИ ЕМБРІОНАЛЬНОЇ СМЕРТНОСТІ

Ембріональну смертність пов'язують із розвитком самого ембріона та дією ендогенних і екзогенних факторів на організм свиноматки.

ЯКЩО СВИНІ БОЯТЬСЯ ЛЮДЕЙ

Ви, мабуть, не раз помічали, що свині не завжди легко ідуть на контакт з людьми (бояться підійти, сполохані). А чи замислювалися, чому і до яких наслідків може призвести така поведінка? Для багатьох свинарів це не здається серйозною проблемою, але все-таки варто взяти до уваги.

ПРИРОДА СТРАХУ

Страх — стан мозку або нервово-ендокринної системи, що виникає за певних умов, коли тварини піддаються ризику травмування або загибелі. Він проявляється у певній поведінковій формі — спробі уникнути або звести до мінімуму цей ризик. Страх спричиняє значні фізіологічні й емоційні зміни в організмі тварини, подібно до інших реакцій на стрес, і може негативно впливати на їх добробут і продуктивність.

Свині, як правило, бояться людей. Їх страх може змінюватися (посилюватися/слабнути) у відповідь на позитивні і негативні переживання, викликані Homo sapiens. Він проявляється як активне чи пасивне уникання людей. Звичайно, страх може бути спадковим, але умови утримання значно більше впливають на поведінку тварин.

Боязнь людей залежить від низки факторів. Насамперед, від попереднього досвіду. Грубе поводження з тваринами збільшує

страх. Така реакція формується з моменту народження. Втім, при подальшому правильному утриманні, страх можна побороти.

Дослідники (Hemsworth P.H., 1996) провели кілька експериментів. Під час першого працівники доглядали свиней від народження і до восьмого тижня життя. Тварин тестували на 10-й і 24-й тижні. В другому досліді свинок доглядали до 25-го тижня життя, а тоді перевіряли на 25-й і 40-й тижні. Реакція свиней на контакт з людьми у ці періоди майже не відрізнялася.

Під час експерименту науковці застосовували різні методи перевірки рівня страху, зокрема:

- Тест «витягнутої руки» — метод перевіряє, наскільки свині у закритих загонах бояться людей. Для того, щоб усі тварини були в однаковій позиції, у годівниці насипали невелику кількість корму. Тоді експериментатор опускав руку, щоб торкнутися носа свиней. Ті, які залишилися біля годівниці, отримали нульову оцінку

страху. Тваринам, що відступили, злякавшись, присвоювали бал, еквівалентний кількості секунд, яка знадобилася їм, щоб повернутися до годівниці.

- «Стандартний» тест. Для нього використовували, так би мовити, «арену» розміром приблизно 2,4 × 2,4 м і висотою огорожі 1,2 м. Вона мала бетонну підлогу і знаходилася у приміщенні, де утримували свиней. Кожну свиноматку індивідуально заводили в цю «арену». Експериментатор заходив до неї після того, як тварина адаптувалася до нових умов (через 2 хв.). Ставав у центрі навпроти входу і розпочинав тест. Упродовж наступних трьох хвилин робив відмітки за такими показниками:

- час, який знадобився тварині, щоб увійти в півметрову зону навколо спостерігача;
- час перебування в цій зоні;
- кількість фізичних контактів з дослідником;
- час до першого фізичного контакту.

Фото 1. Тест «витягнутої руки»

Фото 2-3. «Стандартний» тест

Таблиця 1. ВПЛИВ СТРАХУ НА ФІЗИЧНИЙ СТАН ОРГАНІЗМУ ТА ПРОДУКТИВНІСТЬ ТВАРИН

Показники	Результат тесту		
	позитивний	мінімальний	негативний
Експеримент 1			
Час до контакту з людиною, с*	119	–	157
Середньодобовий приріст (11–22 тижні), г/доба	709	–	669
Рівень кортизолу в крові, нг/мл**	2,1	–	3,1
Експеримент 2			
Час до контакту з людиною, с	10	96	160
Середньодобовий приріст (7–13 тижнів), г/доба	455	458	404
Рівень кортизолу в крові, нг/мл	1,6	1,7	2,5
Експеримент 3			
Час до контакту з людиною, с	55	–	165
Середньодобовий приріст (починаючи з 15 кг упродовж 10 тижнів), г/доба	656	–	641
Рівень кортизолу в крові, нг/мл	1,5	–	1,1
Експеримент 4			
Час до контакту з людиною, с	52	79	154
Середньодобовий приріст (з 63 кг впродовж 4 тижнів), г/доба	0,97	1,05	0,94
Рівень кортизолу в крові, нг/мл	3,82	4,03	4,81

*Рівень страху вимірювали за допомогою «стандартного» тесту.
**Зразки крові брали з годинним інтервалом з 8:00 до 17:00.

Джерело: Hemsworth P.H., 1991;1996

ЧАС «ЗАТРИМКИ»

Затримка перед контактом свині з людиною (її страх) залежить від того, як раніше поводилися з твариною. Так, результат тесту «витягнутої руки» суттєво залежав від поросності тварини: свинки і першопороски мали вищий бал (більша затримка — більший страх). Крім того, цей тест краще підходить для тварин, яких утримують індивідуально. Однак він не буде достатньо точним для оцінки страху у свиней у загоні.

Імовірно, найважливішим чинником, на який слід зважати під час експерименту, є мотивація тварини. Це може бути потреба вивчення оточення (нове середовище) або бажання повернутися

до «рідного» загону (якщо свині проходять тестування індивідуально). Через це тварини можуть по-різному поводитися: бути спантеличеними не лише через страх контакту з людьми, а й унаслідок інших чинників.

ВПЛИВ СТРАХУ

Вченим вдалося з'ясувати, що чим більше тварина боїться людини, тим негативніше це впливає на її здоров'я, ріст та продуктивність. За допомогою «стандартного тесту» (проводили у різний час) вони зафіксували залежність фізіологічних реакцій в організмі та виробничих показників від рівня страху (таблиця 1).

Причиною негативного впливу страху на продуктивність свиней

може бути хронічний стрес. Так, неправильні догляд чи лікування тварин спричиняють високий рівень боязні, що супроводжується постійним підвищенням базальної концентрації вільного кортизолу або патологією (розширенням) наднирників. Стрес є причиною відхилень у процесі секретування гіпофізом деяких гормонів: зростає концентрація адренкортикотропіну і кортикостероїдів. Такі гормональні зміни пригнічують ріст і репродуктивну функцію тварин, що тягне за собою погіршення продуктивності господарства. Тому, якщо прагнете мали добрі виробничі показники, попрацюйте над тим, щоб свині не боялися людей, які з ними контактують! [ПС](#)

АМЕРИКА: ПЕРШЕ ЗНАЙОМСТВО

Оксана Юрченко, головний редактор журналу «Прибуткове свинарство», відповідальна за зв'язки з громадськістю (Асоціація свинарів України)

Перший умовивід, до якого ми прийшли, опинившись в Америці, — це країна великих людей, великих машин і великих порцій. Принаймні штат Айова, у якому ми перебували впродовж двох тижнів. Це стовідсотково сільськогосподарський штат, де фермери-аграрії, які мають землю, вирощують кукурудзу, і найбільше зосередження свиней — на кінець 2014-го чисельність свинюматок сягнула 1,03 млн, а товарного поголів'я — майже 20 млн. Щороку тут забивають більше 35 млн голів. Завдяки потужному розвитку галузі близько 65 тисяч айовців працевлаштовані (40 тисяч

працюють безпосередньо з тваринами). Масштаби виробництва дійсно вражають. Згідно з рейтингом за 2014-ий рік, найбільше підприємство налічує 877 тис., а те, яке посіло останню (25-ту) сходинку, — 26 тисяч свинюматок.

Перебуваючи в Айові, здалося, що поняття «великий» — центральне в їхній системі світогляду. «Корінні» американці дійсно високі і переважно надмірно гладкі.

Америку ще наприкінці XV століття назвали «Новим світом». Побувши там упродовж двох тижнів із групою свинарів у рамках навчальної програми Cochran Fellowship Programme, я можу впевнено заявити, що такою вона нам і здалася: іншим світом, який живе за своїми правилами, абсолютно відмінними від наших. Укластися в одну статтю, розповідаючи про всі цікавинки, не вдасться, тому очікуйте цикл. А цю, першу, хочу присвятити загальним враженням, щоб хоча б трішки поділитися з вами атмосферою, яка нас оточувала.

Мексиканський інтер'єр, мексиканські страви, мексиканська музика і мексиканське сомбреро...

Перше знайомство з особливостями американської (читайте інтернаціональної) кухні: ресторанчик у німецькому стилі

ВІДОМА ТОЧНА ДАТА ЗАРОДЖЕННЯ СВИНАРСТВА
В АМЕРИЦІ — 1539-ИЙ РІК, КОЛИ ІСПАНСЬКИЙ МОРЕПЛАВЕЦЬ
ЕРНАНДО ДЕ СОТО ВИСАДИВСЯ НА УЗБЕРЕЖЖЯ ФЛОРИДИ
ІЗ 13-МА СВИНЯМИ. ЗА ТРИ РОКИ СТАДО ЗБІЛЬШИЛОСЯ
ДО СЕМИСОТ ГОЛІВ (НЕ РАХУЮЧИ ТИХ, ЯКИХ З'ЇЛИ,
ТА ЯКІ ВТЕКЛИ, СТАВШИ ПРАБАТЬКАМИ ДИКИХ
АМЕРИКАНСЬКИХ СВИНЕЙ).

Виявляється, розмірений безстресовий спосіб життя має і негативні наслідки! Ще одна з причин — культ їжі. Повірте, тримати себе «в руках» в Америці дуже складно. 80% реклами пов'язані з харчами. Вибір ресторанчиків та закладів швидкого харчування на будь-який смак (ми навіть монгольський зайшли). Хоча є й свої особливості. Наприклад, усі напої подають із горою льоду, каву п'ють великими стаканами і зовсім неміцну (тому наші кавомани з зітханням згадували «еспресо»), пюре, чомусь, обов'язково зі шкарлупами, а найпопулярніша страва, яку безкоштовно замовляєш до основної, — картопля фрі. До речі, у кожному меню є обов'язковий розділ — сандвічі: поєднання величезної булки (розміром майже з тарілку) із величезним шматком м'яса (принаймні, у класичному варіанті). Незважаючи на розміри порцій, ціни в Айові дуже помірні: ми, зазвичай, не витрачали більше 15 доларів за обід чи вечерю (без чайових, які офіційно нараховують у кожному закладі — у середньому 10–15% від суми замовлення).

Популярні заклади харчування, де можна поїсти навіть дешевше, — буфети. Тут платиш фіксовану суму і нагрібаєш усе, що бажаєш, у необмеженій кількості. Пишу, і згадала, як ми були в од-

ному такому при казино: думаю, навіть наш інспектор Фреймут не мала б до чого придратися. Або китайський буфет, де вперше в житті спробувала курку у шістнадцяти різних варіаціях. Одним словом, ми в Америці не голодували — не було можливості!

До м'яса в американців особливе ставлення. За результатами 2014-го, споживання на душу населення сягнуло 92 кг: з них 24,5 кг яловичини та 21 кг свинини. Але, на відміну від України, в Америці ці цифри, — результати формування позитивного іміджу певного виду м'яса в головах споживачів.

Так, у 1987-му році Національна рада свинарів запустила програму «Свинина — ще одне біле м'ясо», одразу вклавши в рекламу на телебаченні та радіо 7 млн доларів (з коштів, зібраних за програмою PorkCheckoff). Незважаючи на те, що свинина білим м'ясом не є, ціль кампанії була переконати споживачів, що свинина — не жирне м'ясо, а таке ж пісне, як курятина та індичатина. Реклама спрацювала — слоган увійшов до п'ятірки найупізнаваніших. Міністерство сільського господарства США (USDA) також доклало до цього зусиль: проводилися різноманітні дослідження, покликані переконати, що свинина — здорове м'ясо з відмінним смаком, яке підходить для приготування будь-якої м'ясної страви. Так, 2006-го USDA оприлюднило результати дослідження, згідно з яким у шести найпопулярніших свинячих відрубках за останні п'ятнадцять років загальний уміст жиру скоротився на 16%, а жиру, який містить насичені жирні кислоти, — на 27%. Крім того, за пісність свиняче філе «переплюнуло» курячу грудку: 2,98 г проти 3,03 г жиру у 90 г м'яса відповідно.

Однак 2011-го слоган змінили: мовляв, треба бути не ще одним, а лідируючим видом м'яса. Тепер він звучить так: «Свинина. Надихайся!» (Pork. Be inspired!). З перевірених методів впливу на громадську думку залишили переконання про те, що сви-

Великим людям — великі машини... Але це ще й практично: не треба трактора, щоб перевозити свиней у причепі

Візок амішів, прихильників старого традиційного способу життя, які відмовляються від благ цивілізації із релігійних переконань

нина надзвичайно корисна для здоров'я людей:

- це цінне джерело протеїну, тіаміну (вітамін В1), ніацину (вітамін В3), рибофлавіну (вітамін В2), вітаміну В6, фосфору й цинку;
- акцент на мінімізації використання антибіотиків у виробництві.

Нова кампанія особлива тим, що вчить правильно готувати свинину, популяризує страви з неї (на сайті більше двох тисяч рецептів з такими фотографіями, що аж слинки течуть). Більше того, цього разу за основного конкурента обрано не пшашатину, а яловичину: у рам-

ках програми свинячим відрубам присвоїли назви яловичих. Тому, замовляючи страву у ресторані, ще раз перевірте, яке м'ясо використане у її приготуванні.

Підвищують споживання м'яса і супермаркети: асортимент такий, що очі розбігаються (приблизно, як на фото). Причому представлено м'ясо різних категорій (якщо йдеться про філей, то залежно від умісту та якості внутрішньом'язового жиру): преміум-клас має знак якості USDA. А те, що фасоване, приваблює споживача маркуванням: екологічний продукт, для якої страви призначений і т.д.

Перш ніж їхати до Америки, я передивилася чимало відео про

Асортимент не може не здивувати!

тамтешнє життя російських та українських емігрантів. Тоді скептично поставилася до твердження, що без автівки в цій країні не прожити. Але опинившись там, ми дивувалися, як це ще не створили спілку пішоходів, які б на всю кричали, що їхні права ущемляють. Громадського транспорту майже немає, тротуари є не всюди, так що інколи доводиться крокувати газонами. При цьому враховуйте, що компактність — це не про американців. Я під час одного з наших шопінгів вирішила забігти у кілька сусідніх молів. Так от, на пересування у мене пішло близько сорока хвилин.

Великим людям — великі машини, тим паче у фермерському штаті. А нашим свинарям сподобалися їхні причепи для транспортування тварин: практичне рішення для перевезення свиней територією ферми.

Хоча засоби пересування в Америці різні — коні теж у повазі, недаремно ж демократична країна!

Ну що ж, думаю, перше знайомство відбулося. Наступного разу детально розповім про американське свинарство та кормовиробництво. До зустрічі у рубриці Business Trip у червневому номері. [ПС](#)

6-а МІЖНАРОДНА ВИСТАВКА З ТВАРИННИЦТВА ТА ПТАХІВНИЦТВА

www.animalfarming.com.ua

27-29 ЖОВТНЯ 2015

Міжнародний виставковий центр, Київ, Україна

«Animal Farming Ukraine – розвиток Вашого бізнесу»

Нова спеціалізована експозиція зернових культур і кормовиробництва

Grain Feed
EXPO

Напрямок експозиції:

- переробка, зберігання, захист і транспортування зернових культур та кормів
- інгредієнти та добавки, технології та обладнання для кормовиробництва
- технології обробки біомаси

За підтримки Міністерства аграрної політики та продовольства України

Організатори виставки: **PREMIER** Тел.: +380 44 4965645 e-mail: af@pe.com.ua

ПРОКРЕДИТ БАНК: «НАША МЕТА — ПІДТРИМКА УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ»

У складний для малого та середнього бізнесу (у тому числі й аграрного) час підтримкою стабільної роботи є банки. Особливо ті, які готові, попри ризики, надавати фінансову допомогу, сприяти розвитку нових проектів. Одним із таких партнерів є Прокредит Банк. Він вже понад 7 років успішно підтримує агровиробників та сприяє розвитку вітчизняного сільського господарства. Про особливості співпраці Банку з аграріями розповів Голова Правління Віктор Пономаренко.

— Прокредит Банк діє в Україні з 2001-го року. Його основними акціонерами є німецькі фінансово-кредитні установи. Чим викликана така зацікавленість німців до України? Чи виправданий такий «ризик» в умовах нинішньої кризи?

— За час свого існування Прокредит Банк пройшов шлях від фінансової установи, яка спеціалізувалася лише на кредитуванні невеликих підприємств, до

універсального банку, що обслуговує малий і середній бізнес, у тому числі й аграрний. Звичайно, банк — комерційна організація і ми працюємо для того, щоб отримувати прибуток. Але, разом із тим, метою наших акціонерів є участь у розвитку країни, в якій працюють. Вони намагаються сприяти зміцненню її економіки. Нині частка малого та середнього бізнесу у ВВП України критично мала — близь-

ко 11%. Для порівняння, в європейських країнах цей показник в 4–5 разів більше.

Ми обслуговуємо підприємства різних секторів економіки. Проте нашим пріоритетом є підтримка сільськогосподарських виробників та агробізнесу — для таких підприємств пропонуємо умови, адаптовані до їх виробничих і фінансових циклів, а також гарантуємо низьку вартість фінансування. Наша мета — сприяти розвитку якісного, етичного малого та середнього бізнесу в Україні. Акціонери мають намір далі працювати в Україні. Тому нещодавно прийняли рішення збільшити статутний капітал Банку.

— У кризовий час, коли банки ледь не щотижня закриваються, як вдається «триматися на плаву» і при цьому підтримувати український бізнес, зокрема, аграріїв?

— Ми орієнтуємося на малий та середній бізнес (99,9% кредитного портфелю). Банк не займається споживчим кредитуванням. Це було усвідомлене рішення! Малий бізнес найрухливіший. Він може швидко адаптуватися до будь-якої економічної ситуації. За останній рік ми провели важливі реформи і, незважаючи на загальну нестабільність, змогли чіткіше сформулювати свою бізнес-стратегію. Так, кредитний портфель банку збільшився на 54%. Важливо, що це зростання відбулося переважно за рахунок вкладів нових бізнес-клієнтів з

високим рівнем стабільності, прозорості та формальності. Нам вдалося зберегти і зміцнити довіру до себе, завдяки чому Прокредит Банк як фінансова організація зміцнів.

— Прокредит Банк уже близько семи років пропонує широку програму кредитування саме для сільськогосподарських виробників. Чим викликана така політика банку?

— Зараз агросектор — локомотив української економіки. Він здатний генерувати високі прибутки, але багато господарств потребують технічного оновлення і поповнення оборотних коштів. І ми готові працювати в цьому сегменті, готові їх підтримати.

— Прокредит Банк надає сільськогосподарським виробникам різні кредити. Які їх переваги? Чим вони відрізняються від пропозицій інших банків?

— Для кожної потреби наших клієнтів ми розробляємо певний продукт. При цьому зосереджуємося на тому, щоб він був зручний та вигідний.

При фінансуванні обігових коштів перевага кредитів Прокредит Банку полягає у терміні кредитування (до 36 місяців); лояльному підході до застави (певна сума кредиту може не покриватися заставою); сезонної адаптації графіку платежів; відсутністю додаткових витрат на оцінку та страхування майна, яке передається у заставу.

НИНІ ЧАСТКА МАЛОГО ТА СЕРЕДЬОГО БІЗНЕСУ

У ВВП УКРАЇНИ КРИТИЧНО МАЛА — БЛИЗЬКО 11%.

ДЛЯ ПОРІВНЯННЯ, В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ

ЦЕЙ ПОКАЗНИК В 4–5 РАЗІВ БІЛЬШЕ.

ТІЛЬКИ 2014-ГО ПРОКРЕДИТ БАНК

ВИДАВ АГРАРІЯМ БІЛЬШЕ 1000 КРЕДИТІВ

НА ЗАГАЛЬНУ СУМУ 1,2 МЛРД ГРИВЕНЬ.

ЗА МИНУЛИЙ РІК КРЕДИТНИЙ ПОРТФЕЛЬ

У СЕКТОРІ АГРОВИРОБНИКІВ

ЗБІЛЬШИВСЯ НА 85%.

При придбанні сільгосптехніки або фермерського обладнання терміни кредитування сягають 84 місяців. Одночасно ми можемо запропонувати кредитування без обов'язкового початкового внеску, без витрат на страхування об'єкту застави та його нотаріальне оформлення. Однією з ключових переваг кредитів на техніку є сезонне відтермінування (до 18 місяців) виплати основної суми боргу.

Окремим пунктом кредитування є фінансовий ліміт. У роботі з кожним клієнтом Прокредит Банк орієнтується на побудову плідних та довгострокових партнерських відносин. Саме тому, незважаючи на ціль позики, за якою звернувся клієнт, встановлює максимальну суму кредиту (фінансовий ліміт), виходячи з його можливостей. Фінансовий ліміт встановлюється безкоштовно, на термін до 24 місяців. Це чудова можливість для ефективного планування в середньостроковій перспективі. Адже кожний клієнт зі встановленим фінансовим лімітом чітко розуміє, на яку суму фінансової підтримки від банку-партнера він може розраховувати. Кредити в рамках фінансового ліміту видаються у максимально короткий термін, оскільки ця процедура не потребує проведення додаткового фінансового аналізу.

— Чи плануєте найближчим часом відкривати нові кредитні програми для агровиробників? Які плани на подальшу діяльність?

— Найближчим часом в планах розпочати працювати з векселями для агроклієнтів. Продовжуємо розробляти партнерські програми з постачальниками сільськогосподарської техніки та обладнання.

— За роки роботи ПроКредит Банку в Україні скільки сільськогосподарських підприємств отримали кредити і на яку суму?

— Перший кредит для сільськогосподарського підприємства виданий у 2008-му році. З тих пір частка агробізнесу в кредитному портфелі банку сягнула 30% від загальнобанківського. Тільки 2014-го ПроКредит Банк видав більше 1000 кредитів на загальну суму 1,2 млрд гривень. За минулий рік кредитний портфель у секторі агровиробників збільшився на 85%.

— У наш складний час платити за кредитами може не кожен. Які відносини з боржниками? Шукате компроміси?

— Побудова партнерських відносин з клієнтами — це завжди пошук компромісів. З кожним із них ми сідаємо за стіл переговорів та спільно шукаємо вихід із ситуації, що склалася. Але у питанні платоспроможності агроклієнтів до таких мір майже не вдаємося.

ЗАЛЕЖНО ВІД ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ

СУМА КРЕДИТУ ДЛЯ СВИНОГОСПОДАРСТ

МОЖЕ КОЛИВАТИСЯ ВІД ОДНОГО

ДО КІЛЬКОХ ДЕСЯТКІВ МІЛЬЙОНІВ ГРИВЕНЬ.

СІЛЬГОСПВИРОБНИКИ — НАЙСТАБІЛЬНІШІ

ТА НАЙДИСЦИПЛІНОВАНІШІ КЛІЄНТИ.

НИНІ ПОРТФЕЛЬ ПРОБЛЕМНИХ КРЕДИТІВ СЕРЕД

АГРОВИРОБНИКІВ НЕ ПЕРЕВИЩУЄ НАВІТЬ 1%.

Сільгоспвиробники — найстабільніші та найдисциплінованіші клієнти. Нині портфель проблемних кредитів серед агровиробників не перевищує навіть 1%.

— Відомо, що ПроКредит Банк залучений до цільової програми кредитування на придбання обладнання та реалізацію проектів для виробників молока. Можливо у вас діє схожа програма для свинарів? Якщо ні, то чи плануєте впроваджувати таку практику?

Сектор тваринництва — дуже цікавий та перспективний напрям роботи. Ми знаходимося на стадії переговорів з низкою основних постачальників спеціалізованого обладнання. Найближчим часом разом з нашими партне-

рами плануємо запропонувати оптимальні комплексні рішення для сектору тваринництва. Перші кроки вже зробили минулоріч. А на початку 2015-го року банк профінансував кілька проектів на придбання обладнання як для молочних, так і для свинарських комплексів.

— На яку суму надаєте кредити для свинарів? Хто є вашими клієнтами?

— Серед наших клієнтів і маленькі, і великі свиногосподарства України. Залежно від платоспроможності сума кредиту може коливатися від одного до кількох десятків мільйонів гривень.

— Яким вимогам повинно відповідати підприємство, щоб Ви надали йому кредит?

— По-перше, віддаленість від відділення банку не повинна перевищувати 250 км. По-друге, підприємство має працювати та генерувати прибуток, достатній для погашення кредиту, адже його участь у проекті є суттєвою. Ми не гарантуємо повне фінансування проектів. Якщо весь бізнес фінансується за рахунок банку, то в результаті «гірше спить» не бізнесмен, а банк. Підприємці повинні розуміти і нести відповідальність за свої рішення, а ми готові їх у цьому підтримувати. **ПС**

Part of the
ProCredit Group

ProCredit Bank
ПроКредит Банк

Спеціальна програма кредитування на придбання обладнання та реалізацію проектів для аграрного сектору України

Від 0% перший внесок
Без страхування застави
Строк фінансування — до 7 років
Встановлення кредитного ліміту на купівлю с/г техніки та обігові кошти
Можливість фінансування в гривнях, доларах США або євро
Сезонна адаптація графіку погашення
Комплексне обслуговування

Фінансує ПроКредит Банк Україна

ПроКредит Банк — це спеціалізований німецький банк для малого, середнього та агробізнесу. 100% іноземний капітал, частина міжнародної групи ПроКредит (Німеччина)

www.procreditbank.com.ua

☎ 0 800 50 09 90

ПроКредит Банк є членом Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) та є членом Європейської асоціації банків (ЄАБ).

КОРОВ'ЯЧЕ МОЛОЗИВО — АПЕТАЙЗЕР ДЛЯ ПОРОСЯТ

Канадські дослідники експериментально довели, що додавання коров'ячого молозива до прикорму для поросят покращує споживання корму після відлучення. Об'єктом дослідження стали поросята з двадцяти гнізд. За тиждень до відлучення вони почали отримувати прикорм: половина гнізд — контрольний, половина — з додаванням 6% коров'ячого молозива. Коли тварин перевели у цех дорощування, їх знову поділили на групи: контрольній згодовували «чистий» престоартер, корм для решти поро-

сят містив 6% коров'ячого молозива.

Поросята важили за тиждень до та на момент відлучення, а також на 9, 16 та 30-ий день у цеху дорощування. Щоб визначити, чи вони споживали корми, до прикорму впродовж трьох днів додавали 0,5% діамантовий блакитний розчин, а у престоартер через 24 години після відлучення — оксид заліза (має червоний колір). «Ідоків» виявляли методом мазків із анального отвору.

Поросята, які споживали прикорм впродовж 36 годин з моменту відлучення, ви-

значали, беручи мазок з області анального отвору. Перед тим, для визначення харчової поведінки поросят їм у корм додавали 0,5% діамантовий блакитний та оксид заліза (має червоний колір).

Хоча коров'яче молозиво не вплинуло на ріст тварин та рівень споживання корму, але завдяки йому поросята охоче їли корм впродовж підсисного періоду чи одразу після відлучення.

www.pigprogress.net

ТОКСИЧНА СПЕРМА

В Іспанії мав місце випадок, коли на більше ніж сорока свиногосподарствах одночасно погіршився відсоток заплідненості свиноматок. Тварини поверталися в охоту на 17–22 день циклу. Причому використовували сперму різних кнурів із різних станцій штучного запліднювання. Перевірка якості сперми (функціональність мембрани сперматозоїдів, їх форма, концентрація, рухливість), умов її зберігання і транспортування не виявила жод-

них порушень. Статус здоров'я та умови утримання свиноматок на фермах також не змінювалися. Тоді виникли підозри, що показник заплідненості погіршився через пластикову упаковку, в якій продавалися спермадоза. Здогадку підтвердили результати хімічного аналізу матеріалу упаковок: виявили несподівані токсичні сполуки (дигліцидиловий ефір бісфенолу А, циклічний лактон, фталати), які проникали у сперму в концентрації 0,2–2,5 мг/л.

Гіпотезу вирішили підтвердити експериментальним шляхом: у виробничих умовах свиноматок (25 голів) запліднили токсичною спермою. Порівняли результати з контрольною групою (також 25 голів, запліднених якісною спермою): відсоток запліднювання 58% проти 84%, а кількість живонароджених 70 проти 231 поросяти.

www.pig333.com

3D-М'ЯСО

Уявіть собі, що через 10–15 років ви сидите у розкішному ресторані, замовляєте найдорожчу свинячу вирізку, офіціант приймає замовлення і через гаджет передає його кухарю. Через кілька хвилин через «кулінарний» принтер ви отримуєте готове замовлення. Скажете, що це нереально? Ви помиляєтеся!

Американські дослідники підтвердили можливість 3D-друку будь-якої м'язової тканини (свинини, яловичини, курятини тощо). 3D-принтер відтворюватиме структуру м'яса і його смак. Однак, з етичної точки зору, є побоювання щодо реакції споживачів на «надруковані» м'ясні продукти.

Ключовим аргументом для просування цієї технології є те, що до 2050-го року населення Землі сягне 9,6 млрд осіб, що спричинить

дефіцит харчових ресурсів. Розробники 3D-друку не говорять про повну відмову від традиційного виробництва м'яса, а лише про додатковий спосіб забезпечення людей білком.

Із цього приводу провели опитування споживачів. Їх запитали, чи вони готові споживати у їжу «надруковане» м'ясо? Серед респондентів лише 34% відповіли ствердно, 41% не погодилися і ще 26% не визначилися.

www.3dprint.com

Ілюстрації: Роберт Чернов

СВИНІ У БОРОТЬБІ З ОЖИРІННЯМ

Нині більше 50% населення країн ОЕСР (Організація економічної співпраці і розвитку) страждають на ожиріння. На думку експертів, основна причина — неправильне харчування. Знайти рішення цієї проблеми взялися данські вчені. Вони намагаються з'ясувати, як їжа, багата на білки та клітковину, допоможе в боротьбі з ожирінням. Внесуть свою лепту і свині, які стануть піддослідними об'єктами (моделі людини). Вартість проекту — 23,5 млн євро.

В експериментальних продуктах використовують білок рослинного походження, ще одне його джерело — молочна сироватка. Клітковина надходитиме зі злакових зернових, багатих на арабіноксилани (коротколанцюгові некрохмалісті полісахариди).

Частина тестів проводитимуть на здорових, хворих на діабет чи метаболічний синдром людях, решту — на свинях, які мають такі ж порушення обміну речовин, як і люди, хворі на ожиріння.

www.pigprogress.net

БІЗНЕСМЕН ТА РИБАЛКА

Якось бізнесмен стояв на пірсі у маленькому селі і спостерігав за рибалкою, коли той зловив величезного тунця. Бізнесмен привітав рибалку і запитав, скільки часу потрібно, щоб зловити таку рибу.

— Кілька годин, не більше, — відповів рибалка.

— Чому ж ти не залишився в морі довше і не спіймав ще кілька таких рибин? — здивувався бізнесмен.

— Однієї достатньо, щоб моя родина мала що їсти завтра, — відповів той.

— А що ж ти робиш решту дня? — не вгамовувався бізнесмен.

— Я сплю до обіду, тоді пару годин рибалю, далі граю зі своїми дітьми, після ми з дружиною влаштовуємо собі сіесту, тоді я йду в село прогулятися, п'ю ввечері вино і граю зі своїми друзями на гітарі. Я насолоджуюся життям, — пояснив рибалка.

— Я — випускник Гарварду, — сказав бізнесмен, — тому допоможу тобі, бо ти все робиш не так. Ти повинен цілий день рибалити, щоб купити собі великий човен.

— І що тоді? — запитав рибалка.

— Тоді ти ловитимеш ще більше риби і зможеш купити кілька човнів, навіть кораблів.

— А потім?

— Потім замість того, щоб продавати рибу посередникові, ти привозитимеш її на фабрику і, збільшивши прибуток, відкриєш власну фабрику.

— І що тоді?

— Тоді ти залишиш це Богом забуте селище і переїдеш у місто, де відкриєш величезний офіс і будеш там директором.

— І скільки часу на це знадобиться?

— Років 15–20.

— А тоді?

— А тоді, — розсміявся бізнесмен, — настане найприємніше. Ти зможеш продати свою фірму за кілька мільйонів і стати дуже багатим.

— Навіщо?

— Ти перестанеш працювати, переїдеш у маленьке село на узбережжі, спатимеш до обіду, рибалитимеш, гратимешся з онуками, влаштовуватимеш сіесту з дружиною, питимеш вино ввечері і гратимеш зі своїми друзями на гітарі ... **ПС**

П Р И Б У Т К О В Е С В И Н А Р С Т В О

всеукраїнський журнал про все, що стосується свинарства

Класифікаційний код ЄДРПОУ — 64029 від 10.07.2010

Все для успіху вашого господарства:

- Новини галузі
- Огляд ринків
- Передові технології
- Стратегії лідерства кращих господарств України та світу
- Поради експертів

Редакційну передплату можна оформити за телефоном +38 (067) 236-01-67
або надіславши запит на е-пошту profpigprod@gmail.com.

www.profisvine.com

Спеціалізований сайт

www.PigUa.info

Новини України та світу
Ціни та аналітика

Технології
Інтерв'ю

Новини компаній
Дошка оголошень

ОПЕРАТИВНО

АКТУАЛЬНО

ДОСТОВІРНО

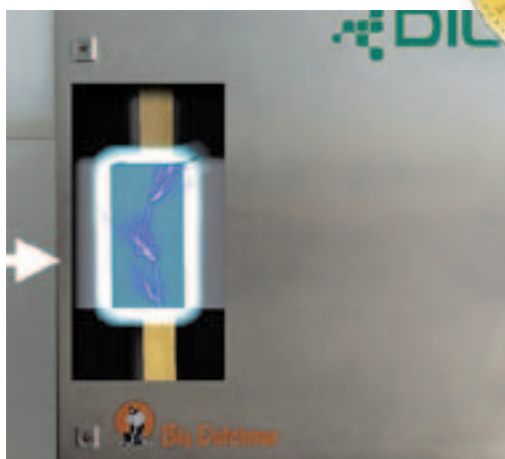
ПРО ВСЕ, ЩО СТОСУЄТЬСЯ СВИНАРСТВА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

НОВИНКА И ТОЛЬКО ОТ BIG!

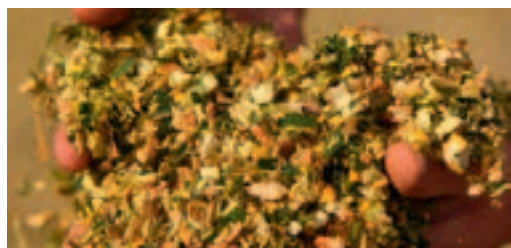
РЕВОЛЮЦИОННАЯ СИСТЕМА PEF для установок жидкого кормления

Разработанная компанией Big Dutchman система PEF делает возможным использование силосной кукурузы в кормлении свиней!

Преимущества

- ✓ корм, обогащенный клетчаткой, способствует укреплению желудочно-кишечного тракта → здоровая микрофлора кишечника, спокойные животные;
- ✓ затормаживается развитие колибактерий;
- ✓ сокращается кол-во применяемых антибиотиков;
- ✓ экономичность корма с более эффективным использованием площади по сравнению с кукурузной сечкой либо зерновой кукурузой;
- ✓ возможно дооснащение системой PEF эксплуатируемых установок (независимо от типа жидкого кормления);
- ✓ низкие затраты на ТО;
- ✓ короткий срок окупаемости.

ООО «БД АГРИКАЛЧЕ (УКРАИНА)»
ул. Новоконстантиновская, 13/10, оф. 306,
г. Киев, 04080, Украина
тел.: +38 (044) 494-25-35; +38 (044) 390-62-20;
факс: +38 (044) 390-62-21;
big@bigd.kiev.ua

Big Dutchman
PIG EQUIPMENT